

੧ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

267 ਘੱਟ ਪਾਏ ਗਏ

ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਬਾਬਤ

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ

ਦੀ

ਰਿਪੋਰਟ

(23.08.2020)

ਤਤਕਰਾ

ਲੜੀ ਨੰਬਰ	ਵੇਰਵਾ	ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ
1.	ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ	1-6
2.	ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਵੇਰਵਾ	7-147
3.	ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਮੁੰਦੇ	148-221
4.	ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ	222-231
5.	ਕਰਮਜ਼ਾਰੀ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਚਾਰਟਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦੇ ਦੋਸ਼	232-272
6.	ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੁਝਾਅ	273-287
7.	ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਕਿੱਥੇ ਗਏ?	288-291
8.	ਅਨੁਲੱਗ	292-440

ਨੱਬੀ ਅਨੁਲੱਗਾਂ ਦਾ ਵਿਵਰਣ

ਅਨੁਲੱਗ ਨੰ.:	ਵੇਰਵਾ	ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ
1	ਪੱਤ੍ਰਕਾ ਨੰ: 21155 ਮਿਤੀ 12/07/2020	292
2	ਮਤਾ ਨੰ: ਅ:ਤ/20/84 ਮਿਤੀ 17/07/2020	293
2A	ਡਾ. ਈਸਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਬੀਬੀ ਨਵਿਤਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਪੱਤਰ	294-295
3	ਪੱਤ੍ਰਕਾ ਨੰ: ਅ:ਤ/20/111 ਮਿਤੀ 30/07/2020	296-297
4	ਪੰਜਾਬ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵੱਲੋਂ ਸਿਕਾਇਤ ਮਿਤੀ 26/06/2020	298-303
5	ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੱਤਰ ਮਿਤੀ 21/05/2020	304
6	ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੱਤਰ ਮਿਤੀ 28/05/2020	305-307
7	ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੱਤਰ	308-309
8	ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੱਤਰ ਮਿਤੀ 28/06/2020	310-314
9	ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ, ਜਥੇਦਾਰ ਜੀ, ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੱਤਰ ਮਿਤੀ 15/07/2020	315
10	ਸ੍ਰੀ ਚਰਨ ਹੁੰਦਲ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਜੀ ਈ-ਮੇਲ ਮਿਤੀ 17/08/2020	316
11	ਸ੍ਰ. ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਮੌਰੀ ਪੀਰੀ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਵਾਚ, ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਜੀਆਂ ਈ-ਮੇਲਾਂ	317-319
12	ਜਥੇਦਾਰ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹਵਾਰਾ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਜੇ ਈਮੇਲ ਮਿਤੀ 08/08/2020	320-321
13	ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਪੱਤਰ ਮਿਤੀ 10/07/2020	322
14	ਸ੍ਰ. ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਪੱਤਰ ਮਿਤੀ 28/06/2020	323-324

ਅਨੁਲੱਗ ਨੰ.:	ਵੇਰਵਾ	ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ
15	ਸ੍ਰ.ਦਿਲਵਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਪੱਤਰ ਮਿਤੀ 28/06/2020	325
16	ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ 01/04/2013 ਤੋਂ 18/08/2015 ਤੱਕ	326-415
17	ਪ੍ਰੈਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਫਰਮਿਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ (ਸਾਲ 2012-2013 ਤੋਂ ਸਾਲ 2019-2020)	416-421
18	ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ (ਮਿਤੀ 18/08/2015)	422-425
19	ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਪੈਪਰ ਦੀ ਵੇਸਟੇਜ਼ ਦਾ ਵੇਰਵਾ	426
20	ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਿਰਧ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਅਗਨ ਬੇਂਟ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਪੰਨਿਆਂ ਦੀ ਕਾਪੀ	427-436
21	ਮਤਾ ਨੰਬਰ 21279 ਮਿਤੀ 19/05/2016	437-438
22	ਮਤਾ ਨੰਬਰ 1479 ਮਿਤੀ 17/01/2015	439
23	ਆਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ ਅ:ਤ/18/3123 ਮਿਤੀ 14/06/2018	440

(2)

67

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਰਿਪੋਰਟ

1. ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਜਥੇਦਾਰ, ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੇਮਣੀ ਗੁ.ਪ੍ਰ.ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਧੀਨ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚੋਂ 267 ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਘੱਟ ਹੋਣ ਸੰਬੰਧੀ ਮਾਨਯੋਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅੰਦੰਗ ਕਮੇਟੀ, ਸ਼ੇਮਣੀ.ਗੁ.ਪ੍ਰ.ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਨੰ: 21155 ਮਿਤੀ 12/07/2020 (**ਅਨੁਲਗ 1**) ਰਾਹੀਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਦੇ ਅਧਾਰਪੂਰ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜਥੇਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 17/07/2020 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਮਤਾ ਨੰ:ਅ:ਤ/20/82 (**ਅਨੁਲਗ 2**) ਰਾਹੀਂ ਸਮੁੱਚੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਬੀਬੀ ਨਵਿਤਾ ਸਿੰਘ ਰਿਟਾਇਰਡ ਜੱਜ ਪੰਜਾਬ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ। ਡਾ: ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਿਤੀ 21/07/2020 ਨੂੰ ਬੀਬੀ ਨਵਿਤਾ ਕੌਰ, ਰਿਟਾਇਰਡ ਜੱਜ ਨੂੰ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਬਾਬਤ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੀ (**ਅਨੁਲਗ 2A**) ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਡਾ.ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਐਡਵੋਕੇਟ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਬਣਾਏ ਗਏ। ਮਿਤੀ 24/07/2020 ਨੂੰ ਰਿਟਾਇਰਡ ਜੱਜ ਨਵਿਤਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਾਰਨ ਇਸ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਉਪਰੰਤ 30/07/2020 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਕੱਤਰੇਤ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਨੰ:ਅ:ਤ/20/110 (**ਅਨੁਲਗ 3**) ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਬੀਬੀ ਨਵਿਤਾ ਸਿੰਘ ਰਿਟਾਇਰਡ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਘਰੇਲੂ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥਾ ਜਾਹਿਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਜਾਂਚ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਸੇਵਾ ਡਾ.ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਡਾ.ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਪੰਜਾਬ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਬੀਬੀ ਹਰਲੀਨ ਕੌਰ ਸੀ.ਏ. ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕੌਰ 'ਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਢਲਾਉਦਿਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਨੀਯਤ ਕੀਤੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ।
2. ਇਸ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਮਿਤੀ 21/07/2020 ਨੂੰ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਡਾ.ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰੀ ਚਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਪੀ.ਏ. ਸ੍ਰ.ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ, ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਉਸੇ ਹੀ ਦਿਨ ਕੜਾਹ ਪੁਸ਼ਾਦਿ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਕਾਰਜ

ਆਰੰਭ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰ ਮਰਿਯਾਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ। ਜਾਗਤ ਜੇਤ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ।

"ਬੈਰਾੜੀ ਮਹਲਾ ੪

ਹਰਿ ਜਨੁ ਰਾਮ ਨਾਮ ਗੁਨ ਗਾਵੈ॥

ਜੇ ਕੋਈ ਨਿੰਦ ਕਰੇ ਹਰਿ ਜਨ ਕੀ ਅਪੁਨਾ ਗੁਨ ਨ ਗਵਾਵੈ॥੧॥ "ਅੰਗ 719

3. ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਦਕਾ ਪੜਤਾਲ ਸੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸ੍ਰ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਨਿੱਜੀ ਸਹਾਇਕ, ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ, ਜਥੇਦਾਰ, ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਚੁਬਾਨੀ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿਖੇ ਪਈਆਂ ਫਾਇਲਾਂ ਅਤੇ ਗੁ:ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸੀਲ ਕੀਤੇ ਰੀਕਾਰਡ ਦੀ ਅਲਮਾਰੀ ਦੀਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਡਾ:ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਸ੍ਰ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜਥੇਦਾਰ, ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ 14/07/2020 ਨੂੰ ਸੀਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਡਾ. ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋ ਕੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ।
4. ਪੜਤਾਲ ਸੁਰੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਿਟਿੰਗ ਅਤੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਰੱਤੀ ਭਰ ਵੀ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਏ ਜਾਂ ਬਣਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਵਾਚਿਆ ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਜਦਕਿ ਸੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਇਸ ਅਸਥਾਨ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਸਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਸਥਾਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤੱਕ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਉੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਏ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਬੈਠਣ ਦਾ ਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਤੇ ਇਹ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਕੇਵਲ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪਾਵਨ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਜੇ ਬਾਣੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤੱਕ ਅਤੇ ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਭੱਟਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਤੋਂ 1601 ਤੋਂ

ਲੈ ਕੇ 1604 ਤੱਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਲਿਖਵਾਈ ਤੇ ਬੀਤ੍ਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ ਕਰ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਵਾਇਆ ਤੇ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥ ਥਾਪਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਣੀ ਦਾ ਅਦਬ ਸਤਿਕਾਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤੱਕ ਇਸ ਪਾਵਨ ਪਵਿੰਤਰ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸਨੂੰ 1699 ਵਿਚ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਕੇ ਉਪਰੰਤ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਸਾਬੋ ਕੀ ਤਲਵੰਡੀ ਵਿਖੇ। 1706 ਈ: ਵਿਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਰਥ ਵਿਚਾਰ 48 ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਸਰਵਣ ਕਰਵਾਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1708 ਈ: ਨੂੰ ਗੁਰਪੁਰਬ ਦੂਜ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰਤਾ ਗੱਦੀ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਪੰਥ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਤਾਬਿਆ ਖੜੇ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਗੁਰਤਾ ਗੱਦੀ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਥ ਗੁਰੂ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਹੈ ਜੇ ਗ੍ਰੰਥ ਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨੀ ਰਹੇਗਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪੰਥ ਗੁਰੂ, ਗੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗ੍ਰੰਥ ਗੁਰੂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਗੁਰੂ ਰਹਿਣਗੇ। ਐਸੇ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜਿੱਥੇ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੇ ਹੋਣ, ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ, ਜੋ ਯੋਗ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਉਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਸਬੰਧੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਉੱਚ ਦਰਜੇ ਦੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਅੱਜ ਤੱਕ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਦੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਨਿਯਮਬੱਧ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਤਿੰਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਡਾਕੂਮੈਂਟ ਦੂਸਰੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹਿੱਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਇਸ ਪਾਵਨ ਵਿਭਾਗ ਪ੍ਰਤੀ ਬਣਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ।

ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਸਥਾ ਮਾੜੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਉਸ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ/ਅਧਿਕਾਰੀ/ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਅਣਗਹਿਲੀ, ਅਯੋਗਤਾ, ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਸਚਾਈ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਇੱਕ ਵੀ ਯੋਗਤਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕਾਰਜ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਾ ਚੱਲਣ ਕਾਰਨ ਪੁਸ਼ਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਠੀਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਹੋਇਆ। ਇੱਥੇ ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮਨਿਸਟਰੀ ਲੈਵਲ ਦੇ (ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ) ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਇਤਲਾਹ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੇਵਲ ਦਫ਼ਤਰੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਜਾਗਤ ਜੋਤਿ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਉੱਚ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ

ਮਸਲੇ ਵਿਚ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹਾਸਲ ਕਰਨੇ ਅਤਿਅੰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਜ ਸੀ।

5. ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਫਾਈਲ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਕਿ ਸ.ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੇਰਕਾ ਜੀ ਨੇ ਜਸਟਿਸ ਸ.ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ (ਰਿਟਾਇਰਡ) ਚੇਅਰਮੈਨ, ਪੰਜਾਬ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 26/06/2020 ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ 267 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਘੱਟ ਹੋਣਾ, ਮਈ 2016 ਵਿਚ 80 ਦੇ ਕਰੀਬ ਅਗਨ ਭੇਂਟ ਹੋਏ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਗਿੱਲੇ ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਕਾਰਣਾਂ ਕਰਕੇ ਪੜਤਾਲ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣਾ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹਨਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧਤ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਵੇਰਵੇ ਦਾ ਨਾ ਆਉਣ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਛੁੱਲ/ਗਲਤੀ ਲਈ ਮਰਿਯਾਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਪਸ਼ਚਾਤਾਧ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਵਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਲਿਖਤੀ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਉਤਾਰਾ ਜਥੇਦਾਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ, ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਪਾਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਭੇਜਿਆ (ਅਨੁਲਗ 4)।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਦੇ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚੋਂ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਉਸਨੇ ਮਿਤੀ 21/05/2020 (ਅਨੁਲਗ 5) ਨੂੰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਘਟਦੇ 267 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਭੇਟਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਐਸੀ ਹੀ ਇੱਕ ਚਿੱਠੀ ਸ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਿਤੀ 28/05/2020 ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਵੀ ਲਿਖੀ (ਅਨੁਲਗ 6)। ਸ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੀ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖਦਿਆਂ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੰਗ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਉਪਰ ਦਬਾਅ ਬਣਾ ਕੇ ਪੱਕੇ ਨਾਲ ਦਸਤਖਤ ਕਰਵਾ ਲਏ। ਇਸ ਚਿੱਠੀ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬਣਦੀ ਗਰੈਚੁਟੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੇਡ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ (ਅਨੁਲਗ 7)। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮਿਤੀ 28/06/2020 ਨੂੰ ਸ.ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ 267 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਘੱਟ ਹੋਣਾ,

ਮਈ 2016 ਵਿੱਚ ਅਗਨ ਭੇਂਟ ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ, ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਛੇੜਛਾੜ/ਖੁਰਦ-ਖੁਰਦ ਕਰਨ, ਝੂਠ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਧਮਕੀਆਂ ਅਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾ ਕੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਲਿਖਤ ਕਰਵਾਉਣ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ(ਅਨੁਲਗ 8)। ਮਿਤੀ 15/07/2020 ਨੂੰ ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਜਥੇਦਾਰ, ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਦੀ ਅਗਨ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਬੇਨਤੀ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ (ਅਨੁਲਗ 9)।

6. ਪਬਲਿਕ ਨੋਟਿਸ ਮਿਤੀ 08/08/2020

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਮਿਤੀ 08/08/2020 ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਘੱਟ ਜਾਣ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

ਸ੍ਰੀ ਚਰਨ ਹੁੰਦਲ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਜੀ ਈ-ਮੇਲ ਮਿਤੀ 17/08/2020 - (ਅਨੁਲਗ 10)

ਸ੍ਰ.ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਅਤੇ ਸੀਸੀਪੀਆਰ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ) ਮੌਰੀ ਪੀਰੀ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਵਾਚ, ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਜੀਆਂ ਈ-ਮੇਲਾਂ (ਅਨੁਲਗ 11)

ਜਥੇਦਾਰ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹਵਾਰਾ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 08/08/2020 ਨੂੰ ਪੁੱਜੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਈ-ਮੇਲ (ਅਨੁਲਗ 12)

ਜਥੇਦਾਰ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਸੇਖਵਾਂ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਬੀਬੀ ਕਿਰਨਜੋਤ ਕੌਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੱਛਮੀ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰਚਾ ਪੱਖੇਵਾਲ (ਲੁਧਿਆਣਾ), ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਹਪੁਰ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁਸੈਨਪੁਰ ਬਲਾਚੇਰ (ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ) ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 10/07/2020 ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਪੱਤਰ। (ਅਨੁਲਗ 13)

ਸ੍ਰ.ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਬਦ ਚੌਂਕੀ ਜਥਾ, ਬੀ.ਸੀ. ਬਲਾਕ ਸ਼ਾਲੀਮਾਰ ਬਾਗ, ਦਿੱਲੀ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 28/06/2020 ਨੂੰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਪੱਤਰ (ਅਨੁਲਗ 14)

ਸ਼੍ਰੀ. ਦਿਲਵਰ ਸਿੰਘ, ਗੱਤਕਾ ਕੋਚ ਨੇ ਮਿਤੀ 14/08/2020 ਨੂੰ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਦਾਰੇ
ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਪੋਖਾਪੜੀ ਸਬੰਧੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ (ਅਨੁਲਗ
15)

7. ਪੜਤਾਲੀਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਰਮਚਾਰੀ/ਅਧਿਕਾਰੀ, ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਤੋਂ 55 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਸਮੇਂ ਤੇ ਬਿਆਨ ਲਏ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ 679 ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਲ ਨੌਜਵੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਬਿਆਨਾਂ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

7.1 (ੴ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ : ਸ੍ਰ.ਗੁਰਜਿੰਦਰ ਸਿੱਖ (ਗ੍ਰੰਥੀ)

ਸ੍ਰ.ਗੁਰਜਿੰਦਰ ਸਿੱਖ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਜੋ 2 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਗੁਰੂ ਰਕਾਬਰੀਜ਼ ਸਾਹਿਬ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਉਪਰ ਗਲਤ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਪਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ‘ਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਪਾਸੇ ਸਟਿੱਕਰ ਤੇ ਨੰਬਰ 1191 ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਹ ਅੰਦਰਲੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਸਟਿੱਕਰ ਦੇ ਨੰਬਰ 4491 ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ‘ਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਪਾਸੇ ਤੇ ਅੰਦਰਲੇ ਪਾਸੇ ਨੰਬਰ 4478 ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਤੋਂ ਗਲਤ ਨੰਬਰ ਬੋਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਕੋਲੋਂ ਗਲਤ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮੰਗਵਾਈ ਚਿੱਠੀ ਮਿਤੀ 17/08/2020 ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ:ੴ/1, ੴ/2 (ਦੋਖੇ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 1, ਪੰਨਾ ਨੰ.4 ਅਤੇ 5) ਤੇ ਨੌਜਵੀ ਹੈ।

7.2 (ਅ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ ਬੀਬੀ ਗੁਰਮੀਤ ਕੌਰ, ਕਲਰਕ

ਬੀਬੀ ਗੁਰਮੀਤ ਕੌਰ ਜੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ‘ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਹਰਚਰਨ ਸਿੱਖ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਆਰਡਰ ਨੰ:1055 ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਜਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰ.ਮਲਕੀਤ ਸਿੱਖ ਸੁਪਰਡੈਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬੀਬੀ ਗੁਰਮੀਤ ਕੌਰ ਜੀ ਨੇ ਕੇਵਲ ਆਫਿਸ ਨੋਟ ਦਾ ਉਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪੁੱਛਣ ‘ਤੇ ਕਿ ਅੱਜ ਤੱਕ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਕੇਵਲ ਹੈਲਪਰ ਹਾਂ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦੀ।

7.3 (੯) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: ਸੁ.ਗਗਨਜੋਤ ਸਿੰਘ

ਸੁ.ਗਗਨਜੋਤ ਸਿੰਘ ਜੇ ਕਿ 2007 ਤੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਮੰਜ਼ੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ 19/05/2016 ਦੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਰੋਜ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ 4.30 ਵਜੇ ਉਥੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਤੋਂ, 6.15 ਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਸਾਹਿਬ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਇੱਕ ਪਟਾਕਾ ਰੂਪੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਾਈ ਦੇਣ ਤੋਂ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਦੇ ਦੱਸਣ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਉਪਰਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੋਂ ਪੂੰਅਂ ਨਿਕਲਦਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਰੀਰ ਜੇ ਸੰਗਤ ਵਿਚੋਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸੀ, ਦੋਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਪਰਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ, ਹਾਲ ਨੰ:3 ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਪੂੰਅਂ ਆਉਂਦਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਮੁੱਖ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਲੱਕੜ ਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬੰਦ ਸੀ। ਉਸ ਦਰਵਾਜੇ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਮਾਰ ਕੇ ਤੇੜ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅੰਦਰਲਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਜੋ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਅਤੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸਦੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਨੂੰ ਮੇਟੇ ਕੜੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਤੇੜ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਰਾ ਪੂੰਅਂ ਪੋੜੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਹੇਠਾਂ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਧੂੰਏ ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਜਿਆਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣਾ ਅਸੰਭਵ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੀ ਪਲਾਂ ਵਿੱਚ ਫਾਇਰ ਬਿਗੋਡ ਦੇ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਅੱਗ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਾਰਟ ਸਰਕਟ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ।

ਸੁ.ਗਗਨਜੋਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਲ ਵਿਚ ੪ ਤੋਂ ੯ ਪਲੰਘ ਸਾਹਿਬ ਸੀ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ੪ ਤੋਂ ੫ ਪਲੰਘ ਸਾਹਿਬ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੋਛਾਤ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਅਗਨੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਇੱਕੋਂ ਪਲੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੁਕਸਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਤੋਡਨ ਦੀ ਵਜੂ, ਗਾਰਡ ਕੋਲ ਚਾਬੀ ਨਾ ਹੋਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦਫਤਰ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਚਾਬੀ ਮਿਲਣੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ 9 ਵਜੇ ਖੁੱਲਣਾ ਸੀ। ਅਗਨੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਦੂਸਰੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਕੀਤੀ। ਸੇਵਾ ਹਾਲ ਨੰ:3 ਵਿਚ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ, ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਬਾ-ਅਦਬ ਚਿੰਟੇ ਰੁਮਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜੋ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੇ ਇੱਕ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਰੈਕਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। 10.30

ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੋਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਵੀ ਆ ਗਏ ਤੇ ਫਿਰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਰਲ ਮਿਲ ਕੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੇ ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ।

ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਸਮੁੱਤ ਤਕਰੀਬਨ 7.30 ਵਜੇ ਦਾ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਭੇਜਣ ਦਾ ਅਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਸੀ। ਸ੍ਰ.ਗਗਨਜੌਤ ਸਿੰਘ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਹੇ ਨੂੰ ਅਣਸੁਣਾ ਕਰਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦਿਨ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਇ। (ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਨੰ 1, ਪੰਨਾ ਨੰ 16) ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਲਿਆ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਾਰੇ ਤੱਥ ਮੁਕੱਮਲ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਖੇ ਗਏ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਕਾਗਜ਼ 'ਤੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 5 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅਗਨ ਭੇਟ ਅਤੇ 9 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਜਾਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸੀ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰ.ਸਕੱਤਰ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰੰਥੀ ਨੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਿਸਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇਸ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਅਲੋਂਗ ਹੈ। ਸ੍ਰ.ਸਕੱਤਰ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰੰਥੀ ਦੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਦਸਤਖਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਸ੍ਰ.ਸਕੱਤਰ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰੰਥੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕਈ ਦਿਨ ਨਰਾਜ਼ ਵੀ ਰਹੇ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਉਸੇ ਹੀ ਦਿਨ 12 ਤੋਂ 12.30 ਸਮੇਂ ਦੋਰਾਨ ਬੱਸਾਂ ਆਈਆਂ ਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਲਿਜਾਏ ਗਏ। ਜਦ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਪਲੰਘ 'ਤੇ 15 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਨ ਅਤੇ 5 ਪਲੰਘ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ, ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਤਕਰੀਬਨ 75 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦੱਸਣ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਪਲੰਘ ਅਗਨੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਕਰੀਬਨ 15 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅਗਨ ਨਾਲ ਅਤੇ ਪਾਵਨ 60 ਸਰੂਪ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਪਲੰਘ ਸਾਹਿਬ ਤੇ 17-18 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਨ, ਫਿਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਹੋਈ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਰੁਮਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੈਂਡਾੜ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਗ ਵੱਖਰੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤੇ ਪਰ ਇਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਕਿਉਂਕਿ ਸੁ.ਗਗਨਜੇਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਖੁਦ ਸੇਵਾ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪੂਰਾ-ਪੂਰਾ ਇਲਮ ਹੈ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 14 ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਜਿਸਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਦਸਤਖਤ ਲੈਣੇ ਚਾਹੇ, ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖਿਆਲ ਅਨੁਸਾਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਰੀ ਸੇਵਾ ਬਾਬਾ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਸਨ।

7.4 (ਸ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਾਬਕਾ ਜਬੋਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ

ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਦੀ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਤੇ ਉਹ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 15-20 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਮੌਕਾ ਦੇਖਣ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ ਜਿਲਦਬੰਦੀ ਬਾਹਰੋਂ ਨਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸਗੋਂ ਸਿੰਖਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ। ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਲਈ ਅਲਮਾਰੀਆਂ ਤੇ ਰੈਕ ਬਣਾਏ ਜਾਣ। ਘਟਨਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ।

7.5 (ਹ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: ਸ੍ਰੀ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਮੌਜੂਦਾ ਸੀ.ਜੀ. ਐਲ.)

ਸ੍ਰੀ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ 21/05/2020 ਤੋਂ ਬਤੌਰ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ. ਆਰੰਭ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ 2007 ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਸਾਲ 2007 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਤਿੰਨੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੋਜਾਂ ਵਿੱਚ ਬਤੌਰ ਹੈਲਪਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਲ 2014-15 ਦਾ ਆਡਿਟ 2019-20 ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਇਹਨਾਂ ਨੇ 2018-19 ਤੇ 2019-20 ਵਿੱਚ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇਰਾਨ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਸ੍ਰੀ.ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰੀ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਆਡਿਟ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਆਡਿਟ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਸਟਾਕ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਤਸਦੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਸਿਰਫ਼ ਲੈਜ਼ਰ ਅਤੇ ਬਿੱਲ ਬੁੱਕ ਦਾ ਹੀ ਮਿਲਾਣ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜੋ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਸਾਰੇ ਮੰਗ ਪੱਤਰ, ਸ੍ਰੀ.ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੈਲਪਰ ਕੇਲ ਅਤੇ ਸਟੋਰ ਕੀਪਰ ਕੇਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਆਡੀਟਰ ਮੰਗ ਪੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਬਿੱਲ ਬੁੱਕਾਂ ਅਤੇ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਦਾ ਮਿਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਸੁ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋ ਚਾਰਜ ਲਿਆ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਲੈਜ਼ਰ ਦੀ ਪੋਸਟਿੰਗ ਅਤੇ ਜੇੜ ਚੈਕ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਟਾਕ ਪੂਰਾ ਮਿਲਾਣ ਕਰਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਟਾਕ ਦਾ ਚਾਰਜ ਸੁ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬੈਲੈਂਸ ਸ਼ੀਟਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਜੋ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਆਡੀਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੇ ਸਨ, ਉਹ ਸੁ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ।

ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਡਿਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਭੇਜੀ ਗਈ ਅਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੱਚੀ ਪੈਨਸਿਲ ਨਾਲ ਐਟਰੀਆਂ ਪਾਉਣ ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ। ਪਰ 2014-15 ਅਤੇ 2015-16 ਦੇ ਉਪਨਿੰਗ ਅਤੇ ਕਲੋਜਿੰਗ ਬੈਲੈਂਸ ਆਡਿਟ ਬਾਂਚ ਦੇ ਕਹਿਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁ.ਜਤਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਆਡਿਟ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਅਤੇ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਸੁ.ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਬੈਲੈਂਸ ਸੁ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਠੀਕ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜੋ 150 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਐਟਰੀ 2014-15 ਦੀ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਸੁਰੂਆਤੀ ਅਤੇ ਅੰਤਲੀਕ ਬਕਾਇਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੂਸਰੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਲੈਜ਼ਰ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਖਰੇਲੂ ਪੈਸਾਨੀਆਂ ਕਾਰਨ ਉਹ ਰੋਏ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ।

ਮਿਤੀ 14/08/2020 ਨੂੰ ਸੁ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਲ 2012 ਵਿਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਲਗਾਈ ਗਈ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਹਨਾਂ ਕੇਲ ਸੁ.ਜਸਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਤੌਰ ਸੀ.ਜੀ. ਐਲ. ਆਏ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਲਿਟਰੇਚਰ ਦਾ ਚਾਰਜ ਲੈਣਾ ਸੀ। ਗਿਣਤੀ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁ.ਸੁਖਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋ ਪੁੱਛਣ ਤੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੋ ਲਿਟਰੇਚਰ ਵਿੱਕ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਕੈਸ ਉਹਨਾਂ ਕੇਲ ਪਿਆ ਹੈ। ਲਿਟਰੇਚਰ ਦੇ ਬਿੱਲ ਕਟਵਾਏ ਗਏ, ਸਟੋਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਕੋਲੋ ਵੀ ਕਈ ਸਾਰਾ ਅਨਬਾਈਂਡਿਡ ਲਿਟਰੇਚਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਡੇਢ ਤੋਂ 2 ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਿਟਿੰਗ ਪੈਸ ਵਿੱਚ ਹੋ ਗਿਆ।

ਸਾਲ 2018-19 ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਬਤੌਰ ਹੈਲਪਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਲ 2020 ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਲਰਕ ਪ੍ਰਮੇਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਸੁ.ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਮੇਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੁ.ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ

ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲਿਟਰੇਚਰ ਦੀ ਸਾਂਭ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰਡਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਇਕ ਚਿੱਠੀ ਕੱਢੀ ਗਈ। ਗਿਣਤੀ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ 175-180 ਦੇ ਕਰੀਬ ਘੱਟ ਪਾਏ ਗਏ। ਲਾਕਡਾਊਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਾਰਵਾਈ, ਇੱਥੇ ਹੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਲਾਕਡਾਊਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 15/05/2020 ਨੂੰ ਦਫਤਰ ਲੱਗਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਉਦੇ ਗੁ.ਇੰਸਪੈਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰ.ਹਰਪੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਦਰਮਿਆਨ ਆਕਾਰ ਦੇ ਲਗਭਗ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਘੱਟ ਪਾਏ ਗਏ, ਉਸ ਤੇ ਸ੍ਰ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਿਣਤੀ 175 ਤੋਂ 125 ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਗਈ। ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਭੁਲੇਖਾ ਲੱਗਾ ਸੀ ਕਿ 57 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਸਪੈਸ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਏ ਸਨ। ਪਰ ਜਦ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਚੈਂਕ ਕੀਤੀਆਂ ਤਾਂ 57 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਭੁਲੇਖਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਢੇਨ ਤੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਇਹਨਾਂ 50 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਫਰਕ ਬਾਰੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਕਿ ਉਹ ਮਿਲ ਕੇ ਦੱਸਣਗੇ।

ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਡ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਨਬਾਈਂਡ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜੋ 450 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪਏ ਸਨ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਠੀਕ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣੀ ਡਾਇਰੀ ਚੈਂਕ ਕਰ ਕੇ ਦੱਸਣਗੇ। ਇਸਤੋਂ ਸ੍ਰ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੱਕ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਗੜਬੜ ਹੈ। ਇਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਸਿੱਧਾ ਕਿ 50 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਸੀਦ ਕੱਟਣੀ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਜਦ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਸੀਦ ਕੱਟਵਾਈ ਤਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿੰਨੀ ਹੋ ਗਈ। ਭਾਈ ਹਰਪੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਚਾਰਜ ਲੈਣ ਤੋਂ ਮਨੁੰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਚਾਰਜ ਸ੍ਰ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ।

7.6 (ਕ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: ਸ੍ਰ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਡੌਰ (ਜਰਨਲ ਸਕੱਤਰ)

ਸ੍ਰ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਡੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਮੁੱਖ-ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਹੋਠ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਦੀ

ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਇਹ ਅੰਦ੍ਰੀਂਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਲਈ ਤਕਰੀਬਨ 12 ਵਜੇ ਪਹੁੰਚੇ ਜਿਸਦਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ। ਘਟਨਾ ਸਵੇਰ ਦੀ ਵਾਪਰੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫੌਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਤਕਰੀਬਨ 12 ਵਜੇ ਦੁਪਹਿਰ ਮੌਕਾ ਦੇਖਣ ਲਈ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਜਦ ਉਹ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਨੁਕਸਾਨੇ ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉੱਥੇ 2-3 ਪਲੰਘਾਂ ਉਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਚਿੱਟੇ ਰੁਮਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੂਪੇਟੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਨੇ ਅੱਗ ਨਾਲ ਤੇ ਕਿਨੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ। ਸ੍ਰ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਮੱਨਿਆ ਕਿ ਐਸੀ ਜਗ੍ਹਾ ਜਿੱਥੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਾਮਲ ਹੋਣ ਉੱਥੇ ਖੁਸ਼ਕ ਅੱਗ ਬੁਝਾਊ ਯਤਰਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਅੱਗ ਬੁਝਾਊਣ ਲਈ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਸੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਪਬਲਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਬਰਗਾੜੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀ. ਸੀ. ਟੀ. ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਅਤੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ 24 ਘੰਟੇ ਕਰਨ ਲਈ ਐਸ. ਜੀ. ਪੀ. ਸੀ. ਵਲੋਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਾਉਣਾ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅੰਦ੍ਰੀਂਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੱਸਦਿਆਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਬਲਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਫਾਇਰ ਸੈਂਸਰ, ਸਮੇਕ ਸੈਂਸਰ ਅਤੇ ਮਕੈਨੀਕਲ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਲਗਾਏ ਜਾਣ। ਇਹ ਵੀ ਸੁਭਾਅ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ 8-8 ਘੰਟੇ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਪੁਰ 24 ਘੰਟੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣ ਪਰ ਇਹ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਇਆ ਗਿਆ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਨਹੀਂ ਗਏ ਸਨ। ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਪ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪਸ਼ਚਾਤਾਪ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰਵਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੁਖਦਾਈ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਨ ਤੇ ਸਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੀ ਨੂੰ ਇਤਲਾਹ ਕਰੋ, ਅੱਗੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਨੂੰ ਇਤਲਾਹ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸਨੂੰ ਨਹੀਂ। ਉਹਨਾਂ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਪਸ਼ਚਾਤਾਪ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੀ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ, ਪਰ ਵੇਰਵਾ ਸਟਾਕ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ

ਹੈ। ਮੌਕੇ ਪੁਰ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੇ ਇਕ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜੋ ਐਸੀ ਘਟਨਾ ਦੁਬਾਰਾ ਨਾ ਘਟੇ, ਇਸਦੇ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ। ਬਾਕੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਪ੍ਰੋਫਲ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨਿਮਨ ਲਿਖਿਤ ਸੁਝਾਅ ਦੱਸੇ:

1. ਛੋਟੀ ਭੋੜ 'ਤੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਫਾਇਰ ਸੈਂਸਰ ਸਿਸਟਮ, ਸਮੇਕ ਸੈਂਸਰ ਅਤੇ ਮਕੈਨੀਕਲ ਵੈਂਟੀਲੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ।
2. 8-8 ਘੰਟੇ ਲਈ 24 ਘੰਟੇ ਤਿੰਨ ਗਾਰਡ ਰੱਖੇ ਜਾਣ।
3. ਛਪੇ ਅਤੇ ਅਣਛਪੇ, ਜਿਲਦਬੰਦੀ ਅਤੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਜਿਲਦਬੰਦੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ 3 ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਦੀ ਪੱਕੀ ਡਿਊਟੀ ਲਈ ਜਾਵੇ।
4. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਤਿਆਰ ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
5. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਛਪਦੇ ਹੋਰ ਧਾਰਮਿਕ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
6. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਬਿਰਧ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।
7. ਆਪੁਨਿਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਾਲਾ ਨਵਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਭਵਨ ਉਸਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਦੋਂ ਤੱਕ, ਇਸੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਰੈਨੋਵੇਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
8. ਬਾਈਡਿੰਗ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਧਾਰਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ।
9. ਮੀਤ-ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰੈਸ ਅਤੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਦਫਤਰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਸ੍ਰ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੋੜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪੜਾ ਇਹਨਾਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਕਿ 2016 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਘੱਟ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੋਵੇ। 267 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਘੱਟ ਹੋਣ ਦੀ ਇਸ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਮੀਤ-ਪ੍ਰਧਾਨ, ਮੁੱਖ-ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ

ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ। ਇਸਦੀ ਤਫ਼ਦੀਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਹਨ। 2016 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਿੱਚ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

7.7 (ਖ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: ਸ੍ਰ.ਸ਼ਿਵਰਾਜ ਸਿੰਘ (ਮੈਨੇਜਰ ਪ੍ਰੈਸ)

ਸ੍ਰ.ਸ਼ਿਵਰਾਜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿਭਾਗ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦਾ ਹੀ ਇੱਕ ਅਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਟੈਕਨੀਕਲ ਅਤੇ ਕਲੈਰੀਕਲ ਸਟਾਫ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਦਫ਼ਤਰੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਛਾਪਾਈ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸ ਮੁਤੱਲਕ ਆਰਡਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਕੀਮ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਹੈ।

ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰੈਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਪ੍ਰੈਸ (1. ਗੋਲਡਨ ਆਫਸੈਟ ਪ੍ਰੈਸ ਅਤੇ 2. ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਪਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਕਟਰੀ ਐਕਟ 1948 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ ਅਤੇ ਤੀਸਰੀ ਸ੍ਰੇਮਣੀ ਪਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਕੀਮ ਹੈ, ਜੋ ਸ੍ਰੇਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰ.ਸ਼ਿਵਰਾਜ ਸਿੰਘ ਮੈਨੇਜਰ ਕੋਲ ਜੋ ਡਿਮਾਂਡ ਪਰਚੇਜ਼ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਆਗਿਆ ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਪਰਚੇਜ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲੈ ਕੇ ਮੈਨੇਜਰ/ਸਟੋਰ ਕੀਪਰ/ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਹੀ ਪਰਚੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਪੇਪਰ ਦੀ ਡਿਮਾਂਡ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਫੋਰਮੈਨ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਪੇਪਰ ਦੀ ਸਾਰੀ ਕੈਲਕੁਲੇਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਵੇਸਟੇਜ ਵੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਗਿਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

7.8 (ਗ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ (ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼)

ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਫਰਮੇਂ ਜਦੋਂ ਛੱਪ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਕੋਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਫੋਲਡਿੰਗ ਅਤੇ ਗੈਦਰਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਫਰਮੇ ਘੱਟ ਜਾਂ ਵੱਧ ਹੋਣ ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅੰਗ ਵੱਧ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਚੁਕਾ ਲੈਣ ਜਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਅਜਿਹਾ 2013-14 ਤੱਕ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਪਰ ਇਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਵਧੀਕ ਅੰਗ ਇਹਨਾਂ ਕੋਲ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਰਹਿੰਦੇ

ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਰੁਮਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੀਨੁ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰੈਸ ਤੋਂ ਆਏ ਹੋਏ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸੀਰੀਅਲ ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਂ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਠੇਕੇਦਾਰ, ਦਫ਼ਤਰ ਆਰਡਰ ਆਉਣ 'ਤੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਲਦਸਾਜ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਜੇਕਰ ਕੁਝ ਫਰਮੇਂ ਘੱਟ ਜਾਣ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਪਏ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਵਧੀਕ ਅੰਗ ਇੰਨ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੂਰਾ ਇੱਕ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਦਫ਼ਤਰੀ ਆਰਡਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਵਾਪੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਸਿਰਫ਼ ਜਨਵਰੀ-ਫਰਵਰੀ 2020 ਵਿੱਚ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ, ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜੁਬਾਨੀ ਹੁਕਮਾਂ ਨਾਲ ਵਧੀਕ ਪਏ ਅੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 61 ਵੱਡਾ ਆਕਾਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਮਿਤੀ 31/03/2020 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਜਿਹੜੇ ਫਰਮੇ ਪਏ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲੜੀਵਾਰ ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ ਦੇ 75 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਫਰਮੇ ਪਏ ਹਨ ਅਤੇ ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ ਦੇ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਫਰਮੇ ਜੋ ਕਿ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ ਸ੍ਰ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ ਆਏ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਜਿਲਦਬੰਦੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪਏ ਹਨ।

ਮਿਤੀ 04/08/2020 ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿਹੜੇ 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਸਟਾਕ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰਸੀਦ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਪੇਸੈਂਟ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਉਪਰ ਜੋ ਲੜੀ ਨੰਬਰ 4437 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 4497 ਤੱਕ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਲਗਾਏ ਹਨ, ਉਹ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੁਬਾਨੀ ਕਹਿਣ ਤੇ ਲਗਾਏ ਹਨ। ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ 55 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਭੇਟਾ ਸਹਿਤ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉਤਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਿਤੀ 31/03/2020 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 04/08/2020 ਤੱਕ ਇਹਨਾਂ ਨੇ 250 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ ਅਤੇ 50 ਲੜੀਵਾਰ ਵੱਡਾ ਆਕਾਰ ਦੀ ਜਿਲਦ ਸਾਜ਼ੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹਨਾਂ 300 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 200 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਰਸੀਦ ਅਤੇ ਪੇਸੈਂਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਕੋਲ ਹਾਲ ਨੰਬਰ 3 ਵਿੱਚ 695 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੜੀਵਾਰ ਵੱਡਾ ਆਕਾਰ, 100 ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ ਅਤੇ 125 ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਬਣਾਏ

ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹਨ। 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜੋ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਬਣਾਏ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਲਿਖਤੀ ਆਰਡਰ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਇਹ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਪਏ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਜਿਲਦਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਵੀ ਇਹ ਜਿਲਦਬੰਦੀ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜੁਬਾਨੀ ਆਰਡਰ ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜਿਲਦਬੰਦੀ ਕਰਵਾਏ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਪੇਮੈਂਟ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਨੇ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਜੁਬਾਨੀ ਆਰਡਰ ਤਿਆਰ (ਜਿਲਦਬੰਦੀ) ਕਰਨ ਤੋਂ ਮਨੁੰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਘੱਟ ਹੈ, ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ (125) ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਪੁਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਪਏ ਵਧੀਕ ਅੰਗ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ 75 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਸ ਲਈ ਜਿਲਦਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ 15 ਸੰਪੂਰਨ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਅੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗ੍ਹਾਂ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗਲਤੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ 75 ਬਚਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਜਿਲਦਬੰਦੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜੋ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਹੋਏ ਸਨ, ਉਹ ਕਿੱਥੇ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ, ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਕੋਲ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਬਚਦੇ ਸਮਾਨ ਦੇ 10,000 ਰੁਪਏ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇੰਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜਿਲਦਬੰਦੀ ਦਾ ਸਮਾਨ ਬਾਹਰੋਂ ਖਰੀਦ ਸਕਣ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਰਸੀਦ ਕੱਟੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣੀ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੇਮੈਂਟ ਹੋਈ ਸੀ।

ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੀਆਂ ਐਟਰੀਆਂ ਆਪਣੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਹੜੇ ਅੰਗ ਬਦਲਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਧੀਕ ਪਏ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਬਦਲ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 150 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮਿਤੀ

06/04/2020 ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਪਰ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਸਟੋਰ ਰਸੀਦ ਮਿਤੀ 25/03/2020 ਦੀ ਕੱਟੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਵੀ ਸਾਲ 2019-20 ਦੇ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੇਮੈਂਟ ਲੈਣ ਲਈ ਜਿਹੜੇ ਕਾਗਜ਼ ਉਹ ਦਫਤਰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

1. ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਦੇ ਬਿੱਲ
2. ਸਟੋਰ ਰਸੀਦ
3. ਆਗਿਆ ਪੱਤਰ ਦੀ ਕਾਪੀ
4. ਬਾਈਂਡ ਅਤੇ ਅਨਬਾਈਂਡ ਲੈਜ਼ਰ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ. ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਹੋਵੇ

ਦਫਤਰ ਦੇ ਆਗਿਆ ਪੱਤਰ ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਟੋਰ ਵਿਚ ਗਏ, ਕਿੰਨੇ ਬਕਾਇਆ ਹਨ, ਅਕਾਊਟਸ ਕਲਰਕ ਦੀ ਬਾਈਂਡ ਅਤੇ ਅਨਬਾਈਂਡ ਲੈਜ਼ਰ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਨੂੰ ਚੈਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਪੇਮੈਂਟ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ 200 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਸਾਲ 2013-14 ਦੀ ਲੈਜ਼ਰ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਖੀਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 14/08/2020 ਨੂੰ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲਾਂ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਵਾਪਾ ਘਾਟਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲੇ ਇੱਕ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਚਿੱਠੀ ਉਪਰ ਦਸਤਖਤ ਕਰਵਾਏ ਜੋ ਕਿ ਗਲਤ ਹਨ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ: ਗ/01 ਜੋ 150 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਉਸਦੀ ਸਟੋਰ ਰਸੀਦ ਸਾਲ 2019 ਵਿਚ ਕੱਟ ਲਈ ਗਈ ਹੈ।

ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜੋ ਕਿ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾ ਕੇ ਪਲੰਘਾਂ ਉਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰਵਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜੋ 2000 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 250 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਉਹ ਅੰਗੇ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਸਨ।

ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹਨਾਂ 250 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ, ਸ੍ਰ.ਕੌਰਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਟਾਕ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਿੰਟ ਕੱਢ ਕੇ ਉਸ ਉਪਰ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲਿਖਾਈ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਲੈਟਰ ਪੈਡ ਉਪਰ ਦਸਤਖਤ ਕਰਵਾਏ ਅਤੇ 250 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੋ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਹਾਲ ਨੰ: 3 ਵਿੱਚ 125 ਹੋਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪਏ ਹਨ, ਉਹ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਕੋਲ 2000 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੀ ਹਾਲ ਨੰ: 3 ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ, ਤਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗੇ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਥੋਂ ਆਏ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ 2000 ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਣ। ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹੁਸ਼ਿਆਰੀ ਨਾਲ ਇਹ ਸਭ ਕੁੱਝ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂ ਸ੍ਰ.ਕੌਰਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਹਾਲ ਨੰਬਰ 3 ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਗਿਣਤੀ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਰ ਕੇ ਦਿੱਤੀ।

ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫੇਨ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ “ਤੂੰ ਚਿੰਤਾਂ ਨਾ ਕਰ, ਇਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜਲਦੀ ਬਣਾ ਕੇ ਦੇ ਤੇ ਮੈਂ, ਡਾ.ਰੂਪ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸ੍ਰ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਤੇ ਲਿਖ ਕੇ ਨਾ ਦੇਵੀਂ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤੇਰੇ ਸਟਾਕ ਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸ੍ਰ.ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਸਕੱਤਰ ਵੀ ਤੈਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਗੇ”। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ: ਗ/3(ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 1, ਪੰਨਾ ਨੰ.51) ਜੋ ਅਪ੍ਰੈਲ 2020 ਵਿੱਚ ਲਿਖਵਾਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਆਪਣੇ ਕਾਗਜ਼ ਪੂਰੇ ਕਰ ਸਕਣ। ਜਦੋਂ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਪਰ ਪਈ ਮਿਤੀ ਦੇਖੀ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਰਾਸਰ ਧੋਖਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਉਪਰ 2019 ਦੀ ਮਿਤੀ ਪਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਚਿੰਠੀ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਫਿਸ ਆਰਡਰ ਲੈਣੇ ਹਨ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਗ/3 ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਇੰਚਾਰਜ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਨੇ ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਉਹ ਮਿਤੀ 08/11/2019 ਦਾ ਤੇ ਥੱਲੇ ਆਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ 09/11/2019 ਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਇੱਕ ਹੀ ਲਿਖਾਈ ਵਿੱਚ ਹੈ।

7.9 (ਘ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ:- ਸ੍ਰ.ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰੋਡੇ (ਫਲਾਇੰਗ ਇੰਚਾਰਜ)

ਸ੍ਰ.ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ 1995 ਵਿੱਚ ਬਤੌਰ ਕਲਰਕ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਕਈ ਪੇਸਟਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2014 ਵਿੱਚ ਇਹ ਫਲਾਇੰਗ ਵਿੱਚ ਬਤੌਰ ਇੰਚਾਰਜ ਆਏ। ਜਦ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਦੀ ਘਟਣਾ ਵਾਪਰੀ, ਉਸ ਦਿਨ ਇਹ ਫਲਾਇੰਗ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸਨ। ਇਸ ਦਿਨ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਨਹੀਂ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਘਟਣਾ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦਿਨ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਡਾ.ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੀ ਕੇ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ.ਸਕੱਤਰ ਸਿੰਘ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਘਟਣਾ ਸਥਾਨ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ, ਉਸ ਉਪਰੰਤ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ.ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਡਾ.ਰੂਪ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੌਰ, ਸ੍ਰ.ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ।

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਘ/1 (ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ । ਪੰਨਾ ਨੰ: 55) ਸ੍ਰ.ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰੋਡੇ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 32 ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨੋਤਤੀ ਬਣਾ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪਤਾ ਕਰਕੇ ਇਹਨਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਫਲਾਇੰਗ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆ ਕੇ ਦੇਣੇ ਸਨ। ਪਰ ਜਦ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਰਿਪੋਰਟ ਮੌਤ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ 32 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਤੇ ਸ੍ਰ.ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ 32 ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਮਰ ਜਾਣਗੇ। ਜਦ ਮਿਤੀ 10/07/2020 ਨੂੰ ਫਲਾਇੰਗ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਤਾਂ ਪੜਨ ਉਪਰੰਤ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਉਸਤੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸਦਾ ਸਪੈਸਟ ਉੱਤਰ ਦੇਨੋਂ ਹੀ ਫਲਾਇੰਗ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨਾ ਦੇ ਸਕੇ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਿਆ ਕਿ ਸਚਾਈ ਨੂੰ ਛੁਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਬਿਆਨਾਂ ਸਮੇਤ ਪੜ੍ਹਨ ਉਪਰੰਤ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅੱਗ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਸਨ।

7.10 (ਛ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ : - ਸ੍ਰ.ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ।

ਸ੍ਰ.ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਅਗਸਤ 2015 ਨੂੰ ਬਤੌਰ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 31/07/2017 ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਗੁਟਕਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਛਾਪਾਈ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਉਹ ਹੀ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਗਜ਼ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਟੈਂਡਰ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਵਿਕ੍ਰੇਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮੰਗਵਾਉਂਦਾ ਸੀ।ਕਈ ਵਾਰ ਉਹ ਆਪ ਇਹਨਾਂ ਵਿਕ੍ਰੇਤਾਵਾਂ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਰੋਟ ਤੈਅ ਕਰਦੇ ਸਨ।ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲੇ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਿਟਿੰਗ ਅਤੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵਖਰਾ ਵਿਭਾਗ ਹੈ।ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ ਕਰੀਬ 3-4 ਵਾਰ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ।ਪੇਪਰ, ਸਿਆਹੀ ਆਦਿ ਦਾ ਸਟਾਕ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿਟਿੰਗ ਦਾ ਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਆਡੀਟਰ, ਇੰਟਰਨਲ ਆਡੀਟਰ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਸੀ.ਏ. ਵੱਲੋਂ ਚੈਕ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਦੀ ਅਗਨੀ ਘਟਨਾ, ਜੋ ਗੁ.ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ ਸੀ, ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ, "ਜਦੋਂ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਮੈਂ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰ.ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਮੈਂਬਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਹਿਤਾ, ਸ੍ਰ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ।ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦਾ ਕਾਰਨ, ਏ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ 14 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਝ ਅਗਨ ਭੋਟ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਫਾਇਰ ਇੰਜਣ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ।" ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਗਈ, ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਸਾਧਨ ਸੁਭਾਉਣ ਲਈ, ਤਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਦੁਬਾਰਾ ਨਾ ਘਟ ਸਕੇ।ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ ਖਬਰ ਛਾਪੀ ਗਈ ਸੀ।ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੇ ਇਹ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਸਲਾ ਪਾਵਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਪਾਵਨ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।ਐਂਡ.ਆਈ.ਆਰ.

ਕਰਾਉਣ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਸਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਨੀ ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਐਂਡ.ਆਈ.ਆਰ. ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਗਈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਮਿਤੀ 19/05/16 ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਲੇਜ਼ਰ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਦੇਖ ਰੇਖ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਜ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਪਰ ਅਤੇ ਆਕਾਊਟੈਂਟ ਦਾ ਹੈ। ਜਿਸਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਆਡੀਟਰ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨਲ ਆਡੀਟਰ ਦਾ ਹੈ। ਇਸਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੰਟਰਨਲ ਆਡੀਟਰ ਦਾ ਕੰਮ ਖਰੀਦ ਦੀ ਪੜਤਾਲ, ਖਪਤ, ਵੇਸਟੇਜ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਣਾ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਲ ਸਟਾਕ ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰਨਾ ਵੀ ਇੰਟਰਨਲ ਆਡੀਟਰ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਹਰ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਚੈਕ ਕਰਨਾ ਸੀ.ਏ. ਦਾ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

7.11 (ਚ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: - ਸ੍ਰ.ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੌਜੂਦਾ ਸੇਵਾਦਾਰ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ

ਸ੍ਰ.ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ 7ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸ੍ਰ.ਸੁਖਵੰਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮ ਉੱਤੇ ਸਾਲ 2012-13 ਵਿੱਚ ਲਿਟਰੇਚਰ ਦੇ ਖਰਚ ਪਏ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੁਟਕੇ ਅਤੇ ਸੈਚੀਆਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸ੍ਰ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੋਇਆ।

7.12 (ਛ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: - ਸ੍ਰ.ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਕਲਰਕ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ

ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ ਸ੍ਰ.ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ (ਕਲਰਕ) ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਾਈਡ ਹੋ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਰਸੀਦ ਕਟਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਹਾਲ ਨੰ: 5 ਨੰਬਰ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈਲਪਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੋਮੋਸ਼ਨ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕਲਰਕ ਦੀ ਪੋਸਟ ਤੇ ਆ ਗਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬੁਲਾ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਪਾਵਨ

ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਚਾਰਜ ਲੈ ਲਓ। ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸਟਾਕ ਚੈੱਕ ਕਰਨ ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਟਾਕ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਸ੍ਰ.ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਚਾਰਜ ਤੋਂ ਮਨਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚਾਰਜ ਲੈਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਕਡਾਊਨ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਸਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰ.ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਫੇਨ ਆਇਆ ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰ.ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਸਟਾਕ ਦਾ ਚਾਰਜ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਗਿਣਤੀ ਕਰਨ ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਘੱਟ ਸਨ, ਜਦ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਘੱਟ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 175 ਸੀ। ਇਸ ਫਰਕ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਫਿਰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ 50 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਰਖਵਾ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਸਟੋਰ ਰਸੀਦ ਨਹੀਂ ਕੱਟੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 3 ਸਟੋਰ ਰਸੀਦਾਂ ਲਾਕਡਾਊਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਕੱਟੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੰਬਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਚਾਰਜ ਲੈਣ ਤੋਂ ਮਨੁਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ 50 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰਵਾਏ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਰਸੀਦ ਨੰ: 1426 ਮਿਤੀ 05/03/2020 ਨੂੰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

7.13 (ਜ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: -ਸ੍ਰ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ (ਐਡੀ. ਸਕੱਤਰ)

ਸ੍ਰ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੀ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ 33.5 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਡਾ.ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਇਤਲਾਹ ਦੇਣ ਤੇ ਤਕਰੀਬਨ 08 ਤੋਂ 8.30 ਵਜੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਫਾਇਰ ਬਿਗੇਡ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਤਕਰੀਬਨ 70 ਤੇ ਕਰੀਬ ਸਰੀਰ ਉਥੇ ਸਨ। ਮੌਕੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰ.ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ (ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ), ਡਾ: ਰੂਪ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ, ਵੀ ਉਥੇ ਸਨ। ਸ੍ਰ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜੋ ਪਲੰਘ ਏ.ਸੀ. ਦੀ ਕੋਲ ਸੀ, ਉਸਦੇ ਕੁਝ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅਗਨ ਭੋਟ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਭਿਜ ਚੁਕੇ ਸਨ। ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ 14 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ, ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਲਿਜਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਜਿਹਨਾਂ ਗੱਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸਨ। ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਕ ਬੱਸ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ਸੀ। ਬੱਸ ਦੇ ਵਿੱਚ 14 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਨ ਜੋ ਅਗਨ ਭੋਟ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਗੋਇੰਦਵਾਲ

ਸਾਹਿਬ ਲਿਜਾਏ ਗਏ। 15 ਤੋਂ 16 ਸਾਰੀ ਬੱਸ ਵਿਚ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਨ, 12 ਤੋਂ 14 ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ 3 ਇਨੋਵਾ ਗੱਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਕੇਵਲ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਕੋਲ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਗਏ, ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਗ੍ਰਥੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਐਸੀ ਗੱਲ ਬਾਬਾ ਨਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਐਟਰੀ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣ ਦੀ ਪਰ ਉਹ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਸਮਝ ਕੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਲਈ ਉਥੇ ਗਏ ਸਨ।

7.14 (ੳ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ:- ਸ੍ਰ.ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ)

ਇਹ ਸਾਲ 2012 ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੇਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਬਤੌਰ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ੍ਰ.ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰੋਡੇ ਸਨ। ਪੜਤਾਲ ਆਰੰਭ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਫਤਰ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ 10-15 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਮੌਕੇ ਤੇ ਗਏ। ਸਾਲ 2016 ਦੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਾਲ 2016 ਵਿੱਚ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਗੇਟ 'ਤੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸਨ।

7.15 (ੴ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ:- ਸ੍ਰ.ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਇਹ ਮਿਤੀ 31/03/2017 ਨੂੰ ਮੀਤ-ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਪੋਸਟ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋਏ। ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਅਗਨ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਸੀ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਪਿਟੈਕੈਂਟ ਜੀ ਨੇ ਫੋਨ ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸੁਪਿਟੈਕੈਂਟ ਜੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫੋਨ ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਜਦ ਉਹ 4 ਵਜੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਉਥੇ ਫਾਇਰ ਇੰਜਨ ਆ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ.ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ, ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ.ਸਕੱਤਰ ਸਿੰਘ, ਮੈਨੋਜਰ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਮਲਾ ਦਾ ਸਟਾਫ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਵੀ ਉਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 5 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ। ਇੱਕ -ਛੇਡ

ਪਲੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੋ ਅਗਨੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਉਥੇ ਹੀ ਪਏ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੂਸਰੇ ਹਾਲ ਵਿਚ ਲਿਜਾ ਚੁਕੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਲਿਜਾ ਚੁਕੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬਤੌਰ ਪੀ.ਏ. ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੀ ਦੇ ਕੋਲ ਜੋ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਵਾਸਤੇ ਪੱਤਰ ਆਉਂਦੇ, ਉਹ ਪੱਤਰ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਉਂਦੇ, ਜਿਸਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੀ ਅਸੂਲਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੰਦੇ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੀ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣਾ, ਸ੍ਰ.ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੰਮ ਸੀ। ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਰਾਹੀਂ ਸਾਲ 2015-2016 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਤਾ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਲੱਗਣੇ ਅਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੇਵਾਦਾਰ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ ਤੇ ਐਸਾ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਸਾਲ 2018 ਵਿੱਚ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਲ 2016 ਵਿੱਚ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕੈਮਰੇ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਮਿਤੀ 05/05/2016 ਨੂੰ ਹੀ ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਪੇਸਟ 'ਤੇ ਆਏ ਸਨ ਤੇ ਅਗਨ ਘਟਨਾ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਵਾਪਰੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੈਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਲ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੰਮ 35 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਫੀਲਡ ਦਾ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਹੋਕੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਅਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੇਵਾਦਾਰ ਦਾ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਹਰ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਇੰਚਾਰਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਲੈਜ਼ਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਰੱਖੇ ਤੇ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰਕੇ, ਵਾਧ-ਘਾਟ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਵੇ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਬਰਗਾੜੀ ਕਾਂਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਐਸਾ ਕੋਈ ਆਡਰ ਨਿਕਲਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੰਬਰ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਦੀ ਤਰੀਕ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਕਦੇ ਕੋਈ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ 14 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜੋ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ

ਦੇ ਨੰਬਰ ਟਰੇਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਇੰਚਾਰਜ, ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਡਾਕ, ਬਦਲੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਗਜ਼ ਪੱਤਰ ਜੋ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਤਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ: ੬/। (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 1, ਪੰਨਾ ਨੰ.82) ਦੇਖ ਕੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ‘ਤੇ ਲੱਗੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬਦਲੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਟੋਰ ਮਿਲਾਨ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲਦਸ਼ਾ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਚੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਵੇਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਆਉਂਣ ਨਾਲ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਿਮ ਤਨਖਾਹਾਂ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਤੋਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਦੀ ਮੋਟੀ ਰਕਮ ਸੀ.ਏ. ਆਪ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

7.16 (ੴ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: - ਸ੍ਰ.ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ

ਸ੍ਰ.ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸਾਲ 2017 ਵਿਚ ਬਤੌਰ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਈ। ਉਹ ਸਾਲ 1997 ਤੋਂ ਮਈ 2017 ਤੱਕ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ ਰਹੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੈਸ ਤੋਂ ਆਰਡਰ ਰਹੀਂ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਖੇ ਆਰਡਰ ਪਾ ਕੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਦ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਬਦਲੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਸ੍ਰ.ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇੰਚਾਰਜ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੁਣ ਬਦਲੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤਿੰਨ ਬੰਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਖਰੀਦ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਨ, ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਮੈਨੇਜਰ ਅਤੇ ਸਟੋਰ ਕੀਪਰ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜ਼ਿਲਜਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਤੋਂ ਫਰਮੇ ਚੁਕਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਦ ਫਰਮਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤਕਰੀਬਨ 10-20 ਅੰਗ ਵਧੇਰੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਬਤੌਰ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਫ਼ ਸਫ਼ਾਈ, ਚੰਦੋਆ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਪੜਦਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਵਾਉਣਾ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਇੰਚਾਰਜ ਉੱਥੇ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਨੂੰ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ, ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਮੰਗਾਂ ਬਾਹਰਲੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀਆਂ, ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਸਟਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਸਕਾਂਤਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਆਗਿਆ ਕਰਵਾਉਣੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ।

ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼-ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਬੈਗ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇਕ ਡੂੰਚ ਮਿਲਿਆ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਸ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਭਗਤੇ ਵਾਲਾ ਡੂੰਚ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੋਰਟ-ਕਚਿਹਰੀ ਤੇ ਦਫਤਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਵਾ ਕੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਖਰਚ ਪਾਇਆ। ਸਾਲ 2013 ਵਿਚ ਹੀ ਇਸ ਡੂੰਚ ਦੇ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਅਤੇ ਸਾਲ 2017-18 ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਡੇਢ ਸਾਲ ਦੀ ਸਰਵਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤ ਤੌਰ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਇੰਚਾਰਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਰਹੇ।

ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਟਾਕ ਚੈੱਕ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ ਦੀ ਅਤੇ ਸਟੋਰ ਕੀਪਰ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਸਟਾਕ ਚੈੱਕ ਕਰਕੇ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਤੇ ਸਾਈਨ ਕੀਤੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਮੌਕੇ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਕਿਤੇ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਸ੍ਰ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਟਕਾ ਸਾਹਿਬ, ਸੈਂਚੀਆਂ, ਸ਼ਬਦਾਰਬ, ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਬਣਾਏ ਹੋਣ ਜਾਂ ਕਿੰਨਾ ਸਟਾਕ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਕੋਲ ਆਰਡਰ ਤੇ ਬਣਿਆ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਲ 2012-13 ਦਾ ਆਡਿਟ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਚੈੱਕ ਕਰਨ ਦੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੀਤ ਸਕਾਂਤਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਦਲੀ ਕਰਵਾ ਕੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਆਡਿਟ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਡਿਟ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਸ੍ਰ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਾਲ 2012-13 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਆਡਿਟ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਸਟੋਰ ਰਸੀਦ ਅਤੇ ਠੋਕੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਬਿੱਲ ਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਬਿੱਲ ਅਤੇ ਡੂੰਚ ਤੇ ਸਾਈਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਸਾਲ 2017-18 ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਬਿੱਲ ਬੁੱਕ ਮਿਤੀ 31/03/2018 ਨੂੰ ਬਿੱਲ ਨੰ: 28087 ਮਿਤੀ 30/12/2017 ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਕਰਨ

‘ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਸ ਬਿੱਲ ਦੀ ਭੇਟਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪੇਮੈਂਟ ਬਾਰੇ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਲਖਨਊ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਿਸਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਸੁ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਇਹ ਪੇਮੈਂਟ ਉਥੋਂ ਨਗਦ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ।

ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ. ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਦੇ ਰਿਮਾਰਕਸ ਨਹੀਂ ਪੈਣ ਦਿੰਦੇ ਜੋ ਕਿ ਪੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜਦ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਉਪਰੰਤ ਵੀ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਏ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਫਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦਫਤਰ ਦੇ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 2014 ਦੇ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਪੈਸੇ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਪਾਸੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ।

7.17 (ਠ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ ਡਾ. ਰੂਪ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ

ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਇਹ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੁ.ਦੀਪਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਤੇ ਇਹ ਸੁ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਧੀਕ ਸਕੱਤਰ ਨਾਲ 8:30 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅੱਗ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ, ਪਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰੈਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 5 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅਗਨੀ ਭੇਟ ਹੋਏ ਹਨ ਤੇ 9 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਨਹੀਂ ਗਏ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸਭਾਈ, ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਹੋਏ। ਇਸ ਤੇ ਕਿੰਨਾ ਅਮਲ ਹੋਇਆ ਇਹ ਦਫਤਰੀ ਫਾਈਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨੁਕਸਾਨੇ ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਰੱਖਣਾ ਤੇ ਰਾਈਟ ਆਫ ਕਰਨਾ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਸ਼ਚਾਤਾਪ ਦੇ ਪਾਠ ਕਰਵਾਉਣੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਲੋੜਰਾਂ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਨੰਬਰ ਦਰਜ ਕਰਣੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਅਡਿਟ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਜੋ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਉਸ ‘ਤੇ ਭੇਟਾ ਨਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਇਲਾਜਾਮ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੀ ਪੇਸ਼ ਤੋਂ

ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹਟਾਇਆ ਗਿਆ, ਇਸਤੇ ਡਾ. ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਨਾਲ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਪੇਸਟ ਤੋਂ ਭੇਟਾਵਾਂ ਨਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਹਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ, ਇਸਦਾ ਕਾਰਨ ਡਾ. ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਐਕਟ, ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਕੀਮ, ਨਿਯਮ ਉਪਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧਾਰ ਪੁਰ ਸੇਵਾਦਾਰ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ /ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਪਾਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਸਫਾਈ ਸੇਵਾਦਾਰ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦਫ਼ਤਰ ਸਕੱਤਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਪੂਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਪੇਸਟ ਤੋਂ 19 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਰਖਿਆ ਗਿਆ, ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਐਕਟ, ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਕੀਮ, ਨਿਯਮ ਉਪਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧਾਰ ਪੁਰ ਸੇਵਾਦਾਰ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ /ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਪਾਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਸਫਾਈ ਸੇਵਾਦਾਰ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦਫ਼ਤਰ ਸਕੱਤਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸਾਲ 2018 ਵਿੱਚ ਕਰਾਏ ਗਏ ਆਡਿਟ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸੀ.ਏ. ਨੇ ਅਥ ਜੈ ਕਸ਼ਨ ਲਏ ਸਨ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੇਖ ਸ਼ਾਖਾ ਜਾਣ ਆਡਿਟ ਵਿਭਾਗ ਵਾਲੋਂ ਇਹ ਆਂਬਜਕਸ਼ਨ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਨੇਟਿਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ।

ਆਡਿਟ ਹਰ ਸਾਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਇਸਦਾ ਕਾਰਨ ਡਾ. ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸੀ.ਏ. ਵਾਲੋਂ ਲੱਗੇ ਪਿਛਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਤ ਕਰਾਉਣ ਉਪਰੰਤ ਹੀ ਅਗਲੇ ਆਡਿਟ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਇਹ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਛਪਾਈ ਲਈ ਖਰੀਦੇ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਫਰਮ ਲਈ 16 % ਵੇਸਟੇਜ ਪਾਂ ਕੇ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਕਨੀਕੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮੈਨੇਜਰ ਜਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੀ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਵੇਸਤਿਸ ਦੇ ਫਰਮੀ ਨਾਲ ਵੱਧ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਵੇਚੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਪੁੱਛਣ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ ਤਕਨੀਕੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮੈਨੇਜਰ ਜਾਂ

ਤਕਨੀਕੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੀ ਦੌਸ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਜਵਾਬ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਜਿਲਦ ਸਾਜ਼ਾ ਕੋਲ ਪਏ ਤਕਰੀਬਨ 10,00,000 ਫਰਮਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਦਿੱਤਾ।

ਵਧੀਕ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿੱਚੋਂ ਬਿਨਾਂ ਲਿਖਤੀ ਆਰਡਰ ਤੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜੇ ਹਾਲ ਨੰਬਰ 3 ਵਿੱਚ ਪਏ ਹਨ, ਉਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਬੰਧੀ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਨਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਬੰਧਿਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਹੀ ਕਿਹਾ।

ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਖਤਮ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 21,000 ਦੇ ਕਰੀਬ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਨ, ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਕੰਮ ਕਾਰ ਦੇਖਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕੰਮ ਦੀ ਦੇਖਰੇਖ ਆਪ ਖੁਦ ਕਰਕੇ, ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਮਾਰਕ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਪੁਰ ਰੁਟੀਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਹਰੇਕ ਵਿਭਾਗ ਵਿਖੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

7.18 (ਡ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: -ਸੁ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸੁ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਨੂੰ 18-08-2020 ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਮਿਲਣ
ਗਈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“ਮੇਰੀ 2010 ਵਿੱਚ ਓਪਾਇੰਟਮੈਂਟ ਹੋਈ ਸੀ, ਬਤੌਰ ਆਫੀਟਰ, ਮੇਰੀ ਕੁਆਲੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਬੀ.ਕਾਮ. (ਆਨਰਸ) ਸੀ.ਏ. ਹੈ। ਸ਼ੇਮਲੀ ਗੁ.ਪ.ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇੱਕ ਐਡਵਰਟਾਈਜ਼ਮੈਂਟ ਕੰਢਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸੈਨੂੰ ਓਪਾਇੰਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਐਕਟੈਸ਼ਨ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਸਾਡੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਆਡਿਟ ਕਰਨ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਜੋ ਪ੍ਰੈਸ ਹੈ, ਇੰਟਰਨਲ ਕੰਟਰੋਲ, ਇੰਟਰਨਲ ਆਡਿਟ ਦਾ ਪਾਰਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਟੈਂਡਰਿੰਗ ਪ੍ਰੋਸੈਸ ਫੌਲੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਬਿੱਲ, ਲੈਜ਼ਰਸ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਮਿਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮਰਿਆਦਾ

ਅਨੁਸਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਕਦੇ ਕਿਹਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਜਿਮੇਵਾਰੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਵੀ ਫਿਜੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਦੇ ਸੀਂ ਪਰ ਸੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਇੰਟਰਨਲ ਹਦਾਇਤਾਂ (ਇੰਨਸਟ੍ਰੈਕਸ਼ਨਸ) ਦੀ ਕਾਪੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਅਸੀਂ ਜਦ ਮੰਗਵਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਆਫਸੈਟ ਪ੍ਰਿਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਦਾ ਅਕਾਊਂਟ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਤੇ ਸ਼੍ਰਮਣੀ ਗੁ.ਪ੍ਰ.ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਭੈਲੈਂਸ ਸੀਟ ਕਲੱਬਡ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਿਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਦਾ ਬਜਟ ਅਲੱਗ ਬਣਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸਦਾ ਵਾਧਾ-ਘਾਟਾ ਵੀ ਅਲੱਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੰਟਰਨਲ ਕੰਟਰੋਲ ਪ੍ਰਿਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਤੇ ਇੰਟਰਲ ਕੰਟਰੋਲ ਸ਼੍ਰਮਣੀ ਗੁ.ਪ੍ਰ.ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਅਲੱਗ ਹੈ।

ਸੁ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਨੇ ਸੁ.ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਛੋਨ ਤੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ, ‘ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਭੇਜੇ ਜਾਣਗੇ:- ਸਾਲ 2013-14 ਤੋਂ ਸਾਲ 2019-20 ਤੱਕ।

ਸੈਕਸ਼ਨ-85 ਦੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਇਨਕਲੂਡ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ-85 ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਸ਼੍ਰਮਣੀ ਗੁ.ਪ੍ਰ.ਕਮੇਟੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 85 ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 87 ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਕੰਟਰੋਲਿੰਗ ਯੂਨਿਟ ਹੈ। ਸ਼੍ਰਮਣੀ ਗੁ.ਪ੍ਰ.ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਕੰਟਰੋਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਸਾਡੇ ਲੜਕੇ ਜਾਂਦੇ ਬਿੱਲ ਪੈਮੈਂਟਾ ਦਾ ਟਾਈਮ ਚੈਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਟਾਈਮ ਬਿੱਲ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਲੈਜ਼ਰ ਚੈਕ ਕਰਦੇ ਸੀ, ਟੈਲੀ ਵਿੱਚ ਚੜਾਉਂਦੇ ਸੀ, ਮੈਂ ਡਾਇਰੈਕਟਲੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੀ ਨੂੰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਤੇ ਬੁਰੂ ਸੈਕਟਰੀ ਸਾਹਿਬ ਭੇਜਦਾ ਸੀ। 2011 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 2019-2020 ਤੱਕ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸਦੀ ਮਿਤੀ 17-06-2016 ਹੈ।

ਪ੍ਰ.: - ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਲਿਖਿਆ ਕਿ “ਚੈਕਿੰਗ ਕਰਕੇ” - ਇਸ ਵਿੱਚ ਚੈਕਿੰਗ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ?

ਉਤਰ:- ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ 4 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਪਤਾ। ਸੁ.ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫੇਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਟੇਲੀ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

ਕਲੋਜਿੰਗ ਬੈਲੈਂਸ ਤੇ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਅਸੀਂ ਚੈਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਦਲਦੇ ਹਾਂ।

ਮੈਨੂੰ 2015-16 ਵਿੱਚ ਜੋ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਹੋਈ ਸੀ ਉਹ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਮੈਂ ਰਿਪੋਰਟ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖ ਕੇ ਹੀ ਇਸ 'ਤੇ ਕੁਮੈਂਟ ਕਰ ਪਾਵਾਂਗਾ। ਲੈਜ਼ਰਜ਼ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬਿੱਲਜ਼ ਚੈਕ ਕਰਕੇ ਟਿਕ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਫਾਈਨਲ ਬੈਲੈਂਸ ਤੇ ਅਸੀਂ ਸਾਈਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਪ੍ਰ:- ਸੈਕਟਰੀ ਆਫ਼ੀਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 2013-14 ਦੇ ਬੈਲੈਂਸ ਬਦਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਜਿਸ ਨਾਲ 2015-16 ਦੇ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਜੋ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਖੁਦ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਫਰਕ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਜਿਸਦਾ ਫਰਕ 2019-20 ਦੇ ਕਲੋਜਿੰਗ ਬੈਲੈਂਸ ਤੇ ਹੀ ਪਵੇਗਾ। ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਜਾਂ ਨਹੀਂ?

ਉਤਰ:- ਫਰਕ ਪੈਣਾ ਤਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੈਰੀਫਾਈ ਕਰਕੇ ਹੀ ਦੱਸ ਸਕਾਂਗਾ।

(ਪਤਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਲਿਆਂਦੇ ਸਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡਜ਼ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲਿਆਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਸੀ.ਏ.ਕੋਹਲੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ।)

ਕੱਲ ਮੈਂ ਪਤਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ-ਨਾਜ਼ਰ ਜਾਣ ਕੇ ਪ੍ਰਾਮਿਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕੱਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆ ਕੇ, ਆਪਣੇ ਇੰਪਲਾਇਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਕੱਲ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸੈਕਟਰੀਏਟ 10.30 ਜਥੁਂ 11.00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵਾਂਗਾ।

ਸੁ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਸਪੁੱਤਰ ਸ.ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਪਤਾ 48/ਸੈਕਟਰ 11 ਏ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਆਪਣੇ ਸਹਾਇਕ ਸ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਪੁੱਤਰ ਸ. ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਉਮਰ 43 ਸਾਲ, ਆਡਿਟ ਮੈਨੇਜਰ ਐਸ.ਐਸ.ਕੋਹਲੀ ਐਂਡ ਐਸੋਸੀਏਟਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪਤਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ 20-08-2020 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੂ.ਐਸ.ਐਸ.ਕੋਹਲੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਵੱਲੋਂ ਇੱਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਕੰਟਰੋਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਫਾਲੋਆ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸ.ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਾਸੇ ਜਵਾਬ: ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਗੋਲਡਨ ਆਫਸੈਟ ਪ੍ਰੈਸ ਤੋਂ ਪੇਪਰ ਪਰਚੇਜ਼ਿੰਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਹਤਾ ਵੀ ਆਰਡਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਹੋਣ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਲਿਟਰੇਚਰ, ਗੁਟਕਾ ਸਾਹਿਬ, ਪਾਵਨ ਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਸੈਚੀਆਂ, ਧਾਰਮਿਕ ਪੁਸਤਕਾਂ, ਸਥਦਾਰਥ ਆਦਿ। ਮੰਗ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਲਦਸ਼ਾਂ ਕੋਲ ਬਾਈਡਿੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਜਾਂ ਲਿਟਰੇਚਰ ਨੂੰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਲੇਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲੰਗਿਆਂ ਉਸ ਦਾ ਬਿੱਲ ਜਾਂ ਕੈਸ ਮੀਮੋ ਕੌਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਭੇਟਾ ਰਹਿਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਆਗਿਆ ਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਟਸੱਟ ਬੁਂਚ ਪਾਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਮੇਨ ਕੰਮ ਪਰੀ ਆਡਿਟ ਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਐਕਸਪੈਂਡੀਚਰ ਦੇ ਬਿੱਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਆਈ.ਏ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਚੈਕ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਮੀ ਪੇਸ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਇਤਰਾਜ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ ਕਲੀਅਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਜਦੋਂ ਬਿੱਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਸਟਾਕ ਲੇਜ਼ਰ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸਟਾਕ ਲੇਜ਼ਰ ਨਾ ਆਇਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਟੋਰ ਰਸੀਦ ਨਾਲ ਮਿਲਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਸਟਾਂਕ ਲੇਜ਼ਰ ਚੈਕ ਕਰਨਗੇ। ਇਹ ਪ੍ਰੀਕਿਰਿਆ 99 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਾਲੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਕ ਅੱਧਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹਿ ਵੀ ਜਾਏ ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਫਾਲੋਂ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਲਈ ਪੇਪਰ ਖਰੀਦਣ ਵਾਸਤੇ ਕੁਟੋਸ਼ਨਾਂ ਮਿੱਧਾ ਮਿੱਲ ਤੋਂ ਜਾਂ ਡੀਲਰ ਤੋਂ ਜਾਂ ਏਜੰਟ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ?

ਉਤਰ : ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲਾ ਪਰਸੀਜ਼ਰ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕਲ ਏਜੰਟ ਤੋਂ ਕੁਟੇਸ਼ਨਾਂ ਲਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਸੀਂ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪਰਚੇਜ਼ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਕੇ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚੋਂ ਡੀਲਰਾਂ ਤੋਂ ਕੁਟੇਸ਼ਨਾਂ ਮੰਗਵਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਰੀਆਂ ਕਲਕੁਲੇਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਪੇਪਰ ਦਾ ਟੈਂਡਰ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਪਰ ਸਿਆਹੀ ਦਾ ਟੈਂਡਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਈ-ਟੈਂਡਰਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਟੈਂਡਰਿੰਗ ਟੀ.ਸੀ.ਆਈ ਐਲ ਵੱਲੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਪਰਚੇਜ਼ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੇਪਰ ਸਿੱਧਾ ਮਿਲ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਏਜੰਟ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਮਿਲ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸਬ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਕੇ ਟੈਂਡਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਪੇਪਰ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਨਾਮ ਸਾਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਜਦੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪਿੰਟ ਹੋ ਕੇ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?

ਉਤਰ : ਸਟੋਰ ਕੀਪਰ ਅਨਬਾਈਡ ਸਟੋਰ ਲੈਜਰ ਮੇਨਟੇਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪੈਸ ਤੋਂ ਪਿੰਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਾਈਡਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਬ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿਚ ਐਂਟਰੀ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਇਹ ਰਜਿਸਟਰ ਚੈਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਕਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਟੋਰ ਰਸੀਦ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕੱਟੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਤੇ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਬਿੱਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਦੂਸਰਾ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸੂ ਹੋ ਗਏ ਹੋਣ ਅਤੇ ਲੈਜਰ ਵਿਚ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਚੜਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਉਤਰ : ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਲਦਾਸਾਜ਼ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ 10 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜਮਾ ਕਰਵਾਏ ਹੋਣ, ਫੇਰ 15 ਪਰ ਸਟੋਰ ਰਸੀਦ ਇਕੱਠੀ 50 ਜਾਂ 100 ਦਾ ਅਲਾਟ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੇ ਹੀ ਕੱਟੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸਟੋਰ ਰਸੀਦ ਕਦੇ ਕੱਟਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਟੋਰ ਵਿਚ ਫਿਜੀਕਲ ਰਸੀਵ ਹੋ ਜਾਣ ਜਾਂ ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਪੂਰਾ ਅਲਾਟ ਰਿਸੀਵ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਉਤਰ : ਕੋਹਲੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸਟੋਰ ਵਿਚ ਜਮਾਂ ਹੋ ਜਾਣ ਉਦੋਂ ਹੀ ਰਸੀਦ ਕੱਟੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਪਰ ਸ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਟੋਰ ਵਿਚ ਹਾਲੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਪਰ ਬਿੱਲ ਕੱਟੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਸ ਨੂੰ ਵੈਰੀਫਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਉਥੇ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਜੇਕਰ ਜਿਲਦਸ਼ਾਜ਼ ਦੇ ਬਿੱਲ ਉਪਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਾ ਲੜੀ ਨੰ: ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜੋ ਬਿੱਲ ਕੱਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਥੇ ਲੜੀ ਨੰ: ਦਰਜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵੈਰੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਤਰ : ਜੇਕਰ ਬਿੱਲ ਤੇ ਲੜੀ ਨੰ: ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਿਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਆਪ ਨੇ ਕਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਵਿਭਾਗ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਲੜੀ ਨੰਬਰਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਮਿਲਾਨ ਕਰਨਾ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਅਣਗਿਹਲੀ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਉਤਰ : ਮੇਰਾ ਕੰਮ ਪ੍ਰੀ ਆਡਿਟ ਦਾ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਹਨ। ਮੈਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੈਨੋਜਮੈਂਟ ਨੇ ਗੋਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਕੰਮ ਕੇਵਲ ਫਾਂਝਿਨਾਮ ਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਐਸੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਗੋਰ ਕਰਨ ਦਾ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਸੀਂ ਫਿਜੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਮੌਕੇ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ/ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਲਿਖਤੀ ਆਰਡਰ ਲਿਆਓ। ਸਾਲ 2015 ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਿਜੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਭੇਜੀ ਗਈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਫਾਂਝਿਨਾਮ ਮਸਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਗੋਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਆਡੀਟਰ ਨੇ ਵੀ ਕਦੇ ਫਿਜੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਪੁਸ਼ਨ : ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਇੰਟਰਨਲ ਆਡਿਟ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੇ ਇੰਟਰਨਲ ਆਡੀਟਰ ਰੱਖੇ ਨੇ ਅਤੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਆਪ ਸਹੀ ਆਡਿਟ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਆਡੀਟਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਚੈਕ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਤੱਕ ਭੇਜਣ।

ਉਤਰ : ਐਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਰਕਾਰੀ ਆਡੀਟਰ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਕਿਤੇ ਕੋਈ

ਸੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਪੁੱਛ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੁਝ ਪੁੱਛਿਆ
ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪੁਸ਼ਨ : ਸਟੋਰ ਰਸੀਦ ਨੰ: 583 ਮਿਤੀ 20-08-2015 ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਟੈਲੀ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਨਾਮ ਤੇ ਹੈ?

ਉਤਰ : ਇਹ ਰਸੀਦ 20-08-2015 ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਰਸੀਦ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਰਮਿਆਨਾ ਪਦਛੋਦ ਸਾਈਜ਼ 57 ਨਗ, ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੱਡਾ ਪਦਛੋਦ 19 ਨਗ। ਇਹ ਕਿਸ ਪਾਸੋਂ ਆਇਆ ਹੈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ, ਅੰਦਰਾਂਝਾਂ ਹੈ ਕਿ ਸਸਪੈਸ ਖਾਤੇ ਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਸ਼ਨ : ਕੀ ਸਟਾਕ ਵਿਚ ਸਸਪੈਸ ਖਾਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਤਰ : ਸਟਾਕ ਵਿਚ ਸਸਪੈਸ ਖਾਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ।

ਪਸ਼ਨ : ਕੀ ਰਸੀਦ ਨੰ: 583 ਤੇ ਕੋਈ ਲਿਖਤ ਇਤਰਾਜ ਲਗਾਇਆ ਹੈ?

ਉਤਰ : ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਆਗਿਆ ਪੱਤਰ ਲੰਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਅਪਰੂਵਲ ਲੰਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸਟਾਕ ਦੇ ਸਸਪੈਸ ਅਕਾਊਟ ਨੂੰ ਆਡਿਟ ਵਿਚ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?

ਉਤਰ : ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਕਾਊਟ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਟੋਰਾਂ ਦੇ ਸਟਾਕ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਟੈਲੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਕੇਵਲ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਲੰਗਰ, ਇਮਾਰਤੀ ਸਟੋਰ, ਜਨਰਲ ਸਟੋਰ ਅਤੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਟੋਰ ਟੈਲੀ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਸੀਂ ਸੇਵਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਕੰਟਰੈਕਟ ਵਿਚ

ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ। ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਮੈਨੁਆਲ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਕਟਿੰਗ ਅਤੇ ਗਲਤੀਆਂ ਸਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਾਨ ਵਿਚ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੈਸ ਮੀਮੇ ਦੇ ਬਿੱਲ ਤੋਂ ਡਾਟਾ ਲੈ ਕੇ ਟੈਲੀ ਵਿਚ ਐਂਟਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਤੁਸੀਂ ਬਿੱਲ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਛੁੱਚ ਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਬਿੱਲ ਤੋਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਹੈ।

ਉਤਰ : ਬਿੱਲ ਤੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਛੁੱਚ ਜਦੋਂ ਸੋ ਰੂਮ ਤੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਛੁੱਚ ਦੀ ਪਰਚੀ ਕੱਟੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ 100 ਰਸੀਦਾ ਦਾ ਛੁੱਚ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸਦਾ ਇਕ ਬਿੱਲ ਕਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰਾ ਕੈਸ ਦਸੱਟ ਬਾਂਚ ਦੀ ਪੱਕੀ ਰਸੀਦ ਕਟਵਾ ਕੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਛੁੱਚ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਬਿੱਲਾਂ ਦਾ ਮਿਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਕ ਛੁੱਚ ਵਿਚ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀਆਂ ਰਸੀਦਾ ਵੱਖਰੀਆਂ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਕੱਟੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ, ਦਰਮਿਆਨਾਂ ਅਕਾਰ, ਲੜੀਵਾਰ ਅਤੇ ਪਦਛੇਦ। ਬਹੁਤ ਸਮੇਂ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਭੇਟਾ ਵੱਖਰੀ-ਵੱਖਰੀ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਲਗਭਗ ਇਕੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਛੁੱਚ ਸਟਾਕ ਰਸਿਸਟਰ ਵਿਚ ਐਂਟਰੀ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆ ਇਕੋ ਹੀ ਅਕਾਰ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕੀ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ?

ਉਤਰ : ਅਸੀਂ 100 ਛੁੱਚ ਦੀ ਕੁਲ ਰਕਮ ਨਾਲ ਟੈਲੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਸਿੰਗਲ ਸਿੰਗਲ ਆਈਟਮ ਚੈਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਇਨਸਾਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਤਾਂ ਲੋਕ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮੈਂ ਇਕ ਇਕ ਐਂਟਰੀ ਚੈਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇੰਨੀ ਬਰੀਕੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੇਰਾ ਆਡਿਟ ਚਾਰਜ 3500 ਤੋਂ 4000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਕੂਲਾ/ਕਾਲਜਾਂ ਤੋਂ 2100 ਤੋਂ 3100 ਰੁਪਏ ਚਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਚਾਰ ਤੋਂ ਪੰਜ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਅੰਡਰ 77 ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ 80-85 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਦਾਰੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਟੈਲੀ ਨਾਲ ਚੈਕ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਛੁੱਚ ਦੇ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਵੇਰਵੇ ਮੇਰੇ ਟੈਲੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਦਕਿ ਛੁੱਚ ਨੰ: 30 ਵਿਚ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ

ਅਕਾਰ ਦਰਜ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਸਾਡਾ ਟੈਲੀ ਦਾ ਬੈਲੇਸ ਐਕਚੁਅਲ ਬੈਲੇਸ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਸਾਲ 2013-14 ਦਾ ਡਾਟਾ ਕਿਸ ਸਾਲ ਵਿਚ ਐਂਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?

ਉਤਰ : ਇਹ ਡਾਟਾ ਨਾਲ-ਦੀ-ਨਾਲ ਐਂਟਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿਚ ਜਾਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਥੇ ਹੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਡਾਟਾ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਐਂਟਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਕੋਈ ਡਾਟਾ ਜਾਂ ਵਾਉਚਰ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਐਂਟਰ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਸੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਤੇ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ -ਪ੍ਰੈਸ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀ ਢੂਰੀ ਹੈ?

ਉਤਰ:- ਕੋਈ ਢੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਹਮਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ। ਕੰਪਿਊਟਰ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿਚ ਹੀ ਲੰਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਟੈਲੀ ਲੋਡ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿਚ ਕਦੇ ਕਦੇ ਜਾ ਕੇ ਡਾਟਾ ਐਂਟਰ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਟੈਲੀ ਵਿਚ ਐਂਟਰ ਕਰਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਛੁੱਚ ਵਿਚ ਕਿਹੜੇ ਅਕਾਰ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸੜ੍ਹਪ ਹਨ, ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੇ ਸੀ?

ਉਤਰ : ਅਸੀਂ ਟੈਲੀ ਵਿਚ ਡਾਟਾ ਆਪਣੀ ਸਹੂਲਤ ਵਾਸਤੇ ਪਾਉਂਦੇ ਸੀ, ਉਹ ਆਮ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਦੇ ਅਸੀਂ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਕੇਵਲ ਬਿੱਲ ਹੀ ਮੰਗਾਉਂਦੇ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹੜੇ ਅਕਾਰ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸੜ੍ਹਪਾਂ ਦੇ ਬਿੱਲ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਛੁੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਗਾਏ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਚ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਪਾਵਨ ਸੜ੍ਹਪਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਸੀ ਜੇ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ: 01 ਸਾਲ 2014-15 ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 56 ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੱਚੀ ਪੈਸਿੰਲ ਨਾਲ ਕੱਢੇ ਹੋਏ ਬਕਾਏ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਉਤਰ : ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼ੇਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸਾਲ 2016 ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਲਿਖਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਟੈਲੀ ਦਾ ਬੈਲੇਸ ਮੈਚ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਤੇ ਨੈਗੋਟਿਵ ਬੈਲੇਸ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਉਦੇ ਉਸ ਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਪੜਤਾਲ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨਾ ਹੁੰਦੀਆਂ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਜਿਹੜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸ ਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਉਹ ਗਲਤੀਆਂ ਰੋਕੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਉਹ ਗਲਤੀਆਂ ਰੋਕੀਆਂ।

ਉਤਰ : ਅਸੀਂ ਕੱਚੀ ਪੈਸਲ ਨਾਲ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਤੇ ਐਂਟਰੀਆਂ ਚੈਕ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹਰੀ ਸਿਆਹੀ ਨਾਲ ਮਾਰਕ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਲੈਜ਼ਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੇ ਕੋਹਲੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰੀ ਸਿਆਹੀ ਦੇ ਮਾਰਕ ਸਿਰਫ ਸਾਡੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਦੇਖੇ ਹੋਣ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਮਾਰਕ ਨਾ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਹੋਣ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਐਸਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਹਰੀ ਸਿਆਹੀ ਵਾਲੇ ਟਿੱਕ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ਇਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਹੈ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ।

ਉਤਰ : ਅਸੀਂ ਪਿੱਛੇ ਜਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਕਿਉਂ ਕਿ ਇਸ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਕੰਮ ਆਡਿਟ ਕਰਨਾ ਹੈ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਣਾ ਨਹੀਂ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡਾ ਕੰਮ ਆਡਿਟ ਕਰਨਾ ਹੈ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਣਾ ਨਹੀਂ ਪਰ ਜੇਕਰ ਸੰਸਥਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਸਹੀ ਨਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਆਪ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਉਤਰ : ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਇਤਿਰਾਜ਼ ਅਸੀਂ 2016 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : 2016 ਦੇ ਵਿੱਚ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਇਤਿਰਾਜ਼ ਲਗਾਏ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ ਉਸ ਪ੍ਰੀ ਆਡਿਟ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਗਲਤੀਆਂ ਨਿਰੰਤਰ ਜਾਰੀ ਕਿਉਂ ਰਹੀਆਂ।

ਉਤਰ : ਜੇ ਪ੍ਰੀ ਆਡਿਟ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਉਹ ਪੇਪਰ ਦੇ ਬਿੱਲਾਂ ਦਾ ਜਾਂ ਸਿਆਹੀ ਦੇ ਬਿੱਲਾਂ ਦਾ ਆਡਿਟ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪੇਪਰ ਦਾ ਟੈਂਡਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਰੇਟ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਸਿਆਹੀ ਦਾ ਟੈਂਡਰ ਜਾਂ ਕੁਟੇਸ਼ਨ ਦੇਣੇ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਬਿੱਲਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਇਤਿਰਾਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਮੈਂ

ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੀ 2016 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਯਾਦ ਪੱਤਰ ਭੇਜਿਆ।

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ: 02 ਦੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 2 ਜੀ ਤੱਕ ਸੱਤ ਪੰਨੇ ਆਫਿਸ ਨੋਟ ਮਿਤੀ 10-06-2020 ਤੇ ਮਿਤੀ 24-06-2019 ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਜੋ ਕਿ ਪੇਪਰ ਖਰੀਦ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਹੈ।ਜੇ ਕਿ ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਖਰੀਦ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰੈਸ਼ਾਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।ਪਹਿਲਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ: 02 ਦੇ ਆਫਿਸ ਨੋਟ ਸਾਡਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਖਰੀਲਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ: 2 ਜੀ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੈ।

ਪੁਸ਼ਨ : ਕੀ ਸਾਰੇ ਫਾਂਝਿਨਾਸ ਖਾਤਿਆ ਦਾ ਕੰਪਿਊਟਰੀਕਰਨ ਤੁਹਾਡੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ?

ਉਤਰ : ਹਾਂ ਜੀ ।

ਪੁਸ਼ਨ : ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਿਤੀ 19-05-2016 ਦੀ ਅਗਨ ਭੇਟ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ?

ਉਤਰ : ਮੈਂ ਇਸ ਘਟਨਾ ਸੰਬੰਧੀ ਆ ਕੇ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਅੰਦਰਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸ੍ਰੂਪ ਅਗਨ ਭੇਟ ਹੋਏ।ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ।ਸ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਪਰ ਮੈਂ ਮੌਕਾ ਵੇਖਣ ਨਹੀਂ ਗਿਆ।

ਪੁਸ਼ਨ : ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਟੈਲੀ ਵਿਚ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਮੇਨੇਟੇਨ ਕਰਦੇ ਹੋ ਕੀ ਉਸ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸ੍ਰੂਪ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ।

ਉਤਰ : ਨਹੀਂ ਜੀ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਪੁਸ਼ਨ : ਕੀ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸ੍ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਰਾਈਟ ਆਫ ਐਟਰੀ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ?

ਉਤਰ : ਇਹ ਸਬਜੈਕਟਿਵ ਮੈਟਰ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਸਟੋਰ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਇਹ ਐਟਰੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਾਹਰ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਕਿੰਨੇ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਲੱਗਿਆ ਯਾਦ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਦਾਇਰੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਰਸੀਦ ਨੰਬਰ 583 ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ?

ਉਤਰ : ਅਸੀਂ ਇਸਦੀ ਸਸਪੈਸ ਖਾਤੇ ਵਾਲੀ ਐਟਰੀ ਟੈਲੀ ਵਿਚ ਪਾਈ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਐਟਰੀ ਸਸਪੈਸ ਅਕਾਊਟ ਵਿਚ ਹੋਈ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਫਿਜੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਅੰਤਰ ਸੀ ਤਾਂ ਸਸਪੈਸ ਅਕਾਊਟ ਵਿਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਸੀਂ ਐਟਰੀ ਸਟਾਕ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਜੇ ਅੱਜ ਦੀ ਤਰੀਕ ਵਿਚ 18-08-2015 ਦੇ ਲੈਜ਼ਰ ਬੈਲੇਸ ਬਦਲ ਗਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਆਡਿਟ 2013-14 ਤੋਂ 2014-15 ਦਾ ਸਾਲ 2018-19 ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਤਰੀਕ ਨੂੰ (18-08-20) ਨੂੰ ਲੈਜ਼ਰ ਬੈਲੇਸ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਫਿਜੀਕਲ ਬੈਲੇਸ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ।

ਉਤਰ : ਮੇਰਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਜਦੋਂ ਫਿਜੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਅੰਤਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਪਾਸ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਹੀ ਲੈਜ਼ਰ ਬੈਲੇਸ ਬਦਲੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਸੂਲਨ ਜਦੋਂ ਫਿਜੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਹੀ ਬੈਲੇਸ ਅੱਗੇ ਢੁਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਫਿਜੀਕਲ ਬੈਲੇਸ ਮੌਜੂਦ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਉਹੀ ਸਹੀ ਬੈਲੇਸ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਨੱਬੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ: 03 ਦੇ ਪੱਜ ਪੱਜ ਹਨ ਏ ਤੋਂ ਈ ਤੱਕ ਅਤੇ ਇਹ ਜੋ ਫਿਜੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਹੋਈ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦਿੰਦੇ ਜਾਂ ਫਿਜੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਮਿਲਾਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਪ੍ਰੈਸ ਵੱਲੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਜੇ ਬਿੱਲ ਕੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਜੋ ਪੇਪਰ ਦੀ

ਮਾਤਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂ ਜਿੰਨੀ ਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਨੀਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ?

ਉਤਰ : ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰੈਸ ਤੇ ਸ਼ੈਮਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਇੰਟਰਨਲ ਮਸਲਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੇ ਜਿਆਦਾ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਪੱਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ: 4 ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਜੋ ਕਿ ਪੇਪਰ ਲੈਜ਼ਰ 2014-15 ਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਵਿਚ ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 19 ਤੇ ਜੋ ਵੇਸਟੇਜ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਈ ਹੈ ਉਹ ਬਿੱਲ ਵਿਚੋਂ ਜਿਹੜਾ ਬਿੱਲ ਪ੍ਰੈਸ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਉਨੀਂ ਵੇਸਟੇਜ ਘਟਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ?

ਉਤਰ : ਕੋਹਲੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੈਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ। ਮੈਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਪੂਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਪਰ ਸੈਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਅਦਾਰਾ ਐਕਟ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਦਾ ਅਦਾਰਾ ਫੈਕਟਰੀ ਐਕਟ 1948 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਲੇਬਰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਹੈ?

ਉਤਰ : ਹਾਂ ਜੀ ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਹੈ। ਪ੍ਰੈਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਬਜ਼ਟ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਬਜ਼ਟ ਵਿਚ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਆਮਦਨ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਬਜ਼ਟ ਵਿਚ ਕੋਲੈਬ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੀ ਇਹ ਪ੍ਰੈਸ ਦਾ ਬਜ਼ਟ ਰਹੇਗਾ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਬਜ਼ਟ ਨੂੰ ਆਨ ਲਾਈਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜੇ ਇਹ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾ ਹੁੰਦੀਆਂ।

ਉਤਰ : ਸਾਲ 2010 ਵਿਚ Deloitte ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਆਨ ਲਾਈਨ ਦਾ ਕੰਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਆਨ ਲਾਈਨ ਕੰਮ ਦਾ ਪੈਕੇਜ ਬਣਾ ਕੇ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਜ ਤੱਕ ਫਾਈਨਲ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਆਈ Interim ਰਿਪੋਰਟ ਸਾਇਟ ਆਈ ਹੋਵੇ ਪਰ ਉਹ ਕੰਮ ਵਿਚਾਲੇ ਛੁੱਡ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡਿਵੈਲਪ ਸਿਸਟਮ ਤੇ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਜੋ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪੈਛਿੰਗ ਹੈ ।

I reiterate that the main responsibility of keeping & recording stock of "Pawan Saroop" & other publication is that of the "Custodian" which in that case is the Printing & Publication Department of SGPC. The people who are directly holding it as custodians."

7.19 (ਚ) ਵਿਆਨ ਕਰਤਾ: -ਟੀਮ ਅਕਾਊਂਟ

1. ਸੁ.ਸਤਿਦਰ ਸਿੰਘ	3. ਸੁ.ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ	5. ਸੁ.ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ
2. ਸੁ.ਇਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ	4. ਸੁ.ਜਤਿਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ	6. ਸੁ.ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਉਪਰੋਕਤ ਟੀਮ ਜੋ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ, ਬਿੱਲ ਬੁੱਕ, ਰਸੀਦਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ੇਂਟ ਜੋ-ਜੋ ਬਿੱਲ ਬੁੱਕ ਅਤੇ ਸਟੋਰ ਰਸੀਦਾਂ ਦੀ ਪੋਸਟਿੰਗ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2013-14 ਅਤੇ ਸਾਲ 2019-20 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਸਭਨਾਂ ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਚੈਕਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਠੀਕ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਵੀ ਸੁਰੂਆਤੀ ਅਤੇ ਅੰਤ ਤੀਕ ਬਕਾਇਆ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਹਰ ਸਾਲ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਭਾਟੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਾਲ 2015 ਤੱਕ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਆਡਿਟ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦੀਆਂ ਬੈਲੈਂਸ ਸੀਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਉਪਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ, ਇੰਚਾਰਜ ਅਤੇ ਕਲਰਕ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਕਾਊਂਟਸ ਵਾਲੇ ਆਪਣੀ ਜਰਨਲ ਲੈਜ਼ਰ ਨਾਲ ਮਿਲਾਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੈਲੈਂਸ ਚੈਕ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਫਿਜੀਕਲ ਤਸਦੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਮਿਤੀ 31/03/2016 ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੜੀਵਾਰ ਦਰਮਿਆਨਾ ਸਾਈਜ਼ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪਰ ਸੰਬੰਧਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ 31 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਇਸੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਾਲ 2016-17 ਦਾ ਆਡਿਟ ਕਾਰਵਾਈ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਸਾਲ 2017-18 ਵਿੱਚ ਵੀ 09 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਹੋਰ ਇਸੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਲ 40 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਨ। ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਮਿਤੀ 31/03/2020 ਤੱਕ:

ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਰਮਿਆਨਾ ਪਦਛੇਦ -345

ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੱਡਾ ਪਦਛੇਦ -68

ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੱਡਾ ਲੜੀਵਾਰ -22

ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਚਰਮਿਆਨਾ ਲੜੀਵਾਰ -40

ਉਪਰੋਕਤ ਰਿਕਾਰਡ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲੈਜਰਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਹੀ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਇਹ ਰਾਏ ਮੰਗਣ 'ਤੇ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਘਟੇ ਹੋਏ 267 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਪਰੋਕਤ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਟੀਮ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਥੇ ਕਈ ਕ੍ਰਿਸਮੇ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਦੁਨਿਆਵੀ ਬੰਦੇ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ।

7.20 (ਣ) ਵਿਆਨ ਕਰਤਾ: -ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਫਾਇਨਾਂਸ

ਸਾਲ 2009 ਤੋਂ ਸਾਲ 2014 ਤੱਕ ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੀ.ਏ. ਕੋਹਲੀ ਐਂਡ ਐਸੋਸੀਏਟ ਜੋ ਕਿ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦਾ ਇੰਟਰਨਲ ਆਡੀਟਰ ਹੈ, ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਲ 2014 ਵਿੱਚ ਸ੍ਰ.ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕਤ ਦੇ ਪੀ.ਏ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਤੇ ਫਿਰ ਸਾਲ 2016 ਤੋਂ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੇ ਹਨ।

ਸਾਲ 19/05/2016 ਦੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਇਹ ਕੰਮ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਹੈ।

ਸਾਲ 2009-14 ਤੱਕ ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੀ.ਏ ਕੋਹਲੀ ਐਂਡ ਐਸੋਸੀਏਟ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਪਰ ਤਨਖਾਹ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਤੋਂ ਕਲੇਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਡਿਊਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਲਗਾਈ ਸੀ। ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੀ.ਏ. ਕੋਲ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਉਹ ਲੈਜਰ ਚੈਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ ਬੱਸ ਬਿੱਲ ਚੈਕ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਸਾਲ 2011-12 ਤੋਂ ਸਾਲ 2015-16 ਤੱਕ ਦੀ ਬੈਲੈਂਸ ਸ਼ੀਟ ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਸਟਾਕ ਲੈਜਰ ਚੈਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ

ਹੀ ਕਦੇ ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਆਡੀਟਰ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਸਟਾਕ ਚੈਕ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਆਪ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਸਟਾਕ ਚੈਕਿੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਕਰਵਾਈ ਹੈ।

ਸੁ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਸਾਲ 2016 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇੰਟਰਨਲ ਆਡੀਟਰ ਦੀ ਫਾਇਨਾਂਸ ਡਿਪਾਰਮੈਂਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਆਈ, ਜਿਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਉਹ ਆਪ ਹਨ। ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਇੰਟਰਨਲ ਆਡਿਟ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਮੀਡ ਸਕੱਤਰ ਪਾਸ ਜਾਵੇਗੀ। ਪਰ ਪੱਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮੰਗਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਨਾ ਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੀਡ ਸਕੱਤਰ ਪਾਸੋਂ, ਨਾ ਸੀ.ਏ. ਕੋਹਲੀ ਐਂਡ ਐਸੋਸੀਏਟ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ।

ਸਾਲ 2013-14 ਵਿਚ 200 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਦਾ ਪਤਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਲੱਗਿਆ ਜਦੋਂ ਸਾਲ 2018 ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਆਡਿਟ ਦੌਰਾਨ ਉਕਤ ਐਂਟਰੀ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਪੱਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਸੁ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਐਂਟਰੀ ਸਾਲ 2013-14 ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੋਈ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਲ 2018 ਵਿੱਚ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਹੋਈ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਸਾਲ 2013-14 ਵਾਲੀ ਐਂਟਰੀ ਦਾ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਸਾਲ 2018 ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੁ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਆਡਿਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਵਾਸਤੇ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਵੱਲੋਂ “ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ” ਕਹਿਕੇ ਟਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਰ ਸੁ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ, ਸੀ.ਏ. ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬੈਲੋਂਸ ਸ਼ੀਟ ਚੈਕ ਕਰਦਿਆਂ 2013-14 ਦੀ 200 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਚੈਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਚੈਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਚੈਕ ਕਰਨੀਆਂ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜੋ ਆਡਿਟ ਨੇ ਓਬਜੈਕਸ਼ਨ ਲਗਾਏ ਸੀ, ਉਹ ਠੀਕ ਹੋ ਗਏ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਉਪਰੰਤ ਪੱਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪੀ.ਏ. ਅਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਸੁ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ ਮੁਤਾਬਿਕ 6 ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ ਕੇ ਉਹ ਪੱਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨਗੇ।

7.21 (ਤ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: ਸ੍ਰ.ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ (ਐਸ.ਐਚ.ਓ.)

ਸ੍ਰ.ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਬਤੌਰ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਮੁਤਾਬਿਕ ਤਕਰੀਬਨ 7 ਵਜੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁਨਸੀ ਦੇ ਫੋਨ ਆਉਣ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਗੁ.ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ ਸੀ।ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਤਕਰੀਬਨ 5-7 ਮਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ।ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵੇਲੇ ਫਾਇਰ ਬਿਗੋਡ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ।

ਸ੍ਰ.ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਦੱਸਣ ਅਨੁਸਾਰ ਏ.ਸੀ. ਵਾਲੇ ਪਲੰਘ ਤੇ ਪਏ ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ 50% ਅੱਗ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨ ਗਏ ਸਨ।ਉਥੇ ਹੋਰ ਵੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪਲੰਘਾਂ ਤੇ ਸਨ, ਪਰ ਧੂਆਂ ਬਹੁਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੱਸੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ।ਸ੍ਰ.ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਸ੍ਰ.ਕਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ, ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਸ੍ਰ.ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ।2 ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਸ੍ਰ.ਸਕੰਤਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫਾਇਰ ਬਿਗੋਡ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਤਲਾਹ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ।ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਕੰਤਰ ਸਾਹਿਬਾਨ (ਸ਼੍ਰੇਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ) ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਰਿਯਾਦਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੋ, ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਗਤ ਭਾਵੂਕ ਹੋ ਕੇ ਭੜਕ ਨਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਣ-ਸੁਖਾਵਾਂ ਮਹੌਲ ਨਾ ਬਣ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇਂਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਨਿਰਵਿਘਨਤਾ ਸਹਿਤ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਸਕਣ।ਪੁਲਿਸ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੇਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਸੇਵਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸੀ ਜਾਵੇ।ਦਫਤਰ ਨੇ ਜ਼ਿਲਾ ਤਰਨਤਾਰਨ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਨੂੰ ਵੀ ਇਤਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇਂਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲਿਜਾਏ ਜਾਣ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰੈਟੈਕਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੇਫਲੀ ਲਾਈ ਮਿਲੇ।

ਮੌਕੇ ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਏ.ਐਸ.ਪੀ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਗੱਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।ਬੋੜੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼੍ਰੇਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਕਿ ਕਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਤੁਰਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਵਾਬ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਗੱਡੀਆਂ ਚਾਟੀਵਿੰਡ ਪਹੁੰਚ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਫਿਰ ਉਹ ਆਪ, ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਸ੍ਰ.ਕਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੀ ਹੋਰ ਫੇਰਸ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀ ਹੀ ਗੱਡੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਤੁਰ ਪਏ, ਥੋੜੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਇਤਲਾਹ ਮਿਲੀ, ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮੀ ਬਾਬਾ ਨੌਧ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਸਮਾਧ ਦੇ ਕੋਲ ਸਨ, ਕਿ ਤੁਰਨਤਾਰਨ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਫੇਰਸ ਨੇ ਗੱਡੀਆਂ ਨੂੰ ਰਸੀਵ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਪਾਇਲਟ ਸਮੇਤ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਨ। ਸ੍ਰ.ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਵਾਪਿਸ ਮੌਜੂਦ ਲਈਆਂ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸ਼ੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪੁਲਿਸ ਸਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਐਂਡ.ਆਈ.ਆਰ. ਕਰੋ ਜਿਸ ਤੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਮਸਲਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਧਾਰਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੀ ਸੁਲਭਾਉਣਗੇ, ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਦਖਲ-ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ੍ਰ.ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਾਇਰ ਬਿਗੋਡ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ 520-556 ਮਿਤੀ 19/05/2016 ੩/੩ (ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਨੰ ੧, ਪੰਨਾ ਨੰ 150) ਲਿਖ ਕੇ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦਾ ਕਾਰਣ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਪਰ ਸ੍ਰ.ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਪੁੱਤਰ ਸ੍ਰ.ਕਾਕਾ ਸਿੰਘ, ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ, ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਖੁਦ ਮੌਕਾ ਦੇਖਣ ਆਏ ਸਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਦੀ ਆਪ ਮੌਕੇ-ਵਾਰਦਾਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਤੁਹਾਡੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ੩/੩ ਦਾ ਜਵਾਬ ਲੈਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ। ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਜੀ ਅੰਤਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਲਈ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਆਏ, ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲੇ ਤੇ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦਾ ਕਾਰਣ ਪੁੱਛਿਆ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੁੱਛੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਪੱਤਰ ੩/੪ (ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਨੰ ੧, ਪੰਨਾ ਨੰ 151) ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰ.ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰ.ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ (ਸਿੰਘ ਯੂਬ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ, ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲਾ) ਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ੪-੧੦ ਮੈਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਹੇਠਾਂ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਸੀ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਪੱਤਰ ਸ਼ੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਇਹ ਲੈਣ ਲਈ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਤਰ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਨੰਬਰ 550 ਮਿਤੀ

24/08/2016 ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤ/5 (ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਨੰ 1, ਪੰਨਾ ਨੰ 152), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਲੰਗਣ ਦਾ ਕਾਰਣ ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ ਇੰਚਾਰਜ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ 5 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅਗਨ ਭੇਟ ਹੋਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੁਕਮ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰ.ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਰੱਖਿਆ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਜਾਂ ਪੱਤਰਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸ੍ਰ.ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ ਇੰਚਾਰਜ ਵੱਲੋਂ ਆਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ 5 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅਗਨ ਭੇਟ ਹੋ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਸ੍ਰ.ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਕੇਵਲ 5 ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾਂ ਹੀ 14 ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ 13 ਤੋਂ 14 ਸਿੰਘ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸਹੀ ਗਿਣਤੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਪਰ ਅੰਦਰੋਂ 50-60 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

7.22. (ਥ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: ਸ੍ਰ.ਸਕੱਤਰ ਸਿੰਘ (ਗੁੰਢੀ ਸਿੰਘ, ਉਮਰ 61 ਸਾਲ)

ਸ੍ਰ. ਸਕੱਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਾਲ 2017 ਵਿੱਚ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦੱਸਣ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਦੀ ਘਟਨਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਪਰੀ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆੱਜ ਵੀ ਯਾਦ ਹੈ। ਪਰ ਉਹ ਘਟਨਾ ਦਾ ਸਮਾਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਪਾਏ ਕਿਉਂਕਿ ਸਮਾਂ ਬਹੁਤ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੀਸਰੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੋਂ ਧੂਆਂ ਨਿਕਲਦਾ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਗਗਨਜੋਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਸ੍ਰ.ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੰਘ ਨਾਲ, ਫਾਇਰ ਬਿਗੋਡ ਨੂੰ ਇੱਤਲਾਹ ਕਰਨ ਅਤੇ 100 ਨੰਬਰ ਤੇ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਇਤਲਾਹ ਦੇਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ, ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਵਸਤਰ ਬਦਲਣ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰਾਉਂਣ ਤੱਕ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵੀ ਨਿਭਾਈ। ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਅੰਦਰਲੋਂ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦਾ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਤੇਤਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਅੱਗ ਬੁਝਾਈ ਗਈ। ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਥੱਲੇ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਥ/। (ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਨੰ 1, ਪੰਨਾ ਨੰ 160) ਮੌਕੇ ਵਾਰਦਾਤ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਮੰਨੇ ਹਨ ਪਰ ਲਿਖਾਈ ਨਹੀਂ।

ਫਾਇਰ ਬਿਗੋਡ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਥ/2 (ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਨੰ 1, ਪਿਨਾ ਨੰ 161) ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਫਾਇਰ ਬਿਗੋਡ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹੀ ਇਤਲਾਹ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਬਿਰਧ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਤੇ ਸ੍ਰ.ਸਕੱਤਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਫਾਇਰ ਬਿਗੋਡ ਦੀ ਲਿਖਣ ਵਿਚ ਗਲਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਹਾਲ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਗ ਬੁਝਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸ੍ਰ.ਗਗਨਜੌਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿੰਘ ਫੇਰ ਉੱਪਰ ਹਾਲ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਤੇ ਸਫ਼ਾਈ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ।

ਅੱਗ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੇਵਲ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 4-5 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਸ੍ਰ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸਨ ਕਿ ਪ੍ਰੈਸ ਅਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਨਾ ਜਾਣ ਦਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਬਲਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਅਲੱਗ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ 3-4 ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਐੱਸ.ਐੱਚ.ਓ. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਿਆਨ ਲੈਣ ਆਏ ਤਾਂ ਸਕੱਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਦੱਸਣ ਤੇ ਕਿ ਗਗਨਜੌਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਤੇ ਗਗਨਜੌਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਐੱਸ.ਐੱਚ.ਓ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨ ਗਏ ਕਿ ਸ੍ਰ. ਗਗਨਜੌਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਹਿ ਕੇ 14 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਏ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰ. ਗਗਨਜੌਤ ਸਿੰਘ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਦਿਨ ਨਗਾਜ਼ ਰਹੇ।

7.23 (ਦ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ :- ਸ੍ਰ.ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਪਰੂਫ ਰੀਡਰ

ਸ੍ਰ.ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਬਤੌਰ ਪਰੂਫ ਰੀਡਰ ਫਰਵਰੀ 2006 ਤੋਂ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਐਸਟੀਮੇਟ ਬਣਾ ਕੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਪੋਸਟਗੈਜ਼ੈਟ ਹਨ, ਐਮ.ਏ. ਹਿਸਟਰੀ ਅਤੇ ਐਮ.ਏ. ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਡਿਪਲੋਮਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਬਿੱਲ ਦੇ ਐਸਟੀਮੇਟ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਹ ਇਹ ਚੈਕ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਐਸਟੀਮੇਟ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿੰਨੀਆਂ ਪਲੇਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਉੱਪਰ ਕਿੰਨਾ ਕਾਗਜ਼ ਲੱਗਿਆ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਸੁ.ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਭੇਜਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਉਪਰੰਤ ਫਾਈਨਲ ਬਿੱਲ ਬਣਾ ਕੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਕੋਲ ਭੇਜਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਐਸਟੀਮੇਟ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਉਹ ਬਿਆਨ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਨਹੀਂ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ।

ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਵੀ ਡਿਮਾਂਡ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 5000 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਡਿਮਾਂਡ ਆਈ ਸੀ, ਜਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 2000 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਛਾਪਾਈ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਬਾਈਡਿੰਗ/ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਠੋਕੇਦਾਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆਂ, ਉਹਨਾਂ 2000 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਬਿੱਲ ਵਿੱਚ, ਪੇਪਰ ਦੀ ਖਰੀਦ ਸਮੇਤ ਵੇਸਟੇਜ ਪਾ ਕੇ ਕਲੇਮ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਜੋ ਵੇਸਟੇਜ ਦੀ ਮਾਤਰਾ, ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਕਲੇਮ ਕਰਦਿਆਂ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਸੁ.ਉਪਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਆਗਿਆ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪਰੂਵਡ ਵੇਸਟੇਜ ਅਨੁਸਾਰ ਖਰੀਦਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਲੇਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦ/। (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 1, ਪੰਨਾ ਨੰ. 164) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਇਹ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ। ਜੋ ਦ/। ਆਫਿਸ ਨੋਟ ਮਿਤੀ 08/09/98 ਹੈ ਜੋ ਸ੍ਰੇਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਅਪਰੂਵਡ ਵੇਸਟੇਜ ਦੀ ਸੂਚੀ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਦ ਗੋਲਡਨ ਆਫਸੈਟ ਪ੍ਰੈਸ ਵੱਲੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਬਿੱਲ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿੰਨੀਆਂ ਪਲੇਟਾਂ ਬਦਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਸਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਵੱਲੋਂ ਸੈਟ ਕੀਤੇ ਰੇਟ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਨੂੰ ਪਲੇਟਾਂ ਦੇ ਸਾਈਜ਼ ਮੁਤਾਬਿਕ ਚਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਉਪਰੰਤ ਮੈਟਰ ਦੀ ਛਾਪਾਈ ਦਾ ਰੇਟ ਜੋ ਕਿ 250 ਰੁ: ਪ੍ਰਤੀ ਰੰਗ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਆਰਡਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿੰਨਾਂ ਪੇਪਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ, ਉਸ ਤੇ ਜਿਸ ਰੇਟ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੇਪਰ ਆਇਆ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਲਗਭਗ 40% ਵਧਾ ਕੇ ਬਿੱਲ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੈਮੀਨੇਸ਼ਨ ਦੇ ਚਾਰਜ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਲ 2019 ਵਿੱਚ 2 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ

ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਵੀ ਨਾਲ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਲ 2018 ਤੋਂ ਇਹ ਰੇਟ 1.50 ਰੁ: ਪ੍ਰਤੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਸਾਲ 2019 ਵਿਚ ਮਜ਼ੀਨ ਬਦਲਣ ਉਪਰੰਤ ਇਹ ਰੇਟ ਵਧਾ ਕੇ 2 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗੋਲਡਨ ਆਫਸੈਟ ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਛਾਪਾਈ ਦੇ ਰੇਟਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦ/3 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 1, ਪੰਨਾ ਨੰ. 166) ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

7.24 (ਧ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: ਸੁ.ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਤਾ)

ਸੁ.ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਪੱਤਰ ਸੁ.ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ House No. 09, Gali No. 02, Dilbagh Nagar, Taran Tarn Road, Amritsar. ਦਾ ਪੜਤਾਲੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“ਸਾਡਾ ਟੈਂਡਰ ਸਾਲ 2010-2011 ਵਿਚ ਸੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਿਹੜਾ ਟੈਂਡਰ ਸਾਲ 2011 ਵਿਚ ਸੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 85 ਸਾਰੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸਾਹਿਬਾਨ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ, ਧਰਮ ਪੁਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸਾਂ ਦਾ ਪਰੀ-ਆਡਿਟ ਦਾ ਕੰਮ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਟੈਂਡਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ, ਉਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੀਨਿਊ ਹੋਇਆ। ਮੇਂ ਕੱਲ ਸਾਰੇ ਟੈਂਡਰ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਵਚਨਬੱਧ ਹਾਂ।

ਅੰਤਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਗੇਏ ਗੀਨਿਊ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਟੈਂਡਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਡੇ ਕੰਮ ਪਰੀ-ਆਡਿਟ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਅਦਾਰੇ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ਡ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੈਸ ਬੁਕ, ਲੈਜ਼ਰਜ਼ ਸੀ। ਆਨ ਲਾਈਨ ਕਰਨਾ, ਪਹਿਲੇ ਮਤੇ ਵਿਚ ਸੀ ਪਰ ਸਾਇਦ ਅੱਗੇ ਵਾਲਿਆਂ ਮਹਿਸੂਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸਾਡੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

1. ਸੈਕਸ਼ਨ 85 ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਧਰਮ ਪੁਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਰੀ ਖਰੀਦ (ਪ੍ਰਚੇਜ਼) ਐਕਸਪੈਂਸਿਸ ਸਾਡੀ ਬਰਾਂਚ ਤੋਂ ਪ੍ਰੀਆਡਿਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।
2. ਸੈਕਸ਼ਨ 85 ਦੇ ਸਾਰੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕੈਸ ਬੁਕਸ, ਟੀ.ਵੀ. ਰਜਿਸਟਰਜ਼ ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਾਰੀਆਂ ਰਸੀਦਾਂ, ਡਾਕੂਮੈਂਟ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਤਾਰ

ਪੁਸ਼ਟਿ ਦੀਆਂ ਹੋਣ ਜਾਂ ਗੋਲਕ ਰਜਿਸਟਰ ਜਾਂ ਖਜਾਨਾਂ ਰਜਿਸਟਰ।

3. Trial balance on monthly basis ਜਦੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਤੇ ਧਰਮ ਪੁਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਦਾ ਟਰਾਇਲ ਬੈਲੇਂਸ ਜਦੋਂ ਵੀ ਫਾਈਨਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ (ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਵੱਲੋਂ), ਉਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਕੰਮ ਨਾਲ compare ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ।ਜੇ ਕਿਸੇ ਐਂਟਰੀ ਦੀ ਗਲਤੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ rectification ਕਰਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।
 4. ਬੀ.ਆਰ.ਐਸ ਬੈਂਕ ਦਾ ਮਿਲਾਨ ਵੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੈਂਡ ਆਂਡਰਸ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਵਿੱਚ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।ਇਹਨਾਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਲ 2019-2020 ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਵਾਂਗਾ।ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਐਸ.ਐਸ ਕੋਹਲੀ ਦਾ employee ਹਾਂ, ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ approval ਲੈ ਕੇ ਡਾਕੂਮੈਂਟਸ ਦੇ ਦੇਵਾਂਗਾ।
 5. TDS ਦੀਆਂ returns (quarterly)/ monthly payments, ਸਾਡੀ ਬਰਾਂਚ ਤੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਡੀ ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ recovery notices/interest clearances ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਲਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।
 6. ਹਰ ਸਾਲ ਦੇ ਸਾਲ ਸੈਕਸਨ 85 ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਧਰਮ ਪੁਚਾਰ ਦੇ ਐਫ.ਡੀ.ਆਰ ਤੇ ਅੰਗੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ ਨੂੰ exempt ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਪਥਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਬਿੱਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ (ਪਰਚੇਜ ਅਤੇ ਐਕਸਪੋਨਸ) ਦੇ, ਉਹ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।Golden offset press ਵੱਲੋਂ raise ਕੀਤੇ ਬਿੱਲ ਵੀ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵੱਲੋਂ ਚੈਕ ਕਰਨ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।10 ਤੋਂ 12 employee ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਆਂਡਰਸ ਸਾਡੀ ਬਰਾਂਚ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਮੈਂ ਕੱਲ ਦੇ ਦੇਵਾਂਗਾ।ਉਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ।
- ਅਸੀਂ ਆਨ ਆਈਨ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 1, ਪੰਨਾ ਨੰ. 180) advertisement ਵਿੱਚ internal audit ਦਾ ਕੰਮ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਬੇਸ ਤੇ

ਸਾਨੂੰ appoint ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਿਹੜਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਬਾਖੂਬੀ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਾਂ।

S.S Kohli & Associates ਇੱਕ proprietary firm ਹੈ।

ਐਸ.ਐਸ ਕੋਹਲੀ ਜੀ ਕੰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਥੇ ਆਂਫਿਸ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਉਹ ਇੱਥੇ ਆਂਫਿਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਏ।

ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਕੀਮ ਦੀ ਮੈਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਦੇਖੀ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਾਢੀ ਪਹਿਲਾਂ ਪਤੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਕੀਮ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਲਈ ਵੀ ਸਾਇਟ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ, ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ Employee ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਸਾਨੂੰ ਸੈਲਰੀ ਐਸ.ਐਸ.ਕੋਹਲੀ ਸਾਹਿਬ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਲਾਨਾ ਬਜਟ ਵੀ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਚੈਕ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਇੰਮਪਰੂਵਮੈਂਟਸ, ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਲਿਖਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਈਆਂ ਹਨ।

ਉਤਰ: ਪ੍ਰੈਸਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ਡ ਕਰਵਾਇਆ ਭਾਵ ਟੈਲੀ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀਜ਼ ਕਰਵਾਈਆਂ।

ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਦੀ ਐਂਟਰੀ, ਅਸੀਂ ਟੈਲੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਉਹ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ਡ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਦੇ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਟੈਲੀ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ, ਜੋ ਬਾਕੀ ਹੁਕਮਦਾਤਾਵਾਰੇ ਸਾਹਿਬਾਨ ਜਾਂ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਸਾਲ 2015-2016 ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਅਸੀਂ ਟੈਲੀ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣਾ ਸੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 2013-2014 ਦਾ ਡਾਟਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾ ਡਾਟਾ ਟੈਲੀ ਵਿੱਚ ਅਪਡੇਟ ਹੈ। ਜੋ ਮੈਂ ਕੌਲ ਦੇ ਦੇਵਾਂਗਾ।

ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਟੋਰ ਦੀ ਅਸੀਂ ਫਿਜੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਬੈਲੋਸਜ਼ ਨੈਗੀਟਿਵ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਵੀ ਫਿਜੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਦਾ ਕੰਮ ਟੈਲੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦ ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਟੈਲੀ ਦੇ ਡਾਟੇ ਨੂੰ ਮਿਲਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਬੈਲੇਂਸਜ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਿਸ ਬਾਬਤ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ (EX) 2 ਹੈ। 2011-2012 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਕੇਵਲ (EX) 2 ਰਿਪੋਰਟ ਹੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਮਿਤੀ 17-06-2016 ਹੈ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸਟੈਪ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ਕਿਉਂਕਿ *internal reports* ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਸਟੈਪ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: (EX) 2 ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਲਿਟਲੇਚਰ ਜਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਾਉਚਰ ਦੇ ਨਾਲ ਆਗਿਆ ਅਟੈਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਦੀ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਾਉਚਰ ਦੇ ਨਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ?

ਉਤਰ:- ਅਸੀਂ ਕੋਈ *detailed reports* ਨਾ ਬਣਾਈ, ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਦੇਖੀ ਜਾਂ ਚੈਕ ਕੀਤੀ ਹੈ?

ਉਤਰ: ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖੀ ਸੀ, ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ। ਵੱਖੋਂ ਵੱਖਰੇ employees ਵੱਖੋਂ ਵੱਖਰੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੌਣ ਕਿਹੜਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਕੱਲ ਦੇਖਕੇ ਦੱਸ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਪੈਸੈਟ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ, ਉਹ ਅਸੀਂ ਬਾਈਂਡ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਚੈਕ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਐਂਟਰੀ ਹੋਈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰਕ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਅਨ ਬਾਈਂਡ ਲੈਜ਼ਰ ਚੈਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਿੱਥੇ ਗਰੀਨ ਇੰਕ ਦਾ ਟਿੱਕ ਲੱਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਐਂਟਰੀ ਚੈਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਗਰੀਨ ਇੰਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਟਿਕ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਟੀਮ ਉਥੇ ਹੋਵੇ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਖੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਟਿੱਕ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ।

ਸਾਲ 2013-2014 ਦੀ ਅਨ ਬਾਈਂਡ ਲੈਜ਼ਰ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਸਾਰੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਤੋਂ ਗਰੀਨ ਇੰਕ ਵਿੱਚ ਟਿੱਕ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ਡ ਕੀਤਾ ਕਿ ਟੈਲੀ ਨਾਲ ਐਂਟਰੀ ਮਿਲਾਨ ਕਰਕੇ ਟਿੱਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ।

ਪੁਸ਼ਨ: ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਪੈਨਸਿਲ ਐਂਟਰੀ ਤੋਂ ਗਰੀਨ ਟਿੱਕ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਉਤਰ: ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਬੈਲੈਂਸ ਕਦੇ ਵੀ ਫਾਈਨਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੈਲੈਂਸਜ਼ ਤੋਂ ਟਿੱਕ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗਰੀਨ ਇੰਕ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਕਈ ਵਾਰ ਬੈਲੈਂਸਜ਼ ਲਿੱਖ ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਉਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਹ ਬੈਲੈਂਸਜ਼ ਬਦਲ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

statutory auditors ਦੇ audited reports ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਏ objection ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਸਿਸਟੈਂਸ ਵਾਸਤੇ। ਕੋਈ written request ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਕੇਵਲ verbal request ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। Statutory auditors, internal reports ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚਿੱਠੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ (EX) 3 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਪੇਮੈਂਟਸ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰੀ-ਆਡਿਟ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਆਪਣੇ objection vouchers ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

2013-2014 ਦੀ statutory audit report ਵਿੱਚ ਜੋ objection ਲਗਾਇਆ ਸੀ, ਮੈਂ ਉਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀ, ਨਾ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਇਸਦੀ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪੁਸ਼ਨ: 200 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਐਂਟਰੀ 2013-2014 ਦੇ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸਦੀ ਪੇਮੈਂਟ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ?

ਉਤਰ: ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਾਲ 2015-2016 ਵਿੱਚ ਸਸਪੈਸ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਐਂਟਰੀ ਪਈ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਇਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮਿਤੀ 18/08/2015 ਦਾ ਲੈਜ਼ਰ ਬੈਲੈਂਸ ਸਾਰੇ ਆਕਾਰਾਂ ਦਾ (ਵੱਡਾ ਅਕਾਰ, ਦਰਮਿਆਨਾਂ, ਲੜੀਵਾਰ ਦਰਮਿਆਨਾਂ, ਲੜੀਵਾਰ ਵੱਡਾ) ਸਾਈਨਡ ਕਾਪੀ, ਮੈਂ ਕੌਲ ਤੱਕ ਆਪਜ਼ੀ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਵਾਂਗਾ।

ਪੁਸ਼ਨ: ਸਾਲ 2013-2014 ਵਿੱਚ ਆਡਿਟਰ ਨੇ ਮਿਸਿੰਗ ਐਂਟਰੀ objection ਲਗਾ ਕੇ ਸਾਲ 2018 ਵਿੱਚ ਕੱਢੀ ਸੀ ਉਸਦੀ ਐਂਟਰੀ ਸਾਲ 2018 ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸਾਲ 2013-2014 ਵਿੱਚ।

ਜੇ ਸਾਲ 2013-2014 ਦੀਆਂ ਬੁੱਕਾਂ ਆਡਿਟ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਸਾਲ 2013-2014 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪੁਸ਼ਨ: ਜੇ ਆਡਿਟ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ, ਜੋ ਕਿ ਸਾਲ 2018 ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਤੇ ਲੈਜ਼ਰ ਦੀ ਓਪਨਿੰਗ ਸਾਲ 2018 ਤੱਕ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਐਂਟਰੀ ਦੀ adjustment ਵਾਸਤੇ, ਜਦ ਕਿ ਹਰ ਬਿੱਲ ਤੇ ਹਰ transaction ਤੇ ਪ੍ਰਿਆਡਿਟ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਰਿਸਕ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਕੀ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲਾਜ਼ੇਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ?

ਉਤਰ: ਹਰ ਸਾਲ, ਹਰ ਬਿੱਲ ਨਾਲ ਤੇ ਹਰ ਐਂਟਰੀ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਐਂਟਰੀ ਨੂੰ manipulate ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਾਨੂੰ ਇਥੇ ਇੱਕ ਦਫਤਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਕੋਲ, ਸ੍ਰ.ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸਮੁੰਦਰੀ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੀ ਟਿੱਕ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਸੀਂ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਸ ਆਂਫਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਂ head ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਸਾਡੇ ਰਜਿਸਟਰਜ਼/ਲੈਜ਼ਰਜ਼ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਪਰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਦਲ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਕਈ ਵਾਰ ਰਿਪੋਰਟਸ ਦੀ ਰਸੀਵਿੰਗ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਵੀ ਮਿਲਦੀ।

(EX) 2 ਚਿੱਠੀ ਮੈਂ ਖੁਦ ਸਾਲ 2016 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਆਇਆ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਰਸੀਵਿੰਗ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਇਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਮੈਂ ਨਾ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਨਾ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮਾਰਕ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਅਸੀਂ ਸਬੰਧਿਤ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ।

ਜਿਹੜੇ 212 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਪਾਏ ਗਏ, ਉਹ 267 ਕਿਵੇਂ ਹੋਏ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਾਲ 2016 ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਜੋ ਸਾਰਟ ਸਰਕਟ ਹੋਇਆ ਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸੰਸਕਾਰੇ ਗਏ ਤੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ, ਇਸਦਾ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਚੈਕਿੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ।

ਮੈਂ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਦੇਖ ਕੇ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀ ਟੀਮ ਗੁਰਮਾਸਰ ਕਦੋਂ ਗਈ। ਮੈਂ ਟੈਲੀ ਦਾ ਡਾਟਾ ਦੇਖਕੇ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿੰਨਾ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਸਟੌਕ ਸੀ। ਮੈਂ ਟੈਲੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ cut off date ਪਾਵਾਂਗਾ ਤਾਂ ਸੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਸਟੌਕ ਕਿੰਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਤੀ 25/05/2016 ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਨ।

ਅਸੀਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਗਿਣਤੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਲਾਟ ਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੋਈ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ।

ਮੈਂ ਆਪਜੀ ਨੂੰ ਸਾਲ 2013-2014 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਿਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿੰਟ ਹੋਏ, ਦੇਖ ਕੇ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।

ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪ੍ਰਿਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਨੂੰ ਓਪਨਿੰਗ ਆਰਡਰ ਕਿਤਨਾ ਆਇਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਟੈਲੀ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪ੍ਰੈਸ ਦਾ ਡਾਟਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ purchasing committee ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਪੇਪਰ ਨੂੰ ਖਰੀਦ ਦੀ ਹੈ। ਕਿੰਨੇ ਬਿੱਲ, ਉਸਦਾ ਸਾਲ, ਮਹੀਨਾ, ਦਿਨ ਤੇ ਅਮਾਊਂਟ ਦੱਸ ਸਕਾਂਗਾ।

ਟੈਲੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਬਿੱਲ ਨੰਬਰ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ, ਜਿਸਦਾ ਅਮਾਊਂਟ ਅਸੀਂ ਪੋਖ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਆਪਜੀ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਣਾ ਦੇਵਾਂਗਾ।

ਮੈਂ ਆਡਿਟ ਬਣਾਕੇ ਦੇਵਾਂਗਾ ਕਿ ਕਿੰਨਾ ਪੇਪਰ, ਉਸ ਲਾਟ ਦੇ ਪੇਪਰ ਦਾ ਕੈਸ਼ ਪੋਖ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਬਾਈਡਰ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਲਾਟ ਦੇ ਸਟੋਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਕਿਤਨਾ ਪੋਖ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਬਾਈਡਰ ਨੂੰ ਬਾਈਡਿੰਗ ਨੂੰ ਕਿਤਨਾ ਪੋਖ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸਾਲ 2014-2015 ਦੀ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਪੇਪਰ ਲੈਜਰ ਦੇ ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 19 ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜੋ ਐਟਰੀ 50 ਰਿਮ (wastage) ਜੋ ਜਮਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਬਿਲ ਵਿੱਚੋਂ ਮਾਈਨਸ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ?

ਜੇ ਬਿਲ Golden offset ਵੱਲੋਂ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਨੂੰ raise ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਬਾਬਤ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ।

ਮੈਂ ਦੇਖਕੇ ਹੀ ਦੱਸ ਪਾਵਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੀ ਸਿਸਟਮ ਹੈ। (EX) 4

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿੰਨਾ wastage ਵੇਚਿਆ, ਕਦੋਂ ਤੇ ਕਿੰਨੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ?

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਭੇਟਾ ਰਹਿਤ ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਅਮਾਂਝਿਟ ਦਾ compensation ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਕਦੋਂ?

ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੈਂ ਕੱਲ ਆਪਜੀ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਵਾਂਗਾ। ”

7.25 (ਨ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: ਸ੍ਰ.ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਸੇਵਾਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ)

ਸ੍ਰ.ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਭਵਨ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਹਨ। ਉਹ 19/05/2016 ਦੀ ਅਗਨੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ 19/05/2016 ਘਟਨਾ ਦੀ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅੰਗੀਠਾ ਸਾਹਿਬ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨਾਲ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਬਡੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਮੌਕੇ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਕੇ ਜੋ ਕਿ 19/05/2016 ਨੂੰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਗੱਡੀ ਨੰ: ਪੀ.ਬੀ.02 ਬੀ.ਜੇ 9600 ਜਿਸ ਨਾਲ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ, ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ, ਰਿਪੋਰਟ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨ/। (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 1, ਪੰਨਾ ਨੰ. 186) ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ।

ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਪ੍ਰਭੂ ਸਿਮਰਨ ਕੇਂਦਰ ਛੋਟੀ ਜਵਾਂਦੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਆਪ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਮਿਤੀ 18/05/2018 ਨੂੰ ਹੋ ਗਿਆ।

ਰਿਪੋਰਟ ਨ/। ਵਿੱਚ ਸੁ.ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਸਪੈਸਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇ ਵੀ ਬਿਰਧ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੈ ਕੇ 19/05/2016 ਨੂੰ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਲ ਬੰਦ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਪੈਸਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇ ਵੀ ਬਿਰਧ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ 19/05/2016 ਨੂੰ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ 14 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ। ਕੁਝ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਚਲੇ ਗਏ ਤੇ ਬਾਕੀ ਬੱਸ ਵਿਚੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਉਤਾਰਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਲੱਗ ਪਏ। ਜੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਗਏ, ਉਹ ਨਵੇਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਉਤਾਰਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਹ ਅਕਸਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਜਿਹੜੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਉਤਾਰਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਸਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਦ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜੇ ਹੋਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਆਉਣੀ ਬਾਕੀ ਹੈ, ਇਕੱਠੀ ਹੀ ਗਿਣਤੀ ਦੱਸ ਕੇ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਕਰਵਾ ਦੇਣਗੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੇਵਾਦਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। 31/05/2016 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਗੱਢੀ ਨੰ:ਪੀ.ਬੀ.02 ਬੀ.ਜੇ 9600, ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਿਨ ਲਿਆਂਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ 19/05/2016 ਨੂੰ ਲਿਆਂਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਟੋਟਲ ਗਿਣਤੀ ਕਰਕੇ ਐਂਟਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਯਾਦ ਵਾਸਤੇ ਵੇਰਵਾ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖ ਲਿਆ ਤੇ 12/06/2016 ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਅਤੇ ਗੁਟਕੇ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅਗਨ ਭੇਂਟ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਹੁਣ ਨਹੀਂ

ਰਹੇ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਵੀ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ, ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ, ਜਿਨੀ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਉਤਨੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ, ਓਣ। ਰਿਪੋਰਟ ਰਾਹੀਂ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

7.26 (ਪ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: ਸ੍ਰ.ਸਕੱਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ)

ਸ੍ਰ.ਸਕੱਤਰ ਸਿੰਘ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਜਿਸ ਦਿਨ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ, ਉਸ ਦਿਨ ਬਤੌਰ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਇਮਾਰਤੀ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਡਲਾਇੰਗ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਕਦੇ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪ੍ਰਿਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿਚ। ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਡਾ. ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਇਤਲਾਹ ਦੇਣ ਤੇ ਉਹ ਘਟਨਾ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਤਕਰੀਬਨ 7:15 ਪਹੁੰਚੇ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ੍ਰ.ਦੀਪਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਅਤੇ ਫਾਇਰ ਬਿਗੋਡ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਸ੍ਰ.ਸਕੱਤਰ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਏ.ਸੀ. ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਲਾ ਪਲੰਘ ਪੂਰਾ ਨੁਕਸਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਾਛੜ ਨਾਲ 35-40 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਅਗਨੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 4-5 ਸੀ। ਸ੍ਰ.ਸਕੱਤਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੇਸਕੀ ਬੰਨੀ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਦਸਤਾਰ ਨਹੀਂ ਸਜਾਈ ਸੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਵਾਂਗੇ ਰਹਿ ਗਏ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਦਸਤਾਰ ਸਜਾ ਕੇ ਵਾਪਿਸ ਆਏ ਤਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਲਿਜਾਏ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਟਾਫ ਵੀ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਅੰਦੀੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਸਮੇਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰ.ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਉਥੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਆਏ। ਦੂਸਰੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਦੱਸਣ ਮੁਤਾਬਿਕ 5 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅਗਨੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਅਤੇ 9 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰ 35-40 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਕਿ ਅਸਲ ਗਿਣਤੀ ਕੋਈ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਤੇ ਕਿਸੇ ਮਤੇ ਵਿਚ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਉਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਕਿ ਐਸਾ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪੰਚਨਾਮਾ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਸ੍ਰ.ਸਕੱਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਦੱਸਣ ਅਨੁਸਾਰ ਫਾਇਰ ਰਿਪੋਰਟ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਐਸੀ

ਕੋਈ ਫਾਇਰ ਰਿਪੋਰਟ ਫਾਇਰ ਬਿਗੇਡ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਡੀਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦੇ ਮੀਡ ਸਕੱਤਰ/ਐਡ. ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਪੁੱਛੀ ।

7.27 (ਫ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ

ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਬਤੌਰ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ੍ਰ.ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਬਿੱਲ, ਸਟੋਰ ਰਸੀਦ ਜੋ ਬਿੱਲ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚਲਾਨ 'ਤੇ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਦਸਤਖਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਦੀ ਲੈਜ਼ਰ ਦੇਖੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੈਜ਼ਰ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਦਸਵੇਂ ਮਹੀਨੇ 2019 ਨੂੰ ਲਿਖ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰੀ ਆਡਿਟ ਕਰਾ ਕੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ ਚਾਰਜ ਸ੍ਰ.ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਚਾਰਜ ਸ੍ਰ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਦਫਤਰ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂਦਵਾਰਾ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸ੍ਰ.ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰ.ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਸ੍ਰ.ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਸ੍ਰ.ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਬਾਕੀ ਦੋਨੋਂ ਆਏ ਸਨ।

ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 40 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ ਲੜੀਵਾਰ ਜੋ ਸਟਾਕ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਨੈਗੋਟਿਵ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ-ਖਰਚ (ਐਡਜਸਟ) ਕਰਵਾ ਦਿਓ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਸੀਦ ਬੁੱਕ ਅਤੇ ਡੂੰਚਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਜੇਕਰ ਐਡਜਸਟ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ-ਖਰਚ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਮਿਤੀ 07/08/2020 ਨੂੰ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਹੈ, ਜੋ ਰੋਜ਼ ਲੈਜ਼ਰ ਚੈਕ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿੱਲ 'ਤੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਪੈਂਸਿਲ ਦੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਜਾਂ ਗਲਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਦੀ ਵੀ ਲੈਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀਆਂ।

ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਆਰਡਰ ਸੀ ਕਿ ਵਧੀਕ ਫਰਮੇ ਚੈਂਕ ਕਰਕੇ ਕੌਂਢ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਇਹ ਆਰਡਰ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਤੀ ਚਿੱਠੀ 'ਤੇ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਵਧੀਕ ਅੰਗ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹਨ।

ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲਦ ਸਾਜ਼ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਚਿੱਠੀ, ਜੋ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਫ/8 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 1, ਪੰਨਾ ਨੰ. 225) ਨਾਂਥੀ ਹੈ, ਫਰਵਰੀ 2020 ਵਿੱਚ ਲਿੱਖ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਦਾ ਇਹ ਆਰਡਰ ਸਿਰਫ਼ ਫਰਮੇ ਚੈਂਕ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਸੀ, ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ 6। ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜੁਬਾਨੀ ਆਦੇਸ਼ ਤੇ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਏ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਖਬਰ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 10,000 ਰੁਪਏ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੇ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਮੁਤਵਾ ਦਿੱਤੇ।

ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ 6। ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਾਰੇ ਉਦੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਵਿੱਕ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਸੂਲੀਆਂ ਪਈਆਂ ਸਨ। ਫਿਰ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲਿਆਂਦਾ ਅਤੇ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਲਿਖਵਾਇਆ ਕਿ ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਜੋ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 6। ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜੋ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 4437 ਤੋਂ 4497 ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਪਾ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਭੋੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ।

ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਲਿੱਖ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲੋਂ 6।

ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੇਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਐਸਾ ਕਿਤੇ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜਦ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਆਰਡਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਉਪਰ ਸਕੱਤਰ, ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸਟੋਰ ਰਸੀਦ ਉਪਰ ਸੁ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ. ਦੇ। ਸੁ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਦਸਤਖਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਟਾਕ ਦੀ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਤਸਦੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਬੰਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਸੁ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ, ਜੋ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੁ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ 50 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰੇ, ਕਿ ਇਹ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਏ ਗਏ, ਨਹੀਂ ਪਤਾ। ਸੁ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਚਾਰਜ ਲੈਣ ਵੇਲੇ, ਗੁ. ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸੁ.ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲੱਗੀ ਸੀ ਪਰ ਉਦੋਂ ਆਡਿਟ ਮੁਕੰਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਲ 2015-16 ਤੱਕ ਦਾ ਹੀ ਆਡਿਟ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸੁ.ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸਾਲ 2016-17 ਦਾ ਪ੍ਰੀ-ਆਡਿਟ ਕਰਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਸੁ.ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁ.ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਾਈ ਗਈ। ਇਸਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਚਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਚਾਰਜ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਸੁ.ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ ਬਾਕੀ ਸਬ ਆ ਗਏ। ਸੁ.ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁ.ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਤੇ ਬਿੱਲ ਬੁਕਾ ਦੀਆਂ ਲਿਸਟਾਂ ਬਣਾ ਕੇ, ਕਲਰਕ ਸੁ.ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੁ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਮਸਲਾ ਉਠਾਇਆ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ 50 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਫਰਕ ਹੈ। ਸੁ.ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਸੁ.ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੁ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋਲ ਗਏ ਅਤੇ ਸੁ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ 50 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਰਸੀਦ ਕਟਵਾਈ। ਇੱਥੋਂ ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੁ.ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ ਲਿੰਤਾ। ਇਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਾਰਜ ਸੁ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਇੱਕ ਆਫਿਸ ਨੋਟ ਸੁ.ਕਸਮੀਰ ਸਿੰਘ (ਸੈਲ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ) ਤੋਂ ਲਿਖਵਾਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮਿਤੀ 19/06/2015 ਦੀ ਅਗਨੀ ਘਟਣਾ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ

ਕੀਤਾ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਿਖਣ ਅਨੁਸਾਰ, 20 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੱਡਾ ਆਕਾਰ ਅਤੇ 60 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਚਿੱਠੀ ਤੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਚਿੱਠੀ ਹਲੇ ਨਹੀਂ ਭੇਜਣੀ ਕਿਉਂਕਿ, ਕੇਵਲ ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਹੀ ਘਟਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਆਫਿਸ ਨੋਟ ਲਿਖਣਾ ਹੈ। ਇਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਸਰਵਨ ਸਿੰਘ (ਹੈਲਪਰ) ਤੋਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਆਫਿਸ ਨੋਟ ਲਿਖਵਾਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ 80 ਦਰਮਿਆਨਾ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਤਾਂ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਅਗਨੀ ਘਟਣਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਚਿੱਠੀ ਦਾ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸਾ ਸੇਮ ਸੀ ਪਰ ਘਟਣਾ ਦੀ ਮਿਤੀ 19/06/2015 ਅਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਫਰਕ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ।

ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸੌਂਕ ਪੈਣ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਚਾਰਜ ਲੈਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰ.ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਅਤੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ, ਗੁਮਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਖੋਲ ਕੇ, ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ। ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ 6 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਿਰਧ ਨਿਕਲੇ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 2 ਸੀਲ ਮੇਹਰ ਵਾਲੇ ਸਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 4001-4006 ਤੱਕ ਸਨ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਫਲਾਇਂਗ ਰਾਹੀਂ ਪੜਤਾਲ ਹੋਈ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਫਿਸ ਨੋਟ ਉੱਤੇ ਲਿਖ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ 6 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਿਰਧ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਕੇ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਏ, ਕੁੱਲ 13 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਿਰਧ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਹਾਲ ਨੰਬਰ 2 ਵਿੱਚ ਬਿਗਾਜਮਾਨ ਸਨ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਸਨ।

ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਅਗਨ ਭੇਂਟ ਹੋਏ 80 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਫੇਨ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੋ ਪਲੰਘ ਸਾਹਿਬ ਏ.ਸੀ. ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਸੀ, ਉਹ ਹੀ ਅਗਨੀ ਭੇਂਟ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ 6-7 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ

ਦੀ ਬਾਈਂਡਿੰਗ ਦੁਬਾਰਾ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਪਲੰਘ ਉਪਰ ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉੱਤਰ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 20-21 ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰਬਰ ਐੱਫ/8 ਨੱਬੀ ਹੈ, ਜੋ ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿਖਾਈ, ਉਹ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਿਤੀ 08/11/2019 ਨੂੰ ਮਾਰਕ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸਦਾ ਜਵਾਬ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਿਤੀ 09/11/2019 ਨੂੰ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਸ੍ਰ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਚਿੱਠੀ ਤੇ ਕੋਈ ਤਰੀਕ ਨਹੀਂ ਪਾਈ, ਅਤੇ ਐਸਾ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ (ਤਰੀਕ ਨਾ ਪਾਉਣ ਲਈ) ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ। ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕੀ ਇਹ ਚਿੱਠੀ ਸਾਲ 2020 ਦੇ ਫਰਵਰੀ ਜਾਂ ਮਾਰਚ ਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹਨ, ਇਹ ਕੁੱਝ ਵੀ ਬੋਲ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਭੂਠ ਬੋਲ ਕੇ ਕੀ ਲੈਣਾ।

7.28 (ਬ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ:- ਸ੍ਰ.ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੈਸ ਮੈਨੇਜਰ

ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਲ 1996 ਤੋਂ ਸਾਲ 1999 ਤਕ ਬਤੌਰ ਪ੍ਰੈਸ ਮੈਨੇਜਰ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ। ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਉੱਤੇ ਸ੍ਰ.ਗੁ.ਪ੍ਰ.ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਲੋਗੋ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ 1998 ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਐਸਾ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ। ਇਹ ਲੋਗੋ ਪਹਿਲੇ 5000 ਦੇ ਲਾਟ ਤੇ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਤੇ ਇਤਰਾਜ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੇ ਇਹ ਲੋਗੋ ਛਾਪਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ 267 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨਾ ਤਾਂ ਗੁੰਮ ਹੋਏ ਹਨ ਨਾ ਹੀ ਚੇਰੀ ਹੋਏ ਹਨ ਬਲਕਿ ਇਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪੂਰੀ ਮਰਿਯਾਦਾ ਸਹਿਤ ਭੇਜੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਗਤਾਂ ਪਾਸੋਂ ਮਾਇਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈ ਹੋਵੇ ਰਸੀਦਾਂ ਨਾ ਕੱਟੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਣ। ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸੈਕਟਰ ਵਾਲੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਮਰਿਯਾਦਾ ਤੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਬੱਸ ਜਾਂ ਟ੍ਰੈਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪੇਪਰ ਕੇਰਲਾ ਤੋਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਕਰਕੇ ਬਰਸਾਤਾਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਲ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ

ਗੱਲ ਦਾ ਇਤਰਾਜ ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਨੇ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਨੂੰ ਸ੍ਰ.ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਟੈਕਨੀਕਲ ਗੱਲ ਦਾ ਨਹੀਂ ਪਤਾ। ਇਹ ਪੁਕਿਰਿਆ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੇਪਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਟ ਲਾਇਕ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਟੋਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

7.29 (ਭ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: ਭਾਈ ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ (ਸੇਵਾਦਾਰ)

ਭਾਈ ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਸਾਲ 1996 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਾਲ 2012 ਤੱਕ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦੁਬਾਰਾ ਸਾਲ 2017 ਵਿੱਚ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਬਤੌਰ ਸੇਵਾਦਾਰ ਲੱਗਿਆ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਦੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 6 ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰੈਫਲ ਤੇ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਇਲਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ।

7.30 (ਮ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ:- ਭਾਈ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਗੁਬੀ

ਭਾਈ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦਾ ਵਿੱਚ ਅਖੰਡ ਪਾਠੀ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਹੱਥ ਵਟਾਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਏ.ਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਲਾ ਪਲੰਘ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੁਕਸਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਉਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ 4-5 ਪਲੰਘ ਜੋ ਲਾਗੇ ਪਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਢੂਸਰੇ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

7.31 (ج) ਵਿਆਨ ਕਰਤਾ: - ਸ੍ਰ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼

ਸ੍ਰ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਕੂਤਬਰ 1998 ਤੋਂ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ।ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਦੇ ਬਿੱਲ ਪਬਲਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ, ਸਟੋਰ ਕੀਪਰ ਅਤੇ ਕਲਰਕ, ਗੁਰਮਤਿ ਲਿਟਰੇਚਰ ਤੋਂ ਪਾਸ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਨ।ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਕੋਲ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਅੰਗ ਜਦੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਸੇ ਤਰਤੀਬ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਰਸੀਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਖਦੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਗਿਣ ਕੇ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।ਛਪਾਈ ਲਈ ਤੇ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਲਈ, ਦਫਤਰੀ ਆਰਡਰ ਦੀ ਕਾਪੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।ਛਪਾਈ ਲਈ ਡੇਚ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ।ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਉਹ ਦਫਤਰੀ ਆਰਡਰ ਆਉਣ 'ਤੇ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਈ ਵਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਲ ਆਉਣ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਰਡਰ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ,ਜਦੋਂ ਰੇਟ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾ ਹੋਈ ਹੋਵੇ।ਕਿੰਨੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਚਿੱਠੀਆ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਦਫਤਰੀ ਆਰਡਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਗਿਣਿਆ-ਮਿਣਿਆ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜਦੋਂ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅੰਗ ਬਦਲਣ ਵਾਲੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤਕਰੀਬਨ 4 ਤੋਂ 5 ਹਰੇਕ 50 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਪਿੱਛੇ ਹੈ।ਜਦੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਰਸ਼ਨ ਵੀਚਾਰ ਲਈ ਜਦੋਂ ਹਨ ਤਾਂ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਕਲਰਕ ਗੁਰਮਤਿ ਲਿਟਰੇਚਰ ਜਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਾਈਨ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।ਹਰ ਆਰਡਰ । ਤੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 2000 ਦੇ ਆਰਡਰ ਲਈ । ਤੋਂ 1000 ਤੱਕ ਇੱਕ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਫੇਰ 1001 ਤੋਂ 2000 ਦੂਜੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਖਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਕੋਲੋਂ ਰੈਕ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜੋ ਹਾਰਡਬੋਰਡ ਜ਼ਿਲਦ ਵਾਸਤੇ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਉੱਪਰ ਰੁਮਾਲੇ ਵਿਛਾ ਕੇ ਹੀ ਉਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੀ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ 'ਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ, ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ।ਜੇ ਕਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਵਾਲਾ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਸਤਖਤ ਕਰਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਦਾ ਹੈ।ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੰਮ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਉਪਰੰਤ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਗਿਣ ਕੇ ਸ਼ੋਅਰੂਮ, 03 ਨੰਬਰ ਹਾਲ, 05 ਨੰਬਰ ਹਾਲ ਵਿੱਚ

ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਹੀ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ 1000 ਅੰਗਾਂ ਪਿੱਛੇ 30 ਅੰਗ ਲੱਗਭਗ ਵੱਧ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟ-ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਬਿਰਧ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਦਰੁਸਤੀ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਸਮੇਂ ਦਰੁਸਤੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਾਪੂ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਲ 2009 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੀ ਵੇਲ ਦਾ ਡਿਜਾਇਨ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਪੁਰਾਣੀ ਵੇਲ ਦੇ ਅੰਗ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸ੍ਰ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹਨ। ਜੂਨ 2020 ਵਿੱਚ ਸ੍ਰ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲਿੱਖ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਵਧੀਕ ਅੰਗ ਪਏ ਹਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਚਿੱਠੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਉਤਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਪਰ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜੋ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁੱਖ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੁਬਾਨੀ ਆਰਡਰ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ। ਉਹਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਫਰਮੇ ਸ੍ਰ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ ਵੀ ਲਏ ਗਏ। ਇਹ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚੋਂ ਘਟ ਗਏ 267 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਿਤੇ ਵੀ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ. ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਟਾਕ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਦੋਂ ਕੋਈ ਵਸੂਲੀ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ, ਜਦੋਂ ਬਿੱਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਰਸੀਦ ਕੱਟੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅਕਾਊਂਟਸ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਪੇਮੈਂਟ ਲੈਣ ਲਈ ਸਟੋਰ ਰਸੀਦ ਜੋ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ. ਕੱਟ ਕੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ (ਬਾਈਂਡ ਅਤੇ ਅਣਬਾਈਂਡ) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਿੱਲ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸੱਭ ਬਿਲ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਆਰਡਰ ਦੀ ਕਾਪੀ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਉਪਰ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ. ਰਿਪੋਰਟ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿੰਨਾ ਬਕਾਇਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ 200 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ ਹੋਈ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲਦਸ਼ਾਜ਼ ਨੂੰ ਪੇਮੈਂਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ? ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਹੀਂ ਅਜਿਹਾ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਅਕਾਊਂਟਸ ਬ੍ਰਾਚ ਕੋਲ ਆਪਣਾ ਬਿਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ

ਉਹ ਬਾਈਂਡ ਅਤੇ ਅਣਬਾਈਂਡ, ਦੋਵੇਂ ਸਟੋਰ ਲੈਜਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਕੇ ਹੀ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਜਿਸਦਸਾਜ਼ ਸ੍ਰ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਕੋਲ ਪੈਸ ਵਿੱਚੋਂ ਅੰਗ ਛਪ ਕੇ ਦਫਤਰੀ ਆਰਡਰ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੰਕਠਾ ਕਰਕੇ ਯੂਨਿਟ ਬਣਾ ਜ਼ਰੂਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਲਿਖਤ ਆਰਡਰ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਈਂਡਿੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਸ੍ਰ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਬੁੱਕ ਬਾਈਂਡਰ ਫਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰੋਪਰਾਈਟਰ ਸ੍ਰ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਤ ਬੁੱਕ ਬਾਈਂਡਰ (ਜਿੰਨਾ ਦਾ ਠੇਕਾ 2-3 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ) ਦੇ ਪ੍ਰੋਪਰਾਈਟਰ ਸ੍ਰ.ਬਲਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਫਰਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸ੍ਰ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਵੀ ਗੁ: ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਜੋ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪਾਸ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵੀ ਫਰਮ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਦਾ ਰੇਟ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਛੋਟਾ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਵੱਡਾ, ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ 46/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੇ ਖਰਚ ਕੰਢ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਆਮਦਨ 20 ਤੋਂ 25 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਸਥਾ, ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਬਾਹਰਲੀਆਂ ਪ੍ਰੈਸਾਂ ਜਾਂ ਦੁਕਾਨਾਂ 'ਤੇ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਗੁਰਮਤਿ ਲਿਦੇਚਰ, ਗੁਟਕੇ, ਸੈਚੀਆਂ, ਸਬਦਾਰਬ ਜਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਇਕੱਤਰਤ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਲਦ ਬੰਦ ਕੇ ਕਦੀ ਵੀ ਭੇਟਾ ਸਹਿਤ ਜਾਂ ਭੇਟਾ ਰਹਿਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਕਦੇ ਕਦੇ ਪੁਸਤਕਾਂ, ਗੁਟਕੇ, ਸੈਚੀਆਂ, ਸਬਦਾਰਬ ਆਦਿ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਕਦੀ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ।

ਜਿੰਨਾਂ ਵੀ ਪੇਪਰ ਦੀ ਵੇਸਟਿੰਗ, ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਦੀ ਕਟਿੰਗ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪੇਪਰ, ਗੱਤਾ ਚਾਹੇ ਲਿਦੇਚਰ ਦਾ ਪੇਪਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਆਪ ਵਿਕਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰੱਦੀ ਵਾਲੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਵੀ ਬਾਈਂਡ ਕੀਤੀਆ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਮਿਕਸ ਰੱਦੀ ਗੋਲਡਨ ਆਫਸੈਟ ਪੈਸ ਹੀ ਸਾਂਭਦੀ ਹੈ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵੀ

ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਵਧੀਕ ਅੰਗ ਹਨ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹਨਾਂ ਕੋਲ ਹੀ ਪਏ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਜਿਹੜੇ ਵੱਧੇ ਅੰਗ ਪਏ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ :-

ਮਿਤੀ 25/07/2020 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਲ ਅੰਗ 4,71,816, ਨਵੇਂ ਅੰਗ 2,72,528, ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ 46,408, ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ 2,26,120 ਹਨ। ਸੁ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲ 1000 ਵੱਡਾ ਆਕਾਰ ਤੇ 1000 ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 50 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਾਇੰਡ ਕਰ ਕੇ ਹਾਲ ਨੰਬਰ 4 ਵਿੱਚ ਪਏ ਹਨ ਤੇ 1950 ਫਰਮੇ ਸੁ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਹਨ। ਹਾਲ ਨੰਬਰ 4 ਵਿੱਚ 3 ਬਿਰਧ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੱਡਾ ਆਕਾਰ ਵੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸੁ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਡਰ ਨੰਬਰ 4184, ਮਿਤੀ 05/03/2009 ਨੂੰ ਬਲੈਕ ਲਿਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਣ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਨਸ਼ੀਲੀ ਦਵਾਈ ਦਾ ਸੇਵਨ ਕਰਕੇ ਹਾਲ ਨੰਬਰ 2 ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁ.ਗ.ਪ੍ਰ. ਕਮੇਟੀ ਮਰਿਯਾਦਾ ਉਲੰਘਣ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕੁਤਾਹੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਆਏ ਸਨ, ਜਿਹੜਾ ਬਾਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੱਕੜ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਹੋਰ ਦਿੱਦਿਆ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਮੁਆਫੀ ਤੇ ਮਾਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਦੇ ਵੀ ਸੁ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕੁਤਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੁ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮਿਤੀ 16/08/2020 ਨੂੰ ਸੁ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਯ/4 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 1, ਪੰਨਾ ਨੰ. 251) ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਸੁ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਉਦੋਂ ਕਰਵਾਏ ਸਨ, ਜਦੋਂ 267 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਘਾਟੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਸੁ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਵਾਏ ਗਏ। ਇਸ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਪਾਈ ਗਈ ਮਿਤੀ 09/11/2019 ਜੋ ਕਿ ਸੁ.ਗੁਰਮੁੱਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪੱਤਰ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਵ ਮਿਤੀ 31/05/2020 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਸੁ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਜੋ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਉਸਦੀ ਮਿਤੀ 09/11/2019 ਦੀ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕੀ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਹੈ।

ਇਹ ਪੱਤਰ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਹੈ।ਜੋ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ ਪਦ-ਛੋਦ ਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਹਾਲ ਨੰ: 03 ਕੁਲਵੰਡ ਸਿੰਘ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਵੀ ਢਾਂਚਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਟਦੇ 267 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਿਆ।ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅੰਦ੍ਰਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੜਤਾਲ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜਥੇਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੇ 14/07/2020 ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਸੀਲ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਫਲਾਇੰਗ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਇੰਸਪੈਕਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਗਈ।ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਹਾਲ ਵੀ ਚੈਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਸਟਾਕ ਵੀ ਚੈਕ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਫਲਾਇੰਗ ਵਿਭਾਗ ਪਾਸ ਹੈ।ਤਕਰੀਬਨ ਦੇ ਵਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੜਤਾਲਾਂ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।ਸ੍ਰ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਫਲਾਇੰਗ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਇਹਨਾਂ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਜਿਲਦਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁੱਖ ਸਿੰਘ, ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਭਾਈ ਕੁਲਵੰਡ ਸਿੰਘ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ ਨੇ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅੰਗ ਸ੍ਰ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ।

7.32 (ਰ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: - ਸ੍ਰ.ਜਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ (ਆਡਿਟ ਬ੍ਰਾਂਚ ਸ੍ਰ.ਗ.ਪ੍ਰ.ਕਮੇਟੀ)

ਇਹ ਦਸੰਬਰ 2014 ਤੋਂ ਆਡਿਟ ਬ੍ਰਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ, ਪ੍ਰਾਇਵੇਸੀ, ਧਾਰਾ 85 ਅਤੇ 87 ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਆਡਿਟ ਲਈ ਸੀ.ਏ. ਦਾ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੈਨਲ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਰਜ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੇਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕਰਦੀ ਹੈ।ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਵੰਬਰ 2017 ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2012-13 ਤੋਂ ਸਾਲ 2016-17 ਤੱਕ ਦੇ ਆਡਿਟ ਲਈ ਪੈਨਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਕੰਮ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਨ ਦੇ

ਅਧਿਕਾਰ ਮਾਣਯੋਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਸ਼੍ਰਮਣੀ ਗੁ: ਪ੍ਰ: ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਸਨ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਮੀਡੀ ਸਕੱਤਰ ਆਡਿਟ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਦੇ ਅਧਾਰਪੁਰ ਇਹ ਆਡਿਟ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਵੰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਹੀ ਸੀ.ਏ. ਆਡਿਟ ਕਰੇ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਕਿਸੇ ਦੂਸਰੇ ਸੀ.ਏ. ਕੋਲੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਪੈਨਲ ਵਿੱਚੋਂ ਆਡਿਟ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਪਾਰਦਰਸ਼ਿਤਾ ਬਣੀ ਰਹੇ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਆਡਿਟ ਬ੍ਰਾਂਚ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਦੇ ਵਾਰ ਚਲੂਰਤ ਪੈਣ 'ਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਲੈਜ਼ਰ ਮੰਗਵਾਏ ਅਤੇ ਉਹ ਰੁਟੀਨਵਾਈਜ਼ ਚੈਕ ਵੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਜੋ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ, ਉਸ ਸੰਬੰਧੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜੁਬਾਨੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਕਦੀ ਉਸ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ' ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਜਾਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਾਲ 2013-14 ਤੋਂ ਸਾਲ 2015-16 ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਡੀਟਰ ਨੇ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਤੇ ਟੀਕਾ-ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਸਾਲ 2013-14 ਦੇ ਆਡਿਟ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਕਿ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ 107 ਹਨ ਪ੍ਰੇਤੂ ਆਡਿਟ ਬਾਚ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਵੇਰਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 307 ਬਣ ਰਹੀ ਸੀ। ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਮਿਤੀ 29/01/2014 ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਬਾਬਤ 200 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁ.ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ, ਸਹਾਇਕ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਅਤੇ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ. ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਾਸੋਂ, ਸੁ.ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਕਾਊਂਟ ਟਰੱਸਟ ਅਤੇ ਸੁ.ਜਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਦੱਸੁਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਡੀਟਰ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਿਜੀਕਲ ਚੈਕਿੰਗ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਸੀ.ਏ. ਦੀ ਸਾਲ 2015-16 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਆਮ ਸਟਾਕ ਦੀ ਫਿਜੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ, ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਫਿਜੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸੰਬੰਧੀ ਕਿਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਆਡੀਟਰ ਨੇ ਕਦੀ ਵੀ ਸੁ.ਜਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਫਿਜੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 31 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਕਰ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਕਰੋ ਤਾਂ ਜੋ ਬੈਲੈਂਸ ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਲਿਸਟਾਂ ਨੱਥੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਦਾ ਮਿਲਾਣ ਮੌਜੂਦਾ ਸਟਾਕ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕੇ।

7.33 (ਲ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ:- ਸ੍ਰ.ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਕਲਰਕ

ਸ੍ਰ.ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ 03/07/1995 ਨੂੰ ਬਤੌਰ ਕਲਰਕ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਦੀ ਜਦ ਘਟਣਾ ਵਾਪਰੀ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਇਹ ਪੜਤਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰੋਡੇ ਸਨ। ਇਸ ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰ.ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸਨ, ਪੜਤਾਲ ਉਪਰੰਤ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਫਲਾਇੰਗ ਰਿਪੋਰਟ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਲੈ। (ਬਿਆਨ ਥੁੱਕ ਭਾਗ 2 ਪੰਨਾ ਨੰ 274) ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੜਤਾਲ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਕੱਠੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਐਸਾ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਇਕੱਲੇ ਪੜਤਾਲ ਕਰਕੇ ਆ ਗਏ ਹੋਣ। ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਵਾਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਗਏ ਸਨ। ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸਾਲ 2020 ਵਿੱਚ ਜਦ ਗਏ ਤਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਥੇ ਚਾਰ ਪਲੰਘ ਹਾਲ ਨੰਬਰ 3 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਵਾਰਦਾਤ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜਿਲਦ ਸਾਜ਼ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਕਿ ਏ.ਸੀ. ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਘਟਨਾ ਸਾਲ 2016 ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਸਾਲ 2020 ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੌਸ ਨਹੀਂ ਪਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਥੇ 4 ਪਲੰਘ ਪਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਕ ਪਲੰਘ 'ਤੇ 20-21 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਉਸ ਮੁਤਾਬਿਕ 40 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸ੍ਰ.ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਠੇਕੇਦਾਰ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ। ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰੇ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਦਕਿ ਉਹ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ ਤੇ ਸਨ। ਪੜਤਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕੰਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚਰਚਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਨੇ ਇਹ ਪੜਤਾਲ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ। ਦਫਤਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਸ੍ਰ.ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਹੀ ਡੱਡ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸਦੀ ਸਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਟਰੱਸਟ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ।

ਫਲਾਇੰਗ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਆਫਿਸ ਨੋਟ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਡਾ. ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 24/02/2020 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਜੋ 80 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਪਵਾਏ ਜਾਣ।

7.34 (ੴ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: ਸ੍ਰ.ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ (ਡਰਾਈਵਰ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ)

ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਸ੍ਰ.ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡਰਾਈਵਰ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਇੰਚਾਰਜ ਸ੍ਰ.ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ, ਬੈਸ ਨੰਬਰ ਪੀ.ਬੀ. 02 ਬੀ.ਜੇ. 9600 ਗੁਰਦਾਸ ਹਾਲ ਤੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਲੈਕੇ ਆਏ। ਰਾਮਸਰ ਪਹੁੰਚਿਆਂ ਹੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਤੇਲ ਪਾਣੀ ਚੈਕ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਥੋੜਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਡੀਜ਼ਲ ਬੈਸ ਵਾਪਿਸ ਲੈਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ ਪਵਾ ਲੈਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਬੈਸ ਵਿਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਣਗੇ। ਬੈਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਸੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਟਾਸਕ ਫੇਰਸ ਉੱਥੇ ਲਾਗੀ ਸੀ।

ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜਿਸ ਬੈਸ ਵਿਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਘਟ ਤੋਂ ਘਟ 5 ਸਿੰਘ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬੈਸ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਜਾਣੇ ਗਏ, ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਿਰਫ ਬੈਸ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬੈਸ ਵਿਚੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਉਤਾਰਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਣੀ ਚਤੁਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਆਪ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਚਲੇ ਗਏ। 15-20 ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਉਹ ਵਾਪਿਸ ਆਏ, ਤਾਂ ਬੈਸ ਵਿਚੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲਿਆਏ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਉਸ ਉਪਰੰਤ ਇੱਕ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਪਿਸ ਚਲਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਗ੍ਰੰਥੀ ਦਾ ਨਾਮ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ, ਅਤੇ ਵਾਪਸੀ ਤੋਂ ਗਿਲਕੇ ਫਿਲਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਡੀਜ਼ਲ ਭਰਵਾਇਆ ਜਿਸਦੀ ਪਰਚੀ ਨੰਬਰ 52116 ਹੈ। ਉਸ ਪਰਚੀ ਦੇ ਉਪਰ ਸ੍ਰ.ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ੍ਰ.ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰੰਥੀ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ। ਇਹ ਬਿਆਨ ਸ੍ਰ.ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸ੍ਰ.ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਜਿਸ ਸ੍ਰ.ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਪਰਚੀ ਦੇ ਉਪਰ

ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ, ਉਹ ਉਹੀ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਹਨ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾ ਤੋਂ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਾਂਦੇ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਪੀਂਦੇ ਹਨ।

ਪਰ ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਇਹ ਸ੍ਰ.ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬੌਸ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇਂਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀ ਪਰਚੀ ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਿਸਨੇ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੇਵਲ ਪਰਚੀ ਪਿੱਛੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫੜਾ ਕੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਪਰਚੀ ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਿਸਨੇ ਕੀਤੇ।

7.35 (੩) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: ਭਾਈ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ (ਗ੍ਰੰਥੀ)

ਭਾਈ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ 100 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਮਈ 2016 ਮਹੀਨੇ ਦੀ 18 ਤਰੀਕ ਤੱਕ, 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਇੰਚਾਰਜ ਸਨ। ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੀ ਜ਼ਿਲਦ ਸਾਚਾਂ ਤੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲੈਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਅੱਗੋਂ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਕੋਲ 2 ਕੋਡ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਡ ਹਰ ਗ੍ਰੰਥੀ ਕੋਲ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਐਟਰੀ ਸ੍ਰ.ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਟੋਰ ਕੀਪਰ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਇਹ ਤਕਰੀਬਨ 100 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਮਿਤੀ 18/05/2016 ਤੱਕ ਮਈ ਦੇ ਮਹੀਨੇ 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। 19/05/2016 ਨੂੰ ਕਰੀਬ 5-7 ਵਜੇ ਸਵੇਰੇ ਹਾਲ ਨੰਬਰ 3 ਵਿੱਚ ਏ.ਸੀ. ਦੇ ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਕਾਰਨ, ਪਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪਲੰਘ ਨੂੰ ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਸੇਕ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਇਹ ਉਹ ਹਾਲ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਪਿੰਡ ਰਾਮਸਰ ਤੋਂ 35 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਹੋਣ ਕਰਨ, ਇਹ ਦਫਤਰ ਦੇ ਟਾਈਮ 9.15 ਸਵੇਰੇ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਡਾਇਰ ਬਿਗੇਡ ਅੱਗ ਭੁਜਾ ਕੇ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਉਥੇ ਉਪਸਥਿਤ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨਾਮ ਦੌਸ਼ੇ ਜਿੰਨਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

1. ਸ੍ਰ.ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ
2. ਡਾ. ਰੂਪ ਸਿੰਘ
3. ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ
ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ
4. ਸ੍ਰ.ਕਲਵੰਤ ਸਿੰਘ
5. ਸ੍ਰ.ਉੰਕਾਰ ਸਿੰਘ
6. ਸ੍ਰ.ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ
7. ਸ੍ਰ.ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ
8. ਸ੍ਰ.ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ.
9. ਸ੍ਰ.ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ
10. ਸ੍ਰ.ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
11. ਸ੍ਰ.ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ
12. ਸ੍ਰ.ਗੁਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
13. ਸ੍ਰ.ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ
14. ਸ੍ਰ.ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
15. ਸ੍ਰ.ਖਸਵੰਤ ਸਿੰਘ
16. ਸ੍ਰ.ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
17. ਸ੍ਰ.ਮਨੀ ਸਿੰਘ
18. ਸ੍ਰ.ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ
19. ਸ੍ਰ.ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
20. ਸ੍ਰ.ਦਲੇਰ ਸਿੰਘ

ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਉੱਪਰ ਜਾ ਕੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਰੁਮਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲ ਨੰਬਰ 3 ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸੇਕ ਨਾਲ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਰੁਮਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਹਾਲ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਮੂਹਰੇ, ਜਿਥੋਂ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਦਰਸ਼ਨ

ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਥੋਂ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਥੋਂ ਕੁਝ 10-12 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਭਿੱਜੇ ਰੁਮਾਲੇ ਉਤਾਰ ਕੇ ਪੀਹੜੇ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਰੁਮਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਲ ਦਿੱਤਾ। ਐਸਾ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਗਨ ਭੇਂਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਕਿਸੇ ਦੇ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸੇਕ ਲੱਗਾ ਸੀ ਪਰ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਿਆਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ ਇਹਨਾਂ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ, ਇਹ ਹਾਲ ਨੰਬਰ 3 ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਬਾਕੀ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਹਾਲ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗ ਪਏ। ਬੱਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਕੌਣ ਲੈਕੇ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਗਏ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਲੰਘ ਸਾਹਿਬ, ਜੋ ਕਿ ਅੱਗ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਉੱਸ ਟਾਈਮ ਉਥੋਂ ਸਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ 3 ਨੰਬਰ ਹਾਲ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪਲੰਘ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਕੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਲਮ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸਮਾਂ ਬਹੁਤ ਬੀਤ ਗਿਆ ਹੈ। ਏ.ਸੀ. ਦੇ ਅੱਗ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨਗੀ ਹੋਈ ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਗ ਪਲੰਘ ਸਾਹਿਬ ਤੱਕ ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚ ਗਈ, ਜਦਕਿ ਏ.ਸੀ. ਬਾਰੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਏ.ਸੀ. ਦਾ ਫਰੇਮ ਜੋ ਲੱਕਤ ਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਤਿਆ। ਐਸਾ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਪਲੰਘ ਤੋਂ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਚੁੱਕੇ ਸਨ, ਉਹ ਪਲੰਘ ਅੱਗ ਨਾਲ ਜਲ ਚੁੱਕਾ ਹੋਵੇ।

ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਹਾਲ ਨੰਬਰ 3 ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪਾਈਪ ਲਗਾ ਕੇ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਨੇ 3-4 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਤੇ ਕਾਲਖ ਲੱਗ ਗਈ।

ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਸਾਫ਼ ਰੁਮਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟ ਕੇ ਅਲਮਾਰੀ ਵਿੱਚ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। 10 ਵਜੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 11 ਵਜੇ ਤੱਕ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ। ਜਿਹੜੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸ੍ਰ.ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਉਪਰੰਤ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲਈ ਕੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 3-4 ਰੈਕ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ । ਹੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜੀ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਅੱਗੋਂ ਕਿਸੇ ਰੈਕ ਵਿੱਚ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਤਕਰੀਬਨ 20-22 ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਲਈ। ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੇ ਟਾਈਮ 9.00 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਕਾਫ਼ੀ ਸੰਗਤ ਸੀ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਉਪਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਪਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ । ।

7.36 (ਉਚਿਤ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: ਸ.ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ (ਗ੍ਰੰਥੀ)

ਸ.ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਾਲ 2004 ਤੋਂ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ 5 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤਕਰੀਬਨ 12 ਸਿੰਘ ਹਨ ਜੋ ਰੋਜ਼ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰੀ ਚੈਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਚੈਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਠੇਕੇਦਾਰ ਕੋਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕੱਢੀ ਗਈ ਉਣਤਾਈ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਫਿਰ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਚੈਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਕੋਈ ਉਣਤਾਈਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੱਢੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸਟੋਰ ਇੰਚਾਰਜ ਕੋਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸ.ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲ ਨੰਬਰ 3 ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਜਿਹੜੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ, ਉਹ ਭਿੰਜੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਨ ਜਿਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕੇਵਲ ਜਿਲਦਾਂ ਨੂੰ ਸੇਕ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਦੁਪਹਿਰ 1.00 ਵਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰ ਹਾਲ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਤਕਰੀਬਨ 4 ਤੋਂ 5 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਚੈਕ ਕੀਤੇ। ਕੁਝ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਐਸੇ ਵੀ ਸਨ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਕਾ ਕੇ ਜਾਂ ਜਿਲਦਾਂ ਬਦਲ ਕੇ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਤਕਰੀਬਨ 6-7 ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਕੀਤਾ। ਉਥੇ

ਕੋਈ ਰਾਖ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਕਾਲਾਪਨ ਸੀ। ਕੇਵਲ 1-2 ਪਲੰਘਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸੇਕ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਏ.ਸੀ. ਵਾਲੀ ਕੰਧ ਹੀ ਕਾਲੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਉਥੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਸੜ ਚੁੱਕੀ ਹੋਵੇ। ਸੇਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਥਾਂ ਨੂੰ ਕਾਲਖ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਗਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨੇ ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਥੋਂ ਲਿਜਾਏ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਸੁ.ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਇੱਕ ਪਲੰਘ ਤੇ ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ ਦੇ 14 ਅਤੇ ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ ਦੇ 18 ਦੇ ਕਰੀਬ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸੁ.ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਸੁਭਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਭਿਜੇ ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਅੰਗ ਫੁੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਉਪਰ ਭਾਰ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਗਿੱਲੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਕੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਪਰ ਅਗਨ ਭੋਟ ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਉਥੋਂ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਥੋਂ ਲਿਜਾਏ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਜਿਲਦਬੰਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਿਜੇ ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲਿਜਾਏ ਗਏ ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨੇ 3 ਦਿਨ ਤੱਕ ਭੁੱਖਣ-ਭਾਣੇ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਗੁ:ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਅਰਦਾਸ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਕਾਪੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ 4 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ। ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਉਪਰੰਤ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਉਪਰੰਤ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਡਿਜੀਟਲ ਨੰਬਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਲ ਕਾਪੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦਿਨ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ।

7.37 (ਉਆ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: ਸ੍ਰ.ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ

ਸ੍ਰ.ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ 1987 ਤੋਂ ਬਤੌਰ ਕਲਰਕ ਭਰਤੀ ਹੋਏ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ 12 ਸਾਲ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਫਿਰ 10 ਸਾਲ ਅਕਾਊਂਟਸ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਬਤੌਰ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਪ੍ਰਚੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਹੋਇਆ। 12 ਸਾਲ ਉੱਥੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ ਫਿਰ ਡਲਾਇੰਗ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ। ਫਿਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਆਰਡਰ ਅਨੁਸਾਰ ਬਤੌਰ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ 3-4 ਮਹੀਨੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ। ਫਿਰ ਸਹਾਇਕ ਅਕਾਊਂਟ ਵਿੱਚ ਬਤੌਰ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ।

ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਲ 2016 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਡਿਟ ਬਾਂਚ ਵਿੱਚ ਆਏ ਤਾਂ ਸਾਲ 2011-12 ਦਾ ਆਡਿਟ ਖੜਾ ਸੀ ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਸਿੱਖਣਾ ਵੀ ਅਸੰਭਵ ਸੀ। ਜਦ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲ 2011-12 ਦੇ ਆਡਿਟ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਾ ਆਈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਲ 2006 ਤੋਂ ਕਾਗਜ਼ ਦੇਖਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਆਡਿਟ ਬਾਂਚ ਵਿੱਚ 7-8 ਸੇਵਾਦਾਰ ਸੀ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਡਿਟ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਸ੍ਰ.ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇਖ ਕੇ ਬੈਲੈਂਸ ਸੀਟਾਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਲ 2011-12, 2012-13, 2013-14 ਸਾਰੀਆਂ ਬੈਲੈਂਸ ਸੀਟਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੈਕ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਜੇ.ਪੀ ਸਿੰਘ ਕਰਦੇ ਸੀ। ਸ੍ਰ.ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਆਡਿਟ ਲੈ ਕੇ ਵਾਧਾ-ਘਾਟਾ ਠੀਕ ਕਰ ਦਿੱਦੇ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸ੍ਰ.ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਾਉਂਦਾ ਤਾਂ ਸ੍ਰ.ਜੇ.ਪੀ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰ.ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਕਹਿੰਦੇ ਤੇਰੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਅਸੀਂ ਬੈਲੈਂਸ ਸੀਟ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਉੱਤੇ ਸ੍ਰ.ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਦੌਸੇ ਟਰੱਸਟ ਬਾਂਚ ਵਿੱਚ ਜੂਨ 2019 ਵਿੱਚ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਆਡਿਟ ਬਾਂਚ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਦੇ ਆਡਿਟ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਵਸੂਲਣ ਵਾਲੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2013-14, 2014-15 ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਹੋਰ ਦੇ 9,82,700/- ਰੁਪਏ ਸ੍ਰ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਕੱਢੀ ਜੋ ਡਲਾਇੰਗ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਭੇਜੀ ਅਤੇ ਉਸ ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰ.ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਹ ਪੜਤਾਲ ਸ੍ਰ.ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਲੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸ੍ਰ.ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰ.ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਸੀ।

ਇਸ ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੋਸ਼ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ, ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ:-

1. ਸ੍ਰ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗਬਨ ਦਾ ਦੋਸ਼
2. ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਸਹੀ ਨਾ ਰੱਖਣ ਦਾ ਦੋਸ਼
3. ਚੀਫ਼ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਸ੍ਰ.ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਸ੍ਰ.ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਤਕਰੀਬਨ ੪ ਪੰਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀ।

ਸ੍ਰ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਕੋਲੇ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਪੈਸਾ ਉਸਦੇ ਪੀ.ਐਫ. ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਟਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨਕਦ ਵੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਲਏ ਗਏ।

ਸ੍ਰ.ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋ ਬ੍ਰਾਚਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਫਲਾਇੰਗ ਅਤੇ ਖੀਦ ਦੀ, ਜਿਥੋਂ ਸੱਚੇ ਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਬਚ ਸਕਣ। ਇਥੇ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਏ. ਕੋਹਲੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਦਖਲ-ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਲ 2012-13 ਤੋਂ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਚੈਕ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਡਿਟ ਕਰਕੇ ਬੈਲੈਂਸ ਸ਼ੀਟਾਂ ਕੱਢੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਰੱਖਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸੀ, ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ (ਸਟੋਰ ਰਜਿਸਟਰ) ਨੂੰ ਟੈਲੀ ਕਰਾਉਣ, ਉਸ ਤੇ ਨਿਕਲੀ ਦਫਤਰੀ ਅਕਾਊਂਟ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਆਪਣੇ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾ ਕੇ ਦਰੁੱਸਤ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਹਨਾਂ ਲੈਜ਼ਰਾਂ 'ਤੇ ਓਵਰ ਰਾਈਟਿੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਪੈਂਸਿਲ ਨਾਲ ਲਿਖੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ ਓਪਨਿੰਗ ਅਤੇ ਕਲੋਜ਼ਿੰਗ ਬੈਲੈਂਸ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸਦੀ ਇੰਚਾਰਜ ਮੀਤ ਸਕਤਰ ਅਤੇ ਆਡਿਟ ਬ੍ਰਾਂਚ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਾਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।

7.38 (ਉਟ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ :- ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ (ਸਹਾਇਕ ਗੁੰਬੀ)

ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਕਤੂਬਰ 2000 ਵਿੱਚ ਬਤੌਰ ਸਹਾਇਕ ਗੁੰਬੀ ਭਰਤੀ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਉਹ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਤੇ ਹੈ।

ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਾਲ 2012 ਤੋਂ ਇਸ ਸ਼ੋਆ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਹੀ ਡਿਊਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਸ਼ੋਆ ਰੂਮ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਮੌਜੂਦਾ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਜਾਂ ਇੰਚਾਰਜ ਤੋਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਕੇ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਲ 2012 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਜਾਂ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਲਿਖ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਕਦੀ ਕੋਈ ਐਟਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੈਜ਼ਰ ਤੋਂ ਪਵਾਈ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਦਿੱਦੇ ਸਨ।

ਸਾਲ 2012 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ਼ੋਆ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਕਲਰਕ ਸ੍ਰ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਨ। ਉਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੈਂਦੇ ‘ਤੇ ਦਿੰਦੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਹਾਇਕ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸੀ। ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ, ਸਤਵੇਂ ਮਹੀਨੇ ਉਹ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਪੋਸਟ ‘ਤੇ ਆ ਗਿਆ। ਸਤੰਬਰ 2016 ਨੂੰ ਸ੍ਰ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਏ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸ਼ੋਆ ਰੂਮ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਆ ਗਿਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਸ੍ਰ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਸ਼ੋਆ ਰੂਮ ਦੀ ਸੇਵਾ ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ। ਸਾਲ 2017-18 ਦੇ ਆਰਡਰ ਬੁੱਕ ਜਨਰਲ, ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 11 ਤੋਂ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰ. ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਪੁਤਰ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 291 ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮਿਤੀ 01/04/2019 ਦੀ ਲਿਖਤ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ 5250-31200-16375-625 ਕੁੱਲ 17,000 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਗ੍ਰੰਥੀ ਤੋਂ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਤੇ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਆਰਡਰ ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਹਾਇਕ ਗ੍ਰੰਥੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਹੈਲਪਰ ਜਿੰਨਾ ਹੀ ਹੈ। ਇਕੱਲਾ ਸਿੰਘ ਕਦੇ ਵੀ ਉਪਰੋਕਤਾ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਥੱਲੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਲ 2012 ਤੋਂ ਕਦੀ ਵੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ।

ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2012 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵੀ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ ਕੈਮਰਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹਨ। ਹਾਲ ਨੰਬਰ 3, ਹਾਲ ਨੰਬਰ 5 ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਤੋਂ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਵੀ ਕੋਈ ਕੈਮਰਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ੋਆ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕੈਮਰਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਛੁੱਟੀਆਂ ਵਿੱਚ

ਵੀ ਸ਼ੋਅ ਰੂਮ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਛੁੱਟੀਆਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਜਦੋਂ ਦਾ ਭਰਤੀ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਲਾਨਾ ਸੀ। ਲੀਵ ਵਿੱਚੋਂ 6-7 ਛੁੱਟੀਆਂ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਦੇ ਵੱਧ ਵੀ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਛੁੱਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਬਿੱਲ ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਹੋਣਗੇ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਰਸੀਦਾਂ ਪੁਰਾਤਨ ਬਿਰਧ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਸੀਦਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਲ ਪਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਕਦੇ ਕਦੇ ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸ੍ਰ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਿੰਘ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾ ਦਿੰਦੇ ਸਨ।

ਸਾਲ 2012 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸੱਚਖੰਡ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਰਜਿਸਟਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ ਜਿੱਥੋਂ ਉਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸ਼ੋਅ ਰੂਮ ਜਿਸਦਾ ਰਜਿਸਟਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਸਦੇ ਪੇਜ ਨੰਬਰ 46 ਅਤੇ 47 ਤੇ ਸ੍ਰ.ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੁ; ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਸ਼ੋਅ ਰੂਮ ਦੀ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਇੰਸਪੈਕਸ਼ਨ ਕੀਤੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਮਿਤੀ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਨ੍ਹੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸ਼ੋਅ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਪਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਤਰੀਕ ਤੋਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵੇਰਵਾ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ 100 ਦਾ ਜਦੋਂ ਛੁੱਚ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਐਂਟਰੀ ਜਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਉਹ ਇਸ ਸਟੋਰ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੋ ਬਿਰਧ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਉਹਨਾਂ ਕੇਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰ ਅਸੀਂ ਮੇਨਟੋਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸੇਵਾ ਲਈ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਉਸਦੀ ਕੋਈ ਐਂਟਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਬਿਰਧ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਭਾਈ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕਲਰਕ (ਜੋ ਕਿ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ) ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਿਖਾਈ ਪਛਾਣਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ 30/07/2016 ਨੂੰ ਬਿਰਧ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਗੋਇੰਦਵਾਲ

ਸਾਹਿਬ ਭੇਜੇ ਗਏ, ਜਿਸ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰੇਤੂ ਇੱਕ ਐਂਟਰੀ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਿਰਧ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਮਿਤੀ 31/05/2016 ਨੂੰ 75 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਗੁਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰ, ਜੋ ਬਿਰਧ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 31/05/2016 ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਐਂਟਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਵੇਰੇ 9.00 ਵਜੇ ਡਿਊਟੀ ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸਾਰੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਉੱਥੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਕਿ ਉਹ 3 ਨੰਬਰ ਹਾਲ ਦੀ ਕਿਹੜੇ ਦਿਨ ਸਫ਼ਾਈ ਕੀਤੀ ਪਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਰੂਰ ਸੀ। ਏ.ਸੀ. ਦੇ ਕੇਲ ਜਿਹੜਾ ਪਲੰਘ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਕ ਲੰਗਿਆ ਹੋਇਆ ਜੋ ਕਿ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੈਲਪਰ ਸੀ।

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇਟ/1 (ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 2, ਪੰਨਾ ਨੰ:329) ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰੰਥੀ ਅਤੇ ਹੈਲਪਰ ਦਾ ਸਟੇਟਸ ਗ੍ਰੇਡ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆ।

ਜਦੋਂ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ (ਮਿਤੀ 20/03/2020 ਨੂੰ) ਤਾਂ ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਪਦਛੇਦ ਸੱਤ (7) ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਨ ਅਤੇ ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ 27 ਪਦਛੇਦ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਨ ਅਤੇ ਲੜੀਵਾਰ ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ ਦੇ 7 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਨ।

ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਿਨ੍ਹੁਂ ਦੱਸੇ ਸਟੋਰ ਤੋਂ ਸ਼ੋਅ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਦੇ ਵੀ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸੇ ਤੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੈ ਕੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂਦਾ। ਐਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸਦੇ ਕੋਲੋਂ ਐਂਟਰੀ ਮੰਗੀ ਹੋਵੇ ਤੇ ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹਾ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਹੈ। ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕੱਚੀ ਪਰਚੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ, ਜਦੋਂ ਸਟੋਰ ਤੋਂ ਸ਼ੋਅ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਸੀ।

ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਿੱਧੇ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਸੋਅ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਸਨ ਉਹ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਪਰਚੀ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰਵਾ ਲਏ ਹਨ। ਉਹ ਪਰਚੀਆਂ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ।

ਸੁ.ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਸੇਵਾਦਾਰ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਤੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸੋਅ ਰੂਮ ਤੇ ਸਟੋਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਸੁ.ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੈਲਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪਰਚੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਦਿੰਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸੁ.ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੇਸਟ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਉਚੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਪਰਚੀ ਉਹ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਦਾ।

ਸੁ.ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪਣੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਨਾਲ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਬਗੇਰ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬੱਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ। ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਕੇਵਲ ਦੋ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਕੇਵਲ 3 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦਰਮਿਆਨੇ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸੋਅ ਰੂਮ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਆਰਡਰਾਂ ਤੋਂ ਉਸ ਕੋਲ ਵਿਕਦੇ ਹੋਣ।

ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਬਿਰਧ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਜਿਲਦਬੰਦੀ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਭੇਟਾ ਰਹਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ। ਜਦੋਂ ਦਫ਼ਤਰੀ ਆਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੀ ਭੇਟਾ ਰਹਿਤ ਜਿਲਦਬੰਦੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

7.39 (ਇਸ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: ਭਾਈ ਤਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਗ੍ਰੰਥੀ)

ਭਾਈ ਤਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਾਲ 2002 ਤੋਂ ਬਤੌਰ ਗ੍ਰੰਥੀ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਦੀ 3 ਵਾਰ ਬਦਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ 10-12 ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਪਰ ਛਿੜੀਟਲ ਨੰਬਰ ਨਹੀਂ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਜੋ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਡਾਇਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ

ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਇੰਚਾਰਜ ਜਾਂ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਹਦਾਇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਇਹ ਆਪ ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਇੰਚਾਰਜ ਵਜੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਨੰਬਰ ਲਿਖ ਕੇ ਠੋਕੇਦਾਰ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਬੱਸ ਵਿਚ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਲਿਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਇੰਚਾਰਜ ਜਾਂ ਕਲਰਕ ਵੱਲੋਂ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਗਿਣਤੀ ਲਿਫਟ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦੂਸਰੀ ਗਿਣਤੀ ਬੱਸ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਇਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ, ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਭੇਟਾ ਚੈਕ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਨਾਲ ਗਏ ਕਲਰਕ ਜਾਂ ਇੰਚਾਰਜ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤਕਰੀਬਨ 2 ਫਰਵਰੀ 2020 ਵਾਲੇ ਦਿਨ, ਜੋ ਲੜੀ ਨੰਬਰ 4437 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 4497 ਤੱਕ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸੁ.ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੀਡ-ਸਕੱਤਰ ਸੁ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਏ ਗਏ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 6 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ (ਲੜੀ ਨੰਬਰ 4457, 4464, 4473, 4477, 4485, ਅਤੇ 4497), ਸੱਚਖੰਡ ਵਿਖੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਲੜੀ ਨੰਬਰਾਂ 'ਚੋਂ ਕੁਝ ਨੰਬਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ:

ਮਿਤੀ	ਲੜੀ ਨੰਬਰ
20/02/2020	4443, 4489
21/02/2020	4449, 4496
22/02/2020	4462, 4477
24/02/2020	4446, 4450
25/02/2020	4463, 4460
28/02/2020	4487, 4490, 4485
29/02/2020	4455

ਉਪਰੋਕਤ ਦਿੱਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਵਾਸਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸ੍ਰ.ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੁਚਨਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਕਿ ਇਹ ਨੰਬਰ ਕਿਸਨੇ ਲਗਾਏ ਹਨ, ਕੌਣ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਫਰਮਿਆਂ ਦੇ ਲਾਟ ਦੇ ਇਹ ਨੰਬਰ ਹਨ।

ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ੍ਰ.ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉੱਪਰ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਲੱਗਾ ਕਿ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਪਾਸੋਂ ਲੈ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਸ੍ਰ.ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਸਿਰਫ਼ ਇੰਚਾਰਜ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਅਤੇ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਤੱਕ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 4437 ਤੋਂ 4497 ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜੋ ਕਿ ਦੋ ਰੰਗੀ ਵੇਲ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਡਾਇਰੀ ਵਿਚ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ/ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਦੇ ਗਿਆਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲੈ ਆਉਂਦੇ ਸਨ।

ਉਪਰੋਕਤ 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਪਾਸੋਂ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਸੁਰਖਚਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਸ੍ਰ.ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੋਂ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਤਰਤੀਬ ਵਾਰ ਜੋੜ ਕੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੇ, ਇਹ ਕਾਰਜ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ. ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਸਨ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਜਦ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਸਨ, ਉਸ ਵੇਲੇ 125 ਦਰਮਿਆਨੇ ਆਕਾਰ ਪਦਛੇਦ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅੱਜ ਵੀ ਠੇਕੇਦਾਰ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਪਏ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਅੰਗ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਠੇਕੇਦਾਰ ਤੋਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਠੇਕੇਦਾਰ ਤੋਂ ਇਕੱਤਰਿਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਤੁਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਦ 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਪਾਸੋਂ ਇਕੱਤਰਿਤ ਕਰਵਾਏ ਅਤੇ ਹੁਣ ਦੁਬਾਰਾ ਇਹੀ ਗਲਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ, ਜਿਸਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੀਤ ਸਕਤੱਤਰ ਪਾਸ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਨਗਾਜ਼ ਹੋਏ।

ਮਿਤੀ 21/08/2020 ਨੂੰ ਸ੍ਰ.ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਆਪਣੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕਈ ਵਾਰ

ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ 2 ਵਾਰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ 2 ਵਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ 3 ਵਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ 3 ਵਾਰ ਮਿਲੇਗੀ।

ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਇਹ ਛੁੱਟੀ ਤੇ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ 10 ਤੋਂ 12 ਪਲੰਘ ਮੌਜੂਦ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਲੰਘ ਉੱਤੇ 18-21 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਰਮਿਆਨਾ ਅਤੇ 15 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੱਡੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

7.40 (ਉਹ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: - ਸ੍ਰ.ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ (ਹੈਲਪਰ ਪ੍ਰੈਸ)

ਸ੍ਰ.ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2007 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਾਲ 2016 ਤੱਕ ਉਹ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਬਤੌਰ ਹੈਲਪਰ ਸਨ। 2016 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ ਬਤੌਰ ਹੈਲਪਰ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਰ ਸਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਾਰ ਪੇਪਰ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਮੰਗ ਉਹ ਆਪ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਕਰਵਾ ਕੇ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੈਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਡਿਮਾਂਡ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਟੇਸ਼ਨਾਂ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਫਰਮਾਂ ਤੋਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੁਟੇਸ਼ਨਾਂ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਕੇ ਪ੍ਰੈਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਹ ਆਫਸੈਟ ਪਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਸੈਨੇਜਰ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਆਰਡਰ ਫਰਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਉਤਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸਨੂੰ ਵਜ਼ਨ ਸਮੇਤ ਗੱਢੀ ਦੇ ਲੋਡ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਧਰਮ ਕੰਡੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਖਾਲੀ ਗੱਢੀ ਦਾ ਵਜ਼ਨ ਕਰਕੇ ਪੇਪਰ ਦਾ ਵਜ਼ਨ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਇਕ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 2018 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋਡਿੰਡ ਤੇ ਅਨਲੋਡਿੰਡ ਗੱਢੀ ਦਾ ਵਜ਼ਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਨੱਥੀ ਬਿੱਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਜ਼ਨ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਲਈ ਜੋ ਕਾਗਜ਼ ਆਰਡਰ 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਪੁਮਾਇਤ ਪੇਪਰ ਨਾਲ ਮੇਲ ਕਰਕੇ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਵਜ਼ਨ ਕਰਦੇ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਪੇਪਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਸੀਦ ਕੱਟ ਕੇ ਪ੍ਰਚੇਜ਼ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਤੋਂ ਤਸਦੀਕ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੇਪਰ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਮ/ਪੇਪਰ ਦੀ ਸਰਫੇਸ ਕਟਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਕਟਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨਮੈਨ ਉਹ ਪੇਪਰ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਾ-ਪੜੀ ਦੇ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਟੋਰ ਕੀਪਰ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਾ-ਪੜੀ ਤੋਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਉਹ ਪੇਪਰ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਸ਼ੀਨਮੈਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਿਟਿੰਗ ਲਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਕਟਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਾਧੂ ਪੇਪਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਸਰਫੇਸ ਕਟਿੰਗ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਵੇਸਟੇਜ ਬੋਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭਰ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਪਵਾ ਕੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਪ੍ਰਿਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵੀ ਫਰਮ ਨੇ ਇਹ ਵੇਸਟੇਜ ਚੁੱਕਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਸਾਰਾ ਵੇਰਵਾ ਅਕਾਊਂਟ ਕੋਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪੇਪਰ ਪ੍ਰਿਟ ਹੋਣ ਲਈ ਪ੍ਰੈਸ ਤੇ ਚਤਦਾ ਹੈ, ਸਿਆਹੀ ਦੀ ਪਕੜ ਦੇਖਣ ਵਾਸਤੇ ਜਾਂ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਪਕੜ ਦੇਖਣ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਵੀ ਵੇਸਟੇਜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਵੇਸਟੇਜ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਰਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਸਲਾਈਡ ‘ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵੇਸਟੇਜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਉਪਰੰਤ, ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਮਸ਼ੀਨ ਵਿੱਚ ਫਰਮਾਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੇਸਟੇਜ ਹੋਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵਾਕਿਆ ਸਾਲ 2014-15 ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਿਟ ਕਰਦਿਆਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ ਖਰਾਬੀ ਸੀ ਤਾਂ ਪੇਪਰ ਫਰਮ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸਦੀ ਲਿਖਤ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

ਕਦੀ ਕਦੀ ਸਾਲ 2015 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਪ੍ਰਿਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵੇਸਟੇਜ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਕਦੀ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਰਖਿਆ, ਪਰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਰਾਹੀਂ ਫਰਮ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜੋ ਵੀ ਵੇਸਟੇਜ ਪ੍ਰਿਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਤੋਂ ਹਰ ਫਰਮੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਿਟ ਕਰਦਿਆਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨਾ ਕਦੀ ਉਸਦਾ ਵਜ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਿੱਧਾ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਭੇਜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਤੇ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰੈਸ ਮਕੈਨਿਕ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿ ਜੀ ਵੇਸਟੇਜ ਪ੍ਰਿਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਸਹੀ-ਸਹੀ ਅਕਾਊਂਟ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ,

ਕਿਉਂਕਿ ਵੇਸਟੇਜ ਪਾ ਕੇ ਹੀ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਦਾ ਮੁੱਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਉੱਤਰ ਵਿੱਚ ਸੁ.ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਐਸਾ ਹੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਕੱਲੇ-ਇਕੱਲੇ ਅੰਗ ਦਾ ਮੁੱਲ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਜਿਹੜੀ ਵੀ ਵੇਸਟੇਜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਵੀ ਹਿਸਾਬ ਰੱਖਣਾ ਅਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਫਰਮੇ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਆਰਡਰ ਆਉਣ 'ਤੇ ਮੈਨੇਜਰ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਪਰੂੰਡ ਰੀਡਰ ਦੇ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਲਦ ਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨ ਆਪਣੀ ਮਸ਼ੀਨ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਹੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਅੰਗ ਜਿਲਦ ਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ।

ਪ੍ਰਿੰਟ ਕਰਦਿਆਂ ਜਿਹੜੇ ਅੰਗ ਪ੍ਰਿੰਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਉਹ ਵੇਸਟੇਜ ਸਟੋਰ ਦੀ ਰਿਮਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਵਾਧੂ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਉਹ ਸ਼੍ਰਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ ਨੂੰ ਫਰਮੇ ਦੇਣ ਉਪਰੰਤ ਕਲੇਮ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ।

ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਨ ਵਜੋਂ ਸੁ.ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਵੇਸਟੇਜ ਕਲੇਮ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਹੀ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 3000 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਇਹ ਵੇਸਟੇਜ ਪਾ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਫਰਮ ਤੋਂ ਪਰਚੇਜ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੇਪਰ ਖਰੀਦਣਾ ਹੈ, ਇਹ ਪੂਰੀ ਵੇਸਟੇਜ ਪਾ ਕੇ ਖਰੀਦਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਓਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ 2000 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਜੋ ਵੇਸਟੇਜ ਵਿੱਚ ਕਾਗਜ ਬਚਦਾ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਣਾਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ 2000 ਦਾ ਹੋਣਾਂ ਸੀ।

ਸੁ.ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਮਿਤੀ 05/08/2020 ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵਧੇਰੇ ਵੇਸਟੇਜ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਗੁਟਕਾ ਸਾਹਿਬ ਰਹਿਰਾਸ, ਅਰਦਾਸ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨ ਸੋਹਿਲਾ 4 ਰੰਗੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਆਗਿਆ ਮੰਗੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰੈਸ ਪਾਸ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਪਏ 28'x34' ਦਾ ਕਾਗਜ ਦੇ 16 ਰਿਮ ਅਤੇ 100 ਸ਼ੀਟ ਪਏ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 17'x27' ਸਾਈਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੱਟ

ਕੇ ਛਪਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਅੱਜ ਤੀਕ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਆਈ ਹੈ, ਨਾ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਹੈ।

7.41 (ਉਕ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: ਸ੍ਰ.ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਸ੍ਰ.ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮਿਤੀ 20/05/2020 ਦਾ ਬਿਆਨ:- ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਦਿਨ ਇਹ ਲੇਕ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਦਿਵਾਉਣ ਸਮੇਂ ਗਏ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਸਟੋਰ ਚੈਕ ਕੀਤਾ, ਸ਼ੇਅ ਰੂਮ ਚੈਕ ਕੀਤਾ। ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਜਿਥੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਹਾਲ ਚੈਕ ਕੀਤਾ, ਹਾਲ ਨੰਬਰ 4 ਤੇ 3 ਵੀ ਚੈਕ ਕੀਤੇ, ਕਿਥੇ ਪੁਰਾਤਨ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪਏ ਹਨ, ਉਹ ਹਾਲ ਵੀ ਚੈਕ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਕੋਲ ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਜਿਲਦ ਬੰਦੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਡਰਮੇ, ਜਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਕੋਲ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਕੋਲ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਆਗਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿੰਨੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਪਏ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਚਾਰਜ ਦਿਵਾਉਣ ਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਅਤੇ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਵੇਰਵਾ ਇਹ ਕੌਲ ਨੂੰ 12.00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਦੇ ਦੇਣਗੇ।

7.42 (ਉਖ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: - ਸ੍ਰ.ਗੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਗੁ. ਇੰਸਪੈਕਟਰ)

ਸ੍ਰ.ਗੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਚਾਰਜ ਲੈਣ/ਦਿਵਾਉਣ ਸਮੇਂ ਜੇਕਰ ਚਾਰਜ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਅਤੇ ਚਾਰਜ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ, ਦੋਨਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਉਤੇ ਦਰਜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਨਾ ਹੀ ਸਟਾਕ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲੈਜ਼ਰ ਦੀ। ਉਹ ਸਿਰਫ ਜੋ ਲਿਸਟ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜ ਸਮੇਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹਨੂੰ ਚੈਕ ਕਰਕੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

7.43 (ਉਗ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਮੀਡ ਸਕੱਤਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ)

ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪਤਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਲਿਖਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜੋ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਗ/। 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 2, ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 376) ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੋ ਉਤਰ ਪਹਿਲੇ। ਤੋਂ 12 ਤੱਕ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਬਾਰੇ ਮੌਕੇ ਦੇ ਹਾਜ਼ਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਪਾਸੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ 2013 ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਤੌਰ ਇੰਚਾਰਜ ਰਿਹਾ ਬਾਕੀ ਜਿੱਥੇ-ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਈ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉਹ ਸੇਮਵਾਰ ਨੂੰ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਣਗੇ।

ਮਿਤੀ 27/03/2018 ਬਤੌਰ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰਮੇਟ ਕਰ ਕੇ ਸੁ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਖੇ ਬਤੌਰ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਦਫਤਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਡਾ: ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਸੁ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਜਿਮੇਵਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਜਿਮੇਵਾਰੀ ਵਧੀਆ ਨਿਭਾਈ।

ਸੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਚਲਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰੈਸਾਂ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਿਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ, ਸੋਮਣੀ ਪ੍ਰਿਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਅਤੇ ਗੋਲਡਨ ਆਫਸੈਟ ਪ੍ਰੈਸ ਨੂੰ ਮਰਜ਼ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੈਸ ਅਤੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਮ ਹੇਠ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਾ ਨੰ: 882 ਮਿਤੀ 18/08/2017 ਹੈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ: ਓਗ/2 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 2, ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 380) 'ਤੇ ਨੱਥੀ ਹੈ। ਸਾਲ 2018 ਵਿੱਚ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁ.ਰਘੂਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ, ਸੁ.ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਕੱਤਰ ਸੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਾਲੋਂ ਸਕੂਲਾਂ/ਕਾਲਜਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸੁ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਿਸਟਮ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਿਆਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਆਉਣ ਉਪਰੰਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ: ਓਗ/3 ਹੈ, (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 2, ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 382) 'ਤੇ ਨੱਥੀ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਭਾਅ ਦਿਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਦੇ ਟਰੱਸਟ ਵਿਭਾਗ ਵਾਲੋਂ ਕਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਹਾ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ: ਓਗ/2 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 2, ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 382) ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਪੁਆਇੰਟ 'ਤੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਸੁ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਬਤੌਰ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰੈਸ ਅਤੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਵਿਭਾਗ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਜੋ ਵੀ ਕੰਮ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਖੇ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸੰਬੰਧਤ ਕਲਰਕ, ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ, ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਜਾਂ ਇੰਚਾਰਜ ਵਾਲੋਂ ਨੋਟ ਪੁਟ-ਅਪ ਕਰਨ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਪਾਸੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ 40,00,000/-

ਰੁਪਏ ਅੱਖਰੀ ਚਾਲੀ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਦਾ ਕੰਮ ਮਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਖ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ 20,00,000/- ਅੱਖਰੀ ਵੀਹ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਬਚਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ: ਉਗ/2 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 2, ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 382) ਦੇ 6 ਨੰ: ਤੇ 8 ਨੰ: 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਫੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਪਰ ਉਥੇ ਅਨਓਫ਼ਸ਼ਾਲ ਯੂਨੀਅਨ ਬਣਨ ਕਾਰਨ ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾਏ।

ਜੇ ਗੈਰ-ਸਿੱਖ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਕੋਲ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਐਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਤੌਰ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਕਦੇ ਵੀ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਸਟਾਕ ਰਜਿਸਟਰ, ਬਾਈਡਿੰਗ ਅਤੇ ਅਨਬਾਈਡਿੰਗ ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੰਚਾਰਜ ਲੈਵਲ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਉਸ ਵਿੱਚ (ਮਈਅਰਮੈਂਟ) ਹੋਈ ਕਿ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਚੈਕਿੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਤਸੱਲੀ ਨਾਲ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰੋ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰੋ।

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਗ/4 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 2, ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 384) ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਮਿਤੀ 21/05/2020 ਨੂੰ ਜੋ ਹੈਂਡਿੰਗ ਟੇਕਿੰਗ ਉਵਰ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸ੍ਰ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਚਾਰਜ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਈਨ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਫਿਜ਼ੀਕਲੀ ਚੈਕਿੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਛਪਾਈ ਉਪਰੰਤ ਜੋ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਲਿਟਰੇਚਰ, ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਛਪਾਈ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਸੂਲੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਚਲਾਣ ਫਾਰਮ ਆਦਿ ਛਪਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਤਾ। ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਬਿੱਲ ਇੰਚਾਰਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧਤ ਅਕਾਊਂਟਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਤੋਂ ਚੈਕ ਹੋ ਕੇ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਦਸਤਾਵੇਜ਼-ਉਗ/5 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 2, ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 385) ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਜੋ ਪਤਾਲੀਆ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਅਤੇ ਨੰਬਰ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸਲਸਾਜ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਤਰੀਕ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਗਈ। ਪੱਤਰ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, “ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੇ ਫਰਮੇ ਪਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚੈਕ ਕਰਵਾ ਕੇ ਜਿੰਨ੍ਹੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਕਰਵਾ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ”। ਇਹ ਪੱਤਰ ਦੋਵੇਂ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ ਮਿਤੀ 8-11-19 ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਏ, ਜਿਸਨੂੰ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ, ਚੈਕ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ, ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਗਿਆ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੈ।“ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੇਵਲ ਚੈਕ ਕਰਨ ਲਈ ਤੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਦਿਤੀ।

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਗ/-5 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 2, ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 385) ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਆਗਿਆ ਵਾਸਤੇ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਉਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਰਮਿਆਂ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਚੈਕ ਕਰਦਿਆਂ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਕਿਤਨੇ ਦਿਨ ਲੱਗ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ/ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਚੈਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ।

ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਜਾ ਕੇ ਬਾਈਂਡਰ ਸ੍ਰ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਾਲ ਨੰਬਰ 4 ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਖਿੱਚੀਆਂ, ਜਿਸ ‘ਤੇ ਸ੍ਰ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਗ/-6 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 2, ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 386) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੀਤ ਸਕੰਤਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਇੰਚਾਰਜ ਰਾਹੀਂ, ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਨੋਟਿਸ ਜਿਸ ‘ਤੇ ਵੀ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਜਦ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਅਦਬ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਤਾ ਸੀ।

ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਸ੍ਰ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਮਿਤੀ 19/03/2020 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਕਿ ਕਲਰਕ ਅਤੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਇੰਚਾਰਜ ਆਏ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ ਪਾਸੋਂ 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 55 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਵਿੱਕਰੀ ਹੋ

ਗਏ ਅਤੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

1. ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਗ/-7 ਏ,(ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 2, ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 387) ਬਿੱਲ ਨੰ: 29922
ਮਿਤੀ 04/03/2020 ਗੁ: ਰਕਾਬਰੰਜ ਸਾਹਿਬ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ :-30 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ
2. ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਗ/-7 ਬੀ (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 2, ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 388) ਬਿੱਲ ਨੰ: 29927
ਮਿਤੀ 04/03/2020 ਗੁ: ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ, ਇੰਦੋਰ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਇਸ ਦੇ 10 ਵਿੱਚੋਂ 4
ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ (ਇਹ 55 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹਨ)
3. ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਗ/-7 ਸੀ (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 2, ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 389) ਬਿੱਲ ਨੰ: 29928
ਮਿਤੀ 04/03/2020 ਗੁ: ਸੀਸ ਗੰਜ ਸਾਹਿਬ, ਤਰਾਵਲੀ, ਕਰਨਾਲ, ਹਰਿਆਣਾ 15 ਪਾਵਨ
ਸਰੂਪ
4. ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਗ/-7 ਭੀ(ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 2, ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 390) ਬਿੱਲ ਨੰ: 29930
ਮਿਤੀ 04/03/2020 10 ਵਿੱਚੋਂ 4 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸ਼ਹੀਦ ਨਗਰ, ਗੁ: ਬੁੱਢਾ ਜੌਹੜ,
ਰਾਜਸਥਾਨ।
5. ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਗ/-7 ਈ(ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 2, ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 391) ਬਿੱਲ ਨੰ:
6888,6889 ਮਿਤੀ 19/30/2020 ਸ਼ੋਅ ਰੂਮ, ਗੁ: ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਗੁ: ਸਿੰਘ ਸਭਾ
ਪਿੰਡ ਲਖਣ ਖੁਰਦ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਖੇ 2 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ

ਸੁ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਹਾਲ ਨੰ: 4 ਦੀ ਜੋ ਸੁ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਚੈਕਿੰਗ ਕੀਤੀ
ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਨੇ ਅਦਬ ਸਹਿਤ ਨਹੀਂ
ਰੱਖਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੇਟੋਆਂ ਦੀਆਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਗ/-8 ਏ ਤੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਗ/-8 ਐਫ(ਦੇਖੋ
ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 2, ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 392-397) ਤੱਕ ਨੱਥੀ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੇਟੋਆਂ ਖਿੱਚਣ 'ਤੇ
ਵੀ ਸੁ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਫੇਟੋਆਂ ਕਿਉਂ ਖਿੱਚੀਆਂ
ਗਈਆਂ।

ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਬਿੱਲਾਂ 'ਤੇ ਕੇਵਲ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ. ਦੇ ਹੀ ਦਸਤਖਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਾਵਨ
ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਬਿੱਲਾਂ ਉੱਤੇ ਜੋ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਨੰਬਰ ਨਹੀਂ ਲਿਖੇ ਗਏ, ਉਹ ਨੰਬਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਵਸੂਲੀਆਂ ਉਪਰ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹੋਣ। ਇਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਟੋਰ ਕੀਪਰ ਹੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ 55 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਉਹ ਹਨ, ਜਿਸਦੀ ਆਗਿਆ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕਰਾਕੇ ਨੰਬਰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪਾਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਹਨਾਂ 55 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਜਦ ਚਾਰਜ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਸ੍ਰ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਿਆ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਸ੍ਰ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਇਹ 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤੂੰ ਕਿਸ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕਰਾਏ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਨੰਬਰ ਤੂੰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ‘ਤੇ ਲਗਾਏ ਉਹ ਕਿਸ ਸੀਰੀਜ਼ ਮੁਤਾਬਿਕ ਲਗਾਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਨੰਬਰ ਜੋ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਲਗਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੰਬਰ 4437 ਤੋਂ 4497 ਤੱਕ ਹਨ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਗ/10 (ਐਮ), ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਗ/10(ਐਨ), ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਗ/ 10 (ਓ) ਵਿਚ 50-50-50 ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸਟੋਰ ਰਸੀਦਾਂ ਕੱਟੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ 1424, 1425 ਤੇ 1426 ਅਤੇ ਮਿਤੀ 28/02/2020, 20/03/2020 ਤੇ 25/03/2020 ਹੈ। ਇਹ ਰਸੀਦਾਂ ਦਰਮਿਆਨਾਂ ਆਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਦੇ ਪੰਨਾ ਨੰ: 111 (ਸਾਲ 2019-20) ਅਤੇ ਪੰਨਾ 4 ‘ਤੇ ਐਂਟਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਡ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਨਾ ਨੰ: 111 ‘ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਟੋਰ ਰਸੀਦ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਡ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਬਿੱਲ ਭੇਜ ਕੇ ਪੋਸਟ ਅਕਾਊਂਟ ਤੋਂ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਗ/11 ਜੋ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਡ ਸਿੰਘ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਉਸ ‘ਤੇ ਕੋਈ ਮਿਤੀ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਗਈ। ਜਿਸ ‘ਤੇ ਇਹ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ 150 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲਗਭਗ 25 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਉਹ (ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ) ਲੈ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਹਿਣ ‘ਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ।

ਪਤਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਮਿਤੀ 06/08/2020 ਨੂੰ ‘ਤੁਸੀ’ ਜੋ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੋ 55 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਬਣੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆ

ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਕੱਲਿਆਂ ਹੀ ਆ ਕੇ ਉਹਨਾਂ 55 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ।

ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਦੋਵੇਂ ਇਕੱਲੇ-ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਆਏ ਸਨ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 55 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਵਿਕਰੀ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਉਹਨਾਂ ਕੇਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਣ ਲਈ ਆਏ ਸਨ। ਜਦੋਂ 55 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਤੂੰ 55 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ, ਜੋ ਵਿਕਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਏ ਹਨ, ਉਹ ਕਿਸ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਏ ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਕਰਵਾਏ, ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਰਸੀਦ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਗਏ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਹ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ। ਜੋ 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਬਣੇ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਦਫਤਰੀ ਰਿਕਾਰਡ/ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਰਸੀਦ ਕੱਟੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਪਰ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਵੀ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਸੀਦ ਨਹੀਂ ਕੱਟੀ।

ਜੋ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਸਾਲ 2018 ਵਿਚ ਹੋਈ ਸੀ, ਮਿਤੀ 23/10/2018 ਦੀ ਜੋ ਰੀਪੋਰਟ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਸਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਸਾਲ 2013-14 ਤੋਂ ਚੌਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦਫਤਰੀ ਸੀ। ਜੋ ਰੀਪੋਰਟ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹੈ ਉਸ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਸ ਪੜਤਾਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਸਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਫਤਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨੀਚੇ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ।

ਨੌਬੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ: ਓਗ/5 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 2, ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 385) ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਠੇਕੇਦਾਰ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਲਿਖਤ ਪੱਤਰ ਹੈ ਜੋ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰਪੂਰ ਮਿਤੀ

09/11/2019 ਨੂੰ ਸ੍ਰਿਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਆਗਿਆ ਸਬੰਧੀ, ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

ਜੋ ਸਾਲ 2018 ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਰੀਪੋਰਟ ਹੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਕੀਮ ਅਨੁਸਾਰ ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਹੋਣ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਟਾਕ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਪਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਹਰ ਸਾਲ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਸਟਾਕ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਤਸਦੀਕ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਐਸਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕੀ ਕਦੀ ਤੁਹਾਡੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕੋਈ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਹੋਈ?

ਸ੍ਰਿਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਤੇ ਦਿਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕੋਈ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

ਮਿਤੀ 24/12/2019 ਦੇ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਨੱਥੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ:ਓਗ/12 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 2, ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 418) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 03/10/2019 ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਨੋਟ ਉਪਰ ਸਕੱਤਰ ਸੋਮਲੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਹੋਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਚਾਰਜ ਲੈਣ/ਦੇਣ ਕਰਨ ਲਈ ਆਡਿਟ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਿਸੇ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਗੁ:ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਰਾਹੀਂ ਚਾਰਜ ਦਵਾਉਣ ਲਈ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਨੱਥੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ:ਓਗ/13 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 2, ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 419) ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਸ ਤੇ ਸ੍ਰਿਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਇੰਚਾਰਜ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਤੇ ਸ੍ਰਿਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ, ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਸ੍ਰਿਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅੱਗੋਂ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ.ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ.ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਸਹਿਮਤੀ ਹੈ, ਗੁ:ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਰਾਹੀਂ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰਵਾ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੰਤ ਇਹ ਚਿੱਠੀ ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਮਾਰਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਤੇ ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਇਹ

ਕੇਸ ਇੰਚਾਰਜ਼ ਟਰੱਸਟ ਅਤੇ ਚੀਫ਼ ਗੁ: ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸੈਕਿਊਰਿਟੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਭੇਜਿਆ।

61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ, ਜੋ ਕਿ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੋਈ ਲਿਖਤੀ/ਜੁਬਾਨੀ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਸ ਸਮੇਂ 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜੁਬਾਨੀ ਪ੍ਰਦਿੱਤ ਕਿ ਕਿਉਂ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਹਨ? ਪਰ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਿਖਤ ਸਿਕਾਇਤ ਇਸ ਬਾਰੇ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਠੇਕੇਦਾਰ/ਜਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਪਰ ਜੁਬਾਨੀ ਜਰੂਰ ਪ੍ਰਦਿੱਤ ਕਿ ਇਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਕਿਸ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਅਤੇ ਕਿਉਂ ਕਰਵਾਏ। ਅਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਿਕਾਇਤ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ।

ਨੌਬੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ:ਉਗ/6 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 2, ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 386) ਸੰਬੰਧੀ ਜੋ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਠੇਕਾ ਕੈਂਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਚਿੱਠੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੀਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਆਈ।

ਪ੍ਰਿਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਵੀ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅੰਡਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਬਤੌਰ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਪਥਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸੀ। ਹਰ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਰੂਪ ਕਰਕੇ ਅੰਗੇ ਭੇਜਦਾ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ ਡਿਜੀਟੀ ਸੰਭਾਲੀ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਕੋਈ ਕਾਗਜ਼ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ। ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਖਾਤਾ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲੈਣ।

ਜਦੋਂ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਜੋ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲੰਬੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਈ ਵਾਰ ਹੋਈ ਪਰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਣਾ

ਲੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਮੀਤ ਸਕੰਤਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਐਸਾ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ।

ਨੌਜਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ:ਉਗ/15 (ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ) ਜੋ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਆਵਾਜ਼ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ ਦੀ ਹੈ। ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਵੀ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਦਫਤਰੀ ਸਬੰਧ ਰਹੇ ਸੀ। ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ:ਉਗ/15, 8 ਮਿੰਟ 3 ਸੈਕੰਡ ਦੀ ਫਾਈਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 2:51 ਮਿੰਟ ਦੁਪਿਹਰ ਨੂੰ ਡਾ:ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਫੋਨ 'ਤੇ ਭੇਜੀ ਗਈ ਹੈ। ਐਤਵਾਰ 26 ਜੁਲਾਈ 2020 ਦੀ ਹੈ, (ਮੋਬਾਈਲ ਨੰ: 98100-08323 ਤੇ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ) (ਮੋਬਾਈਲ ਨੰ: 7508441256 ਤੋਂ ਭੇਜੀ ਗਈ)।

ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਨੇ 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਜਿਲਦਬੰਦੀ ਕਰਨ ਬਦਲੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲੋਂ 10,000/- ਰੁ: ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ। ਇਹ ਰਕਮ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਫਿਰ ਦੋਵੇਂ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਆਏ ਅਤੇ ਘਟਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਧੇਰੇ-ਘਟਦੇ ਫਰਮਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਨੌਜਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ:16 (ਰੀਕਾਰਡਿੰਗ) ਜੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਡਾ:ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 10 ਮਿੰਟ 20 ਸੈਕੰਡ ਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 5:18 ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਡਾ:ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਮੋਬਾਈਲ ਤੇ ਮਿਤੀ 13/08/2020 ਨੂੰ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਭੇਜਣੀ ਕੀਤੀ। ਜਿਸ ਦਾ ਨੰ: 98884-51593 ਹੈ, ਇਹ ਗੱਲਬਾਤ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸ੍ਰ.ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਦੇ ਫੋਨ ਤੋਂ ਕਾਲ ਕਰਕੇ ਖੁਦ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਤਕਰੀਬਨ 8-10 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਨੌਜਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ:ਉਗ/15 ਦੀ ਰੀਕਾਰਡਿੰਗ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਚਾਰਜ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਹੈ। ਚਾਰਜ ਮਿਤੀ 21/05/2020 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ।

(ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਉਗ/15 ਸੰਬੰਧੀ ਗਵਾਹ ਤੋਂ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਸੁਣਾ ਕੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹਿਆ)

ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਾ.ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ-ਬਾਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਗੱਲ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਕਿਹਾ। ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਨੋਂ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ (ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ) ਡਾ.ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਕੱਤਰ ਪਾਸ ਵੀ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਉਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਗਏ ਸਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਡਾ. ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮਸਲਾ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਡਾ. ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਸਮੁੱਚਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇਖਦੇ ਸਨ ਜਦਕਿ ਪ੍ਰੈਸ ਅਤੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਕੰਮ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਉੱਪਰ, ਐਡੀ:ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ.ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ.ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰੋਆ ਦੇਖਦੇ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕਰਨ/ਕਰਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਗਲ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਦੇ ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੁਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ “ਕੌਲੁ ਸਾਮ ਤੱਕ ਤੁਸੀਂ ਨਿ਷ੇਚ ਦੇਵੇਗੇ”-ਇਸਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ ?

ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਉਤਰ ਦਿੰਦਿਆ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਪਤਰੇ (ਫਰਮੇ) ਦੀ ਛਾਂਟੀ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ (ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ) ਕੌਲੁ ਸਾਮ ਤੱਕ ਨਿ਷ੇਚ ਦੇਵੇਗੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪੁਰਾਣੇ ਫਰਮਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬੋਲਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਕਹਿਣਾ ਉਹੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਫਰਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤੁਸੀਂ ਕੌਲੁ ਸਾਮ ਤੱਕ ਧਾਕਾਂ ਲਗਵਾ ਲਓ। ਜਿਲਦਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ, ਕੇਵਲ ਦਰਮਿਆਨਾ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਕਾਂ ਹੀ ਲਗਵਾਉਣੀਆਂ ਹਨ। ਜੋ ਨਵੇਂ ਫਰਮੇਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਜੋ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਉੱਥੇ ਬਣੇ ਹਨ, ਇਹ ਨਵੇਂ ਅੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਣੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਿਲਦਾਂ ਬੰਨੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ,

ਪਰ ਨੰਬਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇ। ਉਹ ਦੋ ਰੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਪਏ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਚੈੱਕ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਤਕਰੀਬਨ ਅਪ੍ਰੈਲ 2020 ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹ ਪੁਸ਼ਨ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਜੋ ਤੁਸੀਂ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ, ਇਹ ਉਹੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਹਨ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਚੌਥੇ ਮਹੀਨੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਚੈੱਕ ਕੀਤੇ। ਜੋ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ:ਓਗ/15 ਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਚਾਰਜ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਹੈ। ਚਾਰਜ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਜੋ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਲਦ ਤੋਂ ਧਾਕਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖੀਆਂ ਹਨ?

ਨੌਬੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ:ਓਗ/10 ਐਮ.ਐਨ.ਓ (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 2, ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 413 ਤੋਂ 415) ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਠੇਕੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਟੋਰ ਰਸੀਦ 1424 ਮਿਤੀ 18/03/2020, 1425 ਮਿਤੀ 20/03/2020 ਅਤੇ 1426 ਮਿਤੀ 25/03/2020 ਰਾਹੀਂ ਕੁੱਲ 150 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਟੋਰ ਲੈਸ਼ਰ ਦੇ ਪੰਨਾ ਨੰ:111 ਸਾਲ 2019-20 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਬਿੱਲ ਦਫ਼ਤਰੋਂ ਵਸੂਲ ਕਰ ਲਏ ਗਏ। ਨੌਬੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ:17 ਰਾਹੀਂ ਟਰੱਸਫਰ ਵਾਉਚਰ ਨੰ:622 ਮਿਤੀ 31/03/2020 ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਮਿਹਨਤਾਨਾ 9000/- ਰੁ: ਵਸੂਲ ਕਰ ਲਿਆ।

ਜਦੋਂ 150 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਬਿੱਲ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਉਪਰੰਤ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਿਖਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਨੌਬੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਓਗ/11 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 2, ਪੰਨਾ ਨੰ.417) 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜਾਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਉਸ ਚਿੱਠੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਜੁਬਾਨੀ ਤੇ ਲਿਖਿਤ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਬਾਕੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਹਨ ਉਹ ਲੈ ਜਾਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨੀ। ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਹੀ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਫੋਨ 'ਤੇ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਨੰ:ਓਗ/15 ਵਿੱਚ ਉਹ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਜੋ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਹਾਲ ਨੰ:3 ਵਿੱਚ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਲਦ ਤੋਂ ਬਣੇ ਪਏ ਹਨ।

ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੇ ਸੀ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ

ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਆਹੁਦੇ 'ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਸੀ।

ਸੁ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਭੇਜਿਆ। ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹੁਣ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਦਫ਼ਤਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰੋ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਲਿਖਤੀ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਸਨ।

ਪਤਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰੋਫਿਲਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸੀ? ਸੁ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਹਿੱਤ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਅਦਬ ਸਤਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿਲਦਸ਼ਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

7.44 (ਉਘ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: - ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸਾਬਕਾ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ.)

ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਡਾ.ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਮਿਤੀ 30/07/2020 ਦਾ ਪੱਤਰ:

“ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਦੇ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾ ਹੀ ਸ.ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਹਲੀ ਪੀ.ਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਸ਼ੇ:ਗੁ:ਪ੍ਰ:ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਅਕਾਲ ਚੈਨਲ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਵਾਇਰਲ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲਾ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਂਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਬੜੀ ਦਾਵੇ ਨਾਲ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੇ:ਗੁ:ਪ੍ਰ:ਕਮੇਟੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੀ ਕਿ 267 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਘੱਟ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰੀਕਾਰਡ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਾਡੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪੂਰੇ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਕੇਵਲ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੀ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਘੱਟ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੀ ਪਾਵਰ ਦੇ ਦਬਾ ਕਾਰਨ ਮੇਰੇ ਪਾਸੋਂ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਲਿਖਵਾ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰੰਤੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਕਲਿਆ ਸੱਚ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਿਆ। ਮੇਰਾ ਪਹਿਲਾ ਇਸ ਨੇ ਕੱਚਾ ਰੀਕਾਰਡ

ਪਰਸਨਲ ਛੋਟੀ ਪਾਕਟ ਡਾਇਰੀ ਤੇ ਪਰਚੀਆਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪਿਛੇ ਖੋ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਆਪਣੇ
ਆਪ ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੈਨ੍ਟ ਪਕੇ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਹੁਣ ਇਹ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਹਲੀ ਦੇ ਵੀਡੀਓ ਗੀਕਾਰਡਿੰਗ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਬਤ ਹੋ
ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੇਰੇ
ਫੱਡ ਰੋਕ ਕੇ ਸੈਨ੍ਟ ਹਰਾਸਮੈਟ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਮੇਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਆਹਲੀ ਜਿਹੜਾ ਥੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ
ਇਤੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਮਿਤੀ 27/07/2020 ਤੇ ਦਰਸਾਏ ਦੋਸ਼ੀ ਮੁਲਾਜਮ ਨਾਲ ਮਹਿੰਦਰ
ਸਿੰਘ ਆਹਲੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਿਹੜੇ ਗੀਕਾਰਡ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ,
ਉਹ ਗੀਕਾਰਡ ਸੈਨ੍ਟ ਅੱਜ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ। ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਹਲੀ ਕੋਲੋਂ
ਸਾਰਾ ਗੀਕਾਰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ”।

ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਡਾ.ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਮਿਤੀ 28/07/2020 ਦਾ
ਪੱਤਰ:

“ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਘੱਟ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਸੈਨ੍ਟ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਪੁਛਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ,
ਸੈਨ੍ਟ ਸ. ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੈਲਪਰ ਅਤੇ ਸ. ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ
ਵਿਭਾਗ ਤੇ ਪੂਰਾ-ਪੂਰਾ ਸੱਕ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਹੇਰਾ ਫੇਰੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਪਰ
ਦੋਸ਼ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਲਾਇਆ। ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ-ਨਾਜ਼ਰ ਜਾਣ ਕਿ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ
ਕਿ ਦਾਸ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਨਾਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ
ਇਕ ਰੁਪਿਆ ਵੀ ਖਾਦਾ। ਇਹ ਮੈਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕਿ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

ਨੋਟ:- ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪੁੱਛ ਗਿਛ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਸੈਨ੍ਟ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਨਾਲ
ਇੰਨਸਾਫ਼ ਹੋਵੇਗਾ”।

ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਡਾ.ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਮਿਤੀ 28/07/2020 ਦਾ
ਪੱਤਰ:

“ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2016 ਮਹੀਨਾ ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਰੀਪੋਰਟ ਆਡਿਟ ਵਾਲੇ ਚੈਕ ਕਰਨ ਆਉਂਦੇ ਸੀ। ਸਾਲ 2020 ਮਹੀਨਾ ਜੁਲਾਈ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਦਾਸ ਨੂੰ ਦਿਵਾਈਆਂ ਜਾਣ”।

ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਡਾ.ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਮਿਤੀ 28/07/2020 ਦਾ ਪੱਤਰ:

“ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਬਾਜ ਸਿੰਘ ਕਲਰਕ ਸਾਲ 2013-14 ਅਤੇ 2014-15 ਵਿਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੈ ਕਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਲੈ ਕਿ ਗਿਆ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਣਦੀ ਰਕਮ ਜਿਹੜੀ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਅਤੇ ਫਲਾਇੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦਾਸ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕੇ ਕੇ ਪੈਸੇ ਮੈਂ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾ ਜਾਂ ਬਾਜ ਸਿੰਘ ਕਲਰਕ ਨੇ। ਬਾਜ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਸੇ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ ਜਮ੍ਹਾ ਹੋਏ, ਮੇਰੀ ਤਸੰਲੀ ਹੋ ਸਕੇ”।

ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਡਾ.ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਮਿਤੀ 28/07/2020 ਦਾ ਪੱਤਰ:

“ਸੁ.ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਮੇਰੇ ਕੌਲ ਕੌਚਾ ਰਿਕਾਰਡ ਖੋਹ ਲਿਆ ਸੀ, ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ। ਮੈਨੂੰ ਦਿਵਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ ਪੁਰਾ ਹੋ ਸਕੇ”।

ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ -ਵੱਖ ਵੱਖ ਤਰੀਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਉਤਾਰਾ

“ਮੈਂ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾਜ਼ਰ ਜਾਣ ਕੇ ਜੋ ਵੀ ਕਹਾਂਗਾ ਸੱਚ ਕਹਾਂਗਾ।

ਮੈਂ 2001 ਤੋਂ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਅਕਾਊਂਟ ਬੁਂਚ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ। ਮੈਂ ਹੈਂਡਿੰਗ ਅਤੇ ਟੇਕਿੰਗ ਓਵਰ ਮਿਤੀ 21/05/2020 ਨੂੰ ਸ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਾਡਾ ਸੀਨੀਅਰ ਇੰਚਾਰਜ ਸ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਅਤੇ ਸ.ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੁ: ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਮੈਂ ਚਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਉਸ ਚਾਰਜ ਦੀ ਕਾਪੀ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਅਤੇ ਅਨ-ਬਾਈਡ ਲੈਜ਼ਰ, ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਾਲ

2020-21 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੰਗ ਤੇ ਆਫਿਸ ਨੋਟ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ ਅਤੇ ਚਾਰਜ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਸ.ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਤੇ ਦੋਨੋਂ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸ.ਗੁਰਮੱਖ ਸਿੰਘ (ਇੰਚਾਰਜ), ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਸ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ, ਜੋ ਬਘ(1) ਹੈ। ਇਸ ਆਫਿਸ ਨੋਟ ਮੁਤਾਬਿਕ, 183 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਰਮਿਆਨੇ ਅਕਾਰ ਦੇ ਅਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੱਡਾ ਅਕਾਰ-24 ਅਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੜੀਵਾਰ ਵੱਡਾ ਅਕਾਰ 5, ਕੁੱਲ ਮਿਲਾਕੇ ਚਾਰਜ ਦੇਣ ਲੱਗਿਆ 21/05/2020 ਨੂੰ 212 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਟੋਰ ਚੋਂ ਘੱਟ ਰਹੇ ਸਨ। ਆਪਣੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਦੇਣ ਲੱਗਿਆ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੌ ਮੰਨਿਆ ਤੇ ਲਿਖ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਜੋ ਘਾਟ ਹੈ 2016-17 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 31/03/2020 ਤੱਕ ਇੰਟਰਨਲ ਆਫਿਟ ਦੌਰਾਨ, ਸਟੋਰ ਵਿਚ ਅਤੇ ਵਸੂਲਣਯੋਗ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵਾਂਗਾ। ਸਾਰੀਆਂ ਲੈਜ਼ਰਾਂ, ਬਿੱਲ ਬੁੱਕਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਸੌ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਸਟੋਰ ਦੀਆਂ ਰਸੀਦਾਂ 2016-17 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਬੰਧਿਤ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮਿਤੀ 19 ਮਈ 2016 ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਾਮਸਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਹਾਲ ਨੰ: 3 ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਿਰਜਮਾਨ ਸਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਕਮਰੇ ਦੇ ਏ.ਸੀ ਵਿੱਚ ਅੰਗ ਲੱਗ ਗਈ ਤੇ ਕੁਝ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਮੌਕੇ ਤੇ ਅਗਨ ਭੇਟ ਹੋਏ ਅਤੇ ਕੁਝ ਫਾਇਰ ਬਿਗੇਡ ਵੱਲੋਂ ਅੰਗ ਬੁਝਾਉਂਦਿਆਂ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਬਾਛਾਂ ਨਾਲ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਏ। ਇਹ ਲਗਭਗ 80 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਨ। ਜੋ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਘਟੇ ਹਨ ਮੇਰੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਡਾ.ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਸਕੱਤਰ ਸ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸ.ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਧੀਕ ਸਕੱਤਰ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ.ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਸ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤੂਰਾ ਵਧੀਕ ਸਕੱਤਰ, ਸ.ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਹਲੀ ਪੀ.ਏ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸ.ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਲੱਗੋਵਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ, ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੈਲਪਰ, ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਕੱਚੀਆਂ ਪਰਚੀਆਂ ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਫਾਇਰੀ ਜੋ ਕਿ ਸ.ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਿੱਲਾਂ ਤੋਂ ਭੇਜਦੇ ਰਹੇ।

ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿਚ ਸ.ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਹੈਲਪਰ, ਸ.ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੈਲਪਰ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਐਂਟਰੀਆਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਮੇਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਸਤੇ ਉਹ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਐਂਟਰੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ

ਵਿਚ ਹਨ। ਸਾਲ 2001 ਤੋਂ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿਖੇ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਪਹਿਲਾ ਭਾਈ ਸੁਖਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ ਲੈਜਰਾਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਲਿਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਹਰਲੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਕੰਮ ਦਾਸ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸਾਲ 2001 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 2012 ਤੱਕ ਭਾਈ ਸੁਖਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ ਲੈਜਰਾਂ ਦੀ ਪੋਸਟਿੰਗ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਖੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਫਿਰ ਦਾਸ ਹੀ ਪੋਸਟਿੰਗ ਦਾ ਕੰਮ ਤਕਰੀਬਨ। ਸਾਲ ਕੀਤਾ, ਫਿਰ ਭਾਈ ਜਸਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ ਬਤੌਰ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਤਬਦੀਲੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਹੁਣ ਭਾਈ ਜਸਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਲ 2011 ਤੋਂ 2013 ਵਿਚ ਇਹ ਭਾਈ ਜਸਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 20/05/2013 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਸ.ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਹਾਇਕ ਗ੍ਰੰਥੀ ਕਾਫੀ ਚਿਰ ਤੋਂ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿਖੇ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਹਾਇਕ ਗ੍ਰੰਥੀ ਤੋਂ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਪੋਸਟ ਤੇ ਤਕਰੀਬਨ 5 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਛੁਟਕਲ ਵੱਟਕ ਸ਼ੋਆ-ਰੂਮ ਜਿੱਥੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਸੇ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇਣੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਤੇ ਬਾਕੀ ਕਾਗਜਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਣਾ ਇਸਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਛੁੱਟੀ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਵਾਲੀ ਬਿੱਲ ਬੁੱਕ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਾ ਬਿੱਲ ਕੱਟਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮਲੇਸੀਆਂ ਭੇਜੇ ਗਏ 170 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਬਿੱਲ ਵੀ ਇਸ ਨੇ ਹੀ ਕੱਟਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੇਰ ਵੀ ਬਿੱਲ ਕੱਟਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੈਲਪਰ ਜਦੋਂ ਸ਼ੋਆ-ਰੂਮ ਵਿਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣੇ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਸੰਗਤਾਂ ਥੱਲੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੈਣ ਆਈਆ ਹਨ। ਛੇਤੀ-ਛੇਤੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੈ ਕੇ ਆ ਜਾ, ਜੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਫਿਰ ਮੈਨੂੰ ਨਾ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਕੋਈ ਠੁਕਸਾਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਦਾਸ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਤੀਜੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਅਤੇ ਪੰਜਵੀਂ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਕਈ ਵਾਰ ਚਾਲੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ 30 ਜਾਂ 35 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਮੰਗਵਾਉਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜਿਤਨੇ ਵੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਸੀ। ਕਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਵਸੂਲੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ (ਸ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ) ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਲੈ, ਭਾਈ ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਸੇਵਾਦਾਰ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਥੇਤੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਕਰ, ਪਰ ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਸੇਵਾਦਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਵਸੂਲੀ ਨਹੀਂ

ਦਿੰਦਾ ਸੀ, ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਤੂੰ ਤਾਂ ਇਕ ਸੇਵਾਦਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੈਨੂੰ ਵਸੂਲੀ ਕਿਸ ਲਈ ਦੇਵਾਂ। ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੈਲਪਰ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਨਾਲ ਮੋਹ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਪਿਠ ਪਿਛੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁਰਾ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਸ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹੱਥ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਦਫਤਰ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਆਉਣਾ-ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਡਾ.ਰੂਪ ਸਿੰਘ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਹੋਰ ਸਕੱਤਰ ਦਫਤਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮਿਲਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੀ ਇਸੇ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ ਹੀ ਸੋਅ-ਰੂਮ ਵਿਚੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਗਜ਼ ਲੈ ਕੇ ਰਸੀਦਾ ਨਾ ਕੱਟਣੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਚੇਰ ਮੌਰੀ ਰਾਹੀਂ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਸ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੈਲਪਰ ਕੋਲੋਂ ਜਿਆਦਾ ਫਾਇਦਾ ਲੈਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਇਹਨਾਂ ਦੋਨਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਬਾਂਚ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ। ਤੋਂ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਸ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੈਲਪਰ ਮੈਨੂੰ ਹੀ ਕਸੂਰਵਾਰ ਮਨੇ ਹਨ।

ਸਾਡਾ ਦਫਤਰ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹਰੀ ਸਿਆਹੀ ਵਾਲੇ ਟਿੱਕ ਮਾਰਕ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਹਰੀ ਸਿਆਹੀ ਵਾਲਾ ਟਿੱਕ ਮਾਰਕ ਕੋਹਲੀ ਸਾਹਿਬ ਸੀ. ਏ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਖੇ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਚੈਕ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਕਦੀ ਵੀ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਸਟੋਰ ਸੱਚਖੰਡ ਹਾਲ ਨੰ: 3 ਅਤੇ ਹਾਲ ਨੰ: 5 ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਫਰਕ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਲਿਖ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿਚ ਇਹ ਫਰਕ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਸੀ. ਏ ਦੇ ਬੰਦੇ ਚੈਕ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਮੈਨੂੰ ਕਦੇ ਨਾਲ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਕਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੈਲਪਰ ਪਹਿਲਾ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਸੋ-ਰੂਮ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਫਿਰ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾ ਹੀ ਭਾਈ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰੰਥੀ ਨੂੰ ਇੰਚਾਰਜ ਸ.ਗੁਰਮੁੱਖ ਸਿੰਘ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲਾਇਆ। ਪਰ ਸੋ-ਰੂਮ ਵਿਚ ਕਲਰਕ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਗ੍ਰੰਥੀ ਦੀ ਨਹੀਂ। ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਪਹਿਲਾ ਸਹਾਇਕ ਗ੍ਰੰਥੀ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਸੀ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਮੌਕੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੋ-ਰੂਮ ਵਿਚ ਲਗਵਾਇਆ। ਇਸ ਨੇ (ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ) ਆਪ ਲਿਖ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਗ੍ਰੰਥੀ ਤੋਂ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਸਾਲ ਤੋਂ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਤੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੈਲਪਰ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਸੋ-ਰੂਮ ਵਿਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਉਪਰ ਹਾਲ ਨੰ: 3 ਅਤੇ ਹਾਲ ਨੰ: 5 ਵਿਚੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਾ,

ਸੋ-ਰੂਮ ਵਿਚ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰਨੇ। ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜਿੱਥੋਂ ਹਾਲ ਨੰ: 3 ਤੇ 5 ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ
 ਕੋਈ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦਾ ਸੀ। ਨਾ ਕਿਸੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿਚ ਉਪਰ ਦਰਜ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ
 ਇਹ ਸੋ-ਰੂਮ ਵਿਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰਦਾ ਸੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੋ-ਰੂਮ ਦੇ ਰੱਖੇ
 ਰਜਿਸਟਰ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਬਾਹਰੋਂ ਆਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਤੋਂ ਮੰਗ ਪੱਤਰ, ਜਿੰਨਾਂ ਉਤੇ
 ਇਲਾਕਾ ਪ੍ਰਚਾਰ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰ ਸੌ. ਗੁ. ਪ੍ਰ. ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਤਸਦੀਕ
 ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਉਹ ਪੱਤਰ ਦਫ਼ਤਰ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਆਗਿਆ
 ਉਪਰੰਤ ਹੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਇੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੀ ਭੇਟਾ ਦੀ ਰਸੀਦ ਕੱਟਣ ਤੇ
 ਇੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਭੇਟਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਕਮ ਦਫ਼ਤਰ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿਖੇ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਪਾਸ
 ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਸੰਗਤਾ ਵਾਲਾ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਹੀ ਸੋ-ਰੂਮ ਵਿਚ ਰੱਖ
 ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਪਲਲੀਕੇਸ਼ਨ
 ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਗੁ: ਸਾਹਿਬ ਚਾਹੇ ਦਫ਼ਾ 85 ਜਾਂ ਦਫ਼ਾ
 87 ਦੇ ਹੋਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਪਲਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਪਰ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ
 ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਪਲਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ ਇਕ ਆਫਿਸ
 ਨੋਟ ਤੇ ਵੇਰਵਾ ਬਣਾ ਕੇ ਇੰਚਾਰਜ ਪਲਲੀਕੇਸ਼ਨ ਪਾਸ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਤੇ ਫਿਰ ਇੰਚਾਰਜ ਮੀਤ
 ਸਕੱਤਰ ਪਾਸ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਕਦੀ ਤਾਂ ਆਪ ਹੀ ਆਗਿਆ ਕਰ ਦੇਂਦੇ
 ਅਤੇ ਕਦੀ ਦਫ਼ਤਰ ਵੱਲ ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਵਾਸਤੇ ਭੇਜ ਦਿੰਦੇ, ਆਗਿਆ ਹੋਣ
 ਉਪਰੰਤ ਦਫ਼ਤਰ ਦੀ ਟਸੰਟ ਬ੍ਰਾਂਚ ਵਿਚ ਆਰਡਰ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੰਦੇ। ਇਸ ਆਰਡਰ ਵਿਚ
 ਸਾਰਾ ਵੇਰਵਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਕਲਰਕ ਅਤੇ ਇਕ ਗ੍ਰੰਥੀ, ਇੱਕ ਸੇਵਾਦਾਰ ਅਤੇ
 ਡਰਾਇਵਰ ਗੱਡੀ ਸਮੇਤ ਦਫ਼ਤਰ ਵੱਲੋਂ ਸਟਾਫ਼ ਤਿੰਨ ਮੁਲਾਜਮ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਹਰ ਆਰਡਰ
 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਕਲਰਕ ਸਾਰੀ ਬੱਸ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਚਾਰਜ
 ਰੱਖਦਾ, ਫਿਰ ਕਲਰਕ ਨੇ ਸਾਰੇ ਬਿੱਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ, ਕਲਰਕ ਨੇ ਹੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ
 ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਦੇਣੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਣਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ
 ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਪੱਤਰ ਲੈਣਾ ਕਿ ਆਰਡਰ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਲਰਕ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਟੋਰ ਜਾਂ ਸੋ-ਰੂਮ ਵਿੱਚੋਂ ਬੱਸ ਵਿਚ
 ਰੱਖਦਿਆਂ ਵੱਧ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੈ ਕੇ ਵੀ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂ
 ਲੋਤਵੰਦਾਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਾਂ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੇ ਰੂਮ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੈਲਪਰ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਆਪਣੇ ਅਸਰ
ਰਸੂਖ ਨਾਲ ਬਾਹਰੋਂ ਆਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਡਿਊਟੀ
ਦੌਰਾਨ ਐਸਾ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਿਨਾਂ
ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲੋੜਵੰਦ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮਿਲੀ ਭੁਗਤ ਨਾਲ
ਚੇਰੀਓਂ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਸੀ। ਮੈਂ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਤੇ ਡਰਿਆਂ ਕਦੇ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ
ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ (ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ) ਆਪਸ ਵਿਚ ਮਿਲੇ ਹੋਏ
ਸਨ, ਮੇਰਾ ਠੁਕਸਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਭਾਈ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ, ਮੁੱਖ
ਸਕੱਤਰ (ਡਾ.ਰੂਪ ਸਿੰਘ) ਦਾ ਭਰਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਡਾ.ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ
ਕਿ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਈ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਵੀ ਇਹ
ਗੱਲ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਡਾ.ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਵੀ ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਹੈ।

ਜੇ ਚੋਰ ਮੇਰੀ ਰਾਹੀਂ ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੈਲਪਰ, ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਸ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ
ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਪਰਚੀਆਂ ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੈਲਪਰ ਕੋਲ ਹੁੰਦੀਆਂ,
ਸਪੈਸ਼ਲ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜੋ ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਲੈਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਮੀਤ
ਸਕੱਤਰ(ਸ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ) ਰਾਹੀਂ ਪਰਚੀਆਂ ਮੈਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਗੁਰਬਚਨ
ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬੱਸ ਵਿਚ ਰੱਖ ਦਿਉ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ
ਦੀ ਰਕਮ ਆਉਣ ਤੇ ਹੀ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ ਰਕਮ ਦੀ
ਭਰਪਾਈ ਵਾਸਤੇ ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਮੈਨੂੰ ਦਿਲਾਸਾ ਦਿੰਦਾ
ਰਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਬਿੱਲ ਕਟਾ ਦਿਆਂਗਾ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਪੰਦਰਾਂ-ਵੀਹ ਵਾਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇਂਦੇ ਰਹੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ
ਗਿਣਤੀ ਕਈ ਵਾਰ 40 ਵੀ ਹੁੰਦੀ, ਕਈ ਵਾਰ ਘੱਟ ਵੀ ਹੁੰਦੀ, ਇਹਨਾਂ ਕਦੇ ਤਾਂ ਡਾ.ਰੂਪ
ਸਿੰਘ, ਸਕੱਤਰ ਮਨਜ਼ੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਐਡੀ.ਸਕੱਤਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਜ਼ੀਤ
ਸਿੰਘ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਕੱਤਰ, ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀਆਂ ਪਰਚੀਆਂ ਜੋ ਕਿ ਸ.ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਆਹਲੀ ਨੇ ਖੋਲਈਆਂ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੂੰ ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰ ਤੇਰਾ ਘਰ (ਕੋਟਾ) ਪੂਰਾ ਕਰ
ਦੇਵਾਂਗੇ। ਇਹ ਗੱਲ ਸ.ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਹਲੀ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਕਹੀ।

ਪੰਜ ਛੇ ਵਾਰ ਮੈਂ ਸ.ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਹਲੀ ਕੋਲ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਗਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਤੇਰੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋ ਤੇਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ ਤੂੰ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਦਾ ਫਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਬਰਾਹਟ ਵਿਚ ਨਾ ਆਇਆ ਕਰ ਜਦੋਂ ਤੇਰੇ ਫੰਡ ਦੇਵਾਂਗੇ, ਤੈਨੂੰ ਇਹ ਰਕਮ ਵੀ ਨਾਲ ਹੀ ਦੇ ਦਿਵਾਂਗੇ। ਫਿਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਹਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੂੰ ਤਾਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਬਣਦੇ ਫੰਡ ਵਿਚੋਂ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦੇ ਅਸੀਂ ਤੈਨੂੰ ਨਗਦ ਤੇਰੀ ਰਕਮ ਦੇ ਦੇਵਾਂਗੇ ਤੇਰਾ ਘਰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗੇ।

ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਲ 2018 ਵਿਚ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਪੇਸਟ ਪੁਰ ਪ੍ਰੋ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਆਇਆ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਕੱਚੀ ਪਰਚੀ ਤੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੰਮ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਆਪ ਜਾਂਦੇ ਜਾਂ ਇੰਚਾਰਜ ਸਾਹਿਬ ਜੋ ਕਿ ਆਗਿਆ ਭੇਟਾ ਰਹਿਤ ਕਰਵਾ ਲਿਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਐਸੀ ਆਗਿਆ ਡਾ.ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਮਨਜ਼ੀਤ ਸਿੰਘ ਸਕੱਤਰ ਹੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਸੀ। ਜਿੰਨੀਆਂ ਪਰਚੀਆਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਾਰੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਦੀ ਆਗਿਆ ਕੁਝ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਆ ਜਾਂਦੀ, ਬਹੁਤੀਆਂ ਪਰਚੀਆਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਪਰਚੀਆਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਇਹ ਪਰਚੀਆਂ ਲਗਭਗ 100 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਕੇਵਲ ਦੇ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਹਾਲ ਨੰ: 3 ਤੇ ਹਾਲ ਨੰ: 4 ਵਿਚ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ (ਠੇਕੇਦਾਰ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਭਾਈ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਭਾਈ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਬਲਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ (ਠੇਕੇਦਾਰ) ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਛੱਡ ਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਚਲੇ ਗਏ।

ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾ ਲੰਗਰ ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਜੀ ਵਾਲੇ ਪਾਸ ਤੋਂ ਗੱਡੀ ਸੋਂ ਰੂਮ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਆ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਵਾਲੇ ਬਾਬਿਆਂ ਨੇ ਸਰੋਵਰ ਅਤੇ ਲੰਗਰ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਬਿਲਡਿੰਗ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਰਸਤਾ ਬੰਦ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਮੈਨੂੰ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜਾਂ ਅਤੇ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੈਲਪਰ, ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਸ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਤੇ
ਪੂਰਾ-ਪੂਰਾ ਸੱਕ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਮਿਲੀ ਭੁਗਤ ਨਾਲ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪਥਲੀਕੋਸ਼ਨ
ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਵੀ ਬਾਹਰ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸਾਲ 2013-14 ਦਾ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 10, ਜਿਸ ਦੇ ਉੱਤੇ 29.01.2014 ਦੀ
200 ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਜੋ ਪਈ ਹੋਈ ਹੈ, ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਦੋਂ
ਅਤੇ ਕਿਸ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਪਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਨਾ ਸ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ
ਗਿਆ।

ਇਹ ਐਂਟਰੀ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿਚ ਛੁੱਟ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਅਨ ਬਾਈਡ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿਚ ਪਾ
ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਐਂਟਰੀ 2017-18 ਵਿਚ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਡਿਟ ਦੇ ਦੌਰਾਨ,
ਸਹਾਇਕ ਅਕਾਊਂਟੈਟ(ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਐਂਟਰੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ
ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਫਿਸ ਵਿਚ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਐਂਟਰੀ ਸੈਂਗ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿਚ
ਕੀਤੀ। ਸਿਹੜੀ ਡਿਊਟੀ ਬਖ(2) ਦੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲਗਾਈ, ਉਹ ਸ.ਕੰਵਲਜੀਤ
ਸਿੰਘ (ਮੈਨੂੰ) ਦਿਖਾਈ, ਸਾਲ 2015-16 ਵਿਚ 2013-14 ਦੀ ਬਾਈਡ ਤੇ ਅਨ-
ਬਾਈਡ ਲੈਜ਼ਰ ਚੈਕ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਗਾਈ ਗਈ।

ਮੇਰੇ ਕੋਲੋ ਅਕਾਊਂਟ ਬਰਾਂਚ ਵਿਚੋਂ ਕਦੇ ਕੋਈ ਪੁਰਾਣੀ ਲੈਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਮੰਗਾਈ ਗਈ। ਸਾਨੂੰ
ਵੀ 2017-18 ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਡਿਟ ਦੌਰਾਨ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਬਾਈਡ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿਚ
ਐਂਟਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ, ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਤੇ ਅਕਾਊਂਟ ਬਰਾਂਚ ਨੇ ਇਹ
200 ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ।

ਸਾਲ 2013-14 ਤੱਕ ਅਕਾਊਂਟ ਬਰਾਂਚ ਵਿਚ ਬਾਈਡ ਅਤੇ ਅਨ-ਬਾਈਡ ਅਲੱਗ-2
ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ, ਜੋ ਅਸੀਂ ਦੇਵੇਂ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਭੇਜਦੇ ਸਾਂ। ਸਾਲ 2014-15 ਵਿਚ
ਸ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਇੰਚਾਰਜ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਦੇਵੇਂ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ
ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਅੱਲਗ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਰ ਕਹਿ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਅਕਾਊਂਟੈਟ ਨੇ ਮੈਨੂੰ
200 ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਰਹਿ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਸੈਂਗ ਐਂਟਰੀ ਕਰਨਾ ਭੁੱਲ
ਗਿਆ। ਆਪ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰਾ ਦਿਮਾਗ ਘੱਟ ਚਲਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸੈਂਗ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ,

ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮੇਰਾ ਘਰੇਲੂ ਜਮੀਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਆਡਿਟ ਹੋਣ ਤੇ ਜਦ ਮੈਨੂੰ 200 ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਪਾਈ ਸੀ।

ਸਾਲ 2017-18 ਦੇ ਆਡਿਟ ਦੌਰਾਨ ਜਦ ਮੈਨੂੰ 200 ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਰਹਿ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਚੈਕ ਕੀਤੀਆਂ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਐਂਟਰੀ ਰਹਿ ਨਾ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੈਨੂੰ ਸਾਲ 2014-15 ਦੇ ਲੈਜ਼ਰ ਪੰਨਾਂ ਨੰਬਰ 73 ਤੇ 150 ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਆਡਿਟ ਵਾਲਿਆ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ 150 ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਬਧ(3) ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੇ ਇਲਾਵਾ, ਮੈਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਐਂਟਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਵਿਚ ਸ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਕੱਤਰ, ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਉਪਰੰਤ ਗੁ: ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਲਿਜਾ ਕੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਮੌਕੇ ਦਾ ਗਵਾਹ ਹਾਂ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਅਸੀਂ 7 ਜਾਂ 8 ਵਜੇ ਸ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੱਡੀ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਵਾਪਸ ਆਏ”।

7.45 (ਉਛ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ:- ਸ੍ਰ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ (ਕਲਰਕ)

ਸ੍ਰ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਕਲਰਕ ਦਿਸੰਬਰ 1983 ਤੋਂ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵੀ ਡਿਊਟੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਦਫਤਰ ਵੱਲੋਂ ਆਰਡਰ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਾਹਰ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲੱਗਦੀ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾ ਕਦੇ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੰਭਾਲਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲਿਜਾਣ ਦੀ ਹੁੰਦੀ, ਉਹ ਉਸਦੀ ਐਂਟਰੀ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਲੱਗਿਆਂ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ ਅਤੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਉਸਨੂੰ ਬਿੱਲ ਕੱਟ ਕੇ ਦਿੱਦੇ ਸਨ। ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਉਹ ਜਿੱਥੇ-ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰਾਉਂਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਸੰਗਤ ਜਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਉਸਦੀ ਬਣਦੀ ਭੇਟਾ ਲੈ ਕੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲਿਆ ਕੇ ਦੇ ਦਿੱਦੇ ਸਨ।

ਉਸ ਬੱਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ, ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਲੈਜ਼ਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਰਜਿਸਟਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਸੀ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਉਸਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ, ਕਿਤਨਾ ਬਿੱਲ ਕੱਟਿਆ, ਐਸਾ ਕਿਸੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਉਹ ਬਤੌਰ ਕਲਰਕ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਲਰਕ ਐਸਾ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਐਸਾ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ। ਉਹ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸਰੂਪ ਦੇਣ ਉਪਰੰਤ ਗੱਡੀ ਦੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦਾ ਖਰਚ ਵੀ ਪਾਉਂਦੇ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਰਚੀਆਂ ਤੇ ਉਹ ਸਬੰਧਿਤ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਲੈਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਥੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲੀ ਪੱਤਰ ਲੈ ਕੇ, ਸ੍ਰਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾ ਦਿੰਦੇ ਸਨ।

ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ: ਉਛ/1 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 2, ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 456,457) ਅਨੁਸਾਰ 12 ਐਂਟਰੀਆਂ, 2012 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 2017 ਤੱਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ 9,82,700 ਰੁਪਏ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਰਕਮ ਸ੍ਰ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਦੇ ਉਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਆਡਿਟ ਵੇਲੇ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ 'ਤੇ 6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿਆਜ 2,82,092 ਰੁਪਏ ਵੀ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਉਪਰੰਤ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਾਇਆ ਅਤੇ ਵਸੂਲੀਆਂ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਪਤਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਿੱਲ ਬੁੱਕ ਨੰ: 281 (01/04/2017 ਤੋਂ 14/02/2018 ਤੱਕ) ਜੋ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਬਿੱਲ ਬੁੱਕ ਹੈ, ਦੇ ਬਿੱਲ ਨੰ: 28087 ਮਿਤੀ 30/12/2017 ਦਾ 80,600 ਰੁਪਏ ਮਾਇਆ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ, ਕੇਵਲ ਬਿੱਲ ਦੀ ਸਿਕਾਇਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ: ਉਛ /01(ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 2, ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 456,457) ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ 2017 ਦੇ ਇਸ ਬਿੱਲ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਚਾਰ ਹੋਰ ਬਿੱਲ ਹਨ 28088 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 28091 ਤੱਕ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ: ਉਛ /01 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਰਕਮ 1,79,800 ਰੁਪਏ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਜਿਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ: ਉਛ /01 ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਪੈਸਾ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਦਾ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।

ਇਸ ਤੋਂ ਸ੍ਰ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਬਿੱਲ 80,600/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਹੀ ਕਿਉਂ ਆਇਆ, ਬਾਕੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਏ। ਸ੍ਰ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਪਤਾ

ਲੱਗਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਡਰਾਈਵਰ) ਆਪਣੀ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਜਿਸ ਦਾ ਸ੍ਰੀ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਸਦੀ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਦਾ ਡਰਾਈਵਰ ਸ੍ਰੀ.ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨਹੀਂ ਗਏ।

ਪੁਸ਼ਨ: ਐਸੇ ਹੋਰ ਵੀ ਡਰਾਈਵਰ ਸਨ ਜੋ ਵਧੇਰੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ?

ਉਤੁਰ: ਸ੍ਰੀ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਤੁਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਉਸਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਉਹ ਉਹੀ ਦੱਸੇਗਾ, ਜਿਸਦਾ ਉਸਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਪਾਏਗਾ।

7.46 (ਉਚ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: - ਸ੍ਰੀ.ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ

ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਸਾਲ 2006 ਤੋਂ ਸਾਲ 2010 ਤੱਕ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ ਨਿਭਾਈ। ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿਭਾਗ ਵਾਲੇ ਪੇਪਰ ਵੇਸਟੇਜ ਸਮੇਤ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਵੇਸਟੇਜ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਚੈਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

7.47 (ਉਛ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: ਸ੍ਰੀ.ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਇੰਚਾਰਜ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ)

ਸ੍ਰੀ.ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਮਿਤੀ 23/11/2015 ਨੂੰ ਬਤੌਰ ਇੰਚਾਰਜ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਸਾਲ ਇਸੇ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹੇ। ਸ੍ਰੀ.ਦਲਮੇਖ ਸਿੰਘ ਸਕੱਤਰ, ਜਿੰਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ.ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਬਣਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ.ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਫੋਨ ਆਇਆ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਇਤਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਅੱਗ ਬਣਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। 5 ਸਰੂਪ ਜੋ 50% ਅੱਗ ਦੇ ਸੇਕ ਨਾਲ ਅਤੇ 9 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜੋ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਗਿੱਲੇ ਹੋਏ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਭ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਠੀਕ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤਕਰੀਬਨ 25 ਸੀ। 10.30 ਵਜੇ ਸ੍ਰੀ.ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਮੈਂਬਰ ਆਏ ਅਤੇ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੀ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ.ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ

ਲਾਇਕ ਕੀ ਕੀਮ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਜਾਂ ਸਕੱਤਰ ਲੈਵਲ ਦੇ ਬੇਦੇ ਹੀ ਪ੍ਰੈਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨਗੇ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਦਫ਼ਤਰੀ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 1055 ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਜੋ ਮਹਾਰਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਉਪਰ ਦਸਤਖਤ ਸ੍ਰ. ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਬੱਸ ਅਤੇ 3 ਇਨੋਵਾ ਗੱਡੀਆਂ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਬਿਠਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੀਡੀਓ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਉਪਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਮਨੁੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬੱਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੌਣ-ਕੌਣ ਗਿਆ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰ. ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਆਡਿਟ ਵਾਲੇ ਚੈਕ ਕਰਨ ਨਹੀਂ ਆਏ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਛਪਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਸਾਰਾ ਚਾਰਜ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਹੀ ਸੀ। ਡਾ. ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਵਾਰ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਸਮੇਂ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰਨ ਆਏ ਸਨ ਪਰ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 5 ਅਗਨ ਭੈਟ ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਨੰਬਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨੰਬਰ ਲਿਖਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜਿਹੜੇ 14 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਭੇਜੇ ਗਏ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਈਟ ਆਫ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਅਣਸੁਣੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। 3-4 ਮਹੀਨੇ ਬੀਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬਦਲੀ ਹੋ ਗਈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਗੁ:ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ, ਜੋ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ। ਜਿਹੜੇ ਡਰਾਈਵਰ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀਆਂ 3 ਇਨੋਵਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਿਨੀ ਬੱਸ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਲੈ ਕੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ।

7.48 (ਉਜ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ :- ਸ੍ਰ. ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ, ਸਹਾਇਕ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ, ਆਡਿਟ ਬ੍ਰਾਂਚ, ਸ੍ਰ. ਗੁ. ਪ੍ਰ. ਕਮੇਟੀ

ਸ੍ਰ. ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਚਾਰਟਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਵਜੋਂ ਆਡਿਟ ਬ੍ਰਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ ਜਦੋਂ ਬਿੱਲ ਦੀ ਪੇਮੈਂਟ ਕਰਵਾਉਣ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਿੱਲ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਕਾਗਜ਼ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰ. ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉੱਤਰ

ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਗਜ਼ ਪੇਮੈਂਟ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ:-

1. ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਆਪਣੀ ਪੇਮੈਂਟ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਪੱਤ੍ਰਕਾ (ਆਗਿਆ ਪੱਤਰ) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਆਰਡਰ ਮਿਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ ਵੱਲੋਂ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਨੇ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਬਿੱਲ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਕਿੰਨਾ ਬਕਾਇਆ ਹੈ।
2. ਬਿੱਲ, ਜੋ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਉੱਪਰ ਸਬੰਧਤ ਇੰਚਾਰਜ, ਸਟੋਰ ਕੀਪਰ, ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਅਤੇ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ ਵੱਲੋਂ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
3. ਸਟੋਰ ਰਸੀਦ, ਇਸ 'ਤੇ ਪਾਏ ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੋ ਕਿ ਅਨਬਾਈਡ ਲੈਜ਼ਰ ਦਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਜੋ ਕਿ ਸਟੋਰ ਰਜਿਸਟਰ 'ਤੋਂ ਪੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਕਿ ਬਾਈਡ 'ਤੋਂ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ 'ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਸਟੋਰ ਤੇ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹਨ ਉਪਰੰਤ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।
4. ਚਲਾਨ ਰਸੀਦ, ਜਿਸਦੇ ਉੱਪਰ ਅਨਬਾਈਡ ਦਾ ਨੰਬਰ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਐਸਾ ਪਾਉਣਾ ਠੀਕ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਾਈਨਲ ਬਿੱਲ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਟੋਰ ਕੀਪਰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਰਾਹੀਂ ਬਣਾ ਕੇ ਭੇਜਦਾ ਹੈ।
5. ਇਹਨਾਂ 'ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਤੇ ਅਨਬਾਈਡ ਲੈਜ਼ਰ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਿਤੀ 29/01/2014 ਨੂੰ ਸ.ਬਲਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ (ਬਾਈਡਰ) ਕੇਵਲ ਅਨਬਾਈਡ ਰਜਿਸਟਰ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ ਤੇ ਸ੍ਰ.ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ ਬਿੱਲ ਕਲੀਅਰ ਕਰਵਾ ਗਿਆ।

ਸਟੋਰ ਰਸੀਦ ਦੇ ਉੱਤੇ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ ਅਤੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ 'ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਟੋਰ ਕੀਪਰ ਰਸੀਦ ਕੱਟਦਾ ਹੈ। ਸਾਲ 2005-06 'ਤੋਂ ਸਾਲ 2012-13 ਤੱਕ ਪੇਮੈਂਟ ਲਈ ਸ੍ਰ.ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਬਿੱਲ ਦੇ ਨਾਲ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਅਤੇ ਅਨਬਾਈਡ ਲੈਜ਼ਰ ਦੇਵੇਂ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਸਾਲ 2013-14 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੀ ਲੈਜ਼ਰ ਆਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਅਨਬਾਈਡ ਲੈਜ਼ਰ ਸੀ। ਸਾਲ 2014-15 'ਤੋਂ ਸਾਲ 2018-19 ਤੱਕ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਅਕਾਊਂਟਸ ਬੁਂਚ ਵਿੱਚ ਬਿੱਲ ਦੀਆਂ ਪੇਮੈਂਟਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਦੇਨੇਂ ਲੈਜ਼ਰਾਂ (ਅਨਬਾਈਡ ਅਤੇ ਸਟੋਰ) ਦੇ ਬਿੱਲ

ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਸਾਲ 2013-14 ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਚੈਕ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ ਪੇਮੈਂਟ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਸ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ‘ਤੇ ਸਾਲ 2015-16 ਵਿੱਚ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ. ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਾਈਂਡ ਅਤੇ ਅਨਬਾਈਂਡ ਦੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਮਿਲਾ ਕੇ, ਸ੍ਰ. ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ‘ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪੇਮੈਂਟਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੇ। ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਕਰਵਾਈ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜੋ ਸ੍ਰ. ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਰਵਾਈ ਸੀ, ਉਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸ੍ਰ. ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦੇਣ ਉਪਰੰਤ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ. ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ੍ਰ. ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਸਾਲ 2013-14 ਦੀ ਅਨਬਾਈਂਡ ਲੈਜ਼ਰ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀਆਂ ਚੈਕ ਕਰਵਾ ਕੇ ਉਸ ਉਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਵਾਏ।

ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੌਖਿਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ 29/01/2014 ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਨਾ ਪਾਏ ਜਾਣ ਬਾਰੇ, ਉਸਨੂੰ ਐਂਟਰੀ ਕਲੀਅਰ ਕਰਕੇ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਅਤੇ ਅਨਬਾਈਂਡ ਲੈਜ਼ਰ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਂਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੈਕ ਕਰਵਾਇਆ ਪ੍ਰੰਤੂ ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਐਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼: ਉਜ/2 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 2, ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 473) ਜੋ ਪਤਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸ੍ਰ. ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ, ਉਸ ‘ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਗਿਆ ਇਹਨਾਂ ਕੋਲ ਆਈ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਚਿੱਠੀ ਵਿੱਚ 19/09/2015 ਦੇ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

7.49 (ਉ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ ਸ੍ਰ. ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ, ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਸੁਪਰਿਟੈਂਡੈਂਟ

ਸ੍ਰ. ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਤੌਰ ਸੁਪਰਿਟੈਂਡੈਂਟ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਗੁ.ਪ੍ਰ. ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੀ ਮੰਗ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਜਰਨਲ ਥਾਂਚ ਵਿੱਚ ਰਸੀਵ ਹੋ ਕੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਇੰਚਾਰਜ ਅਤੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਵੱਲੋਂ ਆਫਿਸ ਨੋਟ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਆਫਿਸ ਨੋਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸ੍ਰ. ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਦੀ ਘਟਨਾ ਮੌਕੇ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਿਟੈਂਡੈਂਟ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਉਹ ਘਟਨਾ ਅਸਥਾਨ ‘ਤੇ ਨਹੀਂ ਗਏ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਨਵੇਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਸਾਰੇ ਆਰਡਰ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਸਾਲ ਦੇ ਆਫਿਸ ਨੋਟ ਰੱਖ ਕੇ ਬਾਕੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ-ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਿਜੀਟਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

7.50 (ਉਦ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: ਸੁ.ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਹਿਤਾ (ਮੈਂਬਰ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ)

ਸੁ.ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਅੰਡ੍ਰੋਨਿਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਐ.ਸੀ. ਦੇ ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਨਾਲ ਇਹ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 5 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅਗਨ ਭੇਟ ਅਤੇ 9 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਲਦਾਂ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲਦਸ਼ਾਜ਼ਾਂ ਪਾਸੋਂ ਠੀਕ ਕਰਵਾ ਲਈਆਂ ਸਨ। ਸੁ.ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਨਹੀਂ ਗਏ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਸਕਾਰ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਸਬੰਧੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਫ਼ਤਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ 5000 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਸਨ। ਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਅੱਗ ਬੁਝਾਉਣ ਵਾਲੇ ਯੰਤਰ ਉਸ ਬਿਲਡਿੰਗ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਮਿਤੀ 24/05/2016 ਦੇ ਆਫਿਸ ਨੋਟ ਉਦ/2(ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ. 483) ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਬਿਲਡਿੰਗ ਵਿੱਚ ਫਾਇਰ ਫਾਈਟਿੰਗ ਲਈ ਟੈਕ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤੇ ਯੂ.ਵੀ. ਪ੍ਰੋਟੈਕਟੋਡ ਲਾਈਟਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਣ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਵਾਲੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਟਰੀਫਾਈਡ ਟਾਈਲਾਂ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਤੇ ਫਾਇਰ ਪਰੂਫ ਵਾਲ ਦਾ ਵੀ ਪੁਸਤਾਵ ਸੀ। ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਤੋਂ ਲੇ ਕੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਪੱਤੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਸ ਪੇਸਟ 'ਤੇ 19 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਰਿਹਾ। ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਗਲਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸਦੀ ਬਦਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਜਦ ਕਿ 3 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਬਦਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਬਾਬਤ ਇੱਕ ਮਤਾ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੈਮਰੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏ ਗਏ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਐਸਾ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਰਗਾੜੀ ਕਾਂਡ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਤੇ ਇਹ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ।

7.51 (ਉ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: ਭਾਈ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਲ 2019 ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ 10 ਮਹੀਨੇ ਦੁਲਾਈ 2020 ਤੱਕ ਗੋਲਡਨ ਆਫਸੈਟ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿਖੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ। ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰੈਸ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਆਰਡਰ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਡਿਮਾਂਡ ਲੈ ਕੇ ਕਿੰਨਾ ਕਾਗਜ਼ ਆਦਿ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਅਲਾਟ ਵਿੱਚ 50 ਤੋਂ 55 ਅੰਗ ਵਧੇਰੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਤੇ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 30 ਤੋਂ 35 ਵੱਧ ਬਚਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ 10 ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿੱਚ ਜੋ ਫੋਰਮੈਨ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਜੋ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਛਾਪੇ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਦੇਖੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ 1000 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਆਰਡਰ ਮੰਨ ਲਓ ਪ੍ਰੈਸ ਤੋਂ ਪੂਰਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਕੁਝ-ਕੁਝ ਸਮ੍ਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ-ਕੋਈ ਰਾਗ ਫਰਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਗਿਣਤੀ ਹੋਣ 'ਤੇ 183 ਫਰਮਿਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲ 1000 ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਸਮੇਂ ਹੋਏ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਮੇਨਟੇਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਕਿਤੇ ਵੀ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਹਰ ਰੰਗ ਦਾ 2% ਵਧੇਰੇ ਅੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰੈਸ ਮਸ਼ੀਨ ਜੋ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਛਾਪਾਈ ਲਈ ਹੈ, ਜਰਮਨ ਦੀ ਚਾਰ ਰੰਗ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨ ਹੈ। ਫਿਰ ਚਾਰ ਰੰਗ ਦੀ ਵੇਲ ਜੋ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਤੇ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਗਾਂ ਦੇ 8% ਵਧੇਰੇ ਅੰਗ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੁ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸੁ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਹਨ।

ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਸ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕੇ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗ ਜੋ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਤੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ, ਸੈਂਚੀਆਂ, ਗੁਟਕੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲਿਟਰੇਚਰ ਛਾਪ ਕੇ ਬਾਇੰਡ ਕਰਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਾਇੰਡਰ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉਹ ਵੇਸਟ ਪੇਜ ਕਿਥੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਆਡਿਟਰ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਰਿਮਾਰਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਜਦ ਕਿ 31/03/2020 ਨੂੰ ਸਾਲ 2018-19 ਦਾ ਆਡਿਟ ਹੋਇਆ ਸੀ।

7.52 (ਉਠ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: -ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, (ਮੌਜੂਦਾ ਸਕੱਤਰ, ਪਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ)

ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ 1987 ਵਿੱਚ ਬਤੋਰ ਕਲਰਕ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿਸਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਈ ਪੇਸਟਾਂ ਤੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਵਕਤ ਉਹ ਬਤੋਰ ਸਕੱਤਰ ਪਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਾਰਚ 2019 ਤੋਂ ਫਰਵਰੀ 2020 ਤੱਕ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਤੋਰ ਸਕੱਤਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਕੋਈ ਲੈਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀ। ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ ਜਦ ਸ੍ਰ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਤੋਰ ਇੰਚਾਰਜ ਮੌਜੂਦਾ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਦੇ ਨਾਲ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਦਾ ਮਿਲਾਣ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਐਂਟਰੀ ਵਿੱਚ ਕਮੀਆਂ ਆਈਆਂ, ਉਹ ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨੋਟਿੰਗ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੇ 163 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਦਰੁੱਸਤੀ ਅਤੇ 76 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜੋ ਵੱਧ ਸਨ, ਸਸਪੈਂਸ ਖਾਤੇ ਪਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ।

ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਿਤੀ 15/09/2015 ਨੂੰ ਸ੍ਰ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨੋਟਿੰਗ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਮਿਲਾਨ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਸਸਪੈਂਸ ਖਾਤੇ ਜੋ ਸਰੂਪ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਏ ਸਨ, ਉਸ 'ਤੇ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ। ਇਸ ਮਿਲਾਨ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰ.ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ ਸੀ। ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਆਡਿਟ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਸੀ ਜੋ ਜੁਬਾਨੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਾਸਤੇ ਸ੍ਰ.ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ ਸੀ। ਮਿਲਾਨ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ. ਅਤੇ ਅਕਾਊਂਟਸ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਮਿਲਕੇ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੋਟ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰ.ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਸਤੋਂ ਬਾਅਦ 12ਵੇਂ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਦਲੀ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਇਹ ਮਿਤੀ 01/01/2016 ਤੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਚਲੇ ਗਏ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਤੰਬਰ 2017 ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਹੋਈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਕੁਰੁਕਸ਼ੇਤਰ (ਹਰਿਆਣਾ) ਵੀ ਰਹੇ।

ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਜੋ ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਰਾਹੀਂ ਗੁ: ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਜੋ ਦੁਰਘਟਨਾ ਹੋਈ, ਇਹ ਉਸ ਦਿਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ

ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆਏ ਸਨ। ਉਹ ਸਵੇਰੇ ਤਕਰੀਬਨ 8.00 ਵਜੇ, ਗੁ:ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰ.ਦੀਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਮੈਨੋਜਰ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫੇਨ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣੂੰ ਕਰਾਇਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਸਿੱਧਾ ਘਰੋਂ ਗਏ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਫਾਇਰ ਬਿਗੇਡ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਈ ਨਾ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਕਿਸ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਤਾ ਕਰਾਇਆ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ 04 ਸਕੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਹਨ ਤੇ 01 ਚੀਫ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਪੋਸਟ ਹੈ ਤੇ ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਇਹਨਾਂ 04 ਸਕੱਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੈ। ਬਾਕੀ 03 ਸਕੱਤਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ:-

1. ਸ੍ਰ.ਰੂਪ ਸਿੰਘ (ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।)
2. ਸ੍ਰ.ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ
3. ਤੀਜੇ ਸਕੱਤਰ ਦਾ ਨਾਮ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਯਾਦ ਹੈ ਕੋਈ ਇਸ ਪੋਸਟ ਤੇ ਸਨ।

19/05/2016 ਦੀ ਅਗਨ ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਚੀਫ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ.ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸਨ। ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ੍ਰ.ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ ਸਕੱਤਰ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਹਾਲ ਨੰ:03 ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਨ। ਸ੍ਰ.ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਏ ਸਨ। ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹਾਲ ਨੰ:03 ਵਿੱਚ ਗਏ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਰੂਪਾਂ ‘ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਛਿੱਟੇ ਸਨ ਜਾਂ ਜਿਹੜੇ ਸੁੱਕੇ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੂਸਰੇ ਹਾਲ ਵਿੱਚ, ਉਸੇ ਮੰਜ਼ਿਲ ‘ਤੇ ਲਜਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਕੱਤਰ ਹੋਣ ਨਾਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਤਿਕਾਰ ਕਮੇਟੀਆਂ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਪ੍ਰੈਸ ਨੂੰ ਘੇਰ ਨਾ ਲੈਣ। ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਪ੍ਰੈਸ ਬਾਰੇ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤਕਰੀਬਨ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਮੁਲਾਚਾਮ ਉਸ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਤੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਾਲ ਨੰ:03 ਵਿੱਚ ਸਨ। ਜਿਹੜੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਏ.ਸੀ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਨ (ਪਲੰਥ ਸਾਹਿਬ ‘ਤੇ 4 ਜਾਂ 5) ਉਹ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਅਗਨ ਭੌਟ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ।

ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਏ.ਸੀ. ਦੇ ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਨਾਲ ਜੋ ਅੱਗ ਲੱਗੀ ਸੀ, ਜਿਹੜੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਏ.ਸੀ.ਦੇ ਨਾਲ ਪਏ ਸਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਤੇ ਫਾਇਰ ਬਿਗੇਡ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਅੱਗ ਨੂੰ ਬੁਝਾਉਂਦੇ ਹੋਏ

ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੌਛਾੜ ਨਾਲ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਕਰੀਬਨ ਭਿੱਝ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਤੇ ਉਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਹੇ।

ਸੁ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਪਾਵਨ ਅੰਗ ਸਰੂਪਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਜਿਲਦਬੰਦ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਅਜਿਹੇ ਕਰੀਬ 9 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਹਨਾਂ ਸਰੂਪਾਂ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਛਿੱਟੇ ਪਏ ਸਨ ਤੇ ਜੋ ਸੁੱਕੇ ਸਨ, ਜੋ ਦੂਸਰੇ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਲਜਾਏ ਗਏ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਉਹ ਕਿੰਨੇ ਸਰੂਪ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਸਬੰਧਿਤ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਕਿਸ ਕੋਲ ਕਿਹੜਾ ਵਿਭਾਗ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅਗਨ ਭੇਟ ਹੋਏ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ, ਉਹ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ, ਅਗਨ ਭੇਟ ਵਾਸਤੇ ਭੇਜੇ ਜਾਣ। ਡਿਊਟੀ ਕੇਵਲ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਜਾਣ। ਕੇਵਲ 4-5 ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਗਏ ਤੇ ਨਾਲ ਸੰਗਤ ਵੀ ਗਈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੁ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸੀ। ਓਠ/2 ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3 ਪੰਨਾ ਨੰ:507, 508) ਫੋਟੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਬਾਹਰ ਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ:-

1. ਸੁ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ (ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਕੱਤਰ)

2. ਸੁ.ਸਿਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੰਗ (ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ)

3. ਸੁ.ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੌੜਾ (ਰਿਟਾਇਰਡ)

4. ਸੁ.ਬਿਜੈ ਸਿੰਘ (ਸਸਪੈਂਡਿੱਡ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਕੱਤਰ)

ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਹੀ ਹਨ ਤੇ ਕੁਝ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਸਾਫ਼ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੇ।

ਸੁ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੱਕੇ ਹੀ ਬੱਸ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕੈਮਰੇ ਲੱਗੇ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਗੁ:ਸ਼ਹੀਦ ਗੰਜ ਜ਼ਰੂਰ ਲੱਗੇ ਹੋਣਗੇ। ਉਹ 9.30 ਸਵੇਰੇ ਤੋਂ 10.00 ਵਜੇ ਤੱਕ, ਸੰਗਤ ਦੇ ਨਾਲ ਗੁ:ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਪਹੁੰਚੇ।

1. ਸੁ.ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ 2. ਸੁ.ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਸਕੱਤਰ 3. ਸੁ.ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਕੱਤਰ

1-2 ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਥੋਂ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ, ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਗਏ ਸਨ। ਸੁ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਸਕੱਤਰ, ਸਤਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਬੈਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਬਾਕੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਤੇ ਚੀਫ਼ ਸਕੱਤਰ ਨਹੀਂ ਗਏ।

ਇਹ ਗੁ:ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਾਬਾ ਜੀ, ਜੋ ਉਥੋਂ ਅਗਨ ਭੇਟ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਗਏ। ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਜਾਂ ਪ੍ਰੇਮੀ ਨਾਲ ਗਏ ਸਨ, ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਜਾਪ ਜਪਦਿਆਂ, ਵੈਰਾਗ ਵਿੱਚ ਬੈਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਰੂਪ ਕੱਢੇ, ਉਥੋਂ ਜੋ ਹਾਲ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਉਥੋਂ ਉਹ ਸਰੂਪ ਬਿਰਜਾਮਾਨ ਕੀਤੇ, ਰੁਮਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ 13-14 ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਬੰਨ ਕੇ, ਬਾਬਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ, ਉਸ ਅਸਥਾਨ ਤੇ, ਅਰਦਾਸ ਕਰਕੇ, ਬਿਰਜਾਮਾਨ ਕੀਤਾ। ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਮੌਕੇ ਵਾਰਦਾਤ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ। ਸੁ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸੁ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ (ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਕੱਤਰ) ਸੁ.ਸਿਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੁ.ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ) ਬਾਕੀ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸਨ। ਜੋ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਜਾਣੂੰ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸਦਾ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਫਸੋਸ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤਾ। ਸੁ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੁ:ਬਾਉਲੀ ਸਾਹਿਬ ਮੌਖਾ ਟੇਕ ਕੇ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ ਅਤੇ ਉਹ ਸਤਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਗਏ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅਗਨ ਭੇਟ ਹੋਏ ਸਨ ਨਾ ਕੇ ਬਤੌਰ ਸਕੱਤਰ ਡਿਊਟੀ ਲਾ ਕੇ ਗਏ ਸੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਬਰਗਾੜੀ ਦਾ ਕਾਂਡ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਪਰ ਜੋ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅਗਨ ਭੇਟ ਨਾਲ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੌਛਾੜ ਨਾਲ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਅਗਨ ਭੇਟ ਹੋਣਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਉਹ ਲੁਕਾ ਕਿਵੇਂ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਐਸਾ ਅੰਦੇਸਾ ਸੀ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਲਕਾਉਣ ਲਈ ਸੁ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਐਂਟਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਾਈ।

ਸੁ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਤੰਬਰ 2017 ਵਿੱਚ ਵਾਪਸੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਤੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਏ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਲਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੁ.ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰੋਡੇ (ਇੰਚਾਰਜ ਫਲਾਇੰਗ ਵਿਭਾਗ)

ਨੇ

ਸੁ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਚਲਦੀ ਇੰਨਕੁਆਰੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ, ਕੇਸ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ, ਸੁ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਡਾ.ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੋਲ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੱਦੇ। ਸੁ.ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪਹਿਲਾਂ

ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ, ਫੇਰ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਡਾ.ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ। ਉੱਥੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘੱਟਦੇ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਭੇਟਾ ਉਹ ਆਪਣੇ ਫੌਂਡ ਵਿੱਚੋਂ ਦੇ ਦੇਵਾਂਗਾ, ਅਜੇ ਉਸ ਕੋਲ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਹੀ ਰੰਗਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ, ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ 2019 ਵਿੱਚ ਜਦ ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਰਿਕਵਰੀ ਦਾ ਕੇਸ ਆਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਬੰਧਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸ੍ਰ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਲਿਆ ਦੇਵਾਂਗਾ।

ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਦੋਨਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਤਾਂ, ਦੋਨਾਂ ਨੇ ਗੱਲ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਉੱਪਰ ਪਾ ਕੇ ਲਮਕਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ 65-35 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਕੇ, ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਬਣਦੇ ਪੈਸੇ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਏ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਏ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪੈਸੇ ਨਾ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਣ। ਇਸ ਤੋਂ ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਦਲੀ ਹੋ ਗਈ। ਫੇਰ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰੋਡੇ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ।

ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਡਾ.ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਜੀ 40 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਬਾਹਰ ਗਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਸ੍ਰ.ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਹਲੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੋਸਟ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੀ ਦੇ ਨਿਜੀ ਸਕੱਤਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਸ੍ਰ.ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਹਲੀ, ਸ੍ਰ.ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ (ਐਡੀ:ਸਕੱਤਰ) ਤੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜੋ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 3.(ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ.509) ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਤੀ 15/07/2020 ਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੋ ਇਲਜ਼ਾਮ ਉਹ ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ‘ਤੇ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਨ ਉਹ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੇ 7-8 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ ਗਏ ਹੀ ਨਹੀਂ’।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਏ, ਜਦ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਮਿਤੀ 21/05/2020 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੀ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਛੇੜ-ਛਾੜ ਕਰਨਾ ਬੇ-ਬੁਨਿਆਦ ਹੈ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਚਾਰਜ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ, ਜੋ ਕੱਚੀਆਂ ਪਰਚੀਆਂ ਜਾ ਢਾਇਰੀਆਂ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤਾਂ ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਏ ਕਿ ਇਹ ਪਰਚੀਆਂ ਜਾਂ ਢਾਇਰੀਆਂ ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਦੇਨਾਂ ਨੂੰ ਆਹਮ-ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤਾ ਤੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੱਚੀਆਂ ਪਰਚੀਆਂ ਤੇ ਢਾਇਰੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਭੇਜੇ ਗਏ ਹਨ, ਦੀ ਨੋਟਿੰਗ ਹੈ, (ਤਕਰੀਬਨ 100 ਕੁ ਹਨ) ਉਹ ਪਰਚੀਆਂ ਤੇ ਢਾਇਰੀ ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪਰਚੀਆਂ ਤੇ ਢਾਇਰੀਆਂ ਉਸਨੇ ਸ੍ਰ.ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਹਲੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ। ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੰਚਾਰਜ ਸ੍ਰ. ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਿਹਣ 'ਤੇ ਕਿ ਸ੍ਰ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਫੇਨ ਆਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਕੱਚੀ ਪਰਚੀ 'ਤੇ ਭੇਜ ਦਿੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਆਰਡਰ ਪਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪਤਾ ਕਰਾਇਆ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਿੱਥੇ ਹਨ। ਸ੍ਰ.ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦਫਤਰ ਦੀ ਬਜਾਏ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਗਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫੇਨ ਕਰਕੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਪੀਕਰ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬਤੌਰ ਇੰਚਾਰਜ ਕਦੇ ਵੀ ਸ੍ਰ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੱਚੀ ਪਰਚੀ 'ਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਫੇਨ ਆਇਆ ਜਿਸਦਾ ਜਿਕਰ ਤੁਸੀਂ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਕਰਕੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਸ੍ਰ.ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਵਿੱਚ ਐਸਾ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਵਾਏ ਕਿਉਂਕਿ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਇਹ ਬਿਆਨ ਹੋਇਆ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਕੀ ਆਪ ਜੀ ਕੋਲ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਚਾਰਜ ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ ਸੀ?

ਉਤਰ: ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਕੋਲ ਦਫਤਰੀ ਹੋਰ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ

ਕੁੱਝ ਸਮ੍ਝਾਂ ਵਾਪੂ ਚਾਰਜ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਦਫਤਰੀ ਆਰਡਰ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਦਾ ਚਾਰਜ ਤਕਰੀਬਨ 2-3 ਵਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਿਤੀ 18/08/2015 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਹੋਈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਉਹ ਆਪ ਸਨ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਕੀ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਸ੍ਰ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿਖਾਈ ਹੈ? ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ:(ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪਨਾ ਨੰ.510) ਜੋ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕੀ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਸ੍ਰ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹੈ?

ਉਤੁਰ: ਬਿਲਕੁਲ, ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਸ੍ਰ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਕਾ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੈ?

ਉਤੁਰ: ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ‘ਤੇ ਕੋਈ ਸੰਕਾ ਨਹੀਂ ਜਤਾਈ, ਇਹ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਦਰੁੱਸਤ ਸਨ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਕੀ ਸਟਾਕ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸਸਪੈਂਸ ਅਕਾਊਂਟ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਤੀ 20/08/2015 ਨੂੰ ਲੈਜ਼ਰ ਸਾਲ 2015-16 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ: (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ.511)

ਉਤੁਰ: ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਧੇ ਹਨ। ਸ੍ਰ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਚੈਕ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਾਰੇ ਬਕਾਏ ਚੈਕ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸ੍ਰ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਲ 2010 ਤੋਂ ਲੈਜ਼ਰ ਬੈਲੈਂਸ ਚੈਕ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਸਪੈਂਸ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਹ ਚੀਫ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਸੌ.ਗੁ.ਪ੍ਰ.ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਮਿਲਾਨ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਆਰਡਰ ਮੌਖਿਕ ਸੀ। ਮਿਤੀ 15/09/2015 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨੈਟ-ਪੁੱਟ ਅਪ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਪਡੇਟ ਹੋਣ ਤੇ ਚੀਫ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਸੌ.ਮਣੀ.ਗੁ.ਪ੍ਰ.ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਡੀਲਿੰਗ ਹੈਂਡ ਸ੍ਰ.ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ, ਅਕਾਊਂਟਸ ਕਲਰਕ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾ ਕੇ ਮਿਲਾਣ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਕੀ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਟਾਈਮ ਤੇ ਮਿਲਾਣ ਕਰਵਾਇਆ?

ਉੱਤਰ: ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਮਿਲਾਣ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸੀ। ਸਬੰਧਤ ਜੋ ਅਕਾਊਂਟਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮਿਲਾਣ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੁ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਵੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਸੁ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮਿਲਾਣ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਮਿਤੀ 15/09/2015 ਨੂੰ ਸੁ.ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹੇ?

ਉੱਤਰ: (ਮਿਤੀ 18/11/2015 ਤੱਕ), ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2 ਮਹੀਨੇ 3 ਦਿਨ ਤੱਕ ਇਹ ਵਿਭਾਗ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: 239 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਮਿਲਾਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਦਿਨ ਲੱਗੇ?

ਉੱਤਰ: ਜਦੋਂ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਫਰਕ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤੇ ਸੁ.ਨਿਸਾਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 2010 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬੈਲੈਂਸ ਚੈਕ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਦਿਨ ਲੱਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰੂਟੀਨ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਸੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਤੁਹਾਡੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੌਸ਼ ਕੀ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੱਧ ਕਿਉਂ ਆ ਰਹੇ ਹਨ?

ਉੱਤਰ: ਸੁ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੋਚ ਉਸ ਟਾਈਮ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਐਂਟਰੀ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਅਕਾਊਂਟਸ ਬ੍ਰਾਂਚ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਦੇ ਅਜਿਹਾ ਸੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਥੱਲੜੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ, ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਬਿੱਲ ਕੱਟੇ ਤੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਿਆਂ ਬਾਹਰੋਂ ਬਾਹਰ ਹੀ ਸੰਗਤਾਂ ਕੋਲ ਮਾਇਆ ਲੈ ਕੇ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ?

ਉੱਤਰ: ਨਹੀਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਐਦਾਂ ਦਾ ਸੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਇਹ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਜੋ ਸਸਪੈਂਸ ਅਕਾਊਂਟ 76 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕੀ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਜਾਂ ਅੰਡ੍ਰੀਗ ਮੈਂਬਰ ਕੋਲ ਇਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ?

ਉੱਤਰ: ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਮਿਲਾਨ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਅਸੰਭਵ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਿਆਂਦਾ, ਪਰ ਸਾਰੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ 'ਤੇ ਜੋ ਡਿਜੀਟਲ ਨੰਬਰ ਲੱਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇ ਕਿ ਜੋ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਲਾਟ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਹੀ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਇਹ ਚੈਕ ਕਰਨਾ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅਕਾਊਂਟਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮਿਲਾਣ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਕੀ ਸਟਾਕ ਨੂੰ ਚੈਕ ਕਰਨਾ ਅਕਾਊਂਟਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਟਾਕ ਦਾ ਮਿਲਾਣ ਕਰਨਾ ਅਕਾਊਂਟਸ ਅਤੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਸ੍ਰੋ.ਗੁ.ਪ੍ਰ.ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਕੀਮ ਕਿਸ-ਕਿਸ ਵਿਭਾਗ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਇਹ ਸ੍ਰੋ.ਗੁ.ਪ੍ਰ.ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਪੈਸ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਇਹ ਸਕੀਮ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਪੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਇਸ ਤੋਂ ਜਾਣੂੰ ਹਨ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਕੀਮ ਦਾ ਪਿਨਾ ਨੰਬਰ 13 ਅਤੇ 16 ਅ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਗੋਦਾਮਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਪੜਤਾਲ ਚੀਫ ਗੁ; ਇਸਪੈਕਟਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਨੀਯਤ ਕਰੇ, ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਅਪਾਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪੜਤਾਲ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ 2 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਇਹ ਮਦ ਗੁ: ਸੈਕਸਨ 45 ਦੇ ਲਈ ਹੈ, ਇਹ ਪ੍ਰੈਸ ਤੇ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਇਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਸੁਚਾਰੂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਰਣਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਿਵੇਂ ਪੜਤਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਆਪ ਚਾਨਣਾ ਪਾਓ।

ਉੱਤਰ: ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪੜਤਾਲ ਇਸੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਲੰਘਣੀ ਹੈ। ਜੇ ਪੜਤਾਲ ਪ੍ਰੈਸ ਤੇ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਸੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਕੀਮ ਦਾ ਅੰਗ ਹੈ। ਜੇ ਮੈਨੇਜਰ ਪ੍ਰੈਸ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਕੁਝ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੀਡ ਸਕੱਤਰ ਇਸ ਤੋਂ ਉਪਰਲਾ ਦਰਜਾ ਹੈ। ਜੇ ਦੋਨੋਂ ਵਾਸਤੇ ਸਾਂਝਾ ਹੈ। ਮੀਡ ਸਕੱਤਰ ਕੋਲ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਭਾਗ ਹਨ, ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸ। ਪਰ ਸ੍ਰ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਆਲ ਨਾਲ ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਜੇ ਚੈਕਿੰਗ ਸ੍ਰ. ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਉਹ ਚੈਕਿੰਗ ਸਮੇਂ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪ ਇੰਚਾਰਜ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹ ਕੇ, ਸਟਾਕ ਦੀ ਆਈਟਮ ਵੱਧ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ, ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਸਪੈਸ ਖਾਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਹੀ ਇਹਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਚਾਨਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

7.53 (ਉਡ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ: ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਸਿੰਘ (ਫੋਰਮੈਨ ਗੋਲਡਨ ਆਫਸੈਟ ਪ੍ਰੈਸ)

ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਇਸ ਵੇਲੇ ਬਤੌਰ ਫੋਰਮੈਨ ਗੋਲਡਨ ਆਫਸੈਟ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਮਿਤੀ 20/10/1993 ਵਿੱਚ ਬਤੌਰ ਮਸ਼ੀਨਮੈਨ ਜੁਆਇਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ 2008 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੇਟ ਕਰਕੇ ਫੋਰਮੈਨ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੀ ਛੋਟੀ ਮੋਟੀ ਰਿਪੋਅਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਤੇ ਕੀ ਕੰਮ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਤੇ ਕੀ ਕੰਮ ਚਲਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਕੋਲ ਸਿੰਗਲ ਕਲਰ PO36 ਸੁਪਰਵੈਰੀਐਂਟ ਡਬਲ ਕਲਰ ਇਹ ਜਰਮਨ ਦੀ ਹੈ। KBA ਯੂਨੀਵਰਸਲ 105 (4 ਕਲਰ) ਇਹ ਵੀ ਜਰਮਨ ਦੀ ਹੈ। 2009 ਵਿੱਚ 4 ਕਲਰ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨ ਲੱਗ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 2010 ਤੋਂ ਇਹ ਮਸ਼ੀਨ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਛਾਪਾਈ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ

ਹੈ।ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਛਪਾਈ ਲਈ ਇਹ ਬਿਲਟ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਪੇਪਰ ਵਰਤਦੇ ਹਨ।ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੇ.ਕੇ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਪੇਪਰ ਵੀ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਪੇਪਰ ਏਂ ਗ੍ਰੇਡ ਮਿੱਲਾਂ ਦੇ ਪੇਪਰ ਹਨ।ਇਹ ਪੇਪਰ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਖਰੀਦ ਵਿਭਾਗ ਦਫ਼ਤਰ ਵੱਲੋਂ ਖਰੀਦ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਤੀ ਆਰਡਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਆਰਡਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੇਸਟੇਜ ਸਮੇਤ ਆਪਣੀ ਖਰੀਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੇਪਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਸਟੋਰ ਕੀਪਰ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।ਵੇਸਟੇਜ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮਾਤਰਾ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 1995 ਵਿੱਚ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।ਜੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਡ/। (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ.520) ਹੈ।ਇਸ ਆਫਿਸ ਨੋਟ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜਿਵੇਂ 4 ਰੰਗ ਲਈ 8 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵੇਸਟੇਜ, 1000 ਤੱਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਪਰ ਦੀ ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ ਦੀ ਛਪਾਈ ਲਈ ਵੇਸਟੇਜ 16 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।ਇਹ ਜੋ ਖਰੀਦ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਵੇਸਟੇਜ ਸਮੇਤ ਦੱਸਦੇ ਹਨ।ਆਰਡਰ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸਾਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਹਿਮਾਚਲ ਤੋਂ ਹਨ।ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਉਮਰ 52 ਸਾਲ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਮ ਮਿਤੀ 15/01/1969 ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ ਦਸਵੀਂ ਹੈ।ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਸੋਲਨ ਤੋਂ 1987 ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਸਿਖਿਆ ਉਥੇ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ 1988 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1993 ਤੱਕ ਕੁਲਦੀਪ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ, ਨਾਰਾਇਣਾ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।ਉਥੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਛਪਾਈ ਕੀਤੀ।ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਉਥੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ।ਸ੍ਰ.ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਸਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਦੀ ਪ੍ਰੈਸ ਅਜੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ।ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਡ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੱਲੂਨੰਗਲ ਜੀ ਸੈਨੇਜਰ ਸ.ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪਰੂੰਡ ਰੀਡਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਲੈ ਆਏ।ਮਿਤੀ 22/10/1993 ਨੂੰ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਬਤੋਰ ਮਸ਼ੀਨਮੈਨ ਜੁਆਇਨ ਕੀਤਾ।ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਇਸ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।ਬਤੋਰ ਮਕੈਨਿਕ ਇਹ ਹੀ ਇੱਥੇ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਤੋਰ ਫੋਰਮੈਨ ਪ੍ਰਮੋਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਕੋਲ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਡਿਮਾਂਡ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਉਸਦੀ ਸਾਰੀ ਕੈਲਕ੍ਯੁਲੇਸ਼ਨ ਕਰ ਕੇ, ਵੇਸਟੇਜ ਪਾ ਕੇ ਸਟੋਰ ਕੀਪਰ ਨੂੰ ਡਿਮਾਂਡ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।ਇੱਕ

ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਚਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਾਇਜ਼ ਹੋਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 179 (ਤਤਕਰੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ) ਅਤੇ 181 (ਤਤਕਰੇ ਪਾ ਕੇ) ਫਰਮੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਫਰਮੇ ਵਿਚ 4 ਅੰਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। 14 ਅੰਗ ਅੰਗ ਅਤੇ 4 ਅੰਗ ਪਿੱਛੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। 1000 ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ 2% ਪ੍ਰਤੀ ਰੰਗ ਵੇਸਟੇਜ਼ ਹੈ। 1000 ਤੋਂ 5000 ਲਈ 1.5% ਪ੍ਰਤੀ ਰੰਗ ਵੇਸਟੇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ 5000 ਤੋਂ ਵੱਧ 1% ਪ੍ਰਤੀ ਰੰਗ ਵੇਸਟੇਜ਼ ਹੈ। ਜੇ ਕਿ 05/09/1995 ਨੂੰ ਮੈਨੇਜਰ ਸ੍ਰ.ਜੇਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹਨ ਨੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ੍ਰ.ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ। ਮਿਤੀ 22/11/1995 ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਵਾਸਤੇ ਮਤਾ ਨਹੀਂ ਪਾਸ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਬਿਆਨ ਲਿਖਦਿਆਂ 1000 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਨੂੰ, ਭਾਈ ਨਾਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਲੈ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਇੱਕ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵਿਚ 16 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵੇਸਟੇਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। 12 ਰਿਮ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਉਹ 1 ਫਰਮੇ ਲਈ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ 1000 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ 362 ਰਿਮ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਬਿਨਾਂ ਵੇਸਟੇਜ਼ ਤੋਂ। 1000 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲਈ ਚਾਰ ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਵੇਸਟੇਜ਼ ਪਾ ਕੇ 419 ਰਿਮ 92 ਸ਼ੀਟਾਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ ਦਾ ਜੋ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਸਾਈਜ਼ 28'*34' ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ 4 ਪੰਨੇ ਅਤੇ 8 ਅੰਗ ਨਿਕਲਣਗੇ।

ਦਰਮਿਆਨੇ ਸਰੂਪ ਦਾ ਸਾਈਜ਼ 23'*30' ਹੈ, ਇਸਦੇ ਵੀ 4 ਪੰਨੇ ਅਤੇ 8 ਅੰਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਰਿਮ ਦਾ ਵਜ਼ਨ : 24.56 kg

28x34x80 (gsm) (formula)

3100

ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਸਰੂਪ ਦਾ ਵਜ਼ਨ : (28'*34')

24.56 x181 = 8.89

500 (Sheet)

1000 ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਵਜ਼ਨ : 8 ਟਨ 890 ਕਿਲੋ (ਬਿਨਾਂ ਵੇਸਟੇਜ਼ ਤੋਂ)

ਅਤੇ ਵੇਸਟੇਜ਼ ਸਮੇਤ : 10 ਟਨ 312 ਕਿਲੋ ਬਣਦਾ ਹੈ

1000 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਲਈ ਕੁੱਲ ਵੇਸਟੇਜ ਦਾ ਵਜ਼ਨ 57 ਰਿਮ 90 ਸ਼ੀਟ (1422 ਕਿਲੋ ਵਜ਼ਨ)

ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ 23"x30")

23x30x80 (gsm) (formula)

$$3100 = 17.80 \text{ kg}$$

17.80 KG | ਰਿਮ ਦਾ ਵਜ਼ਨ ਹੈ।

ਬਾਈਂਡਨਰ ਨੂੰ ਹੈਂਡ ਆਫਿਸ ਆਰਡਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ ਕਿੰਨੇ ਫਰਮੇ ਚੁੱਕੇਗਾ। ਇਹ ਆਰਡਰ ਮੈਨੇਜਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੋਈ ਰੇਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਨੇਜਰ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੂ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ-ਕਿੰਨੇ ਫਰਮੇ ਚੁਕਵਾਉਣੇ ਹਨ। ਇਹ ਜਿਲਦਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਿੰਟ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਰਸਾਤਾਂ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਸ਼ੀਟ ਤੇ ਵਲ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਰਾਗਾਂ ਦੇ ਫਰਮੇ ਜਦ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਪੂਰਾ ਲਾਟ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਿੱਲ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ, ਵੇਸਟੇਜ ਸਮੇਤ, ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵੇਸਟੇਜ ਸਮੇਤ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

25-30 ਰਿਮ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿਚ ਮਸ਼ੀਨ ਚੱਲਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰਿੰਟ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ 57.90 ਸ਼ੀਟ ਬੱਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਬਚੇ ਰਿਮ, ਇਹ ਸਟੋਰ ਵਿਚ ਜਮਾਂ ਕਰਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਸਟੋਰ ਕੀਪਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਰਿਮ ਕਿਸ ਲਿਟਰੇਚਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਬਾਈਂਡਰ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਦਸਦਾ ਕਿ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗ ਉਸ ਕੋਲ ਕਿੰਨੇ ਪਏ ਹਨ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਆਗਿਆ ਲੈ ਕੇ ਜ਼ਰੂਰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਫਰਮੇ ਘੱਟ ਹਨ ਤੇ ਫਿਰ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਦੱਸਦਾ ਹੈ।

ਜਿਹੜੇ 1000 ਸਰੂਪ ਵੇਸਟੇਜ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਬਾਈਂਡਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਬਾਈਂਡਰ ਹੋਰ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇਹਨਾਂ ਕੋਲ ਨਹੀਂ

ਆਉਂਦੀ ਪਰ ਕਿਸੇ ਫਰਮੇ ਚੋਂ ਕੋਈ ਅੰਗ ਘੱਟ ਹੋਣ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਛਾਪਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਲੈਣ ਜ਼ਰੂਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਪਹਿਲਾ ਹਰੇਕ ਅੰਗ ਤੇ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਮੋਹਰ ਲੱਗਦੀ ਸੀ ਜੋ ਪਿਛਲੇ 7-8 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲੱਗਣੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਜੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਾਈਡਰਾਂ ਕੋਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਕਦੋਂ ਤੋਂ ਬੰਦ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਤਾਂ ਦੱਸ ਪਾਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਮੋਹਰ ਕਦੋਂ ਤੋਂ ਲੱਗਣੀ ਬੰਦ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਿੰਨਾਂ ਵੇਸਟੇਜ਼ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਕੋਲ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨਾ ਹੀ ਕਦੇ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਨਾ ਹੀ ਕਦੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿੰਨਾ ਵੇਸਟੇਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ 1000 ਸਰੂਪ ਦੇ ਆਰਡਰ ਆਉਣ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਵੇਸਟੇਜ਼ ਸਮੇਤ ਜਦ ਛਾਪਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਾਰਾ ਸਰੂਪ ਨਹੀਂ ਛੱਪਦਾ, ਇਹ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਕ ਅਲਾਟ ਤੇ ਰੈਗੂਲਰ ਪ੍ਰੈਸ ਚੱਲੇ ਤਾਂ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਪ੍ਰੈਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਨਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੋਵੇ।

ਇਸ ਛਾਪੇ ਦੌਰਾਨ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਰਾਗ ਕਦੇ ਕਦੇ ਅੱਗੇ-ਪੱਛੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਛੱਪਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚੁਕਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸਦਾ ਇਹ ਲਿਖਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਨੇ ਕਿੰਨੇ ਫਰਮੇ ਕਿਸ ਸਮੇਂ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਕੋਲ ਇਕ ਲਿਸਟ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫਰਮਾਂ ਪ੍ਰਿੰਟ ਹੋਣ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਐਸਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਸ ਲਾਟ ਦਾ ਫਰਮਾ ਇਹ ਦੁਬਾਰਾ ਛਾਪ ਦੇਣ। ਐਸਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਅੰਗ ਕਿਸੇ ਰਾਗ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫਰਮੇ ਚੋਂ ਘੱਟ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਉਸਦੀ ਮੰਗ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਮੈਨੇਜਰ ਤੋਂ ਆਗਿਆ ਲੈ ਕੇ ਦੇਵੇਗਾ ਤੇ ਜਦੋਂ ਦੂਜਾ ਲਾਟ ਪ੍ਰੈਸ ਤੇ ਚੜ੍ਹੇ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਉਸ ਮੰਗ ਨੂੰ ਛਾਪਣ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਉਸ ਅੰਗ ਨੂੰ ਛਾਪਣ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਨਹੀਂ ਚਲਾਉਂਦੇ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬੰਦੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਫਰਮ ਨੇ ਬਾਹਰੋਂ ਪੋਪਰ ਖਰੀਦਿਆ ਹੋਵੇ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਛਾਪਾਇਆ ਹੋਵੇ।

7.54 (ਉਚ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ ਸ੍ਰ.ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੇਰਕਾ

ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਤਾ ਪੰਜਾਬ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਗ੍ਰਹਣ ਜਿਸਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਿਟਾਇਰਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜੱਜ ਸ੍ਰ.ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਹਨ ਦੇ ਪ੍ਰਿਸ਼ੰਸਾਪਲ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਟਰ ਸ੍ਰ.ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੇਰਕਾ ਵੱਲੋਂ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼-ਉਚ/38, (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ.596) ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਅਗਨ ਵਾਕਿਆ ਬਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਬੰਧੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਚ/1 ਤੋਂ ਉਚ/9 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ.555 ਤੋਂ 564) ਫਾਇਰ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੰਬੰਧੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼-ਉਚ/10 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ.565), ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅੰਦ੍ਰੀਂਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼-ਉਚ/11(ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ.566) ਅਤੇ ਸਬ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਅਗਨ ਵਾਕਿਆ ਬਾਰੇ ਮਿਤੀ 26/05/2016 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼-ਉਚ/12 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ.567), ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਦੀ ਫੋਟੋ ਕਾਪੀਆਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼-ਉਚ/13 ਤੋਂ ਉਚ/17, (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ.571 ਤੋਂ 575) ਸ੍ਰ.ਕਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਪਬਲਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਸੰਬੰਧੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਚ/18 ਤੋਂ ਉਚ/23 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ.576 ਤੋਂ 582) ਪਿਛਲੀਆਂ ਤਰੀਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਦਰਖਾਸਤ, ਆਗਿਆ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼-ਉਚ/24 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ.583), ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ੍ਰ.ਕਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਬਾਜ ਸਿੰਘ ਦੀ ਭੇਟਾ ਦੇ ਪੈਸੇ ਨਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਫੇਨ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੀ ਸੀ.ਡੀ. ਉਚ/25, 2013-14, 2014-15 ਦੌਰਾਨ ਭੇਟਾ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦਫਤਰ ਨਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਸੰਬੰਧੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਚ/26 ਅਤੇ ਉਚ/27 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ.584 ਅਤੇ 585), ਸੀ.ਏ, ਐਸ.ਐਸ. ਕੋਹਲੀ ਐਂਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਇੰਨ੍ਟਰਨਲ ਆਡਿਟ ਸੰਬੰਧੀ ਦਿੱਤਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦਸਤਾਵੇਜ਼-ਉਚ/28 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ.586) ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਾਰ ਤੇ ਮੀਡ ਸਕੱਤਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮੈਨੋਜਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ 85 ਅਤੇ 87 ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼-ਉਚ/29 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ.587) ਸੀ.ਏ.ਐਸ.ਐਸ. ਕੋਹਲੀ ਐਂਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਚ/30 ਤੋਂ ਉਚ/36, (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ.588 ਤੋਂ 594)

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ 1925 ਦੀ ਧਾਰਾ 115 ਦੀ ਕਾਪੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼-ਉਚ/37 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ.595) ਸ਼੍ਰਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਇਸ ਕੇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰੈਸ ਨੋਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼-ਉਚ/38 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ.596 ਤੋਂ 598) ਅਤੇ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਚ/39 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ.599-600), ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ (ਰਿਟਾ) ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਚ/40 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ.601-602) ਸ੍ਰ.ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਹਲੀ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੀ ਸੀ.ਡੀ. ਦਸਤਾਵੇਜ਼-ਉਚ 41 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ.603) ਸ੍ਰ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੌਰ ਸੈਬਰ ਸ਼੍ਰਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਦਸਤਾਵੇਜ਼-ਉਚ/42 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ.604 ਤੋਂ 615 ਤੱਕ) ਅਤੇ ਸਟੈਚੂਟਰੀ ਆਡੀਟਰਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਆਡਿਟ ਦੌਰਾਨ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਉਣਤਾਈਆਂ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਚ/43 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ.616) ਅਤੇ ਉਚ/44 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ.617) ਬਤੋਰ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ।

ਸ੍ਰ.ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੇਰਕਾ ਵੱਲੋਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ: ਗੱਜਣ ਸਿੰਘ ਰੋਡੀਓ ਰਾਜ ਐਫ.ਐਮ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਭਵਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਅੱਗ ਦੇ ਵਾਕਿਆ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਮੁਫ਼ਤਾਂ ਕਰਕੇ ਨਿਭਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਾਕਿਆ ਵਿੱਚੋਂ 80 ਦੇ ਕਰੀਬ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅੱਗ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਵਾਛਾਂ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਕੱਤਰ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਬਾਉਲੀ ਸਾਹਿਬ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਸਸਕਾਰ ਕਰਕੇ ਜਲ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਲਿਖਤੀ ਇੰਦਰਾਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਅਖੰਡਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾ ਕੇ ਪਛਚਾਤਾਪ ਜਾ ਛੁੱਲਾਂ ਬਖਸ਼ਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਜੋ ਕਿ ਵੱਡੀ ਬੋਅਦਬੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਗਨ ਘਟਨਾ ਸੰਬੰਧੀ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਸ੍ਰ.ਰਘੁਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਧੀਨ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਰ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਅਗਨ ਭੋਟ ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਇੰਨਕੁਆਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸ੍ਰ.ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੇਰਕਾ ਨੇ ਇੰਨਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ

ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਦੇ ਅਗਨ ਵਾਕਿਆ ਬਾਰੇ ਕਾਰਵਾਈ ਆਰੰਭ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸਿੱਟ ਬਣਾ ਕੇ ਜਾਂਚ ਲਈ ਹੁਕਮ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਪਰ ਇਹ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ 2017 ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੇਣਾਂ ਸਨ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ 2015 ਵਿੱਚ ਬੁਰਜ ਜਵਾਰਹ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਰਗਾੜੀ ਵਿਖੇ ਹੋਈਆਂ ਬੇਅਦਬੀਆਂ ਕਰਕੇ ਸਿੰਖ ਜੱਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਸਨ। ਸ੍ਰ.ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸਬੂਤ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਅਗਨ ਭੌਟ ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਸਰੂਪਾਂ ਮਰਿਆਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸ੍ਰ.ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦਾ ਪੋਖ ਨਹੀਂ ਜਾਣਿਆ।

ਸ੍ਰ.ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੇਰਕਾ, ਪੰਜਾਬ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਗਠਨ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਕਿ 267 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਰਿਕਾਰਡ ਮੁਤਾਬਿਕ ਘੱਟ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਰ ਰਿਕਾਰਡ ਤੇ ਲਿਆਦਿਆਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਸੰਗੀਨ ਮਸਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਸ੍ਰ.ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੇਰਕਾ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੰਨਕੁਆਰੀ ਮੁਤਾਬਿਕ 412 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਘੱਟ ਸਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਅਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਸ੍ਰ.ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੇਰਕਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਨਾਲ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੀ.ਏ.ਐਸ.ਐਸ. ਕੋਹਲੀ ਐਸੋਸੀਏਟਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਵਾਰ- ਵਾਰ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਕਾਊਂਟਸ ਨੂੰ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ਡ ਜਾਂ ਆਨਲਾਈਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਇੰਨਟਰਨੈੱਟ ਆਡਿਟ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਸ੍ਰ.ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਐਸ.ਐਸ.ਕੋਹਲੀ, ਸ੍ਰ.ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦਾ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਦੇਸਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ

ਉਲਟ ਉਸਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸ੍ਰ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੇਰਕਾ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸ੍ਰੇਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਬੇਨਿਯੋਮੀਆਂ ਅਤੇ ਘਪਲੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸਿਆਸੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚ ਸੰਸਥਾ ਇਹਨਾਂ ਕਰਕੇ ਬਦਨਾਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

7.55 (ਉਣ) ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ ਸ੍ਰ. ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਇੰਚਾਰਜ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ

ਇਹ ਇਸ ਸਮੇਂ ਬਤੌਰ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿਖੇ 22/01/2015 ਨੂੰ ਬਤੌਰ ਇੰਚਾਰਜ ਚੁਆਇਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 15/11/2015 ਤੱਕ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ 23 ਦਿਨ ਰਹੇ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਨੇ 18/08/2015 ਨੂੰ ਸ੍ਰ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ, ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ, ਸ੍ਰ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਕਲਰਕ, ਸੋਅ ਰੂਮ, ਸ੍ਰ. ਜਸਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੋ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਟੋਰ ਚੈਕ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਸਟੋਰ ਦੇ ਵਿਚ ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰ. ਜਸਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ. ਵੱਲੋਂ ਹਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਸਦਾ ਕੁੱਲ ਜੋੜ 87। ਬਣਿਆ। ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਡਾਕਮੈਂਟ ਉਣ/। (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ. 663) ਦੇਖ ਕੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰ. ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਜਸਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਣ/। (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ. 663) ਦਰਸਤ ਹੈ। ਲੈਜ਼ਰ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੁਲ ਜੋੜ 835 ਬਣਦਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਪੰਨਾ ਲੈਜ਼ਰ ਨੰ 72 ਸਾਲ 2015-16 ਪੰਨਾ ਨੰ 55, ਪੰਨਾ ਨੰ 100, ਜੋ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਣ/2, ਉਣ/3 ਅਤੇ ਉਣ/4 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ. 664-666)। ਲੈਜ਼ਰ ਦੇ ਪੰਨਾ ਨੰ 90 ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਣ/5 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ. 667) ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੁੱਲ ਜੋੜ 835 ਸੀ ਪੰਤੂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੇਵਲ ਪੇਸਟਿੰਗ ਹੋਣ ਜੋਗੀ ਸੀ, 203 ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਬਾਕੀ ਬੈਲੈਂਸ 632 ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਣ/। (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ. 663) ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਠੀਕ ਮੰਨਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਜਸਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਫਾਰਮੇ ਮੁਤਾਬਿਕ 87। ਵਿਚੋਂ 632 ਘਟਾ ਕੇ

239 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਟੋਰ ਵਿਚ ਵੱਧ ਪਾਏ ਗਏ, ਜੇ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁ.ਜਸਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲਿਖਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਮੌਜੂਦਾ ਸੁ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਵੇਰਵੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਕੇ ਕੇਸ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸੁ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਠੇਕੇਦਾਰ ਪਾਸੋਂ ਪੈਂਡਿੰਗ ਬਿਲਾਂ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗੀ ਠੇਕੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ (ਸੁ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੁ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ) ਮਿਤੀ 18/08/2015 ਤੱਕ ਕੋਈ ਪੈਂਡਿੰਗ ਬਿੱਲ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਇਹ ਲਿਖਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸੁ.ਜਸਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਉਪਰ ਜੇ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਹਨ ਉਹ ਸੁ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁ.ਜਸਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਨ। ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਸੁ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਪਾਸੋਂ ਪੈਂਡਿੰਗ ਬਿਲਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗੀ ਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਣ/6 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾਂ ਨੰ. 668) ‘ਤੇ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ -X ਮਾਰਕੇ ‘ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਸਖਤ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਉਪਰੰਤ ਸੁ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਲੈਜ਼ਰ ਕੇਸ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਸੁ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਅਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੱਸਣ ਮਗਰੋਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਭੇਟਾ ਇਕ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਲੈਜ਼ਰ ਸਾਲ 2013-14 ਵਿਚ ਪੰਨਾ ਨੰ 31 ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਣ/7 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾਂ ਨੰ. 669) ਅਖੀਰਲਾ ਬਕਾਇਆ 237 ਸੀ ਜੋ ਸੁ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੈਜ਼ਰ 2014-15 ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਣ/8 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾਂ ਨੰ. 670) ਪੰਨਾ ਨੰ 64 ਤੇ 237 ਚੁਕਵਾ ਹੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਣ/7 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾਂ ਨੰ. 669) ਤੋਂ ਪਰੰਤੂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ 74 ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਜਿਸ ਕਰਕੇ 163 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਫਰਕ ਜੋ ਕਿ ਘੱਟ ਚੁਕੇ ਸਨ। ਉਹ 237 ਵਿਚੋਂ ਘਟਾਏ ਜਾਣ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ ‘ਤੇ ਸਕੱਤਰ ਸੁ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੱਲੋਂ 163 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਘੱਟ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਗੇ ਦਿਖਾ ਕੇ ਦਰੁਸਤੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ। (ਇਹ ਭਾਗ ਓਂ ਹੈ)

ਭਾਗ ਅ ਵਿਚ 239 ਵਿਚੋਂ 163 ਘਟਾ ਕੇ ਜੋ 76 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੱਧ ਹਨ, ਦੀ ਸਟੋਰ ਰਸੀਦ ਸਸਪੈਂਸ ਖਾਤੇ ਕੱਟ ਲਈ ਤਾਂ ਜੋ ਕੱਲ ਨੂੰ ਲੋੜ ਪਏ ਤਾਂ ਦਰੁਸਤੀ ਹੋ ਸਕੇ।

ਸਕੱਤਰ ਸੁ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲਿਖਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਰਸੀਦ ਨੰ 583 ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਣ/9 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ. 671) ਮਿਤੀ 20/08/2015 ਬਿੱਲ ਬੁੱਕ ਨੰ 6-(01/04/2015) ਰਾਹੀਂ ਸਸਪੈਸ ਖਾਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ 57 ਪੰਨਾ ਨੰ 55 ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਣ/3 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ. 665) ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੱਡਾ ਆਕਾਰ 19 ਪੰਨਾ ਲੈਜ਼ਰ ਨੰ 72 ਕੱਟ ਕੇ ਕੁਲ 76 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿਚ ਜਮਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਸ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਸੁ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਾਊਂਟਰ ਤਹਿਤ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਸੁ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਸਹਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਤੀ 18/08/2015 ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਣ/10 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ. 673) ਨੂੰ ਹੀ ਬਿਆਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ। ਇਸ ਉਪਰੋਕਤ ਮਿਤੀ 15/09/2015 ਨੂੰ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁ.ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਹੈਲਪਰ ਵੱਲੋਂ ਫੇਰ ਹਾਲਾਂ ਤੇ ਸੋ ਰੂਮ ਵਿਚ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਸਾਲ 2012-13, 2013-14 ਅਤੇ 2014-15 ਨਾਲ ਮਿਲਾਣ ਕਰਕੇ 49 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੱਧ ਹਨ ਚਾਲ੍ਹ ਸਾਲ ਮਿਲਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁ.ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ, ਅਕਾਊਂਟਸ ਕਲਰਕ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਸੁ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਾਰਕ ਕੀਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਣ/11 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ. 674) ਸੁ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਚੈਕ ਅਤੇ ਮਿਲਾਣ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ 49 ਵੱਧ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਲਾਣ ਹੋਣ ਤੀਕ ਸਸਪੈਸ ਖਾਤੇ ਵਿਚ ਜਮਾ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਸੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਦਿਆਂ ਸੁ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਬਚੋਰ ਇੰਚਾਰਜ ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ 49 ਵੱਧ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਸਸਪੈਸ ਖਾਤੇ ਜਮਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਚੈਕ ਅਤੇ ਮਿਲਾਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁ.ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ, ਅਕਾਊਂਟਸ ਕਲਰਕ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਉਣ ਸੰਬੰਧੀ ਮਿਤੀ 15/09/2015 ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਣ/11 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ. 674) ਅਨੁਸਾਰ।

ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾ ਮਿਲਣ ਜਾਂ ਡੂੰਠੀ ਕਾਰਨ ਕੇਸ (ਰਿਪੋਰਟ) ਮਿਤੀ 16/09/2015 ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਸਕੱਤਰ ਸੁ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਚੀਫ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨੂੰ ਸੁ.ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ, ਅਕਾਊਂਟਸ ਕਲਰਕ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਮਿਲਾਣ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਲਿਖਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਣ/11 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ. 674) ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ

ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਣ/11 ਨੂੰ ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਤੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਮੰਨੇ। ਸੁ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 15/09/2015 ਉਣ/11 ਨੂੰ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਬਿਆਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ।

ਮਿਤੀ 15/09/2015 ਨੂੰ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁ.ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਹੈਲਪਰ ਨੇ ਜੋ ਫਿਜੀਕਲ ਵੈਰੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਸੀ ਉਸ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਜੋ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲੈਜ਼ਰ ਬੈਲੈਂਸ 1041 ਹੈ ਤੇ ਹਾਲ/ਸੇਰੂਮ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ 1090 ਹਨ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ 1041 ਲੈਜ਼ਰ ਬੈਲੈਂਸ ਨੂੰ ਚੈਕ ਕੀਤਾ ਸੀ?

ਸੁ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਆਫਿਸ ਨੋਟ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਣ/11 ਚੈਕ ਕਰਕੇ ਸੁ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਆਫਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਚੈਕ ਕਰਕੇ ਸਕੱਤਰ ਸੁ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਤੇ ਸੁ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸੁ.ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ, ਅਕਾਊਂਟਸ ਕਲਰਕ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਈ ਚੀਫ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਲਗਾਈ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 04/08/2020 ਨੂੰ ਲੈਜ਼ਰ ਚੈਕ ਕਰਕੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕੀਤੇ ਸਵਾਲ ਅੱਜ ਮਿਤੀ 04/08/2020 ਨੂੰ ਜਦ ਸੁ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੈਜ਼ਰ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਲੈਜ਼ਰ ਦੀ ਕਟਿੰਗ ਬਹੁਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।

ਸੁ.ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲੰਗਣ ਉਪਰੰਤ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ?

ਮਿਤੀ 16/09/2015 ਨੂੰ ਸੁ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਉਕਤ ਸੰਬੰਧੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਸੁ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਸੁ.ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੀ ਤਾਂ ਸੁ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਉਪਰੰਤ ਲਿਖਤੀ ਆਦੇਸ਼ ਅਸਲ ਆਫਿਸ ਨੋਟ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਣ/11 ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਫ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਤੇ ਸੁ.ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਕੇ ਅਸਲ ਆਫਿਸ ਨੋਟ ਚੀਫ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਸੁ.ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੇ ਆਇਆ। ਇਹ ਗਲ ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆ ਕੰਵਲਜੀਤ

ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਮੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ।

ਨੋਟ:- ਲੈਜ਼ਰ ਜੋ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿਖਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, 2015-16 ਦੀਆਂ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਇਤਨੀ ਕਟਿੰਗ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੋੜ ਕੱਟੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਵਰ ਰਾਇਟਿੰਗ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ।

1. ਸਾਲ 2015-16 ਵਿੱਚ ਆਪ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਦੋਰਾਨ ਕੀ ਆਪ ਨੇ ਲੈਜ਼ਰਾ ਨੂੰ ਆਪ ਦੇਖਿਆ (ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰਾਂ)?

ਸ੍ਰ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਦੋਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਤੇ ਹਾਲ ਦੀ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਸ੍ਰ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਸਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ, ਸ੍ਰ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਕਲਰਕ ਅਤੇ ਦੋ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ 18/08/2015 ਨੂੰ ਲੈਜ਼ਰ ਉਤੇ ਹਾਲ ਦੀ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ 15/09/2015 ਨੂੰ ਸ੍ਰ.ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸ੍ਰ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲ ਦੀ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ।

2. 2015-16 ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਦੋਰਾਨ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਪੈਨਸਲਾਂ (ਕੱਚੀ) ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਈਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦਾ ਕਦੀ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ?

ਮੌਖਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸ੍ਰ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਪੈਨ ਨਾਲ ਐਂਟਰੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਮਿਤੀ 31/08/2015 ਤੋਂ 10/11/2015 ਤੱਕ ਪੰਨਾ ਨੰ 72 ਤੋਂ 73 ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਣ/12 ਅਤੇ ਉਣ/13(ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ. 676 ਅਤੇ 676) ਸ੍ਰ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪ ਪੈਨ ਨਾਲ ਚਾਲੂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਉਪਰ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ। ਸ੍ਰ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੈਨ ਨਾਲ ਐਂਟਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਤੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਪੈਨਸਿਲ ਦੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਸ੍ਰ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਚੈਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਪਰ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੈਨ ਨਾਲ ਐਂਟਰੀਆਂ ਪਵਾਈਆਂ।

3. ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਮਿਲਾਨ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੱਡਾ ਆਕਾਰ ਜਾਂ ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਤੁਸੀਂ, ਕੇਵਲ ਭੇਟਾ ਇੱਕ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਗਿਣ ਲਿਆ, ਕੀ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ?

ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸੁ.ਜਸਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ 18/08/2015 ਨੂੰ ਚੈਕਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੋ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਸੁ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਭੇਟਾ ਇਕ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੱਧ ਪਾਏ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਵਿਚੋਂ 163 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜੋ ਜੋੜ ਵਿਚ ਗਲਤੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਘੱਟ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਮੇਰੇ 239 ਸਰੂਪ ਵਿਚੋਂ ਘਟਾ ਕੇ ਦਰਸਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। 163 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਾ ਮਿਲਾਣ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸੁ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ।

4. ਤੁਸੀਂ ਜੋ ਪੇਪਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵਾਸਤੇ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਖ੍ਰੀਦ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਕੀ ਉਸ ਦੇ ਰੋਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਹੈ?

ਜੋ ਉਕਤ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਾ ਜੋ ਪੇਪਰ ਖ੍ਰੀਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਹ ਮੈਨੋਜਰ ਪੈਸ਼/ਅਕਾਊਂਟ ਨੂੰ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ।

5. 18/08/2015 ਦੀ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਬੈਲੈਂਸ (ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ) ਤੇ ਲੈਜ਼ਰ ਬੈਲੈਂਸ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਵੱਡਾ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਦਰਮਿਆਣਾ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਕਿੰਨੇ-ਕਿੰਨੇ ਸਨ?

ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਚੈਕਿੰਗ ਸਮੇਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੱਡਾ ਆਕਾਰ ਪਦਛੇਦ 37, ਦਰਮਿਆਨਾ 726, ਲੜੀਵਾਰ ਵੱਡਾ-13 ਅਤੇ ਲੜੀਵਾਰ ਦਰਮਿਆਨਾ 95 ਅਤੇ ਕੁਲ ਜੋੜ 871 ਅਤੇ ਲੈਜ਼ਰ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੇਵਲ ਪੋਸਟਿੰਗ ਹੋਣ ਯੋਗ ਸੀ, ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੱਡਾ ਪਦਛੇਦ 8, ਦਰਮਿਆਨਾ 506, ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੱਡਾ 27, ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੜੀਵਾਰ ਦਰਮਿਆਨਾ 91 ਮੁਤਾਬਿਕ ਵੇਰਵਾ ਸੀ ਅਤੇ ਭੇਟਾ ਸੇਮ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜੋੜ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਜੋੜ ਦੋਂ ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ ਦਾ ਜੋੜ ਘਟਾ ਕੇ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਕਢਿਆ ਗਿਆ ਜੋ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉਪਰੰਤ ਸੁ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ

ਉਪਰੰਤ ਮਾਨਯੋਗ ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਦਰਸਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਵੱਧ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਸਪੈਂਸ ਖਾਤੇ ਜਮਾ ਕਰਨ ਹਿੱਤ ਸੁਕੱਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਵੱਲੋਂ ਰਸੀਦ ਕੱਟੀ ਗਈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ. ਆਪਜੀ ਅਗਸਤ 2015 ਵਿੱਚ 3 ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ 23 ਦਿਨ ਪਬਲਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਰਹੇ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਸਟਾਕ ਵਿੱਚ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਤਸਵੀਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਕਰਕੇ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ?

ਉੱਤਰ. ਉਹਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਫਾਰਮਾ ਜੋ ਜਸਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ. ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਇੱਕ ਹੈ, ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਇੱਕ ਹੈ, ਭੇਟਾ ਇੱਕ ਹੈ, ਸਤਿਕਾਰ ਇੱਕ ਹੈ। ਸੋ ਉਹ ਸਾਰੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੀ ਸਮਝਦੇ ਸਨ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪਬਲਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਖਾਤਾ ਵੀ ਇੱਕ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਖਾਤੇ ਵੰਡ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਭੇਟਾ ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਾਰੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਭੇਟਾ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਸੀ। ਮੌਕੇ ਦੇ ਸਿਆਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਇੱਕ, ਭੇਟਾ ਇੱਕ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸਲਈ ਖਾਤਾ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੀ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਤਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ (ਜੋ ਕਿ ਹਾਲ ਨੰਬਰ 5,3,3 ਦੇ ਅਤੇ ਸੋ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਬਿਗਾਜਮਾਨ ਸਨ) ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਚੈਕ ਕਰਕੇ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ਚੈਕ ਕਰਕੇ, ਠੋਕੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਬਕਾਇਆ ਬਿੱਲ ਪੈਂਡਿੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਲੈਕੇ, ਜੋ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵਧੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਉਹ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਰਸੀਦ ਕਟਾ ਕੇ(ਰਸੀਦ ਨੰਬਰ 583, ਮਿਤੀ 20/08/2015) 76 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ। ਉਹਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਹੁਣ ਵੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਇੱਕ ਹੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਮੰਨਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਭੇਟਾ ਇੱਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਕੇ ਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।

6. ਪ੍ਰਸ਼ਨ. ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਮਤਾ ਦੇਖ ਕੇ, ਵਿਚਾਰ ਕੇ, ਇਹ ਮਤਾ ਮੁਤਾਬਿਕ ਲੈਜਰ ਵਿੱਚ ਚਾਹੀਆ ਹੈ?

ਉੱਤਰ. ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 2-3 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਰੂਟੀਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਭੇਟਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵੱਡੇ-ਛੋਟੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ, ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਛੋਟੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਘਟਾ ਕੇ ਚੜਾ ਦਿੱਤਾ।

7. ਪ੍ਰਸ਼ਨ. ਐਸਾ ਮਤਾ ਵੀ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਟਾਕ ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੱਡਾ ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਗਿਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਉੱਤਰ. ਉਹਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਇੱਕ, ਭੇਟਾ ਇੱਕ ਹੋਣ ਨੂੰ ਮਦੇਨਜਰ ਰਖਦਿਆਂ, ਸਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਵੇਰਵੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰਕੇ, ਵੱਡੇ ਜੋੜ ਵਿੱਚੋਂ ਛੋਟਾ ਜੋੜ ਘਟਾ ਕੇ, ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੈਜਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਕੇ, ਮਿਲਾਣ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਆਫਿਸ ਨੋਟ ਪੁੱਟ ਕੀਤੇ, ਜਿਸ ਪੁਰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੱਲੋਂ, ਅਕਾਊਂਟਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਮਿਲਾਣ ਕਰਨ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਵੀ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ ਗਈ। ਪਰ ਅਕਾਊਂਟਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ੍ਰ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਅੰਤਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮਤਾ ਨੰਬਰ 848, ਮਿਤੀ 15/01/2013 ਰਾਹੀਂ, ਚਾਰੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਇੱਕੋ ਹੀ ਦਰਸ਼ਨੀ ਭੇਟਾ ਇੱਕ ਸਾਰ ਨੀਯਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮਤੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਚਾਰੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਸਮਝਦਿਆਂ, ਵੱਡੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਛੋਟੇ ਘਟਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉੱਸ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰ.ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਕੱਤਰ ਸਨ ਅਤੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਨ। ਸ੍ਰ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ 04/08/2020 ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਲਏ ਜਾਣ।

ਮਿਤੀ 18/08/2015 ਨੂੰ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ 871 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੈਜਰ ਬੈਲੋਸ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਭੇਟਾ ਸਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਕੇਵਲ ਪੋਸਟਿੰਗ ਹੋਣ ਜੋਗ ਸੀ, ਨੂੰ ਗਿਣਾ ਕੇ ਸਟਾਕ ਲੈਜਰ 632 ਬਣਦਾ ਸੀ।

8. ਪ੍ਰਸ਼ਨ. ਜੋ ਲੈਜ਼ਰ ਪੱਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸਬਮਿਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ 18/08/2015 ਦਾ ਲੈਜ਼ਰ ਬੈਲੈਂਸ ਵੱਡਾ ਆਕਾਰ, ਦਰਮਿਆਨਾ (ਲੜੀਵਾਰ) ਦੇ ਕੀ ਆ ਰਹੇ ਹਨ?

ਉੱਤਰ. ਸ੍ਰ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਮਿਤੀ 18/08/2015 ਨੂੰ ਲੈਜ਼ਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਸੋ ਰੂਮ ਵਿਚ ਪਏ ਬਿਗਜਮਾਨ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਘਟਾ ਕੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੜੀਵਾਰ:-

ਵੱਡਾ ਲੜੀਵਾਰ : 27

ਅਤੇ ਦਰਮਿਆਨਾ ਲੜੀਵਾਰ:91

9. ਪ੍ਰਸ਼ਨ. ਪੱਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਜੋ ਲੈਜ਼ਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਬਮਿਟ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ 18/08/2015 ਦੇ ਲੈਜ਼ਰ ਬੈਲੈਂਸ ਪੁੱਛਿਆ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਉੱਥੇ ਉੱਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਸੀ, ਉੱਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਜ਼ਿਕਰ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ?

ਉੱਤਰ. ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੱਡਾ ਆਕਾਰ ਲੈਜ਼ਰ 2015-16 ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 72 ਮੁਤਾਬਿਕ, 18/08/2015 ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ 59 ਅਤੇ ਸਾਲ 2013-14 ਪੰਨਾ 31 ਤੋਂ ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਆਗਿਆ ਲੈਕੇ ਦਰਸਤ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ। 163 ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 20/08/2015 ਨੂੰ ਰਸੀਦ ਨੰਬਰ 583 ਰਾਹੀਂ, ਸਸਪੈਂਸ ਖਾਤੇ 19 ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਟੋਟਲ ਮਿਤੀ 20/08/2015 ਤੱਕ 241 ਬਣਦਾ ਸੀ। ਸ੍ਰ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਕਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਤੇ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਕਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੱਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜੋ ਲੈਜ਼ਰ 2015-16 ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 72 ਦਿਖਾਈ ਹੈ, ਉੱਸ ਪਰ ਕਟਿੰਗ ਕਰਕੇ 391 ਤੇ ਮਿਤੀ 18/08/2015 ਨੂੰ ਹੀ ਘਟਾ ਕੇ, 5 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜੇਤੇ ਲਗਾਇਆ ਹੈ, 391 ਹੈ ਪਰ ਜੋ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਹੈ, ਉਹ 59 ਹੈ।

ਲੈਜ਼ਰ 2015-16 ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 55 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ ਮਿਤੀ 13/08/2015 ਨੂੰ 647 ਅਤੇ ਵਿਚਲੇ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਐਂਟਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮਿਤੀ 20/08/2015 ਨੂੰ ਰਸੀਦ

ਨੰਬਰ 583 ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਆਗਿਆ ਉਪਰੰਤ ਸਸਪੈਸ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ 57 ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਕੇ 704 ਬਣਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਜੋ ਲੈਜ਼ਰ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਟਿੰਗ ਹੋਈ ਹੈ। ਜੇ 2015-16 ਦਾ ਲੈਜ਼ਰ ਪੇਜ ਨੰਬਰ 55 ਹੈ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੀ ਕਟਿੰਗ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈ ਹੈ।

ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 55 'ਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ 23/07/2015 ਨੂੰ ਬਾਕੀ 722 ਸੋਅ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 20/08/2015 ਨੂੰ ਕੱਚੀ ਪੈਸਲ ਨਾਲ 949 ਸੋਅ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪੁਸ਼ਨ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਆਪ ਜੀ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਮੀਡ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਹੋ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਪੜਤਾਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਬੰਦ ਹੈ। ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਮੌਕੇ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਸਹਿਯੋਗ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ 267 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੌਲ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀਂ ਰੱਲ ਮਿਲ ਕੇ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਤੇ ਸਟਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੈਭ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਸ੍ਰ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ, ਮੀਡ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ। ਸ੍ਰ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾਜ਼ਰ ਜਾਣ ਕੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ।

8. ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ

8.1 ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 267 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਨੂੰ ਕਰਦਿਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਤੀ 20/05/2020 ਨੂੰ ਜੋ ਹੈਂਡਿੰਗ ਅਤੇ ਟੋਕਿੰਗ ਉਵਰ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ. ਨੇ ਸ੍ਰ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕਲਰਕ ਨੂੰ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਲੈਜ਼ਰ ਨੂੰ ਚੈਕ ਜਦੋਂ ਕਰਨ ਲੱਗੇ, ਤਾਂ ਕੁਝ ਸਵਾਲ ਉਥੋਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਲਰਕ ਸ੍ਰ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ(ਜਿਸਨੇ ਚਾਰਜ ਲਿਆ ਸੀ) ਨੂੰ ਪੁੱਛਣੇ ਕੀਤੇ, ਇਹ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਜਾਨਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕਿਸ-ਕਿਸ ਰਾਸਤੇ ਬਾਈਂ ਦੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਾਹਰ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, (ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ) ਪਾਵਣ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਕਿਵੇਂ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਕੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ (ਦਰਜ ਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਭੇਟਾ ਸਹਿਤ ਦੇਣ ਦੀ)। ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਸਟੋਰ ਤੋਂ 2 ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਸਟੋਰ ਤੋਂ ਸ਼ੋਅ ਰੂਮ ਰਾਹੀਂ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਤਰੀਕਾ ਸਟੋਰ ਤੋਂ ਸਿੱਪੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 85 ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 87 ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਜਿਆਦਾ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਇਹ ਪ੍ਰੀਕਿਰਿਆ ਸੱਚੇ ਅਤੇ ਸੁੱਚੇ, ਇਮਾਨਦਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਨਿਭਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲੜੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਲੈਜ਼ਰ ਚੈਕ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਪੜਤਾਲ ਉਹਨਾਂ-ਉਹਨਾਂ ਥਾਵਾਂ ਜਾਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ। ਇਹ ਦੋ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੜਤਾਲ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

8.2 ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ, ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਵਿਭਾਗ, ਐੱਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਐਡਮਿਨਸਟ੍ਰੇਟਿਵ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਬਿਲਕੁਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਐੱਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਰਸਤੇ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਮਾਪਦੰਡ ਕਿਵੇਂ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸਮਝਣ

ਵਾਸਤੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਕਰੀਬਨ 3-4 ਦਿਨ ਲੱਗ ਗਏ। ਕਿਸੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਜਵਾਬ ਮਿਲਦੇ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਉਹਨਾਂ ਉਪਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤਕਰੀਬਨ ਇੱਕ ਮੱਤ ਪਾਏ ਗਏ। ਉਹ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਟਾਲ ਦਿੰਦੇ, ਇਹ ਕਹਿ ਕਿ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ, ਅਸੀਂ ਉਥੋਂ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਸਾਡੇ ਘਰ ਦੀਆਂ ਪਰੋਸ਼ਾਨੀਆਂ ਬਹੁਤ ਨੇ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ। ਐਸੇ ਉੱਤਰ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਪੜਤਾਲ ਜੇ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਹਟਾ ਲਿਆ ਸੀ।

8.3 ਹੁਣ ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਰਸਤਾ ਬਚਿਆ, ਉਹ ਸੀ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਲੈਜ਼ਰ ਤੇ ਡਾਕੂਮੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਣ ਦਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛਣ ਦਾ।

8.4 ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਦੀ ਗੱਲ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਮੁਨਕਰ ਹੋ ਚੁਕੇ ਸਨ। ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਨੂੰ ਰਾਜੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਰਾਸ ਐਗਜ਼ਾਮਿਨ ਸਬੰਧਿਤ ਗਵਾਹ ਦੇ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਇੱਕ ਰਸਤਾ ਬਚਿਆ, ਇਸ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ। ਪੜਤਾਲ ਕਰਦਿਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚਾਰਜ ਦੇਣ ਅਤੇ ਲੈਣ ਦਾ ਲੈਜ਼ਰ ਅਤੇ ਸਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛ ਗਿੱਛ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਰਦਿਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਉਣਤਾਈਆਂ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਓਵਰ ਰਾਇਟਿੰਗ, ਪੈਸਲ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ, ਓਪਨਿੰਗ ਅਤੇ ਕਲੋਸਿੰਗ ਬੈਲੈਂਸ ਓਵਰ ਰਾਈਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਖਰਚ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ, ਫਿਰ ਸਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਦੇ ਪੁੱਛਦੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਲਿਖਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ, ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪੈਸ ਵਿਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਆਰਡਰ, ਇਸ ਆਰਡਰ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਪੇਪਰ ਦੀ ਖਰੀਦ, ਉਸ ਪੇਪਰ ਦੇ ਖਰੀਦਣ ਵਿੱਚ ਵੇਸਟੇਜ ਦਾ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਰੱਖਣਾ ਫਿਰ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਢਾਇਦੇ ਰੱਖਣੇ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਸਹੀ ਪਿਆਨ ਨਾ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਖਰੀਦੇ ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ

ਦੇ ਪੇਪਰ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਛਪਾਈ ਦੌਰਾਨ ਕਿਵੇਂ ਪੇਪਰ ਬਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਦਫ਼ਤਰ ਰਾਹੀਂ ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ ਉਸੇ ਬਚੇ ਹੋਏ ਪੇਪਰ ਦਾ ਬਿਲ ਦੁਬਾਰਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

- 8.5** ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਕਿਵੇਂ ਸਹੀ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਗਲਤ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਕੋਲ ਬੱਚਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਨਾਲ ਬਚਾਏ ਜਾਂਦੇ, ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਇਸਤੋਂ ਉਪਰਿਤ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਛੱਪੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਕਿਵੇਂ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਿਆਣਪਾਂ ਵਰਤਦੇ ਕਿ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ ਜੋ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਿਵੇਂ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਿਲ-ਜੁਲ ਕੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ?
- 8.6** ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉਪਰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਿਤ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਰਾਹੀਂ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਾਂ ਨਿਭਾਉਂਦਿਆਂ/ਦੇਖਦਿਆਂ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਗਏ। ਜੇ ਵੀ ਸਬੰਧਿਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਵਾਸਤੇ ਸੱਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਬਿਆਨ ਲਿਖੇ ਜਾਂਦੇ। ਜੇ ਕਿ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅੰਗ ਹਨ।
- 8.7** ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੀਆਂ ਸਟਾਕ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਚੈਕ ਕੀਤੀਆਂ। ਸਟਾਕ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਲਦ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸਥਾਨ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਭਵਨ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ, ਸ੍ਰੀ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਜਾ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਥੇ ਬਹੁਤ ਬੁਰੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਧੀਕ ਅੰਗ ਪਏ ਸਨ। ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਲ 1995 ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਵਧੀਕ ਅੰਗ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹਨਾਂ ਨੇ 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਅਤੇ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਤੋਂ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ

ਵਿੱਚ ਵਪੀਕ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਗੋਲਡਨ ਆਫਸੈਟ ਪ੍ਰੈਸ ਜਾਕੇ ਇਹ ਜਾਨਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇੰਨੇ ਜਿਆਦਾ ਅੰਗ ਕਿਵੇਂ ਡਾਪੇ ਗਏ ਹਨ।

8.8 ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਗੋਲਡਨ ਆਫਸੈਟ ਪ੍ਰਿਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਥਾ ਸਾਲ 1995 ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਸਾਲ 2012 ਤੱਕ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਨੇ ਵਪੀਕ ਅੰਗ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਸਾਲ 2012 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਕੱਢੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ।

8.9 ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਆਇਆ ਕਿ ਸਾਲ 2013-14 ਵਿੱਚ ਸੁ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ, ਕਲਰਕ ਵੱਲੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਭੇਟਾ ਲੈ ਕੇ ਗਬਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

8.10 ਸੁ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਠੀਕ ਤਰੀਕੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਖੀਰਲੇ ਦੇ ਦਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਕਿ ਛੁੱਚਾਂ ਦੀ ਪੋਸਟਿੰਗ ਵੀ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਪੋਸਟਿੰਗ ਨਾ ਤਾਂ ਅਕਾਊਂਟਸ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ, ਨਾ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਐਸ.ਐਸ.ਕੋਹਲੀ ਚਾਰਟਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਚੈਕ ਕੀਤੀ ਗਈ।

8.11 ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਟਾਕ ਲੈਜ਼ਰ ਨੂੰ ਚੈਕ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ ਨੇ 2012-13 ਵਿੱਚ ਚਾਰਜ ਸੁ.ਸੁਖਵੰਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਲਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਉਸ ਚਾਰਜ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਮਿਲਾਨ ਸਾਲ 2012-13 ਦੀ ਲੈਜ਼ਰ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਜੋ ਲੈਜ਼ਰ ਬੈਲੈਂਸ ਸਾਲ 2012-13 ਦੀ ਚਾਰਜ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਬੈਲੈਂਸ ਸਾਲ 2010-11 ਦੀ ਲੈਜ਼ਰ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸੁ.ਗੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ, ਜਿਸਨੇ ਸਾਲ 2012-13 ਦਾ ਚਾਰਜ ਦਵਾਉਣ ਲੰਗਿਆਂ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਲੈਜ਼ਰ ਬੈਲੈਂਸ ਸਾਲ 2012-13 ਦੀ ਲੈਜ਼ਰ ਨਾਲ ਮੇਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਖਾ ਰਹੇ? ਸੁ.ਗੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਗਰ ਚਾਰਜ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਚਾਰਜ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਮੱਜੂਦਾ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ. ਕੰਮ ਕਲਰਕ ਸੁ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 2012-13 ਦੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸਟਾਕ ਲੈਜ਼ਰ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੌਨਟੇਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੱਜੂਦਾ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜੋ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਪਏ ਹਨ, ਉਹ

ਸਟਾਕ ਲੈਜ਼ਰ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਾਲ 2012-13 ਦੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸਟਾਕ ਲੈਜ਼ਰ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ, ਉਸਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਸਾਲ ਦੀ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਬਕਾਇਆ ਪੈਸਲ ਨਾਲ ਕੱਢਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਹਰ ਐਂਟਰੀ ਨੂੰ ਬਿਨ੍ਹਾ ਕਟਿੰਗ ਤੋਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

- 8.12 ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੌਰਾਨ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਾਰ ਮਿਤੀ 18/08/2015 ਨੂੰ ਸ੍ਰ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ, ਇੰਚਾਰਜ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੇਲ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਰ ਲਿਖਤੀ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਾਲ 2013-14 ਤੋਂ ਮਿਤੀ 18/08/2015 ਤੱਕ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅਕਾਊਂਟਸ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਸਮੇਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਣ ਚੈਕ ਕਰਨਾ ਜਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ। ਮਿਤੀ 01/04/2013 ਤੋਂ 18/08/2015 ਤੱਕ ਦੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਲੈਜ਼ਰ (ਅਨੁਲੱਗ ਨੰ: 16) ਨੱਥੀ ਹੈ। ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੇਲ ਸਮੁੱਖ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸਦੀ ਪੋਸਟਿੰਗ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਤੀ 18/08/2015 ਤੋਂ 20/05/2020 ਤੱਕ ਚੈਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੀ।
9. ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨਾਂ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪੁੱਜਿਆ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

 - 9.1 ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ) ਤੋਂ ਚਾਰਜ ਦੇਣ ਸਮੇਂ 267 ਜਾਂ 212 ਘੱਟ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ?
 - 9.2 ਕੀ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅਣ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਛਾਪੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ?
 - 9.3 ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਕਦੇ ਤੋਂ ਘਟਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ?
 - 9.4 ਕੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦੀ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਇੰਸਪੋਕਟਰ, ਇੰਟਰਨਲ ਆਡੀਟਰ ਜਾਂ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਕਦੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ?

9.5 ਮਿਤੀ 18/08/2015, ਜਿਸ ਦਿਨ ਸਟਾਕ ਦੀ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ।

9.6 ਕੀ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੰਡਣ ਦੇ ਜੁਬਾਨੀ ਜਾਂ ਲਿਖਤ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ?

9.7 ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਦੀ ਅਗਨ ਭੇਂਟ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਸਰੂਪ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ?

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਗਲੇ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

9.1 ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ) ਤੋਂ ਚਾਰਜ ਦੇਣ ਸਮੇਂ 267 ਜਾਂ 212 ਘੱਟ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ?

ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਦੇ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਚਾਰਜ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਮਿਤੀ 20/05/2020 ਨੂੰ 212 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਚਾਰਜ ਰਿਪੋਰਟ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਗ/4 (ਦੇਖੋ:- ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ, ਭਾਗ-2, ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 384) ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਪਾਏ ਗਏ। ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਜਥੇਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨੇ 267 ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਘੱਟ ਹੋਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ।

ਮਿਤੀ 24/07/2020 ਨੂੰ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਜੁਬਾਨੀ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਕਿ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਭਰਪਾਈ ਲਈ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ। ਉਸਨੇ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕੇ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ। ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ 10,000/- (ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਲਈ ਸਨ। ਪਰ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਕਬੂਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਣ-

ਅਧਿਕਾਰਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਉਸ ਕੋਲ ਪਏ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੇ। ਇਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਨੰ: 4437 ਤੋਂ 4497 ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਅਣ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ, ਇਹ ਲੜੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਲੜੀ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀ। ਸ੍ਰ.ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਨੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਡ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਤੋਂ 10,000/- (ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ) ਲਈ ਪਰ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਡ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੈਸੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਨੇ 55 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੀ ਬਣਦੀ ਭੇਟਾ ਦਫਤਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾ ਦਿੱਤੀ। ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ 55 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੱਖਰੀਆਂ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਮੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ, ਜਿਸਦਾ ਵੇਰਵਾ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ: -

ਸੀ.ਨੰ.	ਬਿਲ ਨੰ:	ਮਿਤੀ	ਨਾਮ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ	ਗਿਣਤੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ
1	29922	04/03/20	ਗੁ: ਰਕਾਬ ਗੰਜ ਸਾਹਿਬ ਨਵੀ ਦਿੱਲੀ	30
2	29927	04/03/20	ਗੁ: ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ, ਇੰਦੌਰ (ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼)	04
3	29928	04/03/20	ਗੁ: ਸੀਸ ਗੰਜ ਸਾਹਿਬ, ਕਰਨਾਲ (ਹਰਿਆਣਾ)	15
4	29930	04/03/20	ਗੁ: ਬੁੱਢਾ ਜੋਹੜ (ਰਾਜਸਥਾਨ)	04
5	6888, 6889	19/03/20	ਗੁ: ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ, ਲੱਖਣਖੁਰਦ	02
ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ				55

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਰਿਕਾਰਡ ਚੈਕ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਵੱਲੋਂ 55 ਨਹੀਂ 54 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ, ਜੋ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ

ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਵੱਖਰੀਆਂ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਥਾਂਵਾ ਤੇ ਭੇਜੇ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ।

ਸੀ.ਨੰ.	ਬਿਲ ਨੰ:	ਮਿਤੀ	ਨਾਮ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ	ਗਿਣਤੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ
1	29922	04/03/20	ਗੁ: ਰਕਾਬ ਗੰਜ ਸਾਹਿਬ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ	25
2	29927	04/03/20	ਗੁ: ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ, ਇੰਡੋਰ (ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼)	04
3	29928	04/03/20	ਗੁ: ਸੀਸ ਗੰਜ ਸਾਹਿਬ, ਕਰਨਾਲ (ਹਰਿਆਣਾ)	15
4	29930	04/03/20	ਗੁ: ਬੁਢਾ ਜੌਹੜ (ਰਾਜਸਥਾਨ)	08
5	6888, 6889	19/03/20	ਗੁ: ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ, ਲੱਖਣਖੁਰਦ	02
ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ				54

ਇੱਕ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਾਰੇ ਜਿਸਦਾ ਲੜੀ ਨੰ: 4456 ਹੈ, ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਬਾਬੀ ਰਹਿੰਦੇ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ 6 (61-(54+1)) ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ) ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਗੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਵੀ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਕਲਰਕ ਸ੍ਰ.ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਆਪਣੇ ਚਾਰਜ ਲੈਣ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਕਿ ਇਹ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅਣ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਦਫਤਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ।।

ਇਹ ਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ) ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ 55 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੀ ਘੱਟ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਏ ਅਤੇ 267 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਘੱਟ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਪਤਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ) ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਸਮੇਂ ਸੁ.ਮਨਿਦਰ ਸਿੰਘ (ਮੌਜੂਦਾ ਕਲਰਕ) ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਦੇਣ ਮੌਕੇ ਲੈਜ਼ਰ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਪੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ 267 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਘੱਟ ਪਾਏ ਗਏ।

9.2 ਕੀ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅਣ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਛਾਪੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ?

(੩) ਜਾਂਚ ਦੋਰਾਨ ਗੋਲਡਨ ਆਫਸੈਟ ਪ੍ਰੈਸ (ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ) ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ (ਸੁ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ) ਨੂੰ ਦਫਤਰੀ ਆਰਡਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਗ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ। ਇਸੇ ਹੀ ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਣ ਸਿੰਘ (ਫੇਰਮੈਨ) ਅਤੇ ਸੁ.ਸਿਵਰਾਜ ਸਿੰਘ (ਮੈਨੇਜਰ) ਨੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੰਗ ਸਾਲ 2012-2013 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਾਲ 2019-20 ਤੱਕ ਦੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਛਾਪਾਈ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। (ਅਨੁਲੱਗ ਨੰ: 17 ਨੱਥੀ ਹੈ) ਇਸ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੈਸ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ 12,67,472 ਵਧੀਕ ਅੰਗ (8 ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਇਕ ਫਰਮਾਂ) ਸਾਲ 2012-2013 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਾਲ 2019-20 ਤੱਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਵਧੀਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾ ਤਾਂ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਗੋਲਡਨ ਆਫਸੈਟ ਪ੍ਰੈਸ ਕੋਲ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਕੋਲ ਹੈ। ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਾ ਤਾਂ ਇਹ ਵਧੀਕ ਪਾਵਨ ਅੰਗ ਕਦੀ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਬੰਧਿਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਦੀ ਵਾਪਸ ਮੰਗੇ ਗਏ।

ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵਾਪੂ ਪਾਵਨ ਅੰਗ ਛਾਪਣਾ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਘੋਰ ਅਪਰਾਧ ਵੀ ਹੈ। ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਅਣ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨਾ ਅਤਿ-ਨਿਦਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੇਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਅਤੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਜ ਦੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਦੋਵੇਂ ਭਵਨਾਂ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕੀਤਾ ਜਿੱਥੇ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਪੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਛਾਪਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਲਈ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਪੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਅੰਗ, ਜੋ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਲਈ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਕਮਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਣ-ਸਤਿਕਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਏ ਸਨ। ਕੁਝ ਪਾਵਨ ਅੰਗਾਂ ਤੇ ਪੂੜ-ਮਿੱਟੀ ਪਈ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮੁੜੇ ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਅੰਗ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਤਿਕਾਰ/ਮਰਿਆਦਾ ਤੋਂ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਇੰਨੇ ਮਾੜੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਏ ਹੋਣਾ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਇਕੋ-ਇੱਕ ਉਹ ਮਹਾਨ ਅਸਥਾਨ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਮੀਡ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਿਤੀ 02/10/2018 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ: ਉਗ/6 (ਦੇਖੋ- ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ, ਭਾਗ 02, ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 386)

"ਸਮੂਹ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸਖਤ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਬਾਈਡਿੰਗ ਹਾਲਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਫ਼-ਸਫ਼ਾਈ 10 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਕਰਕੇ ਵਾਧ-ਆਟ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ/ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਵਾਧ-ਆਟ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਛੱਪੇ ਫਰਮੇ ਗਿਣਤੀ-ਮਿਣਤੀ ਕਰਕੇ ਮੈਨੋਜ਼ਰ ਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਕੇ ਸੁਪਰ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਪਾਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ। ਇਸ ਉਪ੍ਰੰਤ ਜੋ ਵੇਸਟੇਜ/ਰੱਦੀ ਬਚੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੰਨ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਹੇਠ, ਹਾਲ ਦਾ ਨੰਬਰ ਲਿਖ ਕੇ ਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਵਿਖੇ ਭੇਜੇ ਜਾਣ। ਇਸ 'ਪਰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਅਮਲ ਹੋਵੇ ਅਗਰ ਦਿੱਤੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੈਕਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਉਨਤਾਈ ਪਾਈ ਗਈ, ਉਸ ਜ਼ਿਲਦ-ਸਾਜ਼ ਵਿਚੁੱਧ ਸਖਤ ਦਫ਼ਤਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਸਥੰਪਿਤ ਜ਼ਿਲਦ-ਸਾਜ਼ ਦਾ ਠੇਕਾ ਵੀ ਕੈਸਲ ਕੀਤਾ/ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਸ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਮੀਡ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਸ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਾਲ ਨੰ: 4 ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਫੋਟੋਆਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼

ਉਗ/8A ਤੋਂ 8F (ਦੇਖੋ- ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ, ਭਾਗ 02, ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 392 ਤੋਂ 397) ਲਈਆਂ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਨੇ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਅਦਬ-ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਅਤੇ ਫਰਮਿਆਂ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਰੱਖਣ ਦੇ ਚੰਗੇ ਟੇਬਲ ਜਾਂ ਪਲੰਘ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਹੋਏ ਸਨ।

ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪੱਤਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੋਈ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਧੀਕ ਪਾਵਨ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਪਾਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਹ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੈਸ ਅਤੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਸਮੂਹ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਅਦਬ-ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਦਫ਼ਤਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਬੇ-ਅਦਬੀ, ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਵਰਗੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਹੀ ਖੜਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਬਲਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਵੀ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਇਥੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਗਲਤ ਕੰਮ-ਕਾਜ, ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਬੇ-ਅਦਬੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰ. ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਪੂਰਾ ਹੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ।

ਸਿੱਖ ਕੰਮ ਲਈ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਹਰ ਕਾਰਜ ਭਾਵ ਜਨਮ ਸੰਸਕਾਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਤੱਕ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਓਟ ਆਸਰਾ ਲੈ ਕੇ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਹੀ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ

ਹਿੰਦੂ ਭਗਤਾਂ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਪੀਰ-ਪੈਰੀਬਰਾਂ ਅਤੇ ਭੱਟਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਉਸਤਤ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਆਪਣਾ ਹਰ ਸੁਆਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਕੇ ਜਿਉਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਅੰਗਾਂ ਨਾਲ ਉੱਚ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇ-ਅਦਬੀ ਕਰਕੇ, ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਅ) ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਨਿੱਜੀ ਸਹਾਇਕ, ਜਥੇਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਗਿਣਤੀ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ (ਮੈਜ਼ੂਦਾ ਇੰਚਾਰਜ), ਗੁ:ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਤੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ 24 ਤੋਂ 27 ਜੁਲਾਈ 2020 ਨੂੰ ਵਧੀਕ ਪਾਵਨ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਵਾਈ, ਜੋ ਕਿ 9,92,896 (ਅੱਖਰੀ ਨੌ ਲੱਖ ਬਾਨਵੇਂ ਹਜ਼ਾਰ ਅੱਠ ਸੌ ਛਿਅਨਵੇਂ) ਬਣਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਵੇਲ (ਡਿਜਾਇਨ ਸਾਲ 2009) ਵਾਲੇ ਪਾਵਨ ਅੰਗ 7,93,608 (ਸੌਤ ਲੱਖ ਤਿਰਾਨਵੇਂ ਹਜ਼ਾਰ ਛੇ ਸੌ ਅੱਠ) ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੀ ਵੇਲ (ਡਿਜਾਇਨ ਸਾਲ 2009 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ) ਵਾਲੇ 1,99,288 (ਅੱਖਰੀ ਇੱਕ ਲੱਖ ਨੱਕਿਨਵੇਂ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਸੌ ਅੱਠਾਸੀ) ਅੰਗ ਹਨ।

ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਪਾਵਨ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੀ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ, ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੀ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਜੁਬਾਨੀ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 55 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ) ਨੇ ਭੇਟਾ ਲੈ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਪਰ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ 54 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਚੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਅਤੇ । ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੜੀ ਨੰਬਰ 4456, ਕਿੱਥੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ, ਇਹ ਦੌਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ

ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਸਮਰੱਥ ਰਹੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 6 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅੱਜ ਵੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਟੋਰ ਵਿਖੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹਨ।

ਗੋਲਡਨ ਆਫਸੈਟ ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿਛਲੇ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ 12,67,472 ਵਧੀਕ ਪਾਵਨ ਅੰਗ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਗੋਲਡਨ ਆਫਸੈਟ ਪ੍ਰਿਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਜਦੋਂ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਪਾਸੋਂ ਬਿੱਲ ਰਾਹੀਂ ਪੈਸੈਟ ਕਲੇਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਬਿੱਲ ਵਿੱਚ ਕਲੇਮ ਹੋਏ ਪੇਪਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ, ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਧੀਕ ਪਾਵਨ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਾਲੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮਿਤੀ 05-11-2015 ਨੂੰ ਜਾਗਤ ਜੇਤ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ 6000 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ 6480 (ਕੁੱਲ ਕਾਗਜ 11,72,880 \div 181) ਅੰਗਾਂ ਲਈ ਕਾਗਜ ਦੀ ਪੈਸੈਟ ਵਸੂਲ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਜਦਕਿ 6088 (ਅੱਸਤਨ ਫਰਮੇ) ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਅੰਗ ਠੋਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਗੋਲਡਨ ਆਫਸੈਟ ਪ੍ਰੈਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ 12,67,472 ਵਧੀਕ ਪਾਵਨ ਅੰਗ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਧੀਕ ਅੰਗ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੁਬਾਨੀ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਗਤ ਜੇਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ 186 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ (125+61) ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ (125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਹੈ)। ਗੋਲਡਨ ਆਫਸੈਟ ਪ੍ਰੈਸ ਪਿਛਲੇ 25 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਪਾਵਨ ਅੰਗ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2012 ਤੋਂ ਹੀ ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਅੰਗ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਸ੍ਰ. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵਧੀਕ ਪਾਵਨ ਅੰਗ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਜਾਗਤ ਜੇਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਸਾਲ 2013-14 ਤੱਕ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਿਆਂ ਅਗਨ ਭੇਟ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ। ਜੇਕਰ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸੰਚ ਮੰਨੀਏ ਤਾਂ 16 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਅਗਨ ਭੇਟ ਲਈ ਭੇਜੇ ਗਏ ਵਧੀਕ ਪਾਵਨ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤਾਤ ਜਾਗਤ ਜੇਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਜੇਕਰ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨ ਲਈਏ ਕਿ ਸਿਰਫ 12,67,472 ਅੰਗ ਗੋਲਡਨ ਆਫਸੈਟ ਪ੍ਰੈਸ ਵੱਲ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲ 2012 ਤੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 17,93,608 ਅੰਗ (ਡਿਜਾਇਨ ਨਵੀਂ ਵੇਲ)

ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੱਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਭਵਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਅਤੇ 2,68,212 ਅੰਗ 186 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਬਾਕੀ 2,05,652 (12,67,472-7,93,608-2,68,212) ਪਾਵਨ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵੇਰਵਾ ਜਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਵਨ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਕਿੱਥੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਕੀ ਬਣਦੇ 2,05,652 ਪਾਵਨ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣੀ ਅਤਿਅੰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਲਈ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ‘ਤੇ ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸੱਚਾਈ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਸਕੇ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣ-ਸੁਖਾਵੀਂ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਧੀਕ ਪਾਵਨ ਅੰਗ ਇਸ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਕਟਿੰਗ, ਪਾਵਨ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਛਾਪਾਈ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਜਾਂ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਹੋਏ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਕੁਝ ਪਾਵਨ ਅੰਗ ਬਦਲਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਵਧੀਕ ਪਾਵਨ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਜੋ ਪਾਵਨ ਅੰਗ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਜੋ ਪਾਵਨ ਅੰਗ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਸਮੇਂ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਗੱਲ ਇਕੱਲੇ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਤੇ ਹੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਬਲਕਿ ਬਾਕੀ ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਹਿਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿੱਤਨੇਮ ਦੇ ਗੁਟਕਾ ਸਾਹਿਬ, ਸੈਚੀਆਂ ਸਾਹਿਬ, ਪੋਬੀਆਂ, ਪਾਰਮਿਕ ਪੁਸਤਕਾਂ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਟੀਕੇ, ਸ਼ਬਦਾਰਬ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭੇਟਾ ਰਹਿਤ ਤੇ ਭੇਟਾ ਸਹਿਤ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਗਬਨ ਹੋਣ ਦਾ ਸਿਕੇਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ‘ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਇਵੇਂ ਰੱਖਣਾ ਅਤਿ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੇ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਲ੍ਹੂਪਰੇ ਜਾਣਗੇ।

ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਸੁ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ, ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ), ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ, ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮਿਲੀ ਭੁਗਤ ਨਾਲ ਅਣ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸੁ:

ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਜੋ ਪ੍ਰੈਸ ਅਤੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮਿਤੀ 01/03/2019 ਤੋਂ 16/02/2020 ਤੱਕ ਸਕੱਤਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਣਾਪਿਕਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਜੁੰਮੇਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਨਾਂ ਹੀ ਇਸਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਆਪ ਕੋਈ ਉਚਿਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੇਠਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ‘ਤੇ ਕੋਈ ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਐਸਾ ਹੀ ਵਤੀਰਾ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਵਰਤਿਆ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਗੁਨਾਹ ਦਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ।

ਇਸ ਅਤਿ ਘਿੰਨੌਣੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਗੁਰੂ ਪੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬੇ-ਅਦਬੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬਣਦੀ ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਅੰਦ੍ਰੀਂਗ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਤੁਰੰਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਠੇਕਾ ਵੀ ਤੁਰੰਤ ਕੈਸਲ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗੁਨਾਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆ ਬਣਦੀ ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਅੰਦ੍ਰੀਂਗ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹਰ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਐਸੇ ਅਣਦੇਖੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਨਾਹ ਕਰਕੇ ਛੁੱਟਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਨਿਚਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਫਸਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਗੇ। ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਤੇ ਬਹੁਤ ਗਲਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਵੇਗਾ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਗੋਲਡਨ ਆਫਸੈਟ ਪ੍ਰੈਸ ਸਿਰਫ ਦਫਤਰੀ ਆਰਡਰ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਪਿੰਟ ਕਰੇ ਤੇ ਦਫਤਰੀ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਅੰਗ ਛਪਾਈ ਵੇਲੇ ਵਾਧੂ ਛਾਪਣੇ ਹਨ। ਪਰ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਪੂਰੇ ਪੂਰੇ ਅੰਗ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਜੇਕਰ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਵਨ ਅੰਗ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲੈਣ ਦਾ ਨਿਯਮਬੱਧ ਰਿਕਾਰਡ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਹੀ ਮਰਿਆਦਾ ਸਹਿਤ ਹੋਰ ਪਾਵਨ ਅੰਗ ਗੋਲਡਨ ਆਫਸੈਟ ਪ੍ਰੈਸ ਵੱਲੋਂ ਵਾਧੂ ਛਾਪੇ ਅੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖ ਕੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਗੋਲਡਨ

ਆਫਸੈਟ ਪ੍ਰੈਸ ਕੋਲ ਵਧੀਕ ਅੰਗ ਹੋਣ ਉਸ ਦਾ ਇੱਕ ਲੈਜ਼ਰ ਆਕਾਰ ਵਾਈਜ਼ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਛਪਣ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲਦਾਸ਼ਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਕੋਈ ਵੀ ਐਂਟਰੀ ਪੈਨਸਿਲ ਨਾਲ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅਖੀਰ ਮੈਨੋਜਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ। ਹਰ ਸਾਲ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅੰਦੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਸਾਹਿਤ ਲਈ ਵੀ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਕੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸਤਿਕਾਰ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਗਨ ਭੇਂਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਮਰਿਆਦਾ ਸਹਿਤ ਲਿਖਤੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਕੇ, ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਅਗਨ ਭੇਂਟ ਲਈ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇ।

9.3 ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਕਦੇ ਤੋਂ ਘਟਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ?

ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਆਡਿਟ ਬ੍ਰਾਂਚ ਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਜਮਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਪੜਤਾਲ ਅਕਤੂਬਰ 2018 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਜੋ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਬਾਜ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਪੈਸੇ ਨਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਸਾਲ 2013-14, 2014-15 ਅਤੇ 2016-17 ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਗਾਬਨ ਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਬਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2013-14 ਤੋਂ ਹੀ ਸ੍ਰ.ਬਾਜ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਪੈਸੇ ਦਾ ਗਾਬਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਕੁਝ ਅੰਸ਼ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ:

“ ਸਮੁੱਚੀ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲਿਖਤ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਲਿਟਰੇਚਰ ਫੰਡ ਦੇ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੀ ਭੇਟਾ 9,82,700/- ਰੁਪਏ ਭਾਈ ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ, ਕਲਰਕ ਸਪੁੱਤਰ ਸ੍ਰ. ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਜਮਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ ਜੋ ਆਡਿਟ ਬ੍ਰਾਂਚ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਡਿਟ ਇਤਿਰਾਜ਼ ਹੋਣ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ, ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸੰਬੰਧਤਾਂ ਪਾਸੋਂ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨਾਂ ਅਤੇ ਜੁਬਾਨੀ ਕੀਤੀ ਪੁਛ-ਗਿੱਛ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਈ ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਕਲਰਕ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਤਕਰੀਬਨ 13-14 ਸਾਲ ਤੋਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਾਨਾਂ ਪੁਰ ਛਿਉਟੀ

ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਣ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਬਣਦੀ ਭੇਟਾ ਲਿਆ ਕੇ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪਾਸ
 ਜਮਾ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਲੇਕਿਨ ਸਾਲ 2013-14 ਤੋਂ ਕੁਝ ਬਿੱਲਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਕੰਵਲਜੀਤ
 ਸਿੰਘ ਨੂੰ 5,03,286/- ਰੁਪਏ ਇਕ ਵਾਰੀ ਅਤੇ 80,600/- ਰੁਪਏ ਦੂਜੀ ਵਾਰੀ ਦਿੱਤੇ ਦੱਸ
 ਰਿਹਾ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਸਾਲ 2013-14 ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਦਫਤਰ ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੰ. 3688
 ਮਿਤੀ 25/11/2013 ਰਾਹੀਂ ਸ੍ਰੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇਣ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਇਸ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਵਾਪਸੀ
 ਸਮੇਂ ਇਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਛੇ ਬਿੱਲਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਬਿੱਲਾਂ ਦੀ ਬਣਦੀ ਰਕਮ
 1,08,500/- ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਦੂਸਰੀ ਵਾਰ ਆਰਡਰ ਨੰ: 4650 ਮਿਤੀ 7-
 02-2014 ਸ੍ਰੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇਣ ਲੱਗੀ ਸੀ ਇਸ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਵਾਪਸੀ ਸਮੇਂ ਇਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ
 ਨੌ ਬਿੱਲਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ ਤਿੰਨਾ ਬਿੱਲਾਂ ਦੀ ਬਣਦੀ ਰਕਮ 85,250/-
 ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ। ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਆਰਡਰ ਨੰ: 5222 ਮਿਤੀ 20/03/2014
 ਰਾਹੀਂ ਸ੍ਰੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇਣ ਲੱਗੀ ਸੀ ਇਸ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਵਾਪਸੀ ਸਮੇਂ ਇਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤਿੰਨ
 ਬਿੱਲਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਬਾਕੀ ਪੰਜਾ ਬਿੱਲਾਂ ਦੀ ਬਣਦੀ ਰਕਮ 3,10,000/-
 ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ। ਇਸ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨਾ ਡਿਊਟੀਆਂ ਦੀ 5,03,750/- ਰੁਪਏ
 ਨਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਰਕਮ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕੁਲ 5,03,286/- ਰੁਪਏ
 ਦੀ ਰਕਮ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਹੀ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ
 ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਡਿਊਟੀ ਪਰ ਜਾਣ ਉਪਰੰਤ ਬਣਦੀ ਹੈ ਇਸ ਸਾਲ ਦੀ ਆਖਰੀ ਡਿਊਟੀ ਕਰਨ
 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੇ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ
 ਵਾਲੇ ਬਿੱਲਾ ਦੀ ਰਕਮ **ਆਪ ਰੱਖਦਾ ਅਤੇ ਵਰਤਦਾ ਰਿਹਾ** ਹੈ ਇਸ ਵੱਲੋਂ ਮੌਬਾਇਲ ਵਿੱਚ
 ਕੀਤੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਾਸੋਂ ਪੈਸਿਆਂ ਬਾਰੇ ਘੱਟ ਅਤੇ ਜਿਆਦਾ
 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀਆਂ ਵਸੂਲੀਆਂ ਬਾਰੇ ਪੁਛਦਾ ਹੀ ਸੁਣਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਆਭਿਟ
 ਅਕਾਊਂਟ ਅਤੇ ਚੀਫ ਅਕਾਊਂਟ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਰਡਰ ਨੰ. 4650,
 5167 ਮਿਤੀ 07/02/2014, 29/12/2017 ਦਾ ਹੀ ਸਫਰ ਖਰਚ ਹੀ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਹੈ
 ਬਾਕੀ ਆਰਡਰ ਨੰ: 3688, 5222, 1267 ਮਿਤੀ 25/11/2013, 20/03/2014,
 17/06/2014 ਦਾ ਸਫਰ ਖਰਚ ਵਸੂਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਫਰ ਖਰਚ
 ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ. ਪਾਸੋਂ ਵਸੂਲੀ ਦੇਣ ਉਪਰੰਤ ਤਸਦੀਕ ਕਰਵਾ ਕੇ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਲੇਕਿਨ
 ਇਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਵਸੂਲੀਆਂ ਹੀ ਮੰਗਣਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹਨਾਂ
 ਵੱਲੋਂ ਵਸੂਲੀਆਂ ਦਿੱਤੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗਈਆ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਥੋਂ ਦੇਵੇਗਾ ਇਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪੁਛਿਆ

ਜਦੋਂ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਪੈਸੇ ਦੇ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਦਫਤਰ ਵਿਖੇ
 ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਏ ਇਹ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਿਆ ਇਸ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ
 ਕਿ ਮੈਂ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫਰਵਰੀ 2018 ਵਿੱਚ 30,000/- ਅੱਖਰੀ ਤੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ
 ਉਧਾਰ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਇਸ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ
 ਇਸ ਨੂੰ ਉਧਾਰ ਲਏ ਹੀ ਪੈਸੇ ਲੈ ਜਾਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਇਹ ਇਸ ਨੂੰ ਪੈਸੇ
 ਦੇਣ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇਖੋ
 ਸ੍ਰੀ ਪਾਵਨ ਸੂਰਪ ਦੇ ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਦੇ ਪੈਸੇ ਨਾ ਲਿਆਉਣਾ
 ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਇਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਧਾਰ ਲਏ ਹੀ 30,000/- ਰੁਪਏ
 ਲੈ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਵਿੱਚ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਵਸੂਲੀਆਂ ਮੰਗਣੀਆਂ
 ਜਿਹੜੀਆ ਦਿੱਤੀਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ 30,000/- ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਾ ਲੈਣਾ ਹੀ
 ਗਬਨ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਈਵਾਲ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਹਰਕਤ ਕੀਤੀ ਸਾਬਤ
 ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਲ 2014-15 ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਦਫਤਰ ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੰ: 1267
 ਮਿਤੀ 17/06/2014 ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਪਾਵਨ ਸੂਰਪ ਦੇਣ ਲਈ ਜਾਣ ਤੇ ਲੱਗੀ ਸੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ
 ਤਕਰੀਬਨ ਗਿਆਰਾਂ ਬਿੱਲ ਕੱਟ ਕੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਵਾਪਸੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਨੰ: 25916
 ਦੀ ਪੇਸੈਟ ਚੈਕ ਰਾਹੀਂ ਮਿਲੀ ਜੋ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪ ਖੁਦ ਖਜਾਨਚੀ ਪਾਸ ਜਮਾ
 ਕਰਵਾਇਆ ਬਾਕੀ ਬਿੱਲਾਂ ਦੀ ਪੇਸੈਟ ਨਗਦ 3,98,350/- ਰੁਪਏ ਮਿਲੀ ਜੋ ਜਮਾ ਨਹੀਂ
 ਹੋਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਰਡਰ ਨੰ. 5167 ਮਿਤੀ 29/12/2017 ਰਾਹੀਂ ਡਿਊਟੀ ਲੱਗੀ ਜਿਸ
 ਵਿੱਚ ਬਿੱਲ ਨੰ: 28087 ਦੀ 80,600/- ਰੁਪਏ ਰਕਮ ਜਮਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਚੈਕ
 ਆਪ ਆ ਕੇ ਖਜਾਨਚੀ ਪਾਸ ਜਮਾ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੇ ਕੈਸ ਜਮਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ
 ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸ ਵੱਲੋਂ ਬਿਆਨਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਫਰ
 ਖਰਚ ਲਏ, ਕਬੂਲ ਕੀਤੇ ਹਨ ਲੇਕਿਨ ਆਡਿਟ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦੀ ਲਿਖਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਲ
 2013-14 ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਪੰਜ ਲੱਗੀਆ ਡਿਊਟੀ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕੋ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਹੈ
 ਸਫਰ ਖਰਚ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਬਾਕੀ ਬਿੱਲਾਂ ਦਾ ਸਫਰ ਖਰਚ ਅਲਾਊਂਸ ਨਾ ਵਸੂਲ ਕਰਨਾ
 ਇਹ ਸਿੱਧ ਕਰਦਾ ਕਿ ਇਹ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਪੈਸੇ ਜਮਾ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਨੇ
 ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਿੱਲਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਖਜਾਨਚੀ ਪਾਸ ਜਮਾ ਕਰਵਾਉਣ
 ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਮੇਰੀ ਬਣਦੀ ਸੀ ਸਾਲ 2013-14 ਤੋਂ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਰਕਮ ਮੇਰੇ ਨਾਮ ਲੱਗਦੀ ਹੈ

ਮੈਂ ਜਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਸੁਮੇਹਵਾਰੀ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਰਕਮ ਮੈਂ ਆਪ ਜਮਾ ਕਰਾਵਾਂਗਾ। ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਰਕਮ ਮੈਂ ਆਪ ਵਸੂਲ ਕਰਾਂਗਾ।

ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸ/ਸੁਪ: ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2013-14 ਵਿੱਚ ਆਡਿਟ ਬ੍ਰਾਂਚ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਪੇਮਿਟ ਵਸੂਲਣ ਯੋਗ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਵਸੂਲਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਆਡਿਟ ਬ੍ਰਾਂਚ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 2018 ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਣਾ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਸੁਮੇਹਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਿੱਲ ਕੱਟ ਕੇ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਵਾਪਸੀ ਆਉਣ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਫਰ ਖਰਚ ਅਲਾਊਂਸ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਸੂਲੀਆਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਰਕਮ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਖੇ ਜਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਬਾਰੇ ਪੁਛਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਸਫਰ ਖਰਚ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਪੇਮਿਟ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਬਾਰੇ ਤਸੱਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਦੁਸਰੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ ਛਿਉਟੀਆਂ ਦੇ ਸਫਰ ਖਰਚ ਨਾ ਤਸਦੀਕ ਕਰਵਾਉਣਾ, ਨਾ ਵਸੂਲੀਆਂ ਲੈਣਾ ਨਾ ਪੇਮਿਟ ਜਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਬਾਰੇ ਪੁਛਣਾ ਦੀ ਬਣਦੀ ਸੁਮੇਹਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਧੀ ਲਾਪਰਵਾਈ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਭਾਈ ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਗਬਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੀਆਂ ਆਖਰੀ ਸਤਰਾਂ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

“ਇਹ ਬਿੱਲਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਭਾਈ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਗਬਨ ਕੀਤੀ ਸਿੱਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਇਹ ਕੇਵਲ ਭਾਈ ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਕਲਰਕ ਵੱਲੋਂ ਇਕੱਲੇ ਹੀ 9,82,700/- ਰੁਪਏ ਅੱਖਰੀ ਨੌ ਲੱਖ ਬਿਆਸੀ ਹਜ਼ਾਰ ਸੱਤ ਸੌ ਰੁਪਏ ਕੇਵਲ ਰਕਮ ਦਾ ਗਬਨ ਕੀਤਾ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਜਾ ਦੇ ਕੇ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਰਕਮ ਵਸੂਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।”

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜਦੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਪੂਰੀ ਰਕਮ ਸਾਲ 2013-14 ਤੋਂ ਹੀ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਿ ਭਾਈ ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਕੱਟੀ ਰਸੀਦ ਦੀ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਪਰ ਇਹ ਤੱਥ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਸਰੂਪ ਬਿਨਾਂ ਰਸੀਦ ਤੋਂ ਹੀ ਬਾਹਰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਉਸਦੀ ਰਕਮ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਪਾ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਸ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ

ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜਦੋ ਵੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਬਾਹਰ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-
 ਵੱਖ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਕੁਝ ਸਰੂਪ ਦਫਤਰੀ ਆਰਡਰ ਤੇ ਵੀ ਵੱਧ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਉਸਦਾ
 ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਨਾ ਹੀ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ
 ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਵਾਪੂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕਰਨ
 ਸਮੇਂ ਬਿੱਲ ਕੌਣ ਕੱਟਦਾ ਸੀ? ਕਿਉਂਕਿ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ ਤੇ ਇਲਾਵਾ ਬਿੱਲ ਕੱਟਣ ਦੀ ਜਿਮੇਵਾਰੀ
 ਨਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਕੱਟ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ ਦੀ ਡਿਊਟੀ,
 ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੇ ਇੰਝ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ
 ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਿਲੀ ਭੁਗਤ ਨਾਲ ਹੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਆਰਡਰ
 ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਕੋਈ
 ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਸੁ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਪਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ
 ਉਸਨੇ ਲਿਖਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਾਵਨ
 ਸਰੂਪ ਆਰਡਰ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਏ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਅਗਰ ਐਸੀ ਕੋਈ
 ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਵੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਉਸਨੇ ਪੜਤਾਲ
 ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਸੁ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋ
 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹਲਫ਼ੀਆ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਿਨ੍ਹਾਂ
 ਰਸੀਦ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਖੀਰਲੇ ਦਿਨ ਤੱਕ ਇਸ ਇੰਤਜਾਰ ਵਿੱਚ
 ਰਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਸਲ ਬਿਆਨ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ
 ਉਸ ਤੇ ਬਣਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਪਰ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ ਹਲਫ਼ੀਆ ਬਿਆਨ
 ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਬਿਆਨ ਜੋ ਸ. ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਦੇ
 ਮੌਬਾਇਲ ਫੋਨ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਬਿਆਨ ਇੱਕੋ ਹੀ ਨੋਟਰੀ ਪਬਲਿਕ ਤੇ ਤਸਦੀਕ
 ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਹਨ ਜਦਕਿ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸੁ.ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਕੋਟ ਮਿੱਤ ਸਿੰਘ,
 ਤਾਰਨ ਤਾਰਨ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਸ. ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਪਰਦਿੱਓ ਤਹਿਸੀਲ
 ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰਬਰ
 ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸਤੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਸਬੰਧਿਤ ਬਾਕੀ
 ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੁ. ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਪਾਸੋਂ ਹੀ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਪਾਵਨ
 ਸਰੂਪ ਬਾਹਰ ਭੇਜਣ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ
 ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਾਹਰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ

ਸੀ ਕਿ ਕਿਸ ਸਟਾਫ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲੱਗਈ ਹੈ, ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਡਰ ਨੰ: 4902 ਮਿਤੀ 23/03/2011 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ :

“ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਖਤ ਸੰਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਅਥਿਰਲ ਨਗਰ ਸਾਹਿਬ, ਨਾਂਦੇੜ, ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਹਿੰਤ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਸਟਾਫ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲੱਗਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

- 1) ਸ.ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਲਰਕ(ਪ੍ਰ.) ਇਹ ਰਸੀਦ ਬੁੱਕ ਲੈ ਕੇ ਤੇਲ ਆਦਿ ਦਾ ਖਰਚਾ ਲੈ ਕੇ ਆਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੀ ਭੇਟਾ ਚੈਕ/ਡਰਾਫਟ ਆਦਿ ਰਾਹੀਂ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ।
- 2) ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਗ੍ਰੰਥੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ
- 3) ਭਾਈ ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ, ਸੇਵਾਦਾਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ
- 4) ਭਾਈ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਟੈਲੀਫੋਨ ਆਪਰੇਟਰ
- 5) ਭਾਈ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੇਵਾਦਾਰ ਲਾਅ ਬਾਂਚ
- 6) ਭਾਈ ਸਤਿਨਾਮ ਸਿੰਘ ਡਰਾਈਵਰ ਗੱਡੀ ਨੰ: ਪੀ.ਬੀ 02 ਏ.ਜੇ 9903 ਪੁਰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਵੇਗਾ।”

ਉਪਰੋਕਤ ਆਰਡਰ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਾਹਰ ਭੇਜਣ ਬਾਰੇ ਹੁੰਦੇ ਆਰਡਰਾਂ ਵਿਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪੁੱਛਣ ‘ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਨਾ ਹੀ ਵਾਪਸੀ ਆਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਅੰਦਰਾਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਿਨਾਂ ਰਸੀਦ ਕੱਟੇ ਵੀ ਵੱਡੇ ਗਏ ਹੋਣਗੇ। ਜੇਕਰ ਕਰਮਚਾਰੀ 9,82,700 ਦੀ ਰਕਮ ਜੇਥੇ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 4 ਸਾਲ ਇਸ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖੋ-ਪਰੋਖੇ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਮੰਨੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਭੇਟਾ ਬਿਨਾਂ ਰਸੀਦ ਕੱਟੇ ਜੇਥੇ ਵਿਚ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਆਰਡਰਾਂ ਵਿਚ ਸਬੰਧਿਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਗਦ ਰਕਮ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਿਰਫ ਮਾਇਆ

ਚੈਕ ਜਾਂ ਡਰਾਫਟ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਨਗਦ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਕੋਈ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2013-14 ਵਿਚ ਹੀ ਨਗਦ ਰਕਮ ਦਾ ਗਬਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਆਡਿਟ ਬੁਂਚ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਤੋਂ ਸਾਲ 2013-14 ਤੋਂ ਹੀ ਰਕਮ ਵਸੂਲਣਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੁਭਾਨੀ ਆਗਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਕਈ ਵਾਰ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਵੀ ਰੋਕੀ ਗਈ। ਹਰ ਵਾਰ ਇਹ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਇਤਨੀ ਵੱਡੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਸਾਲ 2013-14 ਵਿਚ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਕੱਤਰ ਤੱਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਗਬਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਲ 2013-14 ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਜਾਗਰ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਲਈ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ।

9.4 ਕੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦੀ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਇੰਟਰਨਲ ਆਡੀਟਰ ਜਾਂ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ?

ਸਰਕਾਰੀ ਆਡੀਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨਲ ਆਡੀਟਰ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦੀ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਸ੍ਰ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ, ਮੌਕੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ, ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ) ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਜਸਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਨੇ ਅਗਸਤ 2015 ਵਿੱਚ ਸ਼ੋਅ ਰੂਮ ਤੇ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਪਏ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੇ ਸਟਾਕ ਦਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲੈਜ਼ਰ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਕਲੇ ਹੋਏ ਬਕਾਏ ਨਾਲ ਮਿਲਾਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 239 ਵੱਧ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਭੇਟਾ ਸਹਿਤ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ

ਸ੍ਰ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ, ਮੌਕੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਸ੍ਰ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ, ਮੌਕੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਨੇ ਸਾਲ 2013-14 ਤੋਂ ਸਾਲ 2014-15 ਦੀ ਲੈਜ਼ਰ ਵੀ ਦੇਖੀ ਅਤੇ ਆਫਿਸ ਨੋਟ ਮਿਤੀ 18/08/2015 ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ :

“ਦਾਸ ਵੱਲੋਂ ਚੈਕ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਹਾਲ ਨੰ: 03,05 ਅਤੇ ਸੋਅਰੂਮ ਵਿੱਚ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਮਿਲਾਣ ਸਾਲ 2015-16 ਦੀ ਲੈਜ਼ਰ ਨਾਲ ਕਰਨ ‘ਤੇ 239 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੱਧ ਪਾਏ ਗਏ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਾਲ 2013-14, 2014-15 ਦੀ ਲੈਜ਼ਰ ਵੇਖੀ ਗਈ। ਸਾਲ 2013-14 ਦੀ ਲੈਜ਼ਰ ਦੇ ਪੰਨਾ ਨੰ: 31 ਤੋਂ ਮਿਤੀ 01-04-2014 ਦੀ ਬਣੀ ਲੈਜ਼ਰ ਤੇ 237 ਪਾਵਨ ਜਾਗਤ ਜੇਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ 74 ਪਾਵਨ ਜਾਗਤ ਜੇਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਭਾਵ 163 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਘੱਟ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਅੱਜ ਤੀਕ ਮਿਲਾਨ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਗਲਤੀ ਦੀ ਦਰੁੱਸਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 163 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜੋ ਘੱਟ ਢੁਕੇ ਗਏ ਹਨ ਤੇ 76 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜੋ ਉਕਤ ਹਾਲਾਂ ਤੇ ਸੋਅ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ ਭਾਵ $163+76 = 239$ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲ 2015-16 ਦੀ ਚਾਲੂ ਲੈਜ਼ਰ ਦੇ ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 72 ਤੇ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਭੇਟਾ ਸਹਿਤ ਦੇਣ ਲਈ ਸੰਬੰਧੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਹਿੱਤ।”

ਇਸ ਆਫਿਸ ਨੋਟ ‘ਤੇ ਮਨਜ਼ੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਕੱਤਰ, ਸੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ :

“(ੴ) 163 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜੋ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਘੱਟ ਢੁਕੇ ਹਨ ਅੱਗੇ ਦਿਖਾਕੇ ਦਰੁੱਸਤੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ।

(ਅ) 76 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜੋ ਵੱਧ ਹਨ ਦੀ ਸਟੋਰ ਰਸੀਦ ਸਸਥੈਸ ਖਾਤੇ ਕੱਟ ਲਈ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਕੱਲ ਨੂੰ ਜੋ ਲੋੜ ਪਵੇ ਤਾਂ ਦਰੁੱਸਤੀ ਹੋ ਸਕੇ।“

ਉਪਰੋਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਨੇ ਇਹ ਨੋਟ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੋਅ ਰੂਮ ਅਤੇ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਜਾਗਤ ਜੇਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ 871 ਹਨ ਪਰ ਲੈਜ਼ਰ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਬਕਾਏ ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਿਰਫ 632 ਸਨ। ਇੱਥੋਂ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਆਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ

ਕਰਕੇ ਕੁੱਲ 871 ਦਰਸਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਲੈਜ਼ਰ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 632 ਇੱਕਠੀ ਦਰਸਾ ਕੇ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਉਲਝਾਊਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਦਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਿਕ ਵਾਸਤਵਿਕ ਸਟਾਕ ਅਨੁਸਾਰ 29 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੱਡਾ ਆਕਾਰ ਪਦਫੇਦ, 220 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ ਪਦਫੇਦ ਤੇ 4 ਦਰਮਿਆਨਾ ਸਾਈਜ਼ ਲੜੀਵਾਰ ਸਰੂਪ ਵੱਧ ਸਨ ਅਤੇ 14 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੱਡਾ ਆਕਾਰ ਲੜੀਵਾਰ ਘੱਟ ਸਨ। ਸ੍ਰ. ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ, ਉਦੋਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਭੇਟਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਘਾਟਾ-ਵਾਧਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਦਰਸਾਇਆ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਇੱਕ ਹੈ, ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਇੱਕ ਹੈ, ਭੇਟਾ ਇੱਕ ਹੈ, ਸਤਿਕਾਰ ਇੱਕ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਜਾਣਕੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰ. ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਖਾਤੇ ਦੀ ਆਕਾਰ ਵਾਈਜ਼ ਵੰਡ ਹੋਈ ਉਸ ਸਮੇਂ ਭੇਟਾ ਇਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਭੇਟਾ ਅਲੱਗ-2 ਸੀ। ਪਰ ਭੇਟਾ ਇਕ ਹੋ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਖਾਤਾ ਵੀ ਇੱਕ ਹੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਆਈਆਂ। ਇੰਜ਼ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰ. ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ, ਉਦੋਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਆਕਾਰ ਵਾਈਜ਼ ਵੰਡ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ। ਇਹ ਇਸਦਾ ਨਿੱਜੀ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅਣ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰ ਲੈਣਾ, ਗੈਰ-ਸਿੰਮੇਵਾਰਾਨਾਂ ਕਾਰਜ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਬਣਦੀ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ ਸ੍ਰ. ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਘਾਟੇ-ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਾਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸਹੀ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪੜਚੇਲ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਿਆਨ ਬੜੇ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਇਹ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ਕਿ ਐਸੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨਾਲ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਡਿਟ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵੀ ਇਹ ਗਲਤ ਸੀ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ:-

- ਕ)** 200 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਇੰਦਰਾਜ (ਐਂਟਰੀ) ਸਾਲ 2013-14 ਦੀ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿਚ ਸਾਲ 2018 ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੋ ਕਿ ਮਿਤੀ 18/08/2015 ਨੂੰ ਸੁ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ, ਇੰਚਾਰਜ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ ਤੋਂ ਕਰਾਉਣੀ ਬਣਦੀ ਸੀ।
- ਖ)** ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੇਨਟੇਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਨੇ ਤਕਰੀਬਨ ਹਰ ਐਂਟਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੱਢਿਆ ਬਕਾਇਆ ਕੱਚੀ ਪੈਸ਼ਿਲ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਹਰ ਸਾਲ ਦੇ ਉਪਨਿੰਗ ਤੇ ਕਲੋਸਿੰਗ ਬੈਲੈਸ ਉਪਰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਗਲਤੀ ਹੈ। ਮਿਤੀ 20/05/2020 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਲ 2013-14 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਾਲ 2019-20 ਤੱਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਉਪਨਿੰਗ ਤੇ ਕਲੋਸਿੰਗ ਬੈਲੈਸ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਰਕਾਰੀ ਆਡਿਟ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਜੋ ਵੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਆਡੀਟਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਨਿਕਲਦਾ ਸੀ, ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਅਪਣੇ ਲੈਜ਼ਰ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਦੇ ਬੈਲੈਸ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਖੇ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਡੀਟਰ ਵੱਲੋਂ ਚੈਕ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਬਕਾਇਆ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕਦੇ ਵੀ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।
- ਗ)** ਸ਼ੇਅ ਰੂਮ ਰਾਹੀਂ ਜੋ ਸਰੂਪ ਭੇਟਾ ਲੈ ਕੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੇਟਾ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਰਸੀਦਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਕਰਕੇ ਟ੍ਰੱਸਟ ਬੁਂਚ ਨੂੰ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। 100 ਰਸੀਦਾਂ (ਜਿਸਨੂੰ ਡੁੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਇਕੱਠੀ ਐਂਟਰੀ ਲੈਜ਼ਰ ਸਟਾਕ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਆਇਆ ਕਿ ਇੱਕ ਡੁੱਚ ਰਾਹੀਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡੁੱਚ ਨੰ: 24 ਵਿਚ (2301 ਤੋਂ 2400 ਤੱਕ) ਵਿਚ 52 ਦਰਮਿਆਨਾਂ ਆਕਾਰ ਦੇ ਸਰੂਪ ਭੇਟਾ ਸਹਿਤ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਰ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 90 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸ੍ਰ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਬੰਧਿਤ ਕਰਮਚਾਰੀ/ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਉਪਰੋਕਤ ਉਣਤਾਈਆਂ ਬਾਰੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਐਸ.ਐਸ. ਕੋਹਲੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ :

“ਅਸੀਂ 100 ਡੁੱਚ ਦੀ ਕੁਲ ਰਕਮ ਨਾਲ ਟੈਲੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਸਿੰਗਲ ਸਿੰਗਲ ਆਈਟਮ ਚੈਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਇਨਸਾਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਤਾਂ ਲੋਕ ਖੜੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਇੱਕ ਐਂਟਰੀ ਚੈਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਐਨੀਂ ਬਾਰੀਕੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੇਰਾ ਆਡਿਟ ਚਾਰਜ 3,500 ਤੋਂ 4,000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਕੂਲਾਂ/ਕਾਲਜਾਂ ਤੋਂ 2,100 ਤੋਂ 3,100 ਰੁਪਏ ਚਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਚਾਰ ਤੋਂ ਪੰਜ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਅੰਡਰ 77 ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ 80-85 ਵਿਦਿਆਕ ਅਦਾਰੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਟੈਲੀ ਨਾਲ ਚੈਕ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਡੁੱਚ ਦੇ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਵੇਰਵੇ ਮੇਰੇ ਟੈਲੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਦਕਿ ਡੁੱਚ ਨੰ: 30 ਵਿਚ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦਰਜ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਸਾਡਾ ਟੈਲੀ ਦਾ ਬੈਲੇਸ ਐਕਚੁਅਲ ਬੈਲੇਸ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ।”

ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ: -

1. ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਹਰ ਇੱਕ ਇੰਦਰਾਜ਼ (ਐਂਟਰੀ) ਚੈਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।
2. ਧੰਨ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਬਾਰੀਕੀ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਦੱਸਦਾ ਹੈ। ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਮਿਲਾਨ ਨੂੰ ਬਾਰੀਕੀ ਦਾ ਮਿਲਾਨ ਦੱਸ ਕੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਈ। ਇੰਝ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਆਡੀਟਰ ਲਈ ਕੋਈ ਮਾਈਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਐਸੇ ਆਡੀਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਹੀ ਕਿਉਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਵੀ ਚੈਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਫਰਵਰੀ 2010 ਵਿਚ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰੈਸਾਂ ਦਾ ਅਕਾਊਂਟ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ਡ ਆਨ-ਲਾਈਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਪਾਸੋਂ ਪੁੱਛੀ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਇਹ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ :

“ ਸਾਲ 2010 ਵਿਚ Deloitte ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਆਨ ਲਾਈਨ ਦਾ ਕੰਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਆਨ ਲਾਈਨ ਕੰਮ ਦਾ ਪੈਕੇਜ ਬਣਾ ਕੇ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੱਜ ਤੱਕ ਫਾਈਨਲ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਆਈ Interim ਰਿਪੋਰਟ ਸ਼ਾਇਦ ਆਈ ਹੋਵੇ ਪਰ ਉਹ ਕੰਮ ਵਿਚਾਲੇ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡਿਵੈਲਪਡ ਸਿਸਟਮ ਤੇ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਜੋ ਅੱਜ ਤੱਕ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹੈ।”

ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ “ਸ਼ਾਇਦ” ਤੋਂ ਜਾਹਿਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਨਲਾਈਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ, ਉਸਨੂੰ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ “Deloitte” ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ?

ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਟੈਂਡਰ ਡਾਕੂਮੈਟ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਸ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਚਾਰ ਕੰਮ ਦਰਜ ਸਨ :

- 1) Internal Audit (Pre/Concurrent Audit on daily basis) including stores etc. at all locations.
- 2) Computerization of Accounts on regular basis of all the location.
- 3) Implementation of Internal control system as suggested by world renowned Consultancy firm.
- 4) Implementation of online system being proposed & designed by the above- mentioned Consultancy firm.

ਐਸ.ਐਸ. ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੋਸਟ ਹੈ ਕਿ ਆਨ-ਲਾਈਨ ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਦਾ ਸਿਸਟਮ ਅੱਜ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜੋ ਕਿ ਉਕਤ ਲੜੀ ਨੰ: 4 ਤੇ ਦਰਜ ਹੈ। ਉਕਤ ਲੜੀ ਨੰ: 3 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੰਟਰਨਲ ਕੰਟਰੋਲ ਸਿਸਟਮ ਜੋ ਕਿ ਕੰਸਲਟੈਂਸੀ ਫਰਮ ਵੱਲੋਂ ਸੁਭਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਵੀ ਅੱਜ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜੇਕਰ ਇੰਟਰਨਲ ਕੰਟਰੋਲ ਸਿਸਟਮ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਉਣਤਾਈਆਂ ਨਾ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ-ਘਾਟਾ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਕਿ ਸਾਲ 2013-14 ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਅਕਾਊਂਟਸ ਜੋ ਕਿ ਉਕਤ ਲੜੀ ਨੰ: 2 ਤੇ ਦਰਜ ਹੈ, ਤੇ ਵੀ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ। ਐਸ.ਐਸ ਕੋਹਲੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਕੁਝ ਰਿਕਾਰਡ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਸਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਬੰਧਿਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਮੈਨੁਅਲ ਸਟਾਕ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਐਂਟਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੱਢੀ ਪੈਸਲ ਨਾਲ ਬਕਾਇਆ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ 10 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਹ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਮੁਕਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਐਸ.ਐਸ ਕੋਹਲੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਕੰਮਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ :

“ਮੇਰਾ ਕੰਮ ਪ੍ਰੀ ਆਡਿਟ ਦਾ ਹੈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਹਨ। ਮੈਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਗੱਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਕੰਮ ਕੇਵਲ ਫਾਂਟਿਨਾਸ ਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਐਸੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ‘ਤੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦਾ।”

ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਸਪੋਸਟ ਹੈ ਕਿ ਐਸ.ਐਸ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨੂੰ ਸੌਖ੍ਯ ਗਏ ਚਾਰ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਕੰਮ (25%) ਹੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਉਸਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਤੋਂ ਵੀ ਸਪੋਸਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਟੈਂਡਰ ਡਾਕੂਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਇਹ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਵੀ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਵੇਗਾ। ਟੈਂਡਰ ਡਾਕੂਮੈਂਟ ਦੀ ਮੱਦ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:-

“The proprietor/Main Partner should be able to devote full time to the audit. His presence would be required in Amritsar for at least 2-3 days in a week & also on other location from time to time.”

ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨੂੰ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਕੀ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ 4 ਤੋਂ 5 ਵਾਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਪੋਸਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਅਦਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਇਆ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭੇਟ

ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅੱਗੇ ਭੈਟ ਕੀਤੀ ਮਾਇਆ ਤੋਂ ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੜੇ ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ ਲਿਖਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ “ਬਾਰੀਕੀ” ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਦੱਸਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜੋ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੇਕਰ ਅਕਾਊਂਟਸ ਕੰਪਿਊਟਰਾਜ਼ੀਡ ਕੀਤੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਇਹ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਦਾ ਐਨਾਂ ਮਾੜਾ ਹਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਸ਼ਾਖ ਤੇ ਧੋਬਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਆਡੀਟਰ ਨੂੰ ਕੰਮ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਣਦੀ ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ (ਕ, ਖ ਅਤੇ ਗ ਤੱਕ) ਦੱਸੀਆਂ ਉਣਤਾਈਆਂ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਸਮਾਂ ਘੱਟ ਸੀ। ਉਣਤਾਈਆਂ ਮਿਤੀ 18/08/2015 ਤੱਕ ਠੀਕ ਕਰਨੀਆਂ ਇਸ ਲਈ ਚਲੂਗੀ ਸਨ ਕਿ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਤੱਕ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਘਾਟ-ਵਾਧ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇ। ਸਾਲ 2013-14 ਤੋਂ 18/08/2015 ਤੱਕ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਣਤਾਈਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਮਿਤੀ 18/08/2015 ਨੂੰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਘੱਟ ਸਨ। ਜਿਸ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ (ਅਨੁਲੱਗ ਨੰਬਰ 18 ਨੰਬੀ ਹੈ)

ਲੜੀ ਨੰ.:	ਵੇਰਵਾ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ	ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅੰਤਰ (ਘੱਟ/ਵੱਧ)
01	ਵੱਡਾ ਆਕਾਰ	93
02	ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ	232
03	ਲੜੀਵਾਰ ਵੱਡਾ ਆਕਾਰ	03
04	ਲੜੀਵਾਰ ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ	-41

ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮਿਤੀ 18/08/2015 ਨੂੰ 328 (93+232+03) ਘੱਟ ਪਾਏ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਤਾਂ ਕਰਨੀ ਬਣਦੀ ਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ

ਸਾਹਿਬ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਤਿਕਾਰਿਤ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਜੇ ਕਿਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਜਗ੍ਹਾ ਜਾਂ ਮਰਿਯਾਦਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਕਿਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਣ ।

ਸੁ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿਚ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ "ਸਸਪੈਸ ਖਾਤੇ" ਵਰਗਾ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਣਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਰਿੰਦਣਯੋਗ ਹੈ। ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਵੱਧ ਗਏ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਰਵਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੁ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਐਕਸ਼ਨ ਨਾ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਰਤੀ ਹੈ। ਸੁ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਸਟਾਕ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨੀ/ਕਰਾਉਣੀ ਬਣਦੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਹ ਉਸਨੇ ਗੈਰ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਰਵੈਂਈਆ ਵਰਤਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਕੱਤਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸ਼ੋਭਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਲੜੀ ਨੰ: 16 ਅਤੇ 17 ਵਿਚ ਸਟੋਰ ਦੀ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਜ ਹਨ:

“16. (ੳ) ਸੈਕਸ਼ਨ 85 ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ, ਸਟੋਰ, ਜਾਇਦਾਦ ਤੇ ਹੋਰ ਆਮਦਨ ਖਰਚ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਸਮੇਂ -ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਨੀਯਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਕੀਤਾ ਕਰਨਗੇ।

(ਅ) ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਲ ਵਿਚ । ਵਾਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਗੁਦਾਮਾ ਆਦਿ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਪੜਤਾਲ ਚੀਫ਼ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਿਸਨੂੰ ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਨੀਯਤ ਕਰੇ, ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਕਰੇਗਾ। ਪੜਤਾਲੀਆ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਪੜਤਾਲ ਮਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ 2 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਕਰੇਗਾ।

(ੳ) ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਪੁਸ਼ਟ ਪੁਰ ਸੈਨੇਜਰ ਆਪਣੇ ਉਤਰ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਖੇ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ।

(ਸ) ਜੇ ਆਏ ਉੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਹੋਰ ਪੁੱਛਾਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

17. (੮) ਜੇ ਮੈਨੇਜਰ, ਕਿਸੇ ਮੈਬਰ ਜਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਬਨ, ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ, ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਖੁਰਦ-ਬੁਰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕੱਟ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ/ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਕੱਤਰ/ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਤਾ ਦੇਵੇ ਤੇ ਜੇ ਉਹ ਗੱਲ ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਵੀ ਲਿਖੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੈਨੇਜਰ ਲਿਖਤ ਦੁਆਰਾ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ/ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਕੱਤਰ/ਸਕੱਤਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਉਸ ਵੱਲ ਦਿਵਾਏ।

(ਅ) ਕੋਈ ਮੈਬਰ ਅਹੁਦੇਦਾਰ, ਮੈਨੇਜਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਬਨ, ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ, ਧਿਆਨਤ, ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਫੰਡ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਤਬਾਹੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਵੇ, ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨਾ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਜਾਂ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਅਲਾਹਿਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਫਰਜ਼ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੋ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਸਦਾ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਵੀ ਉਹ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਪਾਸੋਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(੮) ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਜਿਹੇ ਕਸੂਰ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਜਦ ਉਸਦਾ ਛੁਲਮ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਕੇਗੀ।”

ਸ਼ੇਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਲੜੀ ਨੰ: 17 (ਅ) ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੋਈ ਮੈਬਰ ਅਹੁਦੇਦਾਰ, ਮੈਨੇਜਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਬਨ, ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ, ਧਿਆਨਤ, ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਫੰਡ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਤਬਾਹੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਵੇ, ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨਾ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਜਾਂ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਅਲਾਹਿਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਫਰਜ਼ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੋ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਸਦਾ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਵੀ ਉਹ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਪਾਸੋਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਭਾਵੇਂ ਸਕੀਮ ਦੀ ਮੱਦ ਸੈਕਸ਼ਨ 85 ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ, ਸਟੋਰ, ਜਾਇਦਾਦ ਤੇ ਹੋਰ ਆਮਦਨ ਖਰਚ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਮੱਦ ਪਥਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ‘ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਤੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਰਤਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਹੋਏ ਗਬਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਕੱਤਰ ਸ਼ੇਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਅਤੇ

ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟ ਪਾਏ ਗਏ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਬਣਦੀ ਭਰਪਾਈ ਸਬੰਧਿਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੁ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ, ਇੰਚਾਰਜ, ਅਤੇ ਸੁ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਕੱਤਰ ਪਾਸੋਂ ਕਰਨੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਬਣਦੀ ਯੋਗ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸੁ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਬਦਲੀ 18/11/2015 ਵਿਚ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।ਜੋ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਤੀ 19/11/2015 ਤੋਂ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੀ ਇਹ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਘਾਟੇ-ਵਾਧੇ ਸਬੰਧੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੀ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਸਾਲ 2015-16 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲੈਜ਼ਰ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਕੇ ਮਿਲਾਣ ਕੀਤਾ।ਜਦ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਮੱਦ 16 (ਈ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਪੋਰਟ ਮੈਨੇਜਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਉੱਤਰ ਸਮੇਤ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚਛਤਰ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀ ਸੀ।ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਕੀਮ ਦੀ ਮੱਦ 16 (ਅ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਹਰ ਸਾਲ ਮੁਕੰਮਲ ਪੜਤਾਲ ਕਰਾਉਣੀ ਬਣਦੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਸੁ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਕੱਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ।ਇੰਝ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਣਗਹਿਲੀ ਬਹੁਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਵਰਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ (ਜੋ ਕਿ ਮੁਕੰਮਲ ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਇੱਕ ਭਾਗ ਹੈ) ਹਰ ਸਾਲ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣਾ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਸੁਭਾਉ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਰੱਖ ਰਖਾਵ ਲਈ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਕੀਮ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਪੰਜਾਂ ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਰੀਰਕ ਰੂਪ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਹਰ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਿਰ ਮੱਥੇ ਮੰਨਦੀ ਹੈ।ਇਸ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਛਪਾਈ ਤੇ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਕੋਲ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਪੰਜ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਛਪਾਈ ਇਕ

ਵੱਖਰੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਬਿਲਡਿੰਗ ਵਿਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਛਪਾਈ ਲਈ ਅਲੱਗ ਬਿਲਡਿੰਗ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਦਿਵਾਰੀ ਕਰਕੇ ਪੂਰੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਛਪਾਈ ਅਤੇ ਵੰਡ ਦਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਯੋਗ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਸਿਸਟਮ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾ ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅੱਜ ਤੱਕ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ਡ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਜਾਰੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

9.5 ਮਿਤੀ 18/08/2015, ਜਿਸ ਦਿਨ ਸਟਾਕ ਦੀ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਵੀਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ

ਉਪਰੋਕਤ ਲੜੀ ਨੰ: 9.4 ਤੋਂ ਸਿੱਧ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ ਪਾਸੋਂ 267 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਮਿਤੀ 20/05/2020 ਨੂੰ ਹੀ ਸਟਾਕ ਵਿਚੋਂ ਨਹੀਂ ਘਟੇ ਬਲਕਿ 328 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਮਿਤੀ 18/08/2015 ਨੂੰ ਹੀ ਘਟ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਮਿਤੀ 20/05/2020 ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਮਿਤੀ 20/05/2020 ਤੱਕ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ।

(ੴ) ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਗੁ: ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਰਿਪੋਰਟ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੜੀ ਨੰ: 9.7 ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ੴ) ਐਸ.ਐਸ.ਕੋਹਲੀ ਐਂਡ ਐਸੋਸੀਏਟਸ, ਚੰਡੀਗੜ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 17/06/2016 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨੋਟ :

ਐਸ.ਐਸ.ਕੋਹਲੀ ਐਂਡ ਐਸੋਸੀਏਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 17/06/2016 ਨੂੰ ਇਕ ਆਫਿਸ ਨੋਟ ਮਾਨਯੋਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਸੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: (ਦੇਖੋ- ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ, ਭਾਗ 1, ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 181)

“ਗੋਲਭਨ ਆਫਸੈਟ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿਖੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਹੈਕਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਆਇਆ ਕਿ ਇਥੇ ਪਏ ਸਟਾਕ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਆਈਟਮ ਚਾਹੇ ਉਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਹੋਣ ਚਾਹੇ ਉਹ ਕੋਈ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਕਿਤਾਬ ਜਾਂ ਗੁਟਕਾ ਸਾਹਿਬ ਆਦਿ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੈ ਸਟਾਕ ਲੈਜ਼ਰ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀ। ਅਕਸਰ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਪੋਸਟਿੰਗ ਵੀ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿਚ ਗਲਤ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲੈਜ਼ਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਕਟਿੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਟਾਕ ਤਾਂ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿਚ ਨੈਗਟਿਵ ਵੀ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਸਟਾਕ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਵੀ ਲਿਟਰੇਚਰ ਆਦਿ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਤਾਂ ਕੈਸ ਅਤੇ ਕੁਝ ਉਧਾਰ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਧਾਰ ਵੇਚੇ ਹੋਏ ਲਿਟਰੇਚਰ ਦੀ ਕੋਈ ਡਿਟੇਲ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਸਬ ਲੈਜ਼ਰ ਹੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਕਈ ਵਾਰ ਲਿਟਰੇਚਰ ਜਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਆਦਿ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਾਉਚਰਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਆਗਿਆ ਅਟੈਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੈਜ਼ਰ 'ਤੇ ਪੋਸਟਿੰਗ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਜਲਦ ਤੋਂ ਜਲਦ ਪੜਤਾਲ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸਟਾਕ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਸਾਰੇ ਫਰਕ ਕੱਢਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ਡ ਸਟਾਕ ਲੈਜ਼ਰ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨੱਖੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।”

ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਕਿਸ ਮੀਮੇ ਨੰਬਰ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਸ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ। ਨੋਟ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਤੱਕ ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕੋਈ ਤੱਥ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸ੍ਰ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਐਸ.ਐਸ.ਕੋਹਲੀ ਐਂਡ ਐਸੋਸੀਏਟਸ ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ) ਫੇਲ ਹੋਇਆ। ਸਟਾਕ ਲੈਜ਼ਰ ਦੀ ਕਾਪੀ ਜੋ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਨੱਖੀ ਕੀਤੀ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੰਗਣ ਤੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸ੍ਰ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕਿ ਐਸ.ਐਸ.ਕੋਹਲੀ ਐਂਡ ਐਸੋਸੀਏਟ ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ, ਨੇ ਮਿਤੀ 17/08/2020 ਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ :

“ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਟੋਰ ਦੀ ਅਸੀਂ ਫਿਜੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਜਦ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਬੈਲੋਸ ਨੈਗਟਿਵ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਅਸੀਂ ਫਿਜੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ

ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਦਾ ਕੰਮ, ਟੈਲੀ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦ ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਟੈਲੀ ਦੇ ਡਾਟੇ ਨੂੰ ਮਿਲਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਬੈਲੋਸ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਬਾਬਤ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।”

ਸ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ :

“ਉਹ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਟੋਰਾਂ ਦੇ ਸਟਾਕ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਟੈਲੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਕੋਵਲ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਲੰਗਰ, ਇਮਾਰਤੀ ਸਟੋਰ, ਜਨਰਲ ਸਟੋਰ ਅਤੇ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਦਾ ਸਟੋਰ ਟੈਲੀ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਅਸੀਂ ਸੇਵਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਕੰਟਰੈਕਟ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ। ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਮੈਨੁਅਲ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਕਟਿੰਗ ਅਤੇ ਗਲਤੀਆਂ ਸਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਾਨ ਵਿਚ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕੈਸ ਮੀਮੋ ਦੇ ਬਿੱਲ ਤੋਂ ਡਾਟਾ ਲੈ ਕੇ ਟੈਲੀ ਵਿਚ ਐਂਟਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।”

ਇਂਝ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨੇ ਸ੍ਰੋਮਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਨੀਯਤ ਕੀਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਪੜ ਕੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ, ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ ਤਾਂ ਬੜੀ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ਡ ਕਰਨਾ ਉਸਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਮੁੱਖ ਚਾਰ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੰਮ ਸੀ। ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਟੋਰ ਦੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਟੈਲੀ ਵਿਚ ਪਾਉਣਾ ਸੇਵਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਮੈਨੁਅਲ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਗਲਤ ਦੰਸ ਕੇ ਅਕਾਊਂਟ ਨੂੰ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ਡ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਂਝ ਲੰਗਦਾ ਹੈ ਇਹ ਆਫਿਸ ਨੋਟ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਅਗਨ ਭੇਂਟ ਹੋਏ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਘੱਟ ਹੋਏ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਨਾ ਲਿਆ ਕੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਇਹ ਨੋਟ ਮਿਤੀ 17/06/2016 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾ ਆਵੇ।

ਸ.ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅਗਨ ਭੇਂਟ ਦੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ, ਪਰ ਮਿਤੀ 17/06/2016 ਦੇ ਆਫਿਸ ਨੋਟ ਵਿਚ ਸ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨੇ ਅਗਨ ਭੇਂਟ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਗਨ ਭੇਂਟ ਹੋਏ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ

ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੱਟੇ ਖਾਤੇ (ਗਾਈਟ ਆਫ) ਵਿਚ ਪਾਏ ਜਾਣੇ ਸਨ, ਜੋ ਟੈਲੀ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਟਾਕ ਲੈਜ਼ਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ।

ਸੁ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਬਿਲਾਂ ਦੇ ਮਿਲਾਣ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਰਿਕਾਰਡ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਉਸ ਪਾਸੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:-

"ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਛੁੱਚ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਬਿੱਲਾਂ ਦਾ ਮਿਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ? ਇਕ ਛੁੱਚ ਵਿਚ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀਆਂ ਰਸੀਦਾ ਵੱਖਰੀਆਂ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਕੱਟੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ, ਦਰਮਿਆਨਾਂ ਆਕਾਰ, ਲੜੀਵਾਰ ਅਤੇ ਪਦਫੇਦ। ਬਹੁਤ ਸਮੇਂ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਭੇਟਾ ਵੱਖਰੀ-ਵੱਖਰੀ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਲਗਭਗ ਇਕੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਛੁੱਚ ਸਟਾਕ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿਚ ਐਂਟਰੀ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਇੱਕੋ ਹੀ ਆਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ?"

ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਉਤਰ ਸੀ ਕਿ

"ਅਸੀਂ 100 ਛੁੱਚ ਦੀ ਕੁਲ ਰਕਮ ਨਾਲ ਟੈਲੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਸਿੰਗਲ ਸਿੰਗਲ ਆਈਟਮ ਚੈਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਇਨਸਾਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਤਾਂ ਲੋਕ ਖੜੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮੈਂ ਇਕ ਇਕ ਐਂਟਰੀ ਚੈਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇੰਨੀ ਬਰੀਕੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੇਰਾ ਆਡਿਟ ਚਾਰਜ 3500 ਤੋਂ 4000 ਰੂਪਏ ਪੜ੍ਹੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੜ੍ਹੀ ਮਹੀਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਕੂਲਾ/ਕਾਲਜਾਂ ਤੋਂ 2100 ਤੋਂ 3100 ਰੂਪਏ ਚਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਤੋਂ ਪੰਜ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਅੰਡਰ 77 ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ 80-85 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।"

ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਟੈਲੀ ਨਾਲ ਚੈਕ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਛੁੱਚ ਦੇ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਵੇਰਵੇ ਮੇਰੇ ਟੈਲੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਦਕਿ ਛੁੱਚ ਨੰ: 30 ਵਿਚ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਅਕਾਰ ਦਰਜ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਸਾਡਾ ਟੈਲੀ ਦਾ ਬੈਲੇਸ ਐਕਚੁਅਲ ਬੈਲੇਸ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਉਤਰ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੁ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨੇ ਜੋ ਟੈਲੀ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਐਂਟਰੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਖੁਦ

ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਰਿਕਾਰਡ ਅਸਲ ਬੈਲੈਸ (ਮੌਜੂਦਾ ਸਟਾਕ) ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। ਜੇਕਰ ਸੁ.ਸਤਿਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਰਿਕਾਰਡ ਗਲਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਖੁਦ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ 17-06-2016 ਨੂੰ ਸੁ.ਸਤਿਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟ ਵੱਲੋਂ ਆਫਿਸ ਨੋਟ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਮੈਨੁਅਲ ਲੈਜ਼ਰ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦੱਸਣਾ ਹਾਸੇ-ਹੀਣਾ ਤੇ ਗੈਰ-ਜਿੰਮੇਵਾਰਾਨਾਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

੪) ਸਾਲ 2016 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਚਨਚੇਤ ਪੇਪਰ ਦੀ ਵੇਸਟੇਜ ਵਿਚ ਵਾਧਾ :

ਗੋਲਡਨ ਆਫਸੈਟ ਪ੍ਰਿਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਜਿਹੜੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਬਿਲ ਸ਼੍ਰਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ 8%, 12% ਅਤੇ 16% ਵੇਸਟੇਜ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਵੇਸਟੇਜ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲ 1995 ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ, ਸ਼੍ਰਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ: ਓਡ/1 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ:520) ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਸਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

1000 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੀ ਛਪਾਈ ਤੱਕ	= 2.0% ਪ੍ਰਤੀ ਰੰਗ
----------------------------	------------------

5000 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੀ ਛਪਾਈ ਤੱਕ	= 1.5% ਪ੍ਰਤੀ ਰੰਗ
----------------------------	------------------

5000 ਤੋਂ ਉਪਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੀ ਛਪਾਈ ਲਈ	= 1.0% ਪ੍ਰਤੀ ਰੰਗ
-----------------------------------	------------------

ਸੁ.ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਫੋਰਮੈਨ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਗੋਲਡਨ ਆਫਸੈਟ ਪ੍ਰਿਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੀ ਮਸ਼ੀਨ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਛਪਾਈ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਚਾਰ ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵੇਰਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਛਾਪਣ ਲਈ ਵੇਸਟੇਜ 8% (1000 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਛਪਾਈ ਤੱਕ), 6% (5000 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਛਪਾਈ ਤੱਕ) ਅਤੇ 4% (5000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਛਪਾਈ ਤੱਕ) ਬਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਨੋਂ ਪਾਸੇ ਛਾਪਣ ਲਈ ਕੁੱਲ ਵੇਸਟੇਜ 8%, 12% ਅਤੇ 16% ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਪਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਛਪਾਈ ਸਮੇਂ ਇੰਨੀ ਜਿਆਦਾ ਵੇਸਟੇਜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਪੇਪਰ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਟੋਰ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਰਾ ਪੇਪਰ ਛਪਾਈ ਲਈ ਜਾਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਜੋ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੇਸਟੇਜ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਖੂੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਅਤੇ ਜਿਸਦਾ ਬਿੱਲ ਵੀ ਆਫਸੈਟ ਪ੍ਰੈਸ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜੋ ਪੇਪਰ ਦੇ ਰਿਮ ਤੇ

ਛਪਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਉਸਨੂੰ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਜਮਾਂ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਫਿਰ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਬਿਲ ਦੁਬਾਰਾਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਪਤਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਸਾਲ ਵੇਸਟੇਜ ਜਮਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਪੇਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕੁੱਲ ਵੇਸਟੇਜ 2% ਤੋਂ 6% ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੈ। ਸਾਲ 2017-18 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਛਪਾਈ ਉਪਰੰਤ ਬਚਿਆ ਪੇਪਰ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਵਾਪਿਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2017-18 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚੋਂ ਬਚੇ ਹੋਏ ਪੇਪਰ ਤੋਂ ਵੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੀ ਛਪਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਫਰਮੇ (08 ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਫਰਮਾ) ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਕਰਕੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕੀਤੇ ਗਏ। (ਅਨੁਲੱਗ ਨੰਬਰ 19 ਨੱਥੀ ਹੈ)

ਗੋਲਡਨ ਆਫਸੈਟ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਛਪਾਈ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਲਈ ਕੁਝ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਾਧੂ ਪੇਪਰ ਕਲੇਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਲ 2015-16 ਤੱਕ ਇਹ ਵਾਧੂ ਪੇਪਰ ਵਰਤਣ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 5.5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਸੀ ਜਦ ਕਿ ਸਾਲ 2016-17 ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ ਛਾਪਣ ਲਈ ਇਕ ਦਮ ਇਹ ਮਾਤਰਾ 10.2 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਆ ਗਈ। ਸਾਲ 2018-19 ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਵੱਡਾ ਆਕਾਰ ਸਰੂਪ ਲਈ ਵਾਧੂ ਪੇਪਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵੱਧ ਕੇ 12 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਚਲੀ ਗਈ। ਇੰਝ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2016 ਵਿੱਚ ਅਗਨ ਭੇਟ ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਫਸੈਟ ਪ੍ਰੈਸ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ, ਅਕਾਊਂਟਸ ਬਰਾਂਚ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨਲ ਆਡਿਟਰ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਕੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਇਹ ਮੰਦਭਾਗਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਸਕੱਤਰ, ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ, ਇੰਚਾਰਜ, ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ, ਸਾਰੇ ਹੀ ਇਹ ਦੱਸਣ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਤੱਕ ਆਸਮਰੰਥ ਹਨ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅਗਨ ਭੇਟ ਹੋਏ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ। ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਿੱਧ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ 61 (ਵੱਡਾ ਆਕਾਰ ਪਦਛੇਦ) ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸੂ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਪਿਛਲਾ ਘਾਟਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਣ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਸੌਪ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ 125 (ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ ਪਦਛੇਦ) ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਰੱਖ ਲਏ ਗਏ ਜੋ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ ਉੱਥੇ ਹਾਜ਼ਰ ਪਾਏ ਗਏ, ਜਿੰਨਾ ਦੀ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਹੋਣੀ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਹੈ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਹ ਗੱਲ ਜਾਣਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਰਿਹਾ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿੰਨੇ ਹੋਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਹ ਗੱਲ ਜਾਣਨ ਤੋਂ ਵੀ ਅਸਮਰੱਥ ਰਿਹਾ ਕਿ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅਣ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵੰਡੇ ਗਏ ਅਤੇ ਕਿੰਨੀ ਭੇਟਾ ਸੰਗਤਾਂ ਤੋਂ ਲਈ ਗਈ। ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਆਇਆ ਕਿ ਜੋ ਸ਼ੋਆ-ਰੂਮ ਤੋਂ ਰਸੀਦਾਂ ਜਾਰੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਸਦੀ 100 ਰਸੀਦਾਂ (1 ਡੁੱਚ) ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਕੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਬਿੱਲ ਢੁੱਚ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕੱਟੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਕੱਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਰਸੀਦਾਂ (ਡੁੱਚ) ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਹ ਗਲੜੀ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਅਕਾਊਂਟਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਮਿਤੀ 01/04/2013 ਤੋਂ 18/08/2015 ਤੱਕ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਿਆ ਹੈ।

ਅਗਨ ਭੇਂਟ ਹੋਏ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਆਕਾਰ ਵਾਈਜ਼ ਵੇਰਵਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਿਆ ਜੋ ਕਿ ਮਿਤੀ 20/05/2020 ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਕੱਢਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੇਨਟੇਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਨੇ ਤਕਰੀਬਨ ਹਰ ਐਂਟਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੱਢਿਆ ਬਕਾਇਆ ਕੱਚੀ ਪੈਸਿਲ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਰ ਸਾਲ ਦੇ ਓਪਨਿੰਗ ਤੇ ਕਲੋਸਿੰਗ ਬੈਲੇਸ ਉਪਰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਟਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਮਿਤੀ 20/05/2020 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਲ 2013-14 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਾਲ 2019-20 ਤੱਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਓਪਨਿੰਗ ਤੇ ਕਲੋਸਿੰਗ ਬੈਲੇਸ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸਟਾਕ ਲੈਜ਼ਰ ਦੀਆਂ ਕਈ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਬਦਲ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲੈਜ਼ਰ ਦੁਬਾਰਾ ਲਿਖਣੀ ਪੈ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਖੀਰਲੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਕਿ ਸ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ. ਚਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਹੈਲਪਰ ਵੱਲੋਂ ਡੁੱਚਾਂ ਦੀ ਪੋਸਟਿੰਗ ਵੀ ਗਲਤ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਅਖੀਰਲੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਕਾਊਂਟ ਬ੍ਰਾਂਚ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਿਰਫ 18 ਅਗਸਤ 2015 ਤੱਕ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਹੀ ਕੱਢ ਸਕਿਆ। ਜਿਸ ਦੀ ਆਕਾਰ ਵਾਈਜ਼ 01/04/2013 ਤੋਂ 18/08/2015 ਦੇ ਲੈਜ਼ਰ ਦੀ ਕਾਪੀ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਅਨੁਲੱਗ ਨੰਬਰ 16)। ਇਸ ਤੋਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਦੇ ਬੈਲੈਸ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਪੱਕੇ ਤੌਰ

ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਿਖੇ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਡੀਟਰ ਵੱਲੋਂ ਚੈਕ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਬਕਾਇਆ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕਦੇ ਵੀ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਮਿਤੀ 18/08/2015 ਨੂੰ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਮੁੱਢਲਾ ਬਕਾਇਆ ਲੈ ਕੇ 20/05/2020 ਤੱਕ ਸਹੀ ਬਕਾਇਆ ਕੱਢਣਾ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਹੈ।ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਮੇਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਇਹ ਬਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਸਕਿਆ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਮਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੇਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਕਿ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਛੁੱਚਾਂ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪੋਸਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਮਿਤੀ 20/05/2020 ਨੂੰ ਸਹੀ ਬਕਾਇਆ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਟਾਕ ਦੀ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ (ਫਿਜੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ) ਦੀ ਮਿਤੀ 18/08/2015 ਤੋਂ ਸਟਾਕ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਬੈਲੋਸ ਚੁੱਕ ਕੇ ਅੱਗੇ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇ।ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਵਾਈਜ ਰਾਈਟ ਆਫ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਰਾਈਟ ਆਫ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।ਉਸ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਮਿਤੀ 20/05/2020 ਨੂੰ ਘਾਟੇ-ਵਾਧੇ ਦਾ ਆਕਾਰ ਵਾਈਜ ਵੇਰਵਾ ਕੱਢਕੇ ਬਕਾਇਆ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇ।ਮਿਤੀ 21/05/2020 ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਜੋ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰੂਪ ਪਾਏ ਗਏ ਉਸ ਨੂੰ ਉਪਨਿੰਗ ਬਕਾਇਆ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।ਜੇ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸ. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਜ਼ਿਲਦਾਸ਼ਾਜ਼ ਕੋਲ ਤਿਆਰ ਪਏ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।ਜੇ ਅਣ-ਅਧਿਕਾਰਿਤ 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸ. ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਣਵਾ ਕੇ ਸ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਸੀ, ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਕੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।ਵਧੀਕ ਪਏ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਬ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਹੇਠ (ਜ਼ਿਲਦਾਸ਼ਾਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ) ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।ਪੁਰਾਣੇ ਵੇਲ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਲਦਾਸ਼ਾਜ਼ਾਂ ਕੋਲ ਪਏ ਵਧੀਕ ਅੰਗ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਗਾਬਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਸੁ.ਸਤਿਤਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ।ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਸਟਾਕ ਲੈਜ਼ਰ ਸਾਲ 2010 ਵਿੱਚ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ਡ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰਨੀਆਂ ਸਨ।

9.6 ਕੀ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸਰੂਪ ਵੰਡਣ ਦੇ ਜੁਬਾਨੀ ਜਾਂ ਲਿਖਤ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ?

ਸ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਨੇ ਸਰੂਪ ਘੱਟ ਹੋਣ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਣ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਜੁਬਾਨੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ, ਸਰੂਪ ਵੰਡੇ ਸਨ। ਉਸਦੀ ਐਂਟਰੀ ਉਸਨੇ ਪੈਸਿਲ ਰਾਂਹੀ ਬਿਲ ਬੁਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮਿਤੀ 24/07/2020 ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਗਿੱਛ ਦੇਰਾਨ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਹ ਇਹ ਦੱਸ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਜੁਬਾਨੀ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਉਸਨੇ ਕਦੋਂ-ਕਦੋਂ ਸਰੂਪ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਸ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇਖਣ ਲਈ ਮਿਤੀ 26/07/2020 ਨੂੰ ਆਇਆ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੀ ਮੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਦਿਖਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਬਿਲ ਬੁਕਾਂ ਚੈਕ ਕੀਤੀਆਂ ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਪੈਸਿਲ ਐਂਟਰੀ ਉਸਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ, ਜਿਸਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸ ਸਕੇ ਕਿ ਸਰੂਪ ਕਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਜੁਬਾਨੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਮਿਤੀ 26/07/2020 ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਘਾਟ ਲੈਜ਼ਰ ਦੀ ਗਲਤ ਪੇਸਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਲੈਜ਼ਰ ਜਾਂਚ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਸ. ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕਲਰਕ ਅਤੇ ਸ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਇੰਚਾਰਜ ਜੀ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ ਗਈ। ਤਕਰੀਬਨ 3:30 ਵਜੇ ਤੋਂ ਲੈਕਿ 5:30 ਵਜੇ ਮਿਤੀ 26/07/2020 ਤੱਕ ਉਸਨੇ ਲੈਜ਼ਰ ਚੈਕ ਕੀਤੇ ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਗਲੜੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ।

ਸ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਦਾ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਇਹ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕੱਢੀ ਪੈਨਸਿਲ ਨਾਲ ਇੱਕ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਪਰਚੀਆਂ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਜਿਸਤੋਂ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਿਸ-ਕਿਸ ਦੇ ਜੁਬਾਨੀ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਕਿੰਨੇ-ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੰਡੇ। ਸ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 27/07/2020 ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਰਿਸਤੇਦਾਰ ਸ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੂਬੇਦਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿਸਤੇਦਾਰ ਨੂੰ ਨਾਲ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਉਸਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ। ਸ. ਜਸਵੰਤ

ਸਿੰਘ ਸੂਬੇਦਾਰ ਨੇ ਸੁਰੂ ਵਿੱਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਬਾਅ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਲਵੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਹ ਨਾਮ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪ੍ਰਚੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਮਾਮਲਾ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਚਾ ਕੌਣ ਹੈ? ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਡਾਇਰੀ ਅਤੇ ਪਰਚੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਸ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਨਿੱਜੀ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ, ਸ. ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਐਡੀ: ਸਕੱਤਰ, ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੁ: ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਸ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੁ: ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਫਲਾਇੰਗ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਪਰ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਰਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਰਚੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰ.ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਹਲੀ, ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕੇ ਕਿ ਕੱਚੀ ਪੈਂਸਿਲ ਰਾਹੀਂ ਨੋਟ ਕੀਤੀ ਪਰਚੀ ਉਸਨੇ ਕਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ। ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਬਿਲਕੁਲ ਚੁੱਪ ਰਿਹਾ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਏ ਰਿਸਤੇਦਾਰ ਸ੍ਰ.ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੂਬੇਦਾਰ ਨੇ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹੁਣ ਮਾਮਲਾ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਤੈਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਬਹੁਤ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਚੀਆਂ ਕਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਖੋਹੀਆਂ ਜਾਂ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਲਈਆਂ। ਪਰ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਕੋਈ ਵੀ ਨਾਮ ਲੈਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਰਿਹਾ। ਜਦਕਿ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਸਾਰੇ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਸਦਾ-ਜਿਸਦਾ ਉਸਨੇ ਨਾਮ ਲਿਆ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲੈਣ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਮੁਨਕਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰ.ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੂਬੇਦਾਰ ਨੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਵੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਮਾਫ਼ੀ ਮੰਗੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗਲਤ ਬੰਦੇ ਦਾ ਸਾਬ ਦਿੱਤਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਸਪੋਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਤੇ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੱਚੀਆ ਪ੍ਰਚੀਆਂ ਦੇਣ ਦਾ ਦਬਾਅ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ।

9.7 ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਦੀ ਅਗਨ ਭੇਂਟ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਸਰੂਪ ਅਗਨ ਭੇਂਟ ਹੋਏ?

ਪੰਜਾਬ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਓਰਗਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਮਿਤੀ 26/06/2020 ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸਿਕਾਇਤ ਜਿਸਦੇ ਹਸਤਾਖਿਗੀ ਸ੍ਰ.ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੇਰਕਾ ਹਨ, ਉਸਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ 18/19 ਮਈ 2016 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਗੁ: ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਨਾਲ ਅੱਗ ਲੱਗੀ ਸੀ। (ਅਨੁਲੱਗ ਨੰਬਰ 04 ਨੰਬਰੀ ਹੈ)।

ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਦੀ ਅਗਨ ਘਟਨਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਤਤਾਲ ਕਮੀਸ਼ਨ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਕਿ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜੋ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਅਗਨ ਭੇਂਟ ਲਈ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲ 2015-2016 ਦੀ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਰਾਈਟ ਆਫ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਕਾਇਤ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕੁਝ ਅਹਿਮ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ:

ਉ) ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਕਦੋਂ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਲੱਗੀ?

ਅ) ਉਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਕੀ ਸਨ 'ਤੇ ਕੀ ਇਹਨਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?

ਇ) ਮੌਕੇ ਤੇ ਬਣਾਈ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੀ ਨਤੀਜਾ ਦਿੱਤਾ?

ਈ) ਕੀ ਗੁ: ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ?

ਉ) ਕੀ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਦੀ ਘਟਨਾ ਕਾਰਨ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਪਸ਼ਚਾਤਾਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?

ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਲਈ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ:

- ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਲਿਖਤ ਬਿਆਨ ਲਏ ਗਏ:

- ਸ੍ਰ.ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਹਿਤਾ (ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਡ ਪ੍ਰਧਾਨ),
- ਸ੍ਰ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੌਰ, (ਸਾਬਕਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ)
- ਸ੍ਰ. ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ (ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ-ਸਕੱਤਰ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ.),
- ਸ੍ਰ.ਰੂਪ ਸਿੰਘ (ਮੁੱਖ-ਸਕੱਤਰ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ.)
- ਸ੍ਰ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਸਕੱਤਰ ਪਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ),
- ਸ੍ਰ.ਸਕੱਤਰ ਸਿੰਘ, (ਮੀਡ ਸਕੱਤਰ, ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ.)
- ਸ੍ਰ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ, (ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਕੱਤਰ)
- ਸ੍ਰ.ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, (ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਕੱਤਰ)
- ਸ੍ਰ.ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਇੰਚਾਰਜ)
- ਸ੍ਰ.ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰੋਡੇ (ਫਲਾਇੰਗ ਇੰਚਾਰਜ)
- ਸ੍ਰ.ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਫਲਾਇੰਗ ਇੰਸਪੈਕਟਰ)
- ਸ੍ਰ.ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ (ਫਲਾਇੰਗ ਇੰਸਪੈਕਟਰ)
- ਸ੍ਰ.ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਗ੍ਰੰਥੀ)
- ਸ੍ਰ.ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ (ਗ੍ਰੰਥੀ)
- ਸ੍ਰ.ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ (ਗ੍ਰੰਥੀ)
- ਸ੍ਰ.ਸਕੱਤਰ ਸਿੰਘ (ਗ੍ਰੰਥੀ)
- ਸ੍ਰ.ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ (ਗ੍ਰੰਥੀ)
- ਸ੍ਰ.ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ (ਡਰਾਇਵਰ)
- ਸ੍ਰ.ਗਗਨਜੋਤ ਸਿੰਘ (ਸ਼ਰਧਾਲੂ)
- ਸ੍ਰ.ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ (ਐਸ.ਐਚ.ਓ.)

2. ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸਟਾਕ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿਚ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਤੋਂ ਮਿਤੀ 31/05/2020 ਤੱਕ ਦੇ ਇੰਦਰਾਜ, ਬਿੱਲ ਬੁੱਕਸ, ਡੱਚਾਂ, ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਦੀਆਂ ਡਾਇਰੀਆਂ ਅਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜਾਂ ਦੇ ਦਰਜ ਕਰਾਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਨੰਬਰ, ਚੈਕ ਕੀਤੇ ਗਏ।
3. ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਗੀਠਾ ਸਾਹਿਬ ਜਿੱਥੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅਗਨ ਭੇਂਟ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸ੍ਰ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੁੱਛ-ਪੱਤਾਲ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਚੈਕ ਕੀਤੇ।
4. ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਆਖੀਰ ਤੱਕ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪੱਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਗਨ ਭੇਂਟ ਹੋਏ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਗਿਣਤੀ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਦੌਸੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਹੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਬੰਧਿਤ ਕਲਰਕ ਗੁਰਮਤਿ ਲਿਟਰੇਚਰ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਸੀ।

(ੴ) ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਗੁ: ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਕਦੋਂ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਲੱਗੀ?

1. ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ ਨੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 28/06/2020 ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਿਤੀ 18/05/2016 ਰਾਤ ਨੂੰ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਭਵਨ, ਗੁ: ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਵੇਰੇ ਕਰੀਬ 8:30 ਵਜੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ।
2. ਸ੍ਰ. ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦਾ ਕਾਰਨ, ਏ.ਸੀ. ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸ਼ੌਰਟ ਸਰਕਟ ਸੀ।
3. ਸ੍ਰ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਏ.ਸੀ. ਦਾ ਸ਼ੌਰਟ ਸਰਕਟ ਹੋਣਾ ਦੱਸਿਆ।
4. ਸ੍ਰ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਹਿਤਾ, ਨੇ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਦੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਏ.ਸੀ. ਦੇ ਸ਼ੌਰਟ ਸਰਕਟ ਨਾਲ ਇਹ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਸੀ।
5. ਸ੍ਰ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੌਰ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਘਟਨਾ ਸਵੇਰ ਦੀ ਵਾਪਰੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਫੋਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਤਕਰੀਬਨ 12 ਵਜੇ

ਦੂਪਹਿਰ ਮੌਕਾ ਦੇਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 5 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸ਼ੋਰਟ ਸਰਕਟ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ।

6. ਸ੍ਰ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 5 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸ਼ੋਰਟ ਸਰਕਟ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ।
7. ਸ੍ਰ. ਸਕੱਤਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਡਾ. ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਇਤਲਾਹ ਦੇਣ 'ਤੇ ਉਹ ਸਵੇਰੇ ਘਟਨਾ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਤਕਰੀਬਨ 7:15 ਪਹੁੰਚੇ ਤੇ ਏ.ਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਲਾ ਪਲੰਘ ਅੱਗ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।
8. ਗ੍ਰੰਥੀ ਸ੍ਰ. ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਕਰੀਬ 5-7 ਵਜੇ ਸਵੇਰੇ ਹਾਲ ਨੰਬਰ 3 ਵਿੱਚ ਏ.ਸੀ ਦੇ ਸ਼ੋਰਟ ਸਰਕਟ ਕਾਰਨ, ਪਰਦਿਆਂ ਨੂੰ, ਪਲੰਘ ਨੂੰ ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਸੇਕ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਇਹ ਉਹ ਹਾਲ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
9. ਗ੍ਰੰਥੀ ਸ੍ਰ. ਸਕੱਤਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੱਸਣ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਦੀ ਘਟਨਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਪਰੀ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਯਾਦ ਹੈ। ਪਰ ਉਹ ਘਟਨਾ ਦਾ ਸਮਾਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਪਾਏ ਕਿਉਂਕਿ ਸਮਾਂ ਬਹੁਤ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਨਹੀਂ।
10. ਸ੍ਰ. ਗਗਨਜੇਤ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਕਿ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਦੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਰੋਜ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ 4:30 ਵਜੇ ਤੋਂ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। 6:15 ਵਜੇ ਸਵੇਰੇ ਜਦੋਂ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਸਾਹਿਬ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਇਕ ਪਟਾਕਾ ਰੂਪੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣਾਈ ਦੇਣ ਤੇ, ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਦੇ ਦੱਸਣ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁ: ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਉਪਰਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੋਂ ਧੂਆਂ ਨਿਕਲਦਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸਰੀਰ ਜੋ ਸੰਗਤ ਵਿਚੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰਮੀ ਸੀ, ਦੋਨਾਂ ਨੇ ਉਪਰਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੇ ਜਾ ਕੇ, ਹਾਲ ਨੰਬਰ 3 ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਧੂਆਂ ਆਉਂਦਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਲੱਕੜ ਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬੰਦ ਸੀ, ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਮਾਰ ਕੇ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅੰਦਰਲਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਜੋ ਐਲੂਮੀਨਿਅਮ ਅਤੇ ਸ਼ੀਸੇ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸੀਸੇ ਨੂੰ ਮੋਟੇ ਕੜੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਰਾ ਧੂਆਂ ਪੌੜੀਆਂ

11. ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਹੇਠਾਂ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਧੂੰਏ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਜਿਆਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣਾ ਅਸੰਭਵ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੀ ਪਲਾਂ ਵਿੱਚ ਫਾਇਰ ਬਿਗੋਡ ਦੇ ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਅੱਗ ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦਾ ਕਾਰਣ ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗ ਤਕਰੀਬਨ 6:15 ਵਜੇ ਤੋਂ ਲੱਗ ਚੁੱਕੀ ਸੀ।
12. ਸ੍ਰ. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ (ਐਸ.ਐਚ.ਓ) ਨੇ ਆਪਣੇ ਤੌਰ ਤੇ ਫਾਇਰ ਬਿਗੋਡ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ 520-556 ਮਿਤੀ 19/05/2016, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 3/3-(ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ 1, ਪੰਨਾ ਨੰ: 150) ਲਿਖ ਕੇ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦਾ ਕਾਰਣ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਪਰ ਸ੍ਰ. ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਪੁੱਤਰ ਕਾਕਾ ਸਿੰਘ, ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ, ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚਿੱਠੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ (ਦੇਖੋ- ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ, ਭਾਗ 01, ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 154) ਤੇ ਉਸਦੀ ਟਾਈਪਡ ਕਾਪੀ 3/5 (ਦੇਖੋ- ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ, ਭਾਗ 01, ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 155) ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਚਿੱਠੀ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਏ.ਸੀ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਗਰਮ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਹੋ ਕੇ ਚੰਗਿਆਤੇ ਨਿਕਲਣ ਕਾਰਣ ਅੱਗ ਦਾ ਰੂਪ ਪਾਰਨ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਹ ਵਾਕਿਆ ਉਸ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਗਰਮੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਤਾਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵਾਪਰਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਚਾਨਕ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਚਿੱਠੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਖੁਦ ਮੌਕਾ ਦੇਖਣ ਆਏ ਸੀ ‘ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਘਟਨਾ ਸਥਲ ਦੀ ਆਪ ਮੌਕਾ-ਏ-ਵਾਰਦਾਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਸ੍ਰ. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰ. ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਗੱਲ ਦੱਸਿਆਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪ ਮੌਕਾ-ਏ- ਵਾਰਦਾਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਤੁਹਾਡੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਸ੍ਰ. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 3/3 ਦਾ ਜਵਾਬ ਲੈਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ।
13. ਸ੍ਰ. ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਏ.ਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਲਾ ਪਲੰਘ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੁਕਸਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਤਕਰੀਬਨ ਸਵੇਰੇ 6:15 ਵਜੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਏ.ਸੀ ਦੁਆਰਾ

ਸ਼ੌਰਟ ਸਰਕਟ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਦੱਸਿਆ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਮੋਕਾ-ਏ-ਵਾਰਦਾਤ ਤੇ ਫੌਰੈਂਸਿਕ ਜਾਂਚ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਅੱਗ ਲੰਗਣ ਦਾ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਸੁ.ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਫਾਇਰ ਬਿਗੋਡ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਸਹੀ ਕਾਰਨ ਜਾਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਸੁ. ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਇੰਚਾਰਜ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਖੁਦ ਮੋਕਾ ਦੇਖਣ ਆਏ ਸੀ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਘਟਨਾ ਸਬਲ ਦੀ ਆਪ ਮੋਕਾ-ਏ-ਵਾਰਦਾਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਤੁਹਾਡੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ (ਦੇਖੋ, ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ- ਭਾਗ । ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 150) ਦਾ ਜਵਾਬ ਲੈਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਫਾਇਰ ਬਿਗੋਡ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਸਪਸ਼ਟ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ।

ਅ) ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਕੀ ਸਨ?

1. ਪੰਜਾਬ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਓਰਗਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਮਿਤੀ 26/06/2020 ਦੀ ਸਿਕਾਇਤ ਅਨੁਸਾਰ 80 ਤੇ ਵੱਧ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅਗਨ ਭੇਟ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਾਛੜ ਨਾਲ ਗਿੱਲੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸੰਸਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸੁ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੇਰਕਾ ਨੂੰ ਜਦ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨੁਕਸਾਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ 80 ਸਨ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ 4 ਪਲੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਉਪਰ 20-20 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੋਵੇਂ ਪਲੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਜੋ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਸਮੇਤ ਸੁ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਮਿਤੀ 25/06/2020 ਨੂੰ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਦੱਸਣ ਤੇ ਗਿਣਤੀ 80 ਮੰਨ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਜਾਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨਾ ਹੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਐਂਟਰੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਚੀਫ ਗਾਰਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਤੇ ਡਲਾਇੰਗ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗਿਣਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਸੀ।
2. ਸੁ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਿਤੀ 19 ਮਈ 2016 ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਹਾਲ ਨੰ: 3 ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਮਹਾਰਾਜ਼ ਦੇ ਸਰੂਪ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਸਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਕਮਰੇ

ਦੇ ਏ.ਸੀ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ ਤੇ ਕੁਝ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਮੌਕੇ ਤੇ ਅਗਨ ਭੇਟ ਹੋਏ ਅਤੇ ਕੁਝ ਫਾਇਰ ਬਿਗੋਡ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗ ਬੁਝਾਉਂਦਿਆਂ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਬਾਛੜਾਂ ਨਾਲ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਏ। ਇਹ ਲਗਭਗ 80 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਨ।

3. ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ. ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦਾ ਕਾਰਣ, ਏ.ਸੀ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ 14 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਅਗਨ ਭੇਟ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਫਾਇਰ ਬਿਗੋਡ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਦ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ।
4. ਡਾ.ਰੂਪ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ (ਈ-ਮੇਲ ਰਾਂਹੀ) ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੀ ਪਾਸੋਂ 5 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅੱਗ ਨਾਲ ਅਤੇ 9 ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਬੋਛਾੜਾਂ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰੈਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਡਾ. ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕੇ।
5. ਸ੍ਰ. ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਹਿਤਾ, ਸੀਨੀ. ਵਾਇਸ ਪਰੈਜੀਡੈਂਟ ਨੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਏ.ਸੀ ਦੇ ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਨਾਲ ਇਹ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 5 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅਗਨ ਭੇਟ ਅਤੇ 9 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀਆਂ ਜਿਲਦਾਂ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਪਾਸੋਂ ਠੀਕ ਕਰਵਾ ਲਈਆਂ ਸਨ।
6. ਸ੍ਰ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਾਇਰ ਇੰਜਣ ਦੁਆਰਾ ਪਾਏ ਗਏ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਾਛੜ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਾਛੜ ਕਾਰਣ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਤੋਂ ਅੱਗ ਵਖਰੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸਦੀ ਜਿਲਦਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਐਸੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਕਰੀਬ 9 ਸਨ। ਬਾਕੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜਿੰਨਾ ਤੇ ਕੇਵਲ ਪਾਣੀ ਦੇ ਛਿੱਟੇ ਪਏ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸੁੱਕੇ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ, ਜਿੰਨਾ ਨੂੰ ਦੂਸਰੇ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰੇ ਉਹ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦੇ। ਸ੍ਰ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰਾਂ ਕੋਲੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੋਸਟਿੰਗ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸੀ।

7. ਸ੍ਰ. ਸਕੱਤਰ ਸਿੰਘ, ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਏ.ਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਲਾ ਪਲੰਘ ਪੂਰਾ ਨੁਕਸਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਾਛੜ ਨਾਲ 35-40 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਅਗਨੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 4-5 ਹੀ ਸੀ।
8. ਸ੍ਰ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦ ਉਹ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਨੁਕਸਾਨੇ ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਥੇ 2-3 ਪਲੰਘਾਂ ਉੱਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਚਿੱਟੇ ਰੁਮਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਪੇਟੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਅੱਗ ਨਾਲ ਤੇ ਕਿੰਨੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਪਰ ਵੇਰਵਾ ਸਟਾਕ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
9. ਸ੍ਰ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜੋ ਪਲੰਘ ਏ.ਸੀ. ਦੇ ਕੋਲ ਸੀ, ਉਸਦੇ ਕੁਝ ਸਰੂਪ ਅਗਨ ਭੋਟ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਭਿੱਜ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਜੋ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ 14 ਸਨ।
10. ਸ੍ਰ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕ ਡੇਢ ਪਲੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੋ ਅਗਨੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸੀ, ਉਹ ਉਥੇ ਹੀ ਪਏ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੂਸਰੇ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਉਂਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇਂਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਲਿਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ।
11. ਸ੍ਰ. ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਅੱਗ ਬੁਝਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। 15 ਸਰੂਪ ਜੋ 50% ਅੱਗ ਦੇ ਸੇਕ ਨਾਲ ਅਤੇ 9 ਸਰੂਪ ਜੋ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਗਿੱਲੇ ਹੋਏ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਭ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਠੀਕ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤਕਰੀਬਨ 25 ਸੀ।
12. ਸ੍ਰ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰੰਥੀ ਨੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲ ਨੰਬਰ 3 ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਜਿਹੜੇ ਸਰੂਪ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ, ਉਹ ਭਿੱਜੇ ਸਰੂਪ ਸਨ ਜਿਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕੇਵਲ ਜਿਲਦਾਂ ਨੂੰ ਸੇਕ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਦੁਪਹਿਰ 1:00 (ਇਕ) ਵਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਦ ਸਾਰੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੂਜੇ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ

ਤਕਰੀਬਨ 4 ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਚੈੱਕ ਕੀਤੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗਿੱਲੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬੱਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾਏ ਗਏ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਿੱਲਾ ਹੋ ਕੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਾ ਕਾਗਜ਼ ਫੁੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗਿੱਲੇ ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਸੁਕਾ ਕੇ ਜਾਂ ਜਿਲਦਾਂ ਬਦਲ ਕੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ ਆਪਣੀ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਵਲ 1-2 ਪਲੰਘਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸੇਕ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਏ.ਸੀ ਵਾਲੀ ਕੰਪ ਹੀ ਕਾਲੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਰ ਉਥੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਸੜ ਚੁੱਕੀ ਹੋਵੇ। ਕਰੀਬ 6-7 ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ। ਸੇਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਕਾਲਖ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਗਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨੁਕਸਾਨੇ ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਉੱਥੋਂ ਲਿਜਾਏ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਸ੍ਰ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਇੱਕ ਪਲੰਘ ਤੇ ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ ਦੇ 14 ਅਤੇ ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ ਦੇ 18 ਦੇ ਕਰੀਬ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

13. ਸ੍ਰ. ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰੰਥੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਗੁ: ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਸਵੇਰੇ ਦਫਤਰੀ ਟਾਈਮ 9:15 ਵਜੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲ ਨੰਬਰ 3 ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਫੇਰ 9:30 ਵਜੇ ਉੱਪਰ ਜਾਣ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਹਾਲ ਨੰਬਰ 3 ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਤੇ ਕੁਝ 10-12 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਭਿੰਜੇ ਰੁਮਾਲੇ ਉਤਾਰ ਕੇ ਪੀਹੜੇ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਰੁਮਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਲ ਦਿੱਤਾ। ਐਸਾ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਗਨ ਭੇਂਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਕਿਸੇ ਦੇ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸੇਕ ਲੱਗਾ ਸੀ ਪਰ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਿਆਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਰੀਬ 20-22 ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਗਾਈ ਸੀ, ਬੱਸ ਵਿਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰਨ ਦੀ 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਬੱਸ ਤਕ ਲੈ ਜਾਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਸੀ।

14. ਸ੍ਰ. ਗਗਨਜੋਤ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕਿ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਲ ਵਿੱਚ 8 ਤੋਂ 9 ਪਲੰਘ ਸਾਹਿਬ ਸੀ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 4 ਤੋਂ 5 ਪਲੰਘ ਸਾਹਿਬ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੇਛਾੜ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਅਗਨੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹੀ ਪਲੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੁਕਸਾਨਿਆ ਗਿਆ।

ਸੀ। ਜਦ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਪਲੰਘ ਤੋਂ 15 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਨ ਅਤੇ 5 ਪਲੰਘ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ, ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਤਕਰੀਬਨ 75 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦੱਸਣ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਪਲੰਘ ਅਗਨੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਕਰੀਬਨ 15 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅਗਨ ਨਾਲ ਅਤੇ 60 ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਇਕ ਪਲੰਘ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ 17-18 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਨ ਫਿਰ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਰੁਮਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਾਛੜ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਗ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤੇ ਪਰ ਇਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਸ੍ਰ. ਗਗਨਜੋਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਖੁਦ ਸੇਵਾ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਇਲਮ ਹੈ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 14 ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਦਸਤਖਤ ਲੈਣੇ ਚਾਹੇ, ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖਿਆਲ ਅਨੁਸਾਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸੀ।

15. ਸ੍ਰ. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਦੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਕੇਵਲ 5 ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾਂ ਹੀ 14 ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ 13 ਤੋਂ 14 ਸਿੰਘ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸਹੀ ਗਿਣਤੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਪਰ ਅੰਦਾਜਨ 50-60 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

16. **ਫਾਇਰ ਬਿਗੇਡ ਰਿਪੋਰਟ:** ਸ੍ਰ. ਸਕੱਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਾਲ 2016 ਵਿੱਚ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਵਿੱਚ ਬਤੌਰ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਫਾਇਰ ਬਿਗੇਡ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ (ਦੇਖੋ-ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ ਭਾਗ 1, ਪੰਨਾ ਨੰ: 161) ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਫਾਇਰ ਬਿਗੇਡ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹੀ ਇਤਲਾਹ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਬਿਰਧ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸ੍ਰ. ਸਕੱਤਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ (ਦੇਖੋ-ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ, ਭਾਗ 1, ਪੰਨਾ ਨੰ 158) ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਜੇ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣੇ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਉਥੇ ਨਵੇਂ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਰੱਖੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।"

ਇਸ ਵਿੱਚ ਗੈਰ ਕਰਨਯੋਗ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਿਰਧ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੋਂ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਫਾਇਰ ਬਿਗੇਡ ਨੂੰ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਗਲਤੀ ਫਾਇਰ ਬਿਗੇਡ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਹ ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਸ੍ਰ.ਸਕੱਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਜੋ ਕਿ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੇ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ।

17. ਸ੍ਰ. ਸਕੱਤਰ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰੰਥੀ ਨੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅੱਗ ਬੁਝਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸ੍ਰ. ਗਗਨਜੋਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿੰਘ ਫੇਰ ਉੱਪਰ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ ਤੇ ਸਫ਼ਾਈ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ। ਅੱਗ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੇਵਲ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 4-5 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਅਲੱਗ ਹੈ।
18. ਸ੍ਰ. ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਗ੍ਰੰਥੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
19. ਸ੍ਰ. ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਡਰਾਈਵਰ, ਜੋ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਲੈ ਕੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਬੱਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁ: ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਸੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਟਾਸਕ ਫੇਰਸ ਉੱਥੇ ਲੱਗੀ ਸੀ।
20. ਸ੍ਰ. ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਲ 2020 ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਘਟਨਾ ਸਾਲ 2016 ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਸਾਲ 2020 ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ ਘਟਨਾ ਕੋਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੱਸ ਨਹੀਂ ਪਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਥੇ 4 ਪਲੰਘ ਪਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਕ ਪਲੰਘ ਤੋਂ 20-21 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਉਸ ਮੁਤਾਬਿਕ 80 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸ੍ਰ. ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਠੇਕੇਦਾਰ ਸ੍ਰ. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ। ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰੇ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਿਸੇ

ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਦਕਿ ਉਹ 19/05/2016 ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ ਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਸਿਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਪੋਸ਼ ਕੀਤੀ ਫਲਾਈਂਗ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਚੈਕ ਕਰ ਕੇ, ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ, ਉਥੋਂ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸ੍ਰ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪ ਜਾ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ। ਰਜਿਸਟਰ ਚੈਕ ਕਰਨ ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰ ਇਤਰਾਜ-ਜਨਕ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਤਰੀਕ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਸ ਪੰਨੇ ਤੇ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਦਾ ਇੰਦਰਾਜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਉਥੋਂ ਕੁਝ ਪੰਨੇ ਕੱਢੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। (ਅਨੁਲੱਗ ਨੰ: 20 ਨੱਥੀ ਹੈ) ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰ ਦੀ ਬਾਈਡਿੰਗ ਅਨੁਸਾਰ 3 ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਭਾਗ ਰਜਿਸਟਰ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਪਰ ਅਗਲੇ ਪਾਸਿਓਂ ਇਹਨਾਂ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਅਗਲਾ ਭਾਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਐਸੇ ਪੰਨੇ ਵੀ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਜਿਹਨਾਂ ਤੇ ਐਂਟਰੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਉਹ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਪਰ ਰਜਿਸਟਰ ਤੇ ਹਰ ਪੰਨੇ ਤੇ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਤੇ ਲੜੀ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪੰਨੇ ਪੂਰੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਜੋ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਉਹ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਰਜਿਸਟਰ ਚੈਕ ਕਰਨ ਤੇ ਮਿਤੀ 19-05-2016 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਭਵਨ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸ੍ਰ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ।

21. ਸ੍ਰ.: ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਭਵਨ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ (ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨ/। ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ । ਪੰਨਾ ਨੰ:186) ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ।

19/05/2016 ਨੂੰ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨਾਲ ਬੰਦ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ 14 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ। ਕੁਝ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਚਲੇ ਗਏ ਤੇ ਬਾਕੀ ਬੱਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਰੂਪ ਉਤਾਰਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਲੱਗ ਪਏ। ਜਿਹੜੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸਰੂਪ ਉਤਾਰਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਦ

ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜੇ ਹੋਰ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਆਉਣੀ ਬਾਕੀ ਹੈ ਇਕੱਠੀ ਹੀ ਗਿਣਤੀ ਦੱਸ ਕੇ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਕਰਵਾ ਦੇਣਗੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੇਵਾਦਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਸਰੂਪ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਮਿਤੀ 31/05/2016 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਗੱਡੀ ਨੰ: ਪੀ.ਬੀ.02 ਬੀ.ਜੇ 9600, ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਿਨ ਲਿਆਂਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਲਿਆਂਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਟੋਟਲ ਗਿਣਤੀ ਕਰਕੇ ਐਂਟਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਪਰ ਅਜ ਤੱਕ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

22. ਸ੍ਰ.ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੈਲਪਰ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, "ਜੋ ਬਿਰਧ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰ ਜੋ ਕਿ ਭਾਈ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕਲਰਕ ਜੋ ਕਿ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਸੈਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਿਖਾਈ ਪਛਾਣਦਾ ਹਾਂ।" ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਬਿਰਧ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ 30/07/2016 ਨੂੰ ਬਿਰਧ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜੋ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਭੇਜੇ ਗਏ, ਇਸ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਤੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਜੋ ਬਿਰਧ ਸਰੂਪ 31/05/2016 ਨੂੰ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਗਏ ਸਨ, ਉਸਦੀ ਐਂਟਰੀ ਕਿਥੇ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ 31-05-2016 ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ।"

ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਿਰਧ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਚੈਕ ਕਰਨ ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਪਰ ਸ੍ਰ.ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ ਮੰਗਵਾਏ ਗਏ ਬਿਰਧ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕੇਵਲ 30/07/2016 ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਹੈ।

ਤਰੀਕ	ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
31/05/2016	75
14/06/2016	96
15/07/2016	54
30/07/2016	67

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਜੋ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸੰਸਕਾਰ ਲਈ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਲਿਜਾਏ ਗਏ ਤੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਰੁੱਸਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਲਿਜਾਏ ਗਏ। ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ ਨੂੰ ਫਾੜਨਾ, ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਰਾਈਟ ਆਫ਼ ਕਰਾਊਣ ਲਈ ਉਪਰਾਲਾ ਨਾ ਕਰਨਾ, ਸ੍ਰ. ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿ 14 ਤੋਂ 15 ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ 60-65 ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਿਆਨ ਕਿ ਬੌਸ ਵਿੱਚ ਸਰੂਪ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰਨ ਦੀ 20-22 ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ ਸੀ, ਇਹ ਗੱਲ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 14 ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਪਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਅੰਕ ਕੱਢਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ 6-7 ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਇਹਨਾਂ ਨੇ 19/05/2016 ਨੂੰ ਚੈਕ ਕੀਤੇ ਉਹ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਲਿਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੈਕ ਕੀਤੇ। ਸ੍ਰ. ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਕਿ ਸੱਚ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਕਰੀਬਨ 25-35 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਚੈਕ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਉਹਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਗਿੱਲੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸੁਕਾ ਕੇ ਵੀ ਵਰਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਸ੍ਰ. ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ 31/05/2016 ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਬਿਰਧ ਸਰੂਪ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਭਾਵੇਂ ਸ੍ਰ. ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਜਿਸਟਰ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਕੋਈ ਹੋਰ ਐਸਾ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਜੋ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘਾਂ ਵਲੋਂ ਚੈਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਹ ਦਰੁੱਸਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇ। ਐਸਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ 31/05/2016 ਨੂੰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਭੇਜੇ ਗਏ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤਾਤ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ 19/05/2016 ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੋਣਗੇ। ਜੇਕਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਠੀਕ ਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅਗਨ ਭੇਂਟ ਹੋਏ ਜਾਂ ਕਿੰਨੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ, ਇਸ ਦਾ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਆਂਕਤਾ ਕੱਢਿਆ

ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਲਈ ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ, ਸ੍ਰ. ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ ਇੰਚਾਰਜ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ, ਸ੍ਰ. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸ੍ਰ. ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ ਤੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਦੀ ਹੈ। ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇਕਰ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਵੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਣਗਹਿਲੀ ਲਈ ਵੀ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ, ਸ੍ਰ. ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ ਇੰਚਾਰਜ, ਸ੍ਰ. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਦੱਸਣ ਜਾਂ ਛੁਪਾਉਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸ੍ਰ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੇਰਕਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸੱਚ ਮੰਨੀਏ, ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਮੰਤਵ ਸੀ ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰਮਲੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ 19-05-2016 ਨੂੰ ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਨਾਲ 14 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸੀ, ਜੋ ਕੁਦਰਤੀ ਸੀ। ਨੁਕਸਾਨ ਭਾਵੇਂ 14 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ 80 ਦਾ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਤੋਂ ਭਰਪਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ 80 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ 80 ਦੇ ਆਂਕੜੇ ਨੂੰ ਸੱਚ ਮੰਨਦੀ ਹੈ।

੯) ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਮੌਕੇ ਤੇ ਬਣਾਈ ਅੰਦ੍ਰੀਂਗ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੀ ਨਤੀਜਾ ਦਿੱਤਾ?

ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਦੁਬਾਰਾ ਨਾ ਵਾਪਰੇ, ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਅੰਦ੍ਰੀਂਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਤਾ ਨੰਬਰ 3777 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ ਭਾਗ 3, ਪੰਨਾ ਨੰ 482) ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੇ ਸ੍ਰ. ਰਘੂਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ, ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲ ਸਿੰਘ ਜੂਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸ੍ਰ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜਰਨਲ ਸਕੱਤਰ, ਸ੍ਰ. ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੈਂਬਰ ਅੰਦ੍ਰੀਂਗ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਡਾ. ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਅਧਾਰਤ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਨਾ ਵਾਪਰੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਨੰ: 21279 (ਅਨੁਲੱਗ ਨੰਬਰ 21) ਰਾਹੀਂ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮੌਕੇ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਤੇ

ਕਾਰਵਾਈ ਵਜੋਂ 13 ਪੁਆਇੰਟ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦਿੱਤੇ। ਇਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ ਭਾਗ 3 ਪੰਨਾ ਨੰ 485) ਮਿਤੀ 26/05/2016 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੁਭਾਅ ਵਜੋਂ ਇਹ 13 ਪੁਆਇੰਟ ਦਰਜ ਹਨ, ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ:

- ਸਮੁੱਚੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਰੈਨੋਵੇਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਫਾਇਰ ਸੈਂਸਰ ਸਿਸਟਮ ਅਤੇ ਮਕੈਨੀਕਲ ਵੈਂਟੀਲੇਸ਼ਨ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਾਕੀ ਸਾਰਾ ਧਾਰਮਿਕ ਸਾਹਿਤ ਇੱਥੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਯੋਗ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਬਿਰਧ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੀ ਇੱਥੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਯੋਗ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਆਧੁਨਿਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਭਵਨ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਭਾਈ ਚਤੁਰ ਸਿੰਘ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਕੋਦਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਵਾ ਕੇ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਫਿਲਹਾਲ ਨਵੇਂ ਭਵਨ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਤੱਕ ਨਵੀਂ ਬਣੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੇ ਹਾਲਾਂ ਦੀ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੈਨੋਵੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਫਾਇਰ ਸੈਂਸਰ ਸਿਸਟਮ ਲਗਵਾ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਸਕਿਊਰਟੀ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਅੱਠ-ਅੱਠ ਘੰਟੇ ਦੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਿਜਲੀ/ਪਖੇ ਆਦਿ ਬੰਦ ਕਰਨ/ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਯਮਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਬਾਇਡਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਅੰਦਰ ਦੇ ਹਲਾਤ ਬਾਰੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਾਰੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਲਿਖਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਸੁਭਾਅ ਵੀ ਮੰਗੇ ਜਾਣ।

- ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੀ ਰੈਨੋਵੇਸ਼ਨ ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਆਰਕੀਟੈਕਟ ਸਲਾਹਕਾਰ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾ ਕੇ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ (ਪ੍ਰੈਸ ਤੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ) ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਇਮਾਰਤੀ ਵਿਭਾਗ, ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਗੁ: ਪ੍ਰ: ਕਮੇਟੀ ਰਾਹੀਂ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਜ ਸੁਰੂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਗੁ: ਰਾਮਸਰ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਲਈ 3 ਸਫ਼ਾਈ ਸੇਵਾਦਾਰ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰੈਸ/ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਦਫ਼ਤਰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿਖੇ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਇਸ ਸਮੁੱਚੇ ਕਾਰਜ ਉੱਪਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਮੂਹ ਖਰਚਾ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਡਾ. ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਦ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਵਲੋਂ ਅਤੇ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਕਿਹੜੇ ਅਹਿਮ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰ: ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਬਤੌਰ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਸਤੰਬਰ 2017 ਤੀਕ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਨੀਯਤ ਕੀਤੀ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਇਮਾਰਤ ਤਿਆਰ ਕਰਨ, ਫਾਇਰ ਸਿਸਟਮ, ਸਮੇਕ ਸੈਂਸਰ, ਅਤੇ ਜਿਲਦ-ਬੰਦੀ ਲਈ ਨਵੀਨਤਮ ਤਕਨੀਕ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਪੁਰ ਅਮਲ ਕਰਨ/ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਬੰਧਿਤ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਬਤ ਹੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਫ਼ਤਰੀ ਫਾਈਲਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਡਾ. ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇਹ ਜਵਾਬ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਇੰਝ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ, ਸਿਰਫ ਫਾਈਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਮਤੇ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਹੋਏ ਕਾਰਜ ਜੋ ਕਿ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਧੀਨ ਹੋਣੇ ਸਨ, ਦੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ, ਬਜਟ ਐਸਟੀਮੇਟ, ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨਾ ਹੀ ਕਦੇ ਇਸ ਮਤੇ ਤੇ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਸ) ਕੀ ਗੁ:ਰਾਮਸਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ?

ਸਾਲ 2015-2016 ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਅਨਸਰਾਂ ਵਲੋਂ ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਬਰਗਾੜੀ ਵਿੱਚ ਐਸੀਆਂ ਕਈ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਵਲੂੰਪਰੇ ਗਏ। ਸਰਕਾਰ (ਪੁਲਿਸ) ਵਲੋਂ ਵੀ ਸਾਰੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਸਨ ਕਿ ਹਰੇਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਲਗਾਉਣੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ।

ਸਾਲ 2015 ਵਿਚ ਹੀ ਅੰਦ੍ਰੀਂਗ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਬਾਰੇ 17/01/2015 ਨੂੰ ਮੀਟਿੰਗ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਤਾ ਨੰ:1479 (ਅਨੁਲੱਗ ਨੰ:22) ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ:

- ਸਮੂਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਸੈਕਸ਼ਨ-85 ਵਿਖੇ ਲੱਗਣ ਯੋਗ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਸਮੁੱਚੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅੰਦ੍ਰੀਂਗ ਮੈਂਬਰ ਸ਼੍ਰੇਮਣੀ ਕਮੇਟੀ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਕੱਤਰ ਖਰੀਦ ਵਿਭਾਗ, ਮੁਖੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਵਿਭਾਗ, ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਸ੍ਰੀ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਐਡਮਸਿਟ੍ਰੇਟਰ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਵਿਭਾਗ ਸ਼੍ਰੇਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 85 ਤੋਂ ਆਈ ਮੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਾਨ ਦੇ ਖਰਚਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਕੱਤਰ ਸ਼੍ਰੇਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

1. ਸ੍ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਪੁਸ਼ਨ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ 19/05/2016 ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਹੋਏ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਬੰਧਿਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੇਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਮਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਲਗਾਉਣੇ ਸਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਕੈਮਰੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏ ਗਏ, ਇਸ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮਤੇ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਿਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ/ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਡਾ: ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਖੁਦ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪੈਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮਿਤੀ 19/11/2015 ਤੋਂ 16/05/2016, ਮਿਤੀ 23/08/2016 ਤੋਂ 01/11/2017 ਤੱਕ ਬਤੌਰ ਸਕੱਤਰ ਰਹੇ, ਅੰਦ੍ਰੀਂਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮਤਾ ਨੰ:4079 ਮਿਤੀ 17/01/2015 ਰਾਹੀਂ ਸਮੂਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸੈਕਸ਼ਨ 85 ਵਿਖੇ

ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖੁਦ ਮੌਜੂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਲਗਵਾਉਣ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ, ਇਹ ਖੁਦ ਹੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਨ। ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਇਹਨਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਕਰਨੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਤੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕੈਮਰੇ ਲਗਵਾਉਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੁਆਬ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਪਾਸੋਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਕਰਮਚਾਰੀ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕੀ ਹਾਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੰਦਰਾਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਕਿਵੇਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੱਲਾ ਭਾਜੂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਖਾਲਾ ਬਣਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

2. ਇਸ ਬਾਬਤ ਸ੍ਰ.ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਹਿਤਾ ਨੂੰ ਜਦ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਬਾਬਤ ਇੱਕ ਮਤਾ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੈਮਰੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏ ਗਏ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਐਸਾ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਰਗਾੜੀ ਕਾਂਡ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਤੇ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਇਕ ਅਹਿਮ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ।
3. ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ. ਮਨਜ਼ੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕੈਮਰੇ ਲੱਗੇ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਪਤਾ। ਜਦਕਿ ਉਹ ਮਿਤੀ 12/06/2014 ਤੋਂ 18/11/2015 ਤੱਕ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਰਹੇ। ਇਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ੍ਰ.ਮਨਜ਼ੀਤ ਸਿੰਘ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ, ਕਿ ਉਹ 17/01/2015, ਜਿਸ ਦਿਨ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰਿਆ ਦਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਹ ਆਪ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੱਲਾ ਭਾਜਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਅੰਦੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਹਿਮ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਬਣਦਾ ਸੀ।
4. ਸ੍ਰ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੌਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਬਰਗਾੜੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਅਤੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ 24 ਘੰਟੇ ਕਰਨ ਦੀ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਲੋਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਤੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਾਉਣਾ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਮਿਤੀ 02/06/2018 ਨੂੰ ਅੰਡਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮਤਾ ਨੰ: 526 ਵਿੱਚ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਟਰੱਸਟ ਅਤੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਡਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮਤਾ ਨੰ: 882 ਮਿਤੀ 18/08/2017 ਦੇ ਮਤੇ ਵਿੱਚ ਲੜੀ ਨੰ: 03 ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ “ਮਰਿਯਾਦਾ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰੈਸ ਅੰਦਰ ਸਮੂਹ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ/ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਅੰਦਰਾਜਨ ਖਰਚ 4,00,000/- ਅੱਖਰੀ ਚਾਰ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕੇਵਲ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ”।

ਇਹ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਨਾ ਤਾਂ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੈਮਰੇ ਲੱਗੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਅੰਦਰ ਜਿਲਦਸ਼ਾਜ਼ਾਂ ਕੋਲ, ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸ਼ੋਅ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਐਸਾ 2018 ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਬੇਨਿਜਮੀਆਂ ਅੱਜ ਪਾਵ ਸਰੂਪਾਂ ਬਾਰੇ ਪਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੀ ਨੱਥ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਸ਼ੇਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਦਾ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਗੈਰਜਿਮੇਵਾਰਾਨਾਂ ਅਤੇ ਅਣਗੋਲਿਆ ਜਿਹਾ ਕੰਮ ਹੈ ਤਾਂ ਆਮ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦਾ ਕੀ ਹਾਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਵਿਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਨਜੇਗ ਹੈ। ਕੁਝ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਮਿਤੀ 14/06/2018 ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਦੀਰਘ ਵਿਚਾਰਾਂ ਉਪਰੰਤ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਣਾਇਆ:

“ਮਿਤੀ 14/06/2018 ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪੱਤਰ ਨੰ: ਅ:ਤ/18/3123 ਰਾਹੀਂ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਦੀਰਘ ਵਿਚਾਰਾਂ ਉਪਰੰਤ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਇੱਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸ਼ੇਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਕੈਮਰੇ ਲਗਵਾਉਣ ਦਾ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀਆਂ ਬੋਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਨਿੱਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਧਾਰਣ ਕਰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਆਦਾਤਰ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਣ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਗ੍ਰੰਥੀ ਜਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਵੇਗੀ, ਉਸਦੀ ਘੋਖ ਪੜਤਾਲ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ

ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅੱਗੋਂ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹਨਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਰੋਕਬਾਮ ਲਈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਲਗਵਾਉਣੇ ਅਤੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰਨੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਲਕਾ ਮੌਖਿਕ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਹਲਕਾ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਸਮੂਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਢੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਹਨ, ਇਹ ਵੀ ਵੇਰਵਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਿਸ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਉੱਥੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਢੂਜੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਤਲਾਹ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਵਿਖੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ” (ਅਨੁਲੱਗ ਨੰ: 23)

ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਜੂਦਾ ਅੰਦੰਗ ਕਮੇਟੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ 02/06/2018 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅੰਦੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿੱਚ ਮਤਾ ਨੰ: 526 ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 8 ਸੁਭਾਅ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਸੁਭਾਅ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਬਾਬਤ ਸੀ, ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

ਮਰਿਯਾਦਾ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਪੈਸ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਰਹੇ ਸਮੂਹ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਲਗਵਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ / ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਅੰਦਰਾਨੀ ਖਰਚ 4,00,000/- ਚਾਰ ਲੱਖ ਰੁਪਏ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਗੁ: ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਚੈਕ ਕੀਤਾ ਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਉਪਰੰਤ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਥੇ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜਿੱਥੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਲਗਾਏ ਹਨ। ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਡਾ. ਰੂਪ ਸਿੰਘ, ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਬਾਬੀ ਸਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕੁਤਾਹੀ ਲਈ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਕਿ ਇਤਨੇ ਗੰਭੀਰ ਮਸ਼ਲੇ ਨੂੰ, ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ। ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਤੀ ਭਰ ਵੀ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪੜਤਾਲ

ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਥੇਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣ ਲਈ ਸਿੰਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਯਾਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਹ) 19/05/2016 ਦੀ ਘਟਨਾ ਕਾਰਣ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਪਛਚਾਤਾਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ?

1. ਪੰਜਾਬ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਓਰਗਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਮਿਤੀ 26/06/2020 ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸਿਕਾਇਤ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ 19/05/2016 ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਮਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਪਛਚਾਤਾਪ ਵਜੋਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਨਹੀਂ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ।
2. ਸੁ.ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਸ਼ਚਾਤਾਪ ਵਜੋਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਕਰਾਉਣ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਨਹੀਂ ਕਰਾਏ ਗਏ ਸਨ।
3. ਡਾ.ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਛਚਾਤਾਪ ਲਈ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਰਖਵਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਮੌਕੇ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਪਾਸੋਂ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪਸ਼ਚਾਤਾਪ ਦਾ ਪਾਠ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਜੇ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਗਲੜੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਪਸ਼ਚਾਤਾਪ ਦਾ ਪਾਠ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਬਣਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਹੀ ਗੌਰ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਸੀ।
4. ਸੁ.ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੌਰ ਨੂੰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਪਛਚਾਤਾਪ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਨਾ ਕਰਾਉਣ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੀ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੌਕੇ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਇਸ ਦੂਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਸੁ. ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਮਰਿਯਾਦਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਸਿੰਖ ਸਾਹਿਬ ਜਥੇਦਾਰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੁ. ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗੁਰ-ਮਰਿਯਾਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪੜਤਾਲ

ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜਥੇਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸਿੰਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਯਾਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

10. ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵੇਰਵਾ :-

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੌਜੂਦਾ ਸਟਾਕ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਨੂੰ ਚੈਕ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪੜਤਾਲ 2013-14 ਦੀ ਲੈਜ਼ਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਾ ਸਟਾਕ ਜੋ ਕਿ 2015-16 ਵਿੱਚ 328 ਗਿਣਤੀ ਨਾਲ ਘੱਟ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਜੋ 328 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਅਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਣਾਏ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 55 ਸਰੂਪ ਅਣਅਧਿਕਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸ੍ਰ.ਜੀ.ਐਲ. ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨੰਬਰ ਅਣਅਧਿਕਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸ੍ਰ.ਜੀ.ਐਲ, ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਠੋਕੇਦਾਰਾਂ ਪਾਸੋਂ ਲਗਵਾਏ ਸਨ, ਜਿਸਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਆਗਿਆ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਜੋ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ ਪਦ-ਛੋਦ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਅਣਅਧਿਕਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰ.ਜੀ.ਐਲ. ਨੇ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਸ੍ਰ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪਾਸੋਂ ਇਕੱਤਰਿਤ ਕਰਵਾ ਕੇ ਜ਼ਿਲਦ ਸਜਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਹਾਲ ਨੰ: 03 ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਸਨ। 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 267 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਅਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹਨਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਬਣਤਰ ਤੋਂ ਦੇਖਦਿਆਂ ਸ੍ਰ.ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਹੈਲਪਰ ਜੋ ਕਲਰਕ ਪ੍ਰਮੋਟ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਮਨਿਦਰ ਸਿੰਘ ਕਲਰਕ ਜੋ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਹੈਲਪਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮੋਟ ਹੋਏ ਸਨ, ਚਾਰਜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣ ਤੋਂ ਮਨੁਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ। ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਜੋ ਅਣਅਧਿਕਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜੋ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਪੋਖਾਪੜੀ ਸਾਂਘਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸਾਲ 2012-13 ਤੋਂ 2019-20 ਤੱਕ ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ 12,67,472 ਵਧੇਰੇ ਅੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਰਾਹੀਂ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾ ਕੋਲ ਪੁੱਜੇ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 186 ਸਰੂਪ (61+125) ਅਣਅਧਿਕਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ 2,69,328 ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ। ਫਿਰ ਵੀ 7,93,608 ਵਧੇਰੇ ਅੰਗ ਹਾਲ ਨੰ: 3 ਅਤੇ 4 ਵਿੱਚ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਫਿਜੀਕਲ ਚੈਕ ਕਰਦਿਆਂ ਮੌਜੂਦ ਪਾਏ, ਜੋ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪਾਸ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। 2,04,536 ਵਧੇਰੇ ਅੰਗ ਨੰ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ 03 ਨੰਬਰ ਹਾਲ ਅਤੇ ਨੰ ਹੀ 04 ਨੰਬਰ ਹਾਲ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲੇ, ਜੋ ਕਿ ਦੇਨੋਂ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਪਾਸ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸੀ। ਇਨ੍ਹੀਂ ਵੰਡੀ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ 141 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਣ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ। ਇਹਨਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਨਵੀਂ ਵੇਲੂ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੁਰਾਣੀ ਵੇਲੂ ਦੇ 1,99,288 ਅੰਗ ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਸੂ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਪਾਸ ਪਾਏ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ 137 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਹੋਰ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਸਾਰੇ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬੜਾ ਹੈਰਾਨ ਸੀ ਕਿ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਇਤਨੇ ਵੱਡੇ ਅਦਾਰੇ ਵਿੱਚ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ 9,92,886(ਅਖਰੀ ਨੋ ਲੰਖ ਬਿਨਵੇਂ ਹਜ਼ਾਰ ਅੱਠ ਸੌ ਛਿਆਨਵੇਂ) ਅੰਗ ਬਿਨ੍ਹੁੰ ਕਿਸੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਪਾਸ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਮੌਜੂਦ ਪਾਏ, ਜੋ ਕਿ ਅਣਅਧਿਕਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ 3 ਅਤੇ 4 ਨੰਬਰ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ। ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾ ਪਾਸ ਮੌਜੂਦ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ :-

ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਆਕਾਰ	ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਪਾਸ ਮੌਜੂਦ	ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪਾਸ ਮੌਜੂਦ	ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ	ਤਕਰੀਬਨ ਕਿਨ੍ਹੋਂ ਸਰੂਪ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ
ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ	226122	174944	401061	276
ਵੰਡਾ ਆਕਾਰ (ਪੁਰਾਣੀ ਵੇਲ)	199288	0	199288	137
ਵੰਡਾ ਆਕਾਰ (ਨਵੀਂ ਵੇਲ)	46408	282608	329016	227
ਵੰਡਾ ਆਕਾਰ ਲੜੀਵਾਰ	0	63528	63528	43
ਕੁੱਲ	471816	521080	992896	683

ਵਧੇਰੇ ਅੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ 2012-13 ਤੋਂ ਲੈਕੇ 2019-20	186 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਜੋ ਬਣਾਏ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 55 ਵੱਖਰੇ-2 ਗੁ.ਸਾਹਿਬਾਨ ਭੇਜੇ ਗਏ ਅਤੇ ਡੇਟਾ ਦਫਤਰ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਅਤੇ 6 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਬਿਗਾਜਮਾਨ ਹਨ ਅਤੇ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ	ਵਧੇਰੇ ਅੰਗ ਜੋ ਹਾਲ ਨੰ: 03 ਅਤੇ 04 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਪਾਏ ਗਏ।	ਜਿਹੜੇ ਅੰਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ
---	--	---	---------------------------

ਤੱਕ ਦਿੱਤੇ	ਬਿਨ੍ਹਾ ਜ਼ਿਲਦ ਤੋਂ ਹਾਲ ਨੰ: 3 ਵਿੱਚ ਪਏ ਹਨ।		
12,67,472	2,69,328	7,93,608	2,04,536

ਸੁ: ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਨੇ ਸਾਲ 2020 ਦੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਸੁ. ਕੁਲਵੰਡ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਸੁ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਇੱਕ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖਵਾਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਵਧੇ-ਘਾਟੇ ਦੇ ਫਰਮੇ ਜੋ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਪਾਸ ਪਏ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁਬੀ ਸਿੰਘਾਂ ਪਾਸੋਂ ਚੈਕ ਕਰਵਾ ਕੇ, ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਅਜਿਹੀ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖਵਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ 08/11/2019 ਅਤੇ 09/11/2019 ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਪਾਈਆ ਗਈਆਂ।

ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਸੁ: ਕੁਲਵੰਡ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਚਿੱਠੀ ਜੋ ਕਿ ਉਸਦੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ: ਗ/3 (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਥੁੱਕ ਭਾਗ ਨੰ:1 ਪੰਨਾ ਨੰ: 51) ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ;

"ਉਹ ਗਲਤ ਹੈ।ਉਹ ਚਿੱਠੀ ਚੌਥੇ ਮਹੀਨੇ 2020 ਵਿੱਚ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਨੇ ਲਿਖਵਾਈ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਅੰਗ ਪੂਰੇ ਕਰ ਸਕਣ,--- ਜੋ ਕਿ ਸਰਾਸਰ ਧੋਖਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅੱਜ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਸੈਂ ਉਪਰੋਕਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇਖਿਆ।ਸੈਂ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਇਹ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੀ ਹੈ।---ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ: ਗ/3 ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਸੀ, "ਮੈਂ ਇਸ ਆਸੀਨ ਨਾਲ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗ ਮੇਰੇ ਅਤੇ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਕੌਲ, ਬਹੁਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਏ ਸਨ ਤੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਆਪਣੇ ਲੈਜ਼ਰਾ ਦੇ ਅਕਾਊਂਟ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਣ ਵਾਸਤੇ, ਇਹਨਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ 6। ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਏ, ਸਾਥੋਂ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਉਕਤ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖਵਾਈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਆਗਿਆ ਲੈ ਕੇ ਆਰਡਰ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।ਇਹ ਗੱਲ ਤੀਜੇ-ਚੌਥੇ ਮਹੀਨੇ 2020 ਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜਦ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਚਿੱਠੀ ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਦਿਖਾਈ 'ਤੇ ਸੈਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਉੱਤੇ ਪਿਛਲੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਪਾਈਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਧੋਖਾ ਹੈ।ਚਿੱਠੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਚਾਰਜ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੇ ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਹੈ 8/11/2019 ਦਾ 'ਤੇ ਨੀਚੇ ਜੋ ਆਗਿਆ 09/11/2019 ਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਇੱਕੋ ਹੀ ਲਿਖਾਈ ਵਿੱਚ ਹੈ।"

ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਸ੍ਰ.ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਚਿੱਠੀ ਬਾਰੇ ਮਿਤੀ 16/08/2020 ਨੂੰ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ;

"ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ: 01 ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਹ ਅਸਲ ਪੱਤਰ ਨੀਲੀ ਸਿਆਹੀ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੇ ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ, ਜਦੋਂ 267 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਘਟਨਾਕੁਮ ਵਾਪਰਿਆ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਏ ਥਾਟੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਪੱਤਰ ਤੇ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਵਾਏ। ਇਸ ਪੱਤਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੈਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਪੱਤਰ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੰਚਾਰਜ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਾਰਕ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਉਪਰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਫਰਜ਼ੀ ਤਾਰੀਖ ਪਾ ਕੇ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ/ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਮਾਰਕ ਕੀਤੀ ਗਈ 'ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਈ ਗੁਰਮੁਖ ਨੇ ਇਸ ਤੇ ਆਪਣੀ ਟਿੱਪਣੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਮੈਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਪਾਈ ਗਈ ਤਾਰੀਖ ਗਲਤ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ 09/11/2019 ਪਈ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਦੋਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਕੰਵਲਜ਼ੀਤ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰ.ਜੀ.ਐਲ. ਦੇ ਰਿਟਾਈਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਵ 31/05/2020 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਹੈ, ਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ, ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਵਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੇ ਮੇਰੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ। ਜਿਸ ਤੇ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ, ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਗਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਗਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿੱਤੀ ਵੀ ਗਲਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ 09/11/2019 ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਜੋ ਫਰਮੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਪਾਸ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਪਦੇ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਤਰ ਕਰਕੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਢਾਚੇ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਇਹ ਭਾਈ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਤੇ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਇਹ ਪੱਤਰ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਢਾਚੇਂ ਦੇ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਜੋ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਢਾਚੇਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਇਹ ਦਰਮਿਆਨਾ ਪਦਛੇਦ ਆਕਾਰ ਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਹਾਲ ਨੰ: 03 ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਵੀ ਢਾਚਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਵਲਜ਼ੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਟਦੇ 267 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸ਼ੇਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅੰਡਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੜਤਾਲ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜਥੇਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੇ 14/07/2020 ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ

ਵਿਭਾਗ ਸੀਲ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਫਲਾਈਂਗ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਇੰਸਪੈਕਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾ ਦੇ ਹਾਲ ਵੀ ਚੈਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਜੀਕਲ ਸਟਾਕ ਵੀ ਚੈਕ ਕੀਤਾ ਜਿਸਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਫਲਾਈਂਗ ਵਿਭਾਗ ਪਾਸ ਹੈ। ਤਕਰੀਬਨ ਦੇ ਵਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੜਤਾਲਾਂ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਫਲਾਈਂਗ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਇੰਨਾਂ 125 ਸਰੂਪਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਜਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।”

ਅਜਿਹੀਆ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵੀ ਗਲਤੀਆਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਗ/। (ਦੇਖੋ ਬਿਆਨ ਬੁੱਕ ਭਾਗ । ਪੰਨਾ ਨੰ: 50), ਇਹ ਚਿੱਠੀ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਸ੍ਰ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪਾਸੋਂ ਸ੍ਰ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੇਵਲ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਲਿਖਵਾਈ ਸੀ, ਜਿਸਤੇ ਕੋਈ ਤਾਰੀਖ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸ੍ਰ. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 14/08/2020 ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਚਿੱਠੀ ਉਸਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਤਾਰੀਖ ਪਾਏ ਲਿਖਵਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸ੍ਰ. ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਚਿੱਠੀ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਲਿਖਵਾਇਆ ਹੈ।

ਇਸੇ ਅਦਾਰੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਾਹਰ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਸੀ ਸ਼ੋਆ-ਰੂਮ, ਜਿੱਥੇ ਸ੍ਰ.ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੈਲਪਰ ਛਿਉਟੀ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਵੀ ਜੋ ਛੁੱਚਾਂ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਾਰਬਨ ਕਾਪੀਆ ‘ਤੇ ਵੀ ਪੈਨ ਫੇਰੇ ਹੋਏ ਸਨ (ਛੁੱਚ ਦਾ ਮਤਲਬ ਉਹ 100 ਰਸੀਦਾ ਦੀ ਬੁੱਕ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ੋਆਰੂਮ ਤੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇਣ ਲੱਗਿਆ ਭੇਟਾ ਦੀ ਰਸੀਦ ਕੱਟਦਿਆਂ, ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਵਿਵਰਣ, ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ) ਇਹਨਾਂ ਛੁੱਚਾਂ ਤੇ ਭਾਈ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੈਲਪਰ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੈਨ ਰਾਹੀਂ ਕਈ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ ਨੂੰ ਦਰਮਿਆਨਾ ਅਤੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਆਕਾਰ ਬਦਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਗੁਨਾਹ ਹੈ ਅਤੇ ਐਸਾ ਕਰਨਾ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ।

ਛੁੱਚ ਦੀਆਂ 100 ਰਸੀਦਾ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਵੱਲੋਂ ਜਿਹੜਾ ਬਿਲ ਛੁੱਚਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਆਕਾਰਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ਛੁੱਚ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਆਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕੱਟੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਸੀਦਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੁੱਚ ਨੰ: 24 ਵਿੱਚ (ਰਸੀਦ ਨੰ: 2301 ਤੋਂ

2400 ਤੱਕ) 52 ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ ਦੇ ਸਰੂਪ ਭੇਟਾ ਸਹਿਤ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਲੈਜ਼ਰ ਅਤੇ ਬਿਲ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 90 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਨਾਲ ਵੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਆਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸਟਾਕ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਵੱਧ-ਘੱਟ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਨਾਂ ਤਾਂ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ. ਨੇ ਚੈਕ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨਾ ਸੂ.ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੈਲਪਰ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ, ਇੰਚਾਰਜ ਅਤੇ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਵਾਚਿਆ ਅਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਆਫੀਟਰ ਨੇ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਕਦੀ ਚੈਕ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਟਾਕ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਵਾਸਤਵਿਕ ਸਟਾਕ ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦਾ ਫਰਕ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਹੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਹੀ ਆਫੀਟਰ ਸਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਅਕਾਊਂਟ ਬ੍ਰਾਂਚ ਵੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਢੁੱਚਾਂ ਦਾ ਮਿਲਾਣ ਬਿਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਟਾਕ ਨਾਲ ਕਦੇ ਵੀ ਚੈਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਐਸੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਵਾਲੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਣਗੋਲਿਆ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅੱਜ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਰਮਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸੰਸਥਾ ਮਾੜੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਂ ਸੰਸਥਾ ਮਾੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਕੀਮ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅੰਦੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸੱਜਣਾਂ ਨੂੰ ਲੇੜ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਧਣੇ ਚਾਹੀਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਥਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਕਿ ਐਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਬੇਨਿਯਮ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਐਸੀਆਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦੀ ਆਦਤ ਬਣ ਜਾਵੇ, ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਕੀਮ ਦੇ ਨਿਯਮ ਵੀ ਅਣਗੋਲੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ/ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, 'ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਲਈ ਗਲਤੀ ਤੋਂ ਗਲਤੀ ਕਰਦੇ ਚਲੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਐਸਾ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪਾਵਨ ਪਵਿੱਤਰ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਗਲਤੀਆਂ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ-ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਚੰਗਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆ ਵੀ ਜਾਵੇ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਕੇ ਉਸਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਐਸਾ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦਾ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਐਸੀ ਬੇਅਦਬੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਪਾਵਨ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਵਰਨਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਘਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਸੁਰਤ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਬੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸੇ ਘਰ ਵਿਚ ਅੱਜ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਮਰਿਯਾਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੰਥ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਹੈ।

ਪਵਨ ਅਰੰਭ ਸਤਿਗੁਰ ਮਤਿ ਵੇਲਾ॥ ਸਥਦੁ ਗੁਰੂ ਸੁਰਤਿ ਪੁਨਿ ਚੇਲਾ॥

(ਰਾਮਕਲੀ ਮ:੧, ਅੰਗ ਨੰ: ੯੩੮)

ਨਾਨਕਿ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨ ਜਾਨ੍ਹਉ ਕੀਨੀ ਭਗਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਲਿਵ ਲਾਈ॥

ਤਾ ਤੇ ਅੰਗਦੁ ਅੰਗ ਸੰਗਿ ਭਯੇ ਸਾਇਰੁ ਤਿਨਿ ਸ਼ਬਦ ਸੁਰਤਿ ਕੀ ਨੀਵ ਰਖਾਈ॥

(ਸਵੱਦੀਏ ਮਹਲੇ ਚਉਥੇ ਕੇ, ਅੰਗ ਨੰ: ੧੪੦੫)

ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਹੈ ਬਾਣੀ ਵਿਚਿ ਬਾਣੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਸਾਰੇ।

ਗੁਰੁ ਬਾਣੀ ਕਹੈ ਸੇਵਕੁ ਜਨ ਮਾਨੈ ਪਰਤਖਿ ਗੁਰੂ ਨਿਸਤਾਰੇ॥

(ਨਟ ਮਹਲਾ ੪, ਅੰਗ ਨੰ: ੯੮੨)

ਅਪਨਾ ਗੁਰੂ ਧਿਆਏ॥ ਮਿਲਿ ਕੁਸਲ ਸੇਤੀ ਘਰਿ ਆਏ॥

(ਸੌਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫, ਅੰਗ ੯੨੨)

ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਗੁਰੁ ਕਰਿ ਮਨ ਮੇਰ॥ ਗੁਰੂ ਬਿਨਾ ਮੈ ਨਾਹੀ ਹੋਰ॥

(ਗੋੰਡ ਮਹਲਾ ੫, ਅੰਗ ੮੬੪)

ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਜਪਿ ਮੀਤ ਹਮਾਰੇ॥ ਮੁਖ ਉਜਲ ਹੋਵਹਿ ਦਰਬਾਰੇ॥ ॥ ॥ ਰਹਾਉ॥

(ਗਊਤਮੀ ਮਹਲਾ ੫, ਅੰਗ ੧੮੦)

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਜੋ ਘਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਕੇਵਲ ਸ਼ਬਦ/ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਦਾ ਹੀ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਦੇਹਧਾਰੀ ਗੁਰੂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਪਰਾ ਨੂੰ ਠੱਲ ਪਾਉਣੀ, ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਕੰਮ ਸੀ। 239 ਸਾਲ

(1469 ਤੋਂ 1708 ਤੱਕ) ਦਸ ਜੋਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਜਾਗਤ ਜੋਤਿ, ਚੁੱਗੋ-ਚੁੱਗ ਅਟੱਲ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਸਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨਾ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਬਾਣੀ ਜੇ ਧੁਰ ਦਰਗਾਹ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਘਟਿ ਬੈਠੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਘਰੋਂ ਲਿਆਦੀਂ 'ਤੇ ਜਿੰਨਾਂ-ਜਿੰਨਾਂ ਦੇ ਘਟਿ ਵਿੱਚੋਂ ਮਾਲਕ ਦੀ ਬਾਣੀ ਆਈ, ਐਸੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਦਸੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀਆਂ ਨੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ। ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਜਾਤ-ਪਾਤ, ਉੱਚ-ਨੀਚ ਕੋਈ ਉਮਰ ਦਾ ਤਕਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ। ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਆਸਾ ਪਟੀ ਵਿੱਚ 432 ਅੰਗ ਤੇ ਲਿਖਣੀ ਕੀਤੀ (ਰਾਗ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੧, ਪਟੀ ਲਿਖੀ) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਪੌਤੀ ਅੱਖਰ ਹਨ। ਐਸੀ ਲਿਪੀ ਜਿਸਦੀ ਕੋਈ ਬੋਲਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਲਿਪੀ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ 17 ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਜਾਤੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾ ਦੇ ਘਟਿ ਬੈਠੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਘਰੋਂ ਆਈ ਹੋਈ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਕੇਵਲ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿ ਹਰ ਘਟਿ ਵਿੱਚ ਰੱਬ ਵਸਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰੱਬ ਬੋਲਦੇ ਹਨ।

ਸਭੈ ਘਟ ਰਾਮੁ ਬੋਲੈ ਰਾਮਾ ਬੋਲੈ॥ ਰਾਮ ਬਿਨਾ ਕੇ ਬੋਲੈ ਰੇ॥

(ਮਾਲੀ ਗਊੜਾ ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ ਜੀ, ਅੰਗ ੯੯)

ਇੱਥੇ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਹੈ, ਐਸੇ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇਕੱਤਰਤ ਕਰਕੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੀ ਬੀੜ ਬਣੀ ਹੈ 'ਤੇ ਐਸੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਪਾਸੋਂ ਆਦਿ ਬਾਣੀ ਦਾ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਉਣੇ ਕੀਤੇ। ਜਿੱਥੇ ਅੱਜ ਪੰਥ ਦੀ ਸਿਰਮੌਰ ਪੰਥਕ ਸੰਸਥਾ ਸ਼ੇਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਅਤੇ ਪਬਲਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਬਣਾਇਆ ਹੈ 'ਤੇ ਉਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜਾਰੀ ਅਣਦੇਖੀ ਅਤੇ ਅਣਗੋਲੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਅੱਜ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਪੰਥ ਅੱਗੇ ਆਣ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਬਾਰੇ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਹ ਸਰਪਾ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਯਕੀਨ, ਭਰੋਸਾ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਤਕਰੀਬਨ ਖਤਮ ਹੁੰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਐਸੇ ਪਾਵਨ ਪਵਿੱਤਰ ਘਰ ਨੂੰ ਪੈਸੇ (ਮਾਇਆ) ਨਾਲ ਤੋਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਐਸਾ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਜੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਘੱਟ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਪੈਸਿਆ ਨਾਲ ਇਸਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ।"

ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਭਾਲਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕੇਵਲ ਪੈਸੇ
ਦਾ ਦੰਡ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਹਨਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਹੌਲ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇੱਕ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ
ਅਣਾਪਿਕਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਡਤਰ ਛਾਇਆ ਹੋਣ ਤਕਰੀਬਨ 19
ਸਾਲ ਇਸ ਅਹਿਮ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਟਿਕੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਅਤੇ
ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ੀ ਵਰਤੀ, 'ਤੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪਾਵਨ
ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਕੀਤਾ, ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ। ਪੜਤਾਲ
ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਦਾਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕੇ ਤੁਸੀਂ 'ਕ੍ਰਿਪਾ' ਕਰਕੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਬਾਰੇ
ਦੱਸਣਾ ਕਰੋ ਕਿ ਕਿਸ-ਕਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਕਿਸ-ਕਿਸ ਨੂੰ
ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ-ਕਿੱਥੇ ਦਿੱਤੇ। ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਪ ਜਾ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ
ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਕਿਸ-ਕਿਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ-ਕਿੱਥੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ
ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਪੰਥਕ ਜੰਮੇਵਾਰੀ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਕਹਿਣ
ਤੇ ਇਸ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਜੰਮੇਵਾਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਦਕਾ ਪੂਰੀ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਪੰਥ ਨੂੰ
ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋ ਸਕੇ। ਦਾਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਾਸ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੰਥ ਤੋਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਬਚਾਉਣ
ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੇਗਾ। ਇੱਥੇ ਤੱਕ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਭਾਈ ਲੱਧਾ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ ਕਰਕੇ,
ਗਲੇ ਵਿੱਚ ਜੁੜੀਆਂ ਦਾ ਹਾਰ ਪਾ ਕੇ, ਗਏ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਤੇ ਸੱਤੇ ਅਤੇ ਬਲਵੰਡ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਾਇਆ
ਸੀ, ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਾਸ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੰਗਤ ਕੋਲੇ ਬਖਸ਼ਾਏਗਾ। ਦਾਸ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ
ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾਇਆ 'ਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕੀ ਹੁਣ ਆਪ ਜੀ ਦੱਸ ਦਿਓ
ਨਹੀਂ' ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ 'ਤੇ ਮਾਲਕ
ਦੇ ਘਰ ਤੁਸੀਂ ਬਖਸ਼ੇ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗੇ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਸ੍ਰੀ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ
ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਰੋ ਵੀ ਪੈਂਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਉਠਦਾ ਕੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਿਚਾਰ
ਕਰਕੇ ਸਵੇਰੇ ਦੱਸ ਦਿਆਂਗਾ, ਪਰ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਉਸਦਾ ਮਨ ਕਿਸੇ ਦੇ ਦਬਾਅ ਥੱਲੇ ਫਿਰ ਆ
ਜਾਂਦਾ 'ਤੇ ਉਹ ਸੰਚ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਹਰ ਵਾਰ ਉਹ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਸ੍ਰੀ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਇੰਨੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ
ਪਥਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸਨੂੰ ਹਰ ਬਾਰੀਕੀ
ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ. ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਉਸ ਰਾਹੀਂ

ਹੀ ਬਾਹਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਜਾਂ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਦਾ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੱਥ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਤਾਂ 328 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਘਟਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ-ਕਿੱਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀਆਂ/ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਭੇਜੇ ਗਏ, ਬਾਰੇ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਉਸਦੀ ਕੀ ਮਨਸ਼ਾ ਸੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਦਬਾਅ ਸੀ, ਬਾਰੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਪ੍ਰਤੱਖ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਇਸ ਕੜੀ ਦਾ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਕੱਲਾ ਹੈ, ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਇੱਕ ਤਾਂ ਸਮਾਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਪੁੱਛਣ ਅਤੇ ਜਾਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਬੰਧਨ ਸੀ। ਪੜਤਾਲੀਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪੁੱਛਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਛ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੱਚ ਉਗਲਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਾਸ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਮਝਾਓ ਕਿ ਉਹ ਸੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰੋ 'ਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਬਾਰੇ ਸਹੀ-ਸਹੀ ਦੱਸਣਾ ਕਰੋ।

ਐਸੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਇੱਕੋ ਹੀ ਚੰਗੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਡੀਟਰ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਧਿਆਨ ਆਡਿਟ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਇਹਨਾਂ ਬਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਚਦਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਕਿਤੇ ਵੀ ਉਣਤਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, 'ਤੇ ਐਸੇ ਆਡੀਟਰ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ ਤੇ ਅਹੁਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਰਤ ਨਾ ਸਕੇ।

ਇੱਥੇ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਚੁਣ ਕੇ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਜਿੰਮੇਵਾਰ, ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣ। ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 85, ਸੈਕਸ਼ਨ 87 ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਇਹ ਅਹਿਮ ਵਿਭਾਗ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

11. ਪਾਵਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ:

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ
ਮਿਤੀ 29/03/2000 ਦੇ ਕੇਸ "ਸ੍ਰੇਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ V/S ਸ੍ਰੀ
ਸੇਮਨਾਥ ਦਾਸ ਅਤੇ ਹੋਰ" - C.A No. 3968 of 1987 (with SLP (C) No's. 2735-36
of 1989) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੱਲ
ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਇੱਕ ਨਿਆਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਮੰਨੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ
ਨਹੀਂ। ਜਵਾਬ ਵੱਲੋਂ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਇੱਕ
ਜਾਇਜਵਾਦੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਭਲਾਈ
ਲਈ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਇੱਕ ਅੰਗ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਰੂਪ
ਵਾਂਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਸਰਧਾਲੂਆਂ ਲਈ
ਇੱਕ ਜੀਵਤ ਗੁਰੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ
ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਜੋ ਇੱਕ ਜੀਵਿਤ ਗੁਰੂ ਦੀ ਇੱਜਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ
ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਦੁਰਵਰਤੇ ਹੈ, ਉਸ ਸਖ਼ਸ਼ੀਅਤ ਦੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ
ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਹਾਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦਾ
ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਹੋਈ ਬੋਅਦਬੀ ਦਾ ਚੁੱਕਿਆ ਕਦਮ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾ
ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਣ ਦਾ ਲੇਖਾ ਜੇਖਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਪੰਨੇ
ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਗੁਰੂ ਦੇ ਅੰਗ ਸਮਝਿਆਂ ਛਾਪਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜੀਵਤ
ਗੁਰੂ ਦੇ ਵਾਂਗੂ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਵਿਗਾੜ
ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਲਾਪਤਾ ਅੰਗ, ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੇ
ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਅਤੇ ਨਿਰਾਦਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਐਸੇ ਗਿਆਨ ਰੱਖ ਕੇ ਜੁਰਮ
ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵਰਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਨਾਸ, ਨੁਕਸਾਨ ਜਾ

ਅਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦਾ ਅਪਮਾਨ, ਕੋਰਟ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਗਦਾ ਜਾਂ ਗਿਆਨ ਦੇਵੇਂ ਹੀ ਅਪਰਾਧ ਹਨ।

ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਗੈਰ ਸਿੱਖ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪਤਾ/ਇਲਮ ਨਾ ਹੋਵੇ), ਕਿਸੇ ਭਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀ ਜਾਂ ਵਿੱਤੀ ਉਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਮਨੋਰਥ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਵੇਚ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਪਰਾਧ ਹੈ। ਜੇ ਸਿੱਖ ਗਿਆਨ ਹੁੰਦਿਆ ਹੋਇਆ ਅਜਿਹਾ ਕਰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ/ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਬਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਮ ਸਿੱਖ ਪੇਂਥ ਦੇ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਗ ਦੁਆਰਾ ਪਵਿੱਤਰ ਰੱਖੀ ਗਈ ਵਸਤੂ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇਗਦਾ ਨਾ ਵੀ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਰਗ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਵਸਤੂ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਣਉਚਿਤ ਕਰਮ ਕਰਨਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਪਰਾਧ ਹੈ।

ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 295 ਅਤੇ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 295ਏ ਬਾਰੇ ਵੀ ਖੁੱਲ ਕੇ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ:-

ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਘਤਾ 1860 ਧਾਰਾ 295 ਅਤੇ 295ਏ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ੍ਰੀਣੀ ਦੁਆਰਾ ਪੂਜਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੂਜਾ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਸਮੇਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 295 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 295ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਸਜ਼ਾ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਈ ਸੌ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸਟਾਕ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚੋਂ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਇਹ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਅਪਰਾਧ ਹੈ। ਜੇ ਕਿ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਿਆਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਾ ਬਖਸ਼ਣ ਵਾਲੀ ਗਲਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਗੰਭੀਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਪਰਾਧ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਐਸਾ ਅਪਰਾਧ ਕਿਸੇ ਬੇਸੁਰਤ ਜਾਂ ਬੱਚਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਪਾਗਲ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਗੁਨਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਇੱਕ ਸਿੰਮੇਵਾਰ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਪੋਸਟ ਤੋਂ ਅੱਛੀ ਤਨਖਾਹ ਦੁਆਰਾ ਤਾਇਨਾਤ ਹੈ, ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ

ਅਨੁਜਾਈ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਪੂਰੀ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਰਾਸਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ/ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੇਠ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਐਸਾ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜੁਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁਰਮ ਲਈ ਉਨ੍ਹੇ ਹੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿ ਜੁਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿ ਦੇਣਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਬਚਾਅ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਐਸਾ ਅਪਰਾਧ ਜੋ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਪਰਾਧ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਦਮ ਨੂੰ ਦਬਾਅ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਨ ਸਕਦਾ। ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਇੱਕ ਪਾਵਨ ਪਵਿੱਤਰ ਹਸਤੀ ਹਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਿਗਾਹ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਾਸਤੇ ਗੁਰੂ ਹਨ। ਹਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਇਹ ਗਿਆਨ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਉਣਤਾਈ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਕਾਨੂੰਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਧਰਮ ਵੀ (ਰਹਿਤ-ਮਰਿਯਾਦਾ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਇਜਾਜਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਸਾਰਾ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਇਹਨਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਸਟਾਕ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟ ਹੋਣ ਦਾ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਜੋ ਲਿਖਤ ਜਾਂ ਜੁਬਾਨੀ ਹੁਕਮ ਤਹਿਤ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਨ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਹੀ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਚਾਹੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਨਿਚਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪੂਰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ। ਲਿਖਤ ਜਾਂ ਜੁਬਾਨੀ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਾ ਮੰਨੇ ਹੋਣ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆ ਦੇ ਜੁਰਮ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਿਰਫ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦਾ ਵੀ ਪੂਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਾ ਰੱਖਣਾ, ਇਹ ਵੀ ਬਤੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੈ। ਲੰਬੇ ਅਰਸੇ ਲਈ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਘਾਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਐਸਾ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਲੰਬੇ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਪਾਵਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ, ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੰਗੀਨ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਜੁਰਮਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰੈਸ ਰਿਲੀਜ਼ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੀ ਬੇਇੱਜਤੀ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜਾ ਦੀ ਮੰਗ ਯੋਗ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹਾ 21/08/2018 ਨੂੰ ਕੈਬਨਿਟ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਬਿੱਲ 2018 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 295ਏਏ, ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਜਾਂ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਕਿੱਤੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 295 ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਗ ਦੇ ਧਰਮ ਦੀ ਬੇਇੱਜਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ (ਕਿਸੇ) ਪੂਜਾ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਜਖਮੀ ਕਰਨ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਬੇਇੱਜਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ।

ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਚਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ:- ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਤਨੇ ਹੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ ਜਿਤਨਾ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਉਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਗੁਨਾਹ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉੱਤਮ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਆਧੁਨਿਕ ਸਿਧਾਂਤ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕ ਅਤੇ ਫੌਜੀ ਦੇਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨਗੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਅਪਰਾਧ ਉਸ ਸਬੰਧਿਤ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਸਤੇ ਜਾਂ ਸਜਾ ਦਿਵਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਿਸਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਸ ਉਪਰੰਤ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਡ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਜੂਨੀਅਰ ਮੀਡ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ, ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਸਕੱਤਰ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਕੱਤਰ, ਮੀਡ ਸਕੱਤਰ, ਇੰਚਾਰਜ, ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ, ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ, ਕਲਰਕ, ਹੈਲਪਰ ਅਤੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਇਹ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਬਾਰੇ ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਚਲਾ ਅਫਸਰ ਉੱਪਰ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸਾਹਿਬ ਤੱਕ ਇਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਕੋਈ ਦੂਸਰਾ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨੀਚੇ ਕਲਰਕ ਜਾਂ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਉਣਤਾਈ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਇਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੁਆਰਾ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਛਾਪਣ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅੰਤਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਸਬੰਧਿਤ ਸਕੱਤਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਿਚਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕ੍ਰਿਆਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਸਟਾਕ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਹੋਣ ਦੀ ਅਤੇ ਮੰਦਭਾਰੀ ਘਟਨਾ ਜੋ 19/05/2016 ਨੂੰ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਘਟਿਤ ਹੋਈ, ਉਸਦੀ ਪੁਖਤਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾ ਤਾਂ ਨਿਚਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕਲਮਬੱਧ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਜੋ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅਗਨ ਭੇਟ ਹੋਏ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਬੋਛਾੜਾਂ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਦੰਡਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਐਸੇ ਸੰਗੀਨ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਾਲ ਢੱਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਐਸੇ ਜੁਰਮਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਨਾਲ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਦਾ ਅਤੇ ਛੱਪਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਪਰਾਧ ਹੈ। (ਸੈਕਾਸ਼ਨ 201 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.) ‘ਤੇ ਸੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਜਿਤਨੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਤੱਕ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਨੂੰ ਦਰਜ ਨਾ ਕਰਨ/ਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਛੱਪਾਉਣ ਦਾ ਪੂਰਨ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਯਤਨ ਕਰਨ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਹੈ। ਜੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਤਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ? ਪਤਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਬਣਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸਜ਼ਾ ਗੁਰ ਮਰਿਯਾਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ।

ਇਹ ਉੱਤਮ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਪੂਰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਂਨ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜੁਰਮਾਂ ਲਈ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ। ਇਸ

ਪ੍ਰੋਟੋਕੋਲ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੰਡ ਜਾਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਇਸ ਵੱਲੋਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਬੀੜਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਜਮਾਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵੰਡਣ ਦੀ, ਇਹ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸਤਿਕਾਰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਮਨਾਹੀ ਸੰਬੰਧੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਗਤ ਜੋਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2008 ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(1) ਤਹਿਤ ਸਿਰਫ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਇਸ ਵੱਲੋਂ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਜਾਗਤ ਜੋਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਬੀੜਾਂ ਨੂੰ ਛਾਪਣ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਜਮਾਂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਵੰਡਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਇਸ ਵੱਲੋਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਬੀੜਾਂ ਛਾਪਣ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਜਮਾਂ ਕਰਨ ਤੇ ਵੰਡਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਤਹਿਤ 2 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸਮੇਤ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜੋ ਕਿ 5000 ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਦਾ ਉਪਬੰਦ ਹੈ। ਉਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਤਹਿਤ ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਮੁਤਾਹਿਤਾਂ ਦੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮਾਂ ਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਭੂੱਲਾਂ ਲਈ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪਤਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜਾਂ ਇਹਨਾਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮਾਂ/ਭੂੱਲਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹੋਣ, ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਅੰਗ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ/ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਕਾਢੀ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਪਏ ਰਹੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 295 ਅਤੇ ਉਕਤ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਦੰਡਯੋਗ ਹੈ। ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਗੁਰਮਰਿਯਾਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹਨ।

ਹੁਣ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਨਜ਼ਿਠਿਆ ਜਾਵੇ?

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਬੜੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਇਹ ਮਸਲਾ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਪੰਜ ਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਜੁੜੀਆਂ ਹਨ।

ਇਹ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਾਰੇ ਕਰਮ 'ਤੇ ਬਣਦੀ ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਆਪਣੇ ਟਾਸਕ ਫੇਰਸ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰੇ ਅਤੇ ਫਲਾਇੰਗ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਚੀਫ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਲਵੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਸਟਾਕ ਲੈਜ਼ਰਾਂ, ਬਿਲ ਬੁੱਕਾਂ ਅਤੇ ਡੁੱਚਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਰੱਖ ਕੇ ਫਿਜੀਕਲ ਸਟਾਕ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸਦੀ ਘੋਖ ਪੜਤਾਲ ਕਰੇ, 'ਤੇ ਜਿਥੇ-ਜਿਥੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਦੁਆਰਾ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗੇ, ਉੱਥੋਂ-ਉੱਥੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸਨਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਲੈ ਕੇ ਆਵੇ। ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਬੜੇ ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਠਾ ਨਾਲ ਉਪਰੋਕਤ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਤਾਂ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਿਰਮੌਰ ਵਜੂਦ ਬਣਿਆ ਰਹੇ। ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਹਨ, ਜਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਕਿ ਕੌਮ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਮਸਲੇ ਇਸ ਤਖਤ ਤੋਂ ਨਜ਼ਿੱਠੇ ਜਾ ਸਕਣ।

ਸਗੋਂ ਸਰਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਜੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਸੀ ਆਤਮਨਿਰਭਰਤਾ ਸਾਡੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਬਣੀ ਰਹਿਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਸਤੀ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸਨਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਧਰਮ ਦਾ ਨਿਆਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਬੜੇ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਕਿ ਇਸ ਉੱਚ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾ ਮੁਗਲ ਰਾਜ ਫਿਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਉਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਿੰਦੇਸਤਾਨੀ ਰਾਜ ਨੇ ਤੋੜਨ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨਿੱਤ ਨਵੇਂ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਘੜੀਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਤੇ ਆਤਮਨਿਰਭਰ ਹੋ ਕੇ, ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਬੜੇ ਤੋਂ ਬੜੇ ਮਸਲੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ

ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਸਾਨੂੰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਯੋਗ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ
ਦਸੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀਆ ਨੇ ਸਿਖਾਇਆ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਰਾਜ ਤੇ ਯੋਗ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਅਤੇ
ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੇ ਘਰ ਹੀ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੋਈ। ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ
ਬਾਣੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਇਉਂ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ : -

ਕਬਿ ਕਲ ਸੁਜਸੁ ਗਾਵਉ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਰਾਜੁ ਜੋਗੁ ਜਿਨਿ ਮਾਣਿਓ॥ "

(ਸਵੱਈਏ ਮਹਲੇ ਪਹਿਲੇ ਕੇ ੧, ਅੰਗ ਨੰ: ੧੩੮੮)

ਰਾਜੁ ਜੋਗੁ ਮਾਣਿਓ ਬਸਿਓ ਨਿਰਵੈਤੁ ਰਿਦੰਤਰਿ॥ ਸੁਸਟਿ ਸਗਲ ਉਪਰੀ ਨਾਮਿ ਲੇ ਤਰਿਓ
ਨਿਰਦੰਤਰਿ॥

(ਸਵੱਈਏ ਮਹਲੇ ਪਹਿਲੇ ਕੇ ੧, ਅੰਗ ਨੰ: ੧੩੮੦)

ਹਰਿ ਨਾਮ ਰਸਿਕ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਰਾਜੁ ਜੋਗੁ ਤੈ ਮਾਣਿਓ॥

(ਸਵੱਈਏ ਮਹਲੇ ਪਹਿਲੇ ਕੇ ੧, ਅੰਗ ਨੰ: ੧੩੮੦)

ਗੁਰੁ ਜਗਤ ਫਿਰਣ ਸੀਹ ਅੰਗਰਉ ਰਾਜੁ ਜੋਗੁ ਲਹਣਾ ਕਰੈ॥

(ਸਵੱਈਏ ਮਹਲੇ ਦੂਜੇ ਕੇ ੨, ਅੰਗ ਨੰ: ੧੩੮੨)

ਰਾਜੁ ਜੋਗੁ ਤਖਤੁ ਦੀਅਨੁ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ॥

(ਸਵੱਈਏ ਮਹਲੇ ਚਤੁਥੇ ਕੇ ੪, ਅੰਗ ਨੰ: ੧੩੮੮)

ਗੁਰੁ ਨਾਨਕੁ ਅੰਗਦੁ ਅਮਭੁ ਭਗਤੁ ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਸਮਾਣੇ॥

ਇਹੁ ਰਾਜੁ ਜੋਗੁ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਤੁਮ ਹੂ ਰਸੁ ਜਾਣੈ।

(ਸਵੱਈਏ ਮਹਲੇ ਚਤੁਥੇ ਕੇ ੪, ਅੰਗ ਨੰ: ੧੩੮੮)

ਪੂਰਾ ਸੁਖੁ ਪੂਰਾ ਸੰਤੋਖ॥ ਪੂਰਾ ਤਪੁ ਪੂਰਨ ਰਾਜੁ ਜੋਗੁ॥

(ਗਊਤੀ ਮਹਲਾ ੫, ਅੰਗ ਨੰ: ੧੮੮)

ਕਟੀਐ ਤੇਰਾ ਅਰੰ ਰੋਗੁ॥ ਤੂੰ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਕਰਿ ਰਾਜੁ ਜੋਗੁ॥

(ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਮਹਲਾ ੫, ਅੰਗ ਨੰ: ੨੧੧)

ਐਸਾ ਕੋਇ ਜਿ ਦੁਬਿਧਾ ਮਾਰਿ ਗਵਾਵੈ॥ ਇਸਹਿ ਮਾਰਿ ਰਾਜ ਜੋਗੁ ਕਮਾਵੈ॥

(ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਮਹਲਾ ੫, ਅੰਗ ਨੰ: ੨੩੭)

ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਤਨੁ ਸਰਬ ਸੈ ਸਹਜਿ ਚੰਦੋਆ ਤਾਣਿਅਉ॥

ਗੁਰ ਅਰਜੁਨ ਕਲੁਚਰੈ ਤੈ ਰਾਜ ਜੋਗੁ ਰਸੁ ਜਾਣਿਅਉ॥

(ਸਵੱਟੀਏ ਮਹਲੇ ਪੰਜਵੇ ਕੇ ਪ, ਅੰਗ ਨੰ: ੧੪੦੬)

ਗੁਰ ਕੈ ਬਚਨਿ ਕੀਨੋ ਰਾਜੁ ਜੋਗੁ॥ ਗੁਰ ਕੈ ਸੰਗਿ ਤਰਿਆ ਸਭੁ ਲੋਗੁ॥

(ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਮਹਲਾ ੫, ਅੰਗ ਨੰ: ੨੩੮)

ਗੁਰ ਪਰਚੈ ਪਰਵਾਣੁ ਰਾਜ ਮਹਿ ਜੋਗੁ ਕਮਾਯਉ॥

(ਸਵੱਟੀਏ, ਮਹਲਾ ੫, ਅੰਗ ਨੰ: ੧੪੦੬)

ਉਪਰੋਕਤ ਪਾਵਨ ਸ਼ਬਦਾ ਤੋਂ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਸੇਧ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਕਰਦਿਆਂ ਜੋਗ ਨੂੰ ਕਮਾਉਣਾ ਹੈ।

ਇਹ ਵਿਚਾਰਪਾਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਪੂਰਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰੱਪਕ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ। ਜੇ ਰੱਬ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਮਾਉਣਾ ਹੈ, 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸੰਸਾਰੀ ਕੋਰਟਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਆਪਣੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸੁਰੂਆਤ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ, ਕਿਉਂ ਨਾ ਇਸ ਵਿਚਾਰਪਾਰਾ ਨੂੰ ਆਪਾਂ ਹੁਣੇ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕਰੀਏ।

ਇਹ ਨਾ ਖਿਆਲ ਕਰੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਾ ਇਸ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਜ਼ਿਠ ਲਵੇਗਾ। ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਬੜੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਚਲਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਵੀ ਪੈਸਿਆਂ ਨਾਲ ਫੈਸਲੇ ਬਦਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਥਾਣਿਆ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂ ਨਾ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਚਨਾਂ ਤੇ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਹੌਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਆਪਣੇ ਅਦਾਰੇ ਨੂੰ ਯੋਗ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰੋ।

ਇੱਕ ਸਮਾਂ ਸੀ, ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਦੂਰੀ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਇਆ ਕਰਦੀਆ ਸਨ, 'ਤੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੰਥ ਦਾ ਦਰਦ ਸਭ ਦਾ ਦਰਦ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਛੋਜਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਤੇੜਨ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਘੜੀਆਂ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਸਭ ਉਸਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣ ਗਏ। ਦਾਸ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਪੰਥ ਨੂੰ ਰਲ ਮਿਲ ਕੇ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਛਤਰ-ਛਾਇਆ ਹੇਠ ਸੁਲਭਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਸੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪੂਰਾ ਪਹਿਰਾ ਪੂਰੇ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਸੱਚੇ ਹਿਰਦੇ ਨਾਲ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਬਣਦੀਆਂ ਯੋਗ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਕਦੇ ਨਾ ਬਖਸ਼ੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ/ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਮਾਇਆ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਬੜੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਸੁਲਭਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ-ਜਿੱਥੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀਆਂ/ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਕਰਕੇ ਪੁੱਛਿਗੋਛ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ/ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ/ਸੁਹਿਰਦ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਲੱਗਣ ਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਹੋਣ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਜੇ ਕਿਤੇ ਬੇਨਿਜਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉੱਥੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਆਦਰ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰਿਤ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਸੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ-ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਸਤਿਹਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਗ੍ਹਾ ਜੋ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨੰਬਰ ਤੁਰੰਤ ਕੇਂਦਰੀ ਢਫਤਰ ਵਿਖੇ ਇਤਲਾਹ ਕਰਨ ਅਤੇ ਐਸੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਸੁਚੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਤੁਰੰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਕੋਸ ਸੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਪੰਥ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹੇ ਸਕੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਣਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਰੂਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਮਸਲਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣਾ ਸਖਸੀ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਨਾ ਕਰੇ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੇਗੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਪੰਥ ਦੋਖੀ ਹੋਵੇਗੀ।

12. ਕਰਮਚਾਰੀ, ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦੇ ਦੋਸ਼

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁੰਦਿਆ ਤੇ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਪਰੋਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਅਗਲੇ ਕੁਝ ਪਹਿਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਦੋਸ਼ ਹਨ, ਉਹ ਲਿਖੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

12.1 ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ

1. ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸਾਲ 2012-13 ਤੋਂ ਹੀ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਪੈਨਸ਼ਲ ਰਾਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਬਕਾਇਆ ਨੂੰ ਕੱਟਿਆ।
2. ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ 200 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਧੰਨ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਰਮਿਆਨਾ ਆਕਾਰ ਸਾਲ 2013-14 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ। ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਸਾਲ 2018 ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ ਜਤਾਇਆ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਲ 2013-14 ਦੀ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ ਕਰਕੇ ਨਵਾਂ ਬਕਾਇਆ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ। ਜਦਕਿ ਇਸਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣੀ ਬਣਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਕਰਕੇ ਫਰਕ ਲੱਭਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਸਾਲ 2014-15 ਦੀ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਪੰਨਾ ਨੰ: 53 ਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਰਮਿਆਨਾ ਦਾ ਬਕਾਇਆ 195 ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਪੰਨਾ ਨੰ: 86 ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਇਦਰਾਜਾਂ (ਐਂਟਰੀਆਂ) ਕਾਰਨ ਮਿਤੀ 18/08/2015 ਨੂੰ ਲੈਜ਼ਰ ਦਾ ਬੈਲੇਂਸ ਬਦਲ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਦਿਨ ਦੀ ਹੋਈ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਵਾਧੇ ਤੋਂ ਘਾਟੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਚਲੀ ਗਈ।
3. ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 18/08/2015 ਤੱਕ 328 (ਲੜੀ ਨੰ: 02 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ) ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਗਬਨ ਕੀਤਾ।
4. ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਗਬਨ ਕਰਕੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਕਿਥੇ ਭੇਜੇ ਹਨ? ਇਹ ਉਸਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਜੁਰਮ ਹੈ।
5. ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਨੇ ਅਣ-ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਾਗਤ ਜੇਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਏ।

6. ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਨੇ ਅਣਾਧਿਕਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਅਣਾਧਿਕਾਰਿਤ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤਾ।
7. ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਨੇ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ ਕੁਲਵੰਡ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚੋਂ ਦਿੱਤੇ।
8. ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ 55 ਅਣਾਧਿਕਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਿਖੇ ਭੇਜੇ ਜਿਸਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

ਸੀ.ਨੰ.	ਨਾਮ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ	ਗਿਣਤੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ
1	ਗੁ: ਰਕਾਬ ਗੰਜ ਸਾਹਿਬ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ	25
2	ਗੁ: ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ, ਇੰਡੋਰ (ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼)	04
3	ਗੁ: ਸੀਸ ਗੰਜ ਸਾਹਿਬ, ਕਰਨਾਲ (ਹਰਿਆਣਾ)	15
4	ਗੁ: ਬੁੱਢਾ ਜੌਹੜ (ਰਾਜਸਥਾਨ)	08
5	ਗੁ: ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ, ਲੱਖਣਖੁਰਦ	02
ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ		54

ਇੱਕ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜਿਸਦਾ ਲੜੀ ਨੰ: 4456 ਹੈ, ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

9. ਛੁੱਚਾਂ ਦਾ ਟੋਟਲ ਸਹੀ ਨਾ ਕਰਕੇ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਪੇਸਟ ਕੀਤਾ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੁੱਚ ਨੰ: 24 ਵਿਚ (2301 ਤੋਂ 2400 ਤੱਕ) ਵਿਚ 52 ਦਰਮਿਆਨੋਂ ਆਕਾਰ ਦੇ ਸਰੂਪ ਭੇਟਾ ਸਹਿਤ ਵੰਡੇ ਗਏ ਪਰ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 90 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ।
10. ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਗਨ ਭੇਟ ਹੋਏ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੀ।
11. ਅਗਨ ਭੇਟ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਧੰਨ ਸਾਹਿਬ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਜੇਕਰ ਲੈਜ਼ਰ ਠੀਕ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਅਗਨ ਭੇਟ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਹੋਏ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਸਾਲ 2016 ਵਿੱਚ ਹੀ

ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਟੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਸੰਬੰਧੀ ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਬਣਦੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

12. ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਨੇ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਾਪਿਸ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਨੇ ਸੁ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ 982700/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ। ਜਿਸਤੋਂ ਸ਼ੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਥੋੜ੍ਹੇ-ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਰੂਪ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਉਸਦੇ ਬਿਲ ਨਹੀਂ ਕੱਟੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਮਾਇਆ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆਦੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰੀਕੇ 328 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਮਾਇਆ ਦਾ ਗਬਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
13. ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਬਿਨ੍ਹਾ ਮਾਇਆ ਤੋਂ ਕੱਚੀਆਂ ਪ੍ਰਚੀਆਂ ਦੇ ਆਪਾਰ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸੰਗਤਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ।

12.2 ਸੁ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਕਲਰਕ

1. ਸੁ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਕਲਰਕ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਗਿਣਤੀ ਦੱਸੇ ਵੱਡਣ ਲਈ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਾਹਰ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਾਪਿਸੀ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਕਿਨੇ ਸਰੂਪ ਵਾਪਿਸ ਆਏ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ।
2. ਸੁ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਕਲਰਕ ਨੇ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਤਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਸਾਲ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਰਕਮ 982700/- ਰੁਪਏ ਨਿੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆਦੀ।
3. ਸੁ.ਬਾਜ਼ ਸਿੰਘ ਕਲਰਕ ਨੇ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਾਪਿਸ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਿਆ। ਇਸ ਨੇ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ 982700/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ। ਜਿਸਤੋਂ ਸ਼ੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਥੋੜ੍ਹੇ-ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਰੂਪ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ

ਸਿਰ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਉਸਦੇ ਬਿਲ ਨਹੀਂ ਕੱਟੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਮਾਇਆ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆਦੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰੀਕੇ 328 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਮਾਇਆ ਦਾ ਗਬਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

12.3 ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ

1. ਸੁ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਘਟਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿਲਦਸ਼ਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ 61 ਅਤੇ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਸੀ) ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਚੁਬਾਨੀ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ।
2. ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦਿੱਤੇ 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਤੇ ਸੁ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਣ - ਅਧਿਕਾਰਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਟੋਰ ਰਸੀਦ ਕੱਟਣ ਲਈ ਕਿਹਾ।
3. ਸ. ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 02/10/2018 ਦੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਿਲਦਸ਼ਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ,

"ਸਮੂਹ ਜ਼ਿਲਦਸ਼ਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪੇ ਆਪਣੇ ਬਾਈਡਿੰਗ ਹਾਲਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਫ਼-ਸਫ਼ਾਈ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-2 ਕਰਵਾ ਕੇ, ਵੱਧ-ਘੱਟ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ/ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਵੱਧ-ਘੱਟ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਛੱਪੇ ਫਰਮੇ ਗਿਣਤੀ ਮਿਣਤੀ ਕਰਕੇ, ਮੈਨੇਜਰ ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਕੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਪਾਸ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਜੇ ਵੇਸਟੇਜ ਜਾਂ ਰੱਦੀ ਬੱਚਦੀ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਬੰਨ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਹੇਠ ਹਾਲ ਦਾ ਨੰਬਰ ਲਿਖ ਕੇ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿਖੇ ਭੇਜੇ ਜਾਣ। ਇਸ ਉਪਰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਅਮਲ ਹੋਵੇ। ਅਗਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੈਕਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਉਣਤਾਈਪਾਈ ਗਈ, ਉਸ ਜ਼ਿਲਦਸ਼ਾਜ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਦਫ਼ਤਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਸਬੰਧਿਤ ਜ਼ਿਲਦਸ਼ਾਜ਼ ਦਾ ਠੇਕਾਵੀ ਕੈਸਲ ਕੀਤਾ/ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੁ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਇਹ ਅਕਤੂਬਰ 2018 ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰੂਪ ਜਿਸ ਜਗ੍ਹਾਂ ਪੁਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ

ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਹ ਜਗ੍ਹਾ ਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਵਧੀਕ ਅੰਗ ਪਏ ਹਨ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਡੇਢ ਸਾਲ ਨਾਂ ਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਸਫ਼ਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਵਧਸੀ ਲਈ। ਸਗੋਂ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ 61 ਅਤੇ 125 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਏ। ਸੁ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਟੈਲੀਫੋਨ ਤੇ ਕੀਤੀ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਇੰਝ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲੜੀ ਨੰ: 13 ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਵਾਪੂ ਅੰਗਾਂ ਅਤੇ ਲੜੀ ਨੰ: 15 (ਈ) ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਵਾਪੂ ਵੇਸਟੇਜ ਤੋਂ ਸਰੂਪ ਬਣਾ ਕੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੁ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ ਨਾਲ ਮਿਲੀ ਭੁਗਤ ਕਰਕੇ ਸਰੂਪ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਏ।

4. ਸੁ.ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ ਨੇ (ਨੱਥੀ ਗ/1) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੁ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਗਲਤ ਬਿਆਨੀ ਵੀ ਕਰਵਾਈ।

12.4 ਸੁ.ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੈਲਪਰ

ਸੁ.ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਹਾਇਕ ਗ੍ਰੰਥੀ ਭਰਤੀ ਹੋਇਆ ਅਤੇ 2012 ਤੋਂ ਸ਼ੋਆ ਰੂਮ ਵਿਖੇ ਹੈਲਪਰ ਵਜੋਂ ਡਿਊਟੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਕੱਟੇ ਜਾਂਦੇ ਛੁੱਚਾਂ ਦੀਆਂ ਐਂਟਰੀ ਬਦਲਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹਨ। ਇਸ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਛੁੱਚ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰਬਨ ਕਾਪੀ ਉੱਤੇ ਪੈਨ ਨਾਲ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀਆਂ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਹੋਰਾਫੇਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਛੁੱਚਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਫੇਰ-ਬਦਲ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੁੱਚ ਨੰ: 24 ਵਿੱਚ (2301 ਤੋਂ 2400 ਤੱਕ) ਵਿੱਚ 52 ਦਰਮਿਆਨਾਂ ਆਕਾਰ ਦੇ ਸਰੂਪ ਭੇਟਾ ਸਹਿਤ ਵੰਡੇ ਗਏ ਅਤੇ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ ਦੁਆਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 90 ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ।

12.5 ਜਿਲਦਸਾਜ਼ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਕਿ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸ ਤੋਂ ਜੋ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਅੰਗ ਛੱਪ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਅੰਗ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਹਾਲ ਨੰ: 3 ਤੇ 4 ਵਿੱਚ ਪਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਵਨ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਅਦਬ

ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਸ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਜੁਥਾਨੀ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ 61 ਵੱਡੇ ਅਕਾਰ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅਣ ਅਧਿਕਾਰਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਲਿਖਤੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾ ਕੇ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ, ਜੇ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਏ। ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਕੋਲ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਲਈ ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਅੰਗ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਲੋਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਬੇ-ਅਦਬੀ ਅਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਵਾਧ-ਘਾਟ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਵਿਚ ਬਚਾਬਦ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ।

12.6 ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਛਾਂਇਨਾਸ

ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਲਿਖਤੀ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗੋਈਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਐਂਟਰੀ ਮਿਲੀ।

ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹੇਠਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਪਾਸੋਂ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅਗਨ ਭੇਟ ਹੋਏ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਚੈਕ ਕਰਕੇ ਸਮੇਤ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਰਾਈਟ ਆਫ ਕਰਾਉਣ ਸੰਬੰਧੀ ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਾ ਜੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਲੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚੋਂ ਅੰਤਰਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਪਾਸੋਂ ਰਾਈਟ ਆਫ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ।

12.7 ਸ. ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ

ਸ਼੍ਰੇਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਲੜੀ ਨੰ: 17 (ਅ) ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੇਂਦੀ ਮੌਬਾਰ ਅਹੁਦੇਦਾਰ, ਮੈਨੇਜਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਥਨ, ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ, ਬਿਆਨਤ, ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਫੰਡ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਤਬਾਹੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਵੇ, ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨਾ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਜਾਂ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਅਲਾਹਿਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ

ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਫਰਜ਼ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੋ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਸਦਾ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਵੀ ਉਹ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਪਾਸੇ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮਿਤੀ 18/08/2015 ਨੂੰ ਸ੍ਰ. ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਇੰਚਾਰਜ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ 239 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੱਧ ਦੱਸੇ। ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੇਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਲੜੀ ਨੰ: 17 (ਅ) ਦੇ ਮਤਾਬਕ ਨਾ ਕਰਕੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਘਾਟਾ-ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਕਹਿਆ। 76 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੱਧ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤੇ ਜਦਕਿ 328 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਉਸ ਸਮੇਂ ਘੱਟ ਸਨ।

ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਆਕਾਰ ਵਾਈਜ਼ ਨਾ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੇ ਕਿਸਮ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦੀ ਪ੍ਰੀਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅਣ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰ ਲਿਆ। ਜੋ ਕਿ ਗੈਰ-ਜਿੰਮੇਵਾਰਾਨੀ ਕਾਰਜ ਹੈ। ਪਰ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਇਸਨੇ 18/8/2015 ਨੂੰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨੀ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਕੰਮ ਸੀ। ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਆਡਿਟ ਜਾਂ ਕਮੇਟੀ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਫਿਜੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ (ਸਾਲ 2020 ਤੱਕ) ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਜਦਕਿ ਇਟਰਨਲ ਆਡੀਟਰ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਆਡੀਟਰ ਦਾ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਸੀ ਜਿਸਤੋਂ ਬਿਨਾ ਆਡਿਟ ਅਪੂਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਤਿਰਾਜਯੋਗ ਹੈ।

ਦਰਅਸਲ ਸ੍ਰ. ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਘਾਟੇ-ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵਾਚਿਆ 'ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਯੋਗ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ।

12.8 ਸ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸਕੱਤਰ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ

- ਮਿਤੀ 18/08/2015 ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਆਫਿਸ ਨੋਟ ਤੇ ਸ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਸ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਕੱਤਰ, ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ "ਸਸਪੈਸ ਖਾਤੇ" ਪਾ ਕੇ ਵੱਡੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਰਤੀ ਹੈ। ਸ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਘਾਟੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵਾਚਿਆ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ 76 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵੱਧ ਦੱਸੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ 328

ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਘੱਟ ਸਨ।

2. ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਕੀਮ ਲੜੀ ਨੰਬਰ 16 (ਈ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਪੁੱਜਣ ਪੁਰ ਮੈਨੇਜਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉਤਰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਖੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸਰਦਾਰ ਮਨਜ਼ੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 18/08/2015 ਦੀ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਦੇ ਵਾਧੇ-ਆਟੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਤੀ 18/09/2015 ਤੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। ਜੇਕਰ ਮਿਤੀ 18/08/2015 ਦਾ ਆਟਾ ਵਾਧਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਅੱਜ ਇਹ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰਨੀ ਸੀ।
3. ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਾਈਜ ਨਾ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਕਿਸਮ ਵਿਚ ਅਣ-ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਦਲਣ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਲਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਗੈਰ ਜਿੰਮੇਵਾਰਨਾ ਕਾਰਜ ਹੈ।
4. ਸ਼੍ਰੇਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਲੜੀ ਨੰ: 17 (ਅ) ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਅਹੁੰਦੇਦਾਰ, ਮੈਨੇਜਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਥਨ, ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ, ਖਿਆਨਤ, ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਫੰਡ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਤਬਾਹੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਵੇ, ਆਪਣੇ ਫਰਜ ਨਾ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਜਾਂ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਅਲਾਹਿਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਫਰਜ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜੋ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਸਦਾ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਵੀ ਉਹ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਪਾਸੋਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
5. ਫਰਵਰੀ 2020 ਵਿਚ 61 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜੋ ਅਣ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ (ਮਿਤੀ ਮਾਰਚ 2019 ਤੋਂ ਫਰਵਰੀ 2020 ਤੱਕ) ਸ. ਮਨਜ਼ੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਸੀ। ਅਣ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ ਤੇ ਹੇਠਲਾ ਸਟਾਫ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਜੋ ਕਿ ਸੰਸਥਾਂ ਦੇ ਫਰਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵੱਡੀ ਅਣ-ਗਹਿਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸ.ਮਨਜ਼ੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉੱਚ

ਅਹੁਦੇ ਤੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਾ ਹੀ ਸਾਲ 2015 ਵਿਚ ਨਿਭਾਈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਾਲ 2020 ਵਿਚ ਨਿਭਾਈ।

12.9 ਡਾ.ਰੂਪ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ

1. ਡਾ. ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਸਾਲ 2016 ਵਿਚ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਰਹੇ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕਦੇ ਵੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ। ਸਾਲ 2015 ਵਿਚ ਸ.ਮਨਜ਼ੀਤ ਸਿੰਘ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਆਫਿਸ ਨੋਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦੀ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਨੂੰ ਲੈਜ਼ਰ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ ਦੀ ਡਿਜੀਟੀ ਲਗਾਈ ਸੀ ਪਰ ਸ.ਮਨਜ਼ੀਤ ਸਿੰਘ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਬਦਲੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਗਲੇ ਸਕੱਤਰ ਡਾ.ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਰਹਿੰਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਵਾਉਂਦੇ। ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਕੀਮ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਉਣੀ ਬਣਦੀ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਵੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਸੀ ਕਿ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ 19/05/2016 ਨੂੰ ਅਗਨ ਭੇਟ ਹੋਏ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਮੁਹੱਈਆਂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਪਰ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਲਿਖਤ ਮੰਗ ਕਰਨ ਤੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ। ਬਾਕੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਆਡਿਟ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਡਿਟ ਕਰਵਾਉਣਾ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਸੀ। ਇਤਨੇ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ ਤੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਨੁਕਤਾ ਨਿਗਾਹ ਤੋਂ ਇਹ ਗੈਰ-ਜਿੰਮੇਵਾਰਨਾ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ।
2. ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਚਾਰ ਕਾਰਜ ਦਿੱਤੇ ਸਨ :
 - A) Internal Audit (Pre/Concurrent Audit on daily basis) including stores etc. at all locations.
 - B) Computerization of Accounts on regular basis of all the location.
 - C) Implementation of Internal control system as suggested by world renowned Consultancy firm.
 - D) Implementation of online system being proposed & designed by the above- mentioned Consultancy firm.

ਪਰ ਸੁ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਚਾਰ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਕੰਮ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਚਾਰੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੰਮ ਪ੍ਰੈਸ਼ਾ ਦੇ ਖਾਤਿਆ ਦੀ ਵੀ ਆਨਲਾਈਨ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਆਨਲਾਈਨ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜੇਸ਼ਨ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਦੇਖੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਗਬਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਡਾ: ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜੁੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਸੀ ਕਿ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਤੋਂ ਪੂਰਾ ਕੰਮ ਲੈਂਦੇ। ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨੂੰ ਜੋ ਮਾਇਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਹ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋ ਕੇ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਡਾ: ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੈਰ ਜੰਮੇਵਾਰਾਨਾ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਮਾਇਆ ਨੂੰ ਸੁ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ। ਸੁ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਮਾਇਆ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।

3. ਪਬਲਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਫਾਇਰ ਸੈਂਸਰ, ਸਮੇਕ ਸੈਂਸਰ ਤੇ ਮਕੈਨੀਕਲ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਜੰਮੇਵਾਰੀ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏ ਗਏ।
4. ਅੱਠ-ਅੱਠ ਘੰਟੇ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਪਰ 24 ਘੰਟੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਪਬਲਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਲਗਾਉਣੇ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏ ਗਏ।
5. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਤਿਆਰ ਹੋਏ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਡਾ. ਰੂਪ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
6. ਧੰਨ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਬਿਰਧ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਉਸਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਇੰਤਜਾਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
7. ਆਪੁਨਿਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਾਲਾ ਨਵਾਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਭਵਨ ਉਸਾਰਨਾ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਬਿਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਰੈਨੋਵੇਟ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਡਾ. ਰੂਪ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
8. ਬਾਈਡਿੰਗ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਡਾ. ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਅਣਗੋਲਿਆਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

12.10 ਸ. ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਸੂਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ

ਸ: ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਬੇਨਿਜਮੀਆਂ ਨੂੰ ਚੋਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜੇ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣਦਾ ਸੀ। ਇਕ ਦੋ ਵਾਰ ਇਸ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਦਾਂ ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਗੱਲ ਤੇ ਕੋਈ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸ਼੍ਰੇਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰਾਨ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਉਂਦਾ। ਇਸ ਨੇ ਵੀ ਕਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਵਾਸਤਵਿਕ ਸਟਾਕ ਨੂੰ ਤਸਦੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਦਕਿ ਸਟੋਰ ਰਸੀਦਾਂ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।

12.11 ਸ. ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ

1. ਸ.ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਮਿਤੀ 30/11/2015 ਆਰਡਰ ਨੰ: 202 ਅਨੁਸਾਰ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵੀ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਰ ਦੌਰਾਨ ਕਦੇ ਵੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ। ਜਦਕਿ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦਾ ਇਹ ਅਹਿਮ ਵਿਭਾਗ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਸੀ ਕਿ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਅਗਨ ਭੇਟ ਹੋਏ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਰਾਈਟ ਆਫ਼ ਕਰਵਾਉਣ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਅਗਨ ਭੇਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਬੇਅਦਬੀ ਲਈ ਪਸ਼ਚਾਤਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੇ।
 2. ਸੁ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨੂੰ ਫਰਵਰੀ 2010 ਤੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਚਾਰ ਕਾਰਜ ਦਿੱਤੇ ਸਨ: -
- A) Internal Audit (Pre/Concurrent Audit on daily basis) including stores etc. at all locations.
 - B) Computerization of Accounts on regular basis of all the location.
 - C) Implementation of Internal control system as suggested by world renowned Consultancy firm.
 - D) Implementation of online system being proposed & designed by the above- mentioned Consultancy firm.

ਪਰ ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਚਾਰ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਕੰਮ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਚਾਰੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੰਮ ਪ੍ਰੈਸਾ ਦੇ ਖਾਤਿਆ ਦੀ ਵੀ ਆਨਲਾਈਨ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਆਨਲਾਈਨ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜੇਸ਼ਨ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਦੇਖੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਗਬਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਡਾ: ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਸੀ ਕਿ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਤੋਂ ਪੂਰਾ ਕੰਮ ਲੈਂਦੇ। ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨੂੰ ਜੋ ਮਾਇਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਹ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਗ੍ਰਿਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋ ਕੇ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸ. ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਗੈਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰਾਨਾ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਮਾਇਆ ਨੂੰ ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ। ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਮਾਇਆ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਸ੍ਰ.ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਬਤੋਰ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰੇਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੁੱਖ ਦੇਸ਼ੀ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।

3. ਪਬਲਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਫਾਇਰ ਸੈਂਸਰ, ਸਮੇਕ ਸੈਂਸਰ ਤੇ ਮਕੈਨੀਕਲ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏ ਗਏ।
4. ਅੱਠ-ਅੱਠ ਘੰਟੇ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਪਰ 24 ਘੰਟੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਪਬਲਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਲਗਾਉਣੇ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏ ਗਏ।
5. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰਿਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਤਿਆਰ ਹੋਏ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਵੱਖਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸ.ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
6. ਧੰਨ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰਿਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਬਿਰਧ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਉਸਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਇੰਤਜਾਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
7. ਆਧੁਨਿਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਾਲਾ ਨਵਾਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰਿਥ ਸਾਹਿਬ ਭਵਨ ਉਸਾਰਨਾ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਬਿਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਰੈਨੋਵੇਟ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਸ.ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
8. ਬਾਈਡਿੰਗ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਸ. ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਅਣਗੋਲਿਆਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

12.12 ਸੁ.ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਸਹਾਇਕ ਅਕਾਊਂਟ

ਸੁ.ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕਿ ਆਡਿਟ ਬ੍ਰਾਂਚ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਸਾਲ 2012-13 ਤੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਨੂੰ ਚੈਕ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬੈਲੋਂਸ ਸ਼ੀਟਾਂ ਦਾ ਆਡਿਟ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ ਜੋ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸੀ, ਉਹ ਸੁ.ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਵੇਰਵੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿਚ ਉਵਰਗਾਈਟਿੰਗ/ਤਬਦੀਲੀ ਅਕਸਰ ਹੀ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਸੰਕਾਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਇਸ ਬੇਨਿਯਮੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਮਸਲਾ ਸੀ। ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਸੁ. ਜੁਝਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੜੀ ਦਿਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਚਲ ਰਹੇ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਬਾਰੇ ਖੁਲ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿਉਂ ਕਿ ਇਹ ਆਡਿਟ ਬ੍ਰਾਂਚ ਵਿਚ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਸਭ ਜਾਣਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ 10-15 ਦਿਨ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਛੁੱਚਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਤੇ ਬਿੱਲ ਬੁੱਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ, ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਖੋਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਸਹੀ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾ ਰੱਖਣ ਕਾਰਣ, ਉਹ ਇਸ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਮਯਾਬ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ।

12.13 ਸ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਵਾਦਾਰ ਅੰਗੀਠਾ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ

ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੇ ਮਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਮਿਲੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੁਤਾਹੀ ਨਹੀਂ ਵਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਤੇ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ.ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਦਰਜ ਨਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਸੀ। ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਹੌਲ ਬੜਾ ਹੀ ਸੰਗੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨ ਕੇ ਬਣਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ।

12.14 ਸ੍ਰ.ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ ਇੰਚਾਰਜ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ

ਸ੍ਰ.ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ 23/11/2015 ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਬਤੌਰ ਇੰਚਾਰਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਖਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮਿਤੀ 19/05/2016 ਦੀ ਅਗਨ ਭੇਂਟ ਦੀ ਮੰਦਿਤਾਗੀ ਘਟਨਾ, ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਹ ਨਾਂ ਹੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਸੰਸਕਾਰ ਲਈ ਗਏ ਅਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜੋ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਕੀ ਸੀ। ਬਤੌਰ ਇੰਚਾਰਜ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰਖਵਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਬਕਾਇਦਾ ਐਂਟਰੀ ਸਟਾਕ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਰਵਾਉਂਦੇ। ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇੰਚਾਰਜ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਇਆ। ਜੇਕਰ ਨਿਭਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਅਗਨ ਭੇਂਟ ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਨਾ ਹੁੰਦਾ।

12.15 ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਰਡ ਅਕਾਂਟੂਟੈਂਟ

ਸ੍ਰੇਮਣੀ ਗੁ: ਪ੍ਰ: ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸੀ.ਏ. ਫਰਮ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਤਿਹਾਰ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ। ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੀਆਂ ਮੱਦਾ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

- A) Internal Audit (Pre/Concurrent Audit on Daily basis) including stores, etc. of all locations.
- B) Computerization of Accounts on Regular basis of all the locations.
- C) Implementation of Internal control system as suggested by world renowned Consultancy firm.
- D) Implementation of online system being proposed & designed by the above- mentioned Consultancy firm.

For being Eligible, the firm should satisfy the following criteria:

1. The Proprietor (in the case of proprietorship concern) all the partners (in case of a partnership concern) of the Firm Should be Gursikhs.
2. The Firm Should be in existence for the last 20 year.

3. The Firm Should also be experienced in conducting Internal Audits of Corporations, Government Bodies, Concurrent & Revenue audits of Banks etc.
4. The firm Should also be experienced in conducting pre-audit of large Institutions (Having Transactions of more than Rs. 100 Cr. in a Year)
5. The firm Should also be experienced in Internal/Concurrent Audit of large religious bodies.
6. The Proprietor/main Partner should be able to devote full time to the audit. His presence would be required in Amritsar for at least 2-3 days in a week & also on other locations from time to time, undertaking from the proprietor /Partner to this effect should also be attached with the application.
7. The Office of the Firm Should be Situated either in chandigarh or any major cities of Punjab.

ਉਪਰੋਕਤ ਇਸਤਿਹਾਰ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅੰਤਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮਤਾ ਨੰ: 31 ਮਿਤੀ 15/12/2009 ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਐਸ.ਐਸ. ਕੋਹਲੀ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ 6706 ਮਿਤੀ 04/02/2010 ਦੀ ਨਕਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“ਸ.ਸਤਿਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ,
(ਐਸ.ਐਸ. ਕੋਹਲੀ ਐਂਡ ਐਸਟੋਟੀਏਟਸ)

ਐਸ.ਸੀ.ਓ. 48-49, ਢੂਜੀ ਮੰਜ਼ਿਲ,
ਸੈਕਟਰ 9-ਬੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

ਪ੍ਰਯੋਜਨ:- ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਫਰਮ ਸੰਬੰਧੀ।

ਅੰਤਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮਤਾ ਨੰਬਰ 31 ਮਿਤੀ 15/12/2009 ਰਾਹੀਂ ਦਫਤਰ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਗੁ:ਪ੍ਰ: ਕਮੇਟੀ, ਪ੍ਰਿਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸਾ ਅਤੇ ਗੁ: ਸਾਹਿਬਾਨ ਸੈਕਸਨ 85 ਦੇ ਅਕਾਊਂਟੈਂਸ ਨੂੰ ਆਨ ਲਈਨ ਕਰਨ, ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਪ੍ਰੈਸਾ ਆਡਿਟ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਫਰਮ ਨੀਯਤ ਕਰਨ ਲਈ (ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਇਸਤਿਹਾਰ ਅਨੁਸਾਰ

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਫਰਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੁਸ਼ਟੀਆ ਦਰਖਾਸਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ) ਇੰਟਰਵਿਊ ਲੈ ਕੇ ਯੋਗ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਖ ਗੁ: ਐਕਟ 1925 ਦੀ ਦਫਾ 64 ਅਨੁਸਾਰ ਨੀਯਤ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 23/01/2010 ਨੂੰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਸੂ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ (ਐਸ.ਐਸ ਕੋਹਲੀ ਐਂਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ) ਐਸ.ਸੀ.ਓ 48-49, ਢੂਜੀ ਮੰਜ਼ਿਲ, ਸੈਕਟਰ 9-ਭੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਫਰਮ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਫਰਮ ਨੂੰ 3,50,000/- ਰੁਪੈ ਅੱਖਰੀ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਮਾਸਿਕ ਫੀਸ ਪੁਰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੇ ਕੰਟਰੈਕਟ ਪੁਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪੱਤਰ ਨੰ: 6560 ਮਿਤੀ 29-01-2010 ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਦੀਂਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮਤਾ ਨੰਬਰ 31 ਮਿਤੀ 15-12-2009 ਰਾਹੀਂ ਦਫਾ 64 ਅਨੁਸਾਰ ਬਣੀ ਪੁਰਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਾਲੀ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਉਕਤ ਪੱਤ੍ਰਕਾ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪ ਦੀ ਫਰਮ ਦਾ ਕੰਟਰੈਕਟ ਦਾ ਸਮਾਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਬਜਾਏ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਨੀਯਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ 3,50,000/- ਅੱਖਰੀ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਮਾਸਿਕ ਫੀਸ ਤੇ ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ ਦੀ ਦਫਤਰ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਬ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਹੋਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਇਤਲਾਹ ਆਪ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ਦਲਮੇਘ ਸਿੰਘ)

ਸਕੱਤਰ,

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁ: ਪ੍ਰ: ਕਮੇਟੀ।

ਉਪਰੰਤ ਅਕਤੂਬਰ 2010 ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਸੇ ਸਾਲ ਸੂ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨੇ ਨਵੇਂ ਨੇਟੀਵਿਕੋਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 85 ਵਿੱਚ ਆਏ 24 ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਇੰਟਰਨਲ ਆਡਿਟ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਕਾਊਂਟਸ ਨੂੰ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ਡ ਕਰਨ 145000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਵਾਧੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰਪੁਰ ਅੰਦੀਂਗ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮਤਾ ਨੰ: 577 ਮਿਤੀ 29/08/2010 ਰਾਹੀਂ 75000/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਸਮੇਤ ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ ਦਾ ਵਾਪਾ ਕੀਤਾ। ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਉਕਤ ਮਤੇ ਦੀ ਨਕਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“ਐਸ.ਐਸ. ਕੋਹਲੀ ਐਂਡ ਐਸੋਸੀਏਟਸ ਮਿਤੀ 07-04-2010 ਦੇ ਨੇਟੀਵਿਕੋਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 85 ਵਿੱਚ 24 ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਇੰਟਰਨਲ ਆਡਿਟ ਅਤੇ ਅਕਾਊਂਟਸ ਨੂੰ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ਡ ਕਰਨ ਲਈ 145000/- ਅੱਖਰੀ ਇੱਕ ਲੱਖ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋਇਆ

ਕਿ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 85 ਵਿੱਚ ਆਏ 24 ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਇੰਟਰਨਲ ਆਡਿਟ ਅਤੇ ਅਕਾਊਂਟਸ ਨੂੰ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਕਰਨ ਬਦਲੇ 75000/- ਅੱਖਰੀ ਪਚੱਤਰ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਮਿਤੀ 01-09-2010 ਤੋਂ ਫੀਸ ਅਤੇ ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਫੀਸ ਪਹਿਲਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਫੀਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ”

ਉਪਰੋਕਤ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸੱਤ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਐਸ. ਕੋਹਲੀ ਨੇ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ ਅਕਾਊਂਟਸ ਦਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਉਸਦੀ ਫੀਸ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ।

ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਐਸ.ਐਸ. ਕੋਹਲੀ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁ: ਪ੍ਰ: ਕਮੇਟੀ, ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਗੁ:ਸਾਹਿਬਾਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 85 ਦਾ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਬਦਲੇ ਅੰਦੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮਤਾ ਨੰ: 570 ਮਿਤੀ 28/07/2011 ਰਾਹੀਂ 20000/- ਰੁਪਏ ਕੇਵਲ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਹੋਈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ ਐਸ.ਐਸ. ਕੋਹਲੀ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਰਕਮ ਘੱਟ ਮੰਨਦਿਆਂ ਵਧਾ ਕੇ 50,000/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀਤੀ ਮੰਗ ਦੇ ਅਧਾਰਪੁਰ ਅੰਦੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਤਾ ਨੰ: 330 ਮਿਤੀ 20-06-2012 ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਰਕਮ ਵਧਾ ਕੇ 40,000/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ। ਹਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਮਤੇ ਦੀ ਨਕਲ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ : -

“ ਐਸ.ਐਸ. ਕੋਹਲੀ ਐਂਡ ਐਸੋਸੀਏਟਸ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਨੰ: 104 ਮਿਤੀ 2-5-12 ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਅੰਦੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮਤਾ ਨੰ: 570 ਮਿਤੀ 28-7-11 ਰਾਹੀਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁ: ਪ੍ਰ: ਕਮੇਟੀ, ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਗੁ:ਸਾਹਿਬਾਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 85 ਦਾ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਬਦਲੇ 20,000/- ਅੱਖਰੀ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਕੇਵਲ ਮਾਸਿਕ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੋਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਿਆਂ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਨ ਬਦਲੇ ਇੱਕ ਸੀ.ਏ. ਅਤੇ ਦੋ ਲੜਕੇ ਰੱਖੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਰਕਮ 20,000/- ਅੱਖਰੀ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 50,000/- ਅੱਖਰੀ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪੁੱਜੀ ਮੰਗ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋਇਆ ਕਿ ਐਸ.ਐਸ. ਕੋਹਲੀ ਐਂਡ ਐਸੋਸੀਏਟਸ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟ ਨੂੰ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਦਾ ਉਕਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮੁੱਚਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਬਦਲੇ

ਮਿਤੀ 1-7-2012 ਤੋਂ 40,000/- ਅੱਖਰੀ ਚਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਕੇਵਲ ਪੜ੍ਹੀ ਮਹੀਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। “

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਸ.ਐਸ. ਕੋਹਲੀ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦੀ ਫੀਸ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਵਾਪਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਫੀਸ ਦਾ ਵਾਪਾ ਸੰਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਅੰਦ੍ਰੀਂਗ ਕਮੇਟੀ ਤੱਕ ਮਤਾ ਭੇਜਿਆ, ਪਰ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਢਾਈ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਕਾਊਂਟਸ ਦਾ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਇੰਝ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੋਈ ਨਤਮਸਤਕ ਮਾਇਆ ਨੂੰ ਮੌਕੇ ਦਾ ਸਕੱਤਰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਕੇ ਵਰਤ ਲੁਟਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਫਿਰ ਅੰਦ੍ਰੀਂਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮਤਾ ਨੰ: 840 ਮਿਤੀ 15-01-2013 ਨੂੰ ਅੰਦ੍ਰੀਂਗ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਕਾਊਂਟਸ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨਲ/ਪ੍ਰੀ-ਆਡਿਟ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੜ ਐਸ.ਐਸ.ਕੋਹਲੀ ਐਂਡ ਐਸੋਸੀਏਟਸ ਦਾ ਸਮਾਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਲਈ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ। ਇੰਟਰਨਲ ਆਡਿਟਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਬਦਲ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸਦਾ ਸਮਾਂ ਇਸਦੇ ਕੰਮ-ਕਾਜ ਨੂੰ ਦੇਖੇ ਬਿਨ੍ਹਾ ਹੀ ਅੰਦ੍ਰੀਂਗ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ। ਇੱਥੇ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸਦੇ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ-ਕਾਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਤੋਂ ਲੈਂਦੀ। ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ ਲਿਖਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਊਂਟਸ ਦਾ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਮਤਾ ਨੰ: 3357 ਰਾਹੀਂ ਇਸਦਾ ਸਮਾਂ ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਓਹਲੇ ਕਰਕੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਵੀ ਅਕਾਊਂਟਸ ਦਾ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਕਰਵਾ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਇਹ 328 ਸਰੂਪਾਂ ਜੋ ਕਿ ਮਿਤੀ 18/08/2015 ਨੂੰ ਘੱਟ ਪਾਏ ਗਏ, ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਤੇ ਅੱਜ ਸ਼ੇਮਣੀ ਗੁ: ਪ੍ਰ: ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਨ ਨਹੀਂ ਦੇਖਣਾ ਪੈਣਾ ਸੀ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਹਿਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨਹੀਂ ਭਰੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 18 ਅਗਸਤ 2020 ਤੱਕ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਨਹੀਂ ਆਏ। ਜਦਕਿ ਟੈਂਡਰ ਡਾਕੂਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਨੂੰ ਹਫਤੇ ਵਿੱਚ 2-3 ਵਾਰ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਖਿਰ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 18 ਅਗਸਤ 2020 ਨੂੰ ਡਾ: ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ

ਇੰਚਾਰਜ ਪੱਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁਸ਼ਨਲ ਮੇਲ ਤੋਂ ਸੁ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਈ-ਮੇਲ ਕੀਤੀ। ਜਿਸਦੀ ਨਕਲ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:-

"Dear S S Kohli ji,

Waheguru ji ka Khalsa waheguru ki fateh

Since past many days, we have been requesting you to appear before the Inquiry Commission, constituted by Singh Sahib, Sri Akal Takhat Sahib to probe into the matter of missing 267 saroops of Sri Guru Granth Sahib ji, at Sri Amritsar sahib.

However, you did not make yourself available at Amritsar for the reason known best to you. At last you committed to be present before the Inquiry Commission on Tuesday i.e on 18.08.2020 to give your assistance but again you informed us about your inability to come at Amritsar at early hours. Your subordinate, S. Amarjeet singh has been examined by us yesterday, who had signed his deposition stating that he would supply us a list of records requested by us. Today morning he bluntly refused to provide anything asking my assistant not to call him for any record and to talk to you directly.

Since this is a very sensitive issue as it relates to Sri Guru Granth Sahib ji and to the Sikh sangat around the world and nothing is more important to a Sikh when it comes to his Guru. Due to the above reason, the Inquiry commission has decided to travel all the way to Chandigarh to meet you at 3:00 pm and give you an opportunity of hearing.

Kindly make your subordinates available from Amritsar office, if required, so that the matter doesn't get lingered on further with the reason that some queries are to be answered by your subordinates and they are not available at Chandigarh.

We expect your kind assistance and co-operation.

Thanks
Dr. Esher singh"

ਉਪਰੋਕਤ ਈ-ਮੇਲ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਉਲੰਘਾ :-

ਪਿਆਰੇ ਐਸ.ਐਸ.ਕੋਹਲੀ ਜੀ,

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ।

ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ 267 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਲਾਪਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਗਠਿਤ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੰਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਤੁਸੀਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੋਏ, ਜਿਸਦਾ ਕਾਰਨ ਤੁਸੀਂ ਖੁਦ ਜਾਣਦੇ ਹੋ। ਆਖਰਕਾਰ ਤੁਸੀਂ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਮੰਗਲਵਾਰ ਯਾਨੀ 18.08.2020 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਦੁਬਾਰਾ ਤੁਸੀਂ ਜਲਦੀ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆਉਣ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਤੁਹਾਡੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸ਼. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕੱਲ੍ਹ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛਿਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਿਸਨੇ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਮੁਹੱਦੀਆ ਕਰਵਾਏਗਾ। ਅੱਜ ਸਵੇਰੇ ਉਸਨੇ ਮੇਰੇ ਸਹਾਇਕ ਨੂੰ ਕੁਝ ਰਿਕਾਰਡ ਮੁਹੱਦੀਆ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮਨੁ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਸਿੰਧੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਵੇਨਸ਼ੀਲ ਮਸਲਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੁਪਿਹਰ 03.00 ਵਜੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਮਿਲਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਹਾਡੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

ਜੇ ਲੋੜ ਪਵੇ ਤਾਂ ਕਿਧਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਫਤਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਹਾਜ਼ਰ ਰੱਖਣਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੋਰ ਲੰਬਾ ਨਾ ਲੜਕ ਜਾਵੇ ਕਿ

ਤੁਹਾਡੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾ ਦਾ ਉਤਰ ਦੇਣਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ
ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਦਿਆਲੂ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਪੰਜਾਬ ਸਹਿਤ

ਡਾ: ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ

ਇਸ ਈ-ਮੇਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਸੁ.ਸਤਿਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੀ ਈ-ਮੇਲ ਦੀ ਨਕਲ
ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

Dear Dr. Esher Singh (Through Ms. Harpreet Kaur)

At the onset, I would like to bring the following to your notice:

- 1) *Only one phone call was received by me last week, directing me to appear the next day, which due to my schedule I requested that since I would be coming to Amritsar on Monday/ Tuesday, I would very gladly come over to meet you. However, my plans changed again in view of the letter from SGPC wherein they have kept some meetings on Friday, 21st, August. I mentioned my travelling plan on a tentative basis earlier and it is wrong to say that I committed to come on the 18th August to give my assistance.*
- 2) *As per my information, my subordinate has submitted all the relevant record in our possession pertaining to the case to you from time to time. The record that has now been requested by you is to be prepared by the accounts/ publication department of SGPC. I request you to kindly get in touch with SGPC for submission of any official records. We are auditing the documents and not preparing them. Moreover, the said subordinate is in hospital nursing his father who has been admitted in the early hours today.*

3) I myself have suggested and requested the commission to meet me at chandigarh at 3.00 pm and hence assuring you of our cooperation in bringing light to any aspect of your Inquiry.

Thanks,
S.S. Kohli.

ਉਪਰੋਕਤ ਈ-ਮੇਲ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਉਲੱਥਾ :-

ਪਿਆਰੇ ਈਸ਼ਟ ਸਿੰਘ (ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਰਾਹੀਂ)

ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਤੁਹਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ:

ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਫੋਨ ਆਇਆ ਸੀ, ਜਿਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੈਂ ਸੋਮਵਾਰ/ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਵਾਂਗਾ। ਸ਼ੁੱਮਲੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 21 ਅਗਸਤ ਦਿਨ ਸੁਕਰਵਾਰ ਦੀ ਰੱਖੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਮੇਰੀ ਯੋਜਨਾ ਦੁਬਾਰਾ ਬਦਲ ਗਈ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਅਸਥਾਈ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ 18 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਆਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਮੇਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮੇਰੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕੋਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਰਿਕਾਰਡ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਕਾਊਂਟ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਰਿਕਾਰਡ ਸੰਬੰਧੀ ਸ਼ੁੱਮਲੀ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਸੀਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਆਡਿਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੰਬੰਧਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਅੱਜ ਸਵੇਰੇ ਦਾ ਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ 03.00 ਵਜੇ ਮਿਲਣ ਸੰਬੰਧੀ ਸੈਂ ਖੁਦ ਬੇਨਤੀ ਅਤੇ ਸੁਭਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਊਣ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ।

ਪੰਨਵਾਦ

ਐਸ.ਐਸ. ਕੋਹਲੀ

ਉਪਰੋਕਤ ਈ-ਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਹੋਈ ਗੱਲਬਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਪਾਸੋਂ ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਸ੍ਰੇਮਣੀ ਗੁ: ਪ੍ਰ: ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਬ-ਆਫਿਸ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਸੁ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦਾ ਬਿਆਨ ਲਿਆ ਜੋ ਕਿ ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਲੜੀ ਨੂੰ 18/ਡ ਪੰਨਾ 93 ਤੋਂ 96 ਤੱਕ ਨੱਥੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਸੁ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਲਿਆਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਵੈਰੀਫਾਈ ਕਰਕੇ ਦੱਸ ਸਕਾਂਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾਜ਼ਰ ਜਾਣ ਕੇ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕੱਲ੍ਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਕੱਲ੍ਹ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਸਵੇਰੇ 10.30 ਜਾਂ 11.00 ਵਜੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਵਾਗਾ। ਪ੍ਰੇਤੂ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਸੁ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਦਾ ਛੋਨ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੰਥਾ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤੀ। ਉਪਰੰਤ ਰਾਤ 9.51 ਵਜੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਈ-ਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ :-

Dear S S Kohli ji,

Waheguru ji ka Khalsa waheguru ki fateh

This is in furtherance to our meeting at Chandigarh at 3:00 pm, where your statement was recorded by us and was duly signed by you.

You had specifically mentioned, which was recorded in writing, that you would be present tomorrow i.e. on 19.08.2020 at about 11 am, before the Inquiry Commission at Amritsar along with your sub-ordinate S. Amarjeet Singh.

Soon after we left from Chandigarh, I received a call from you saying that since your subordinate would provide us with the records and clarifications, your presence is not necessary. However, we convinced you to be present tomorrow by making you understand the importance of your presence and assistance in this sensitive issue.

Again, after few hours, you called us stating your inability to come to Amritsar as your subordinate's father is hospitalised and he is looking after him.

S. Amarjeet Singh has forwarded the medical reports of his father, S. Jasbir singh and immediately we have taken medical opinion from the Dr. Raminder Kaur. The medical reports are attached. The doctor has mentioned that there are no symptoms of acute ailment, except that blood sugar has mildly raised which can be controlled with proper diet and medication.

We wish good health to Amarjeet Singh's father but you and Amarjeet singh, being a Sikh, should understand the sensitivity of the issue. Sri Guru Granth Sahib ji is not an ordinary book but a jurisdic person as is held by the Apex Court of India. Therefore, each and every Pawan saroop is equally important. The matter of missing 267 Pawan saroops is shame for every Sikh, which matter needs to be probed and resolved, for which your cooperation and assistance is of paramount importance. Amarjeet singh and you need to understand that it is just a matter of few hours which can be managed and sacrificed for our spiritual Father.

We expect you to understand and make your subordinate understand the sensitivity of the issue and be present at Amritsar tomorrow at the time fixed.

Thanks
Dr. Esher singh

ਸ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਈ-ਮੇਲ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਉਲੱਥਾ:-

ਪਿਆਰੇ ਐਸ.ਐਸ. ਕੋਹਲੀ ਜੀ,

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ॥

ਇਹ ਦਪਿਹਰ 3.00 ਵਜੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਸਾਡੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਦਸਤਖਤ ਵੀ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਤੁਸੀਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕੱਲ੍ਹ ਮਿਤੀ 19.08.2020 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 11 ਵਜੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ੍ਰ.ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗ ਪੇਸ਼ ਹੋਵੇਗੇ।

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਰਵਾਨਾ ਹੋਏ, ਜਲਦੀ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਫੇਨ ਆਇਆ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਾਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ, ਤੁਹਾਡੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮੁੱਦੇ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੱਲ੍ਹ ਮੌਜੂਦ ਰਹਿਣ ਲਈ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ।

ਦੁਬਾਰਾ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆ ਬਾਅਦ, ਤੁਸੀਂ ਸਾਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਫੇਨ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕਿ ਆਉਣ ਦੀ ਅਸਮਰੰਥਾ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਪਿਤਾ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰ.ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰ.ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਡਾਕਟਰੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਭੇਜੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਅਸੀਂ ਡਾ: ਰਮੀਦਰ ਕੌਰ ਤੋਂ ਡਾਕਟਰੀ ਰਾਏ ਲਈ ਹੈ। ਡਾਕਟਰੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਗੰਭੀਰ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਕੋਈ ਲੱਛਣ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸਿਵਾਏ ਹਲਕੇ ਬਲੱਡ ਸ਼ੁਗਰ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸਹੀ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੀ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨੀ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੋਈ ਸਧਾਰਣ ਕਿਤਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ। ਇਸ

ਲਈ ਹਰ ਇੱਕ ਸਰੂਪ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ। 1267 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਗੁਮਾਂ ਹੋਣਾ ਹਰ ਇੱਕ ਸਿੰਖ ਲਈ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਹੌਲ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਿਸ ਲਈ ਤੁਹਾਡਾ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ। ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਤਮਿਕ ਪਿਤਾ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝੋਗੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮਝਾਓਗੇ ਅਤੇ ਨਿਸਚਿਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕੱਲ੍ਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹੋਗੇ।

ਧੰਨਵਾਦ

ਡਾ: ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ

ਇਸ ਈ-ਮੇਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਸੁ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਵੱਲੋਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮਿਤੀ 19-05-2020 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 7.50 ਵਜੇ ਈ-ਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰਤਥਾ ਜਾਹਿਰ ਕਰਦਿਆਂ ਮਿਤੀ 20-05-2020 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਜਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਸੰਬੰਧੀ ਪੁੱਜੀ ਈ-ਮੇਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

Dear Sir,

I have just seen your mail. I informed as I was informed by my subordinate and he still insists that his father is not well. As I had informed you yesterday, please excuse me for today. I shall come to see you on Thursday i.e tomorrow at 2 pm. Sorry for the inconvenience.

Sent from my iPhone

ਸੁ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਜੀ ਈ-ਮੇਲ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਉਲੱਥਾ:-

ਪਿਆਰੇ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ,

ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਈਮੇਲ ਵੇਖ ਲਈ ਹੈ।

ਮੈਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਪਿਤਾ ਅਜੇ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੌਲ੍ਹ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਕਿਥਾ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਲਈ ਮੁਆਫ ਕਰ ਦਿਓ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀਰਵਾਰ ਭਾਵ ਕੌਲ੍ਹ ਦੂਪਿਹਰ 2.00 ਵਜੇ ਮਿਲਣ ਲਈ ਆਵਾਂਗਾ। ਅਸੁਵਿਧਾ ਲਈ ਮੁਆਫ ਕਰੋ।

ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੱਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੀ ਈ-ਮੇਲ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

Okay ji. We are waiting for you.

Regards,

Dr. Esher Singh

ਪੱਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੀ ਈ-ਮੇਲ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਉਲੰਘਾ :-

ਠੀਕ ਹੈ ਜੀ, ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡਾ ਇੰਤਜਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ,

ਡਾਕ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ

ਸੁ.ਸਤਿਕਾਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨਾਲ ਜੋ ਹੱਲਬਾਤ ਹੋਈ ਉਸਦੀ ਕਾਪੀ ਬਿਆਨ ਕਰਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾਂ ਲੜੀ ਨੰ: 18/ਡ ਪੰਨਾ ਨੰ: 97 ਤੋਂ 104 ਤੱਕ ਦਰਜ ਹੈ। ਸੁ.ਸਤਿਕਾਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਡਾ ਮੇਨ ਕੰਮ ਪ੍ਰੀ-ਆਡਿਟ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪੇਪਰ ਖੀਦ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋਕਲ ਏਜੰਟਾਂ ਤੋਂ ਕੁਟੇਸ਼ਨਾਂ ਲਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਈ-ਟੈਡਰਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੇਪਰ ਸਿੱਧਾ ਮਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲੇ, ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਏਜੰਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਮਿਲ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਿੰਟ ਹੋ ਕੇ ਜਿਸਦਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕੀ ਇਸਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਉਤਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ

“ਉਤਰ: ਸਟੋਰ ਕੀਪਰ ਅਨਬਾਈਡ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਮੇਨਟੇਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਪਿੰਟਿੰਗ ਪੈਸ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਿੰਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਾਈਡਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਬ-

ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਐਨਟਰੀ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਇਹ ਰਜਿਸਟਰ ਛੈਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ”।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਮੈਨਟੋਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਆਫ ਅਕਾਊਂਟਸ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਆਡੀਟਰ ਵਾਲੀ ਡਿਊਟੀ ਅਧੀਨ ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਜੇ ਇਸਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਹੋਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਉਸਨੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸਟੋਰ ਰਸੀਦ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੱਟੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਪਰ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾ ਦਾ ਬਿਲ ਪਹਿਲੇ ਪਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਉਤਰ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:-

“ਪ੍ਰਸ਼ਨ: - ਕਦੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਟੋਰ ਰਸੀਦ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੱਟੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਤੇ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾ ਦਾ ਬਿਲ ਪਹਿਲਾ ਪਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਯੂਸਰਾ ਸਰੂਪ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸੂ ਹੋ ਗਏ ਹੋਣ ਅਤੇ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਚੜਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਉਤਰ: - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ ਨੇ ਪਹਿਲਾ 10 ਸਰੂਪ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾਏ ਹੋਣ, ਫਿਰ 15 ਪਰ ਸਟੋਰ ਰਸੀਦ ਇਕੱਠੀ 50 ਜਾਂ 100 ਦਾ ਅਲਾਟ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੇ ਹੀ ਕੱਟੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ”।

ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦੇ ਜਵਾਬ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਰੂਪ ਜਮਾਂ ਕਰਾਉਣ ਵੇਲੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਪਰ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਅਤੇ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਆਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਨਟੋਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰੋਫਿਲਿਆ ਕਿ ਸਟੋਰ ਰਸੀਦ ਕਿਸ ਸਮੇਂ ਕੱਟਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਉਪਰ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ :-

“ਪ੍ਰਸ਼ਨ : - ਸਟੋਰ ਰਸੀਦ ਕਦੋਂ ਕੱਟਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਫਿਜੀਕਲ ਰਸੀਵ ਹੋ ਜਾਣ ਜਾਂ ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਪੂਰਾ ਅਲਾਟ ਰਸਾਵਿ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਉਤਰ: - ਕੋਹਲੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਿੰਨੀ ਵੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂ ਹੋ ਜਾਣ ਉਦੋਂ ਹੀ ਰਸੀਦ ਕੱਟੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਕਦੇ

ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਪਰ ਸ੍ਰ.ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਹਾਲੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਪਰ ਬਿਲ ਕੱਟੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਕੌਲ ਇਸ ਨੂੰ ਵੈਰੀਫਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਉਥੇ ਕੋਈ ਸਾਡਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

ਪੜਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਬਿਆਨ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂ ਹੋ ਜਾਣ ਉਦੇਂ ਹੀ ਰਸੀਦ ਕੱਟੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਕੰਮ ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਬਤੌਰ ਇੰਟਰਨਲ ਆਡੀਟਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਰਿਕਾਰਡ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ਡ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਪੜਾਲ ਦੋਨੋਂ ਗਲਤੀਆਂ ਦਾ ਕਾਰਣ ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਰੂਪ ਦੇ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਵਾਬ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਦਰਜ ਹੈ:

“ਪ੍ਰਸ਼ਨ:- - ਜੇਕਰ ਸਿਲਦਸਾਜ਼ ਦੇ ਬਿਲ ਉੱਪਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਾ ਲੜੀ ਨੰ: ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜੋ ਬਿਲ ਕੱਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਥੇ ਲੜੀ ਨੰ: ਦਰਜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵੈਰੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਤਰ:- - ਜੇਕਰ ਬਿਲ ਤੇ ਲੜੀ ਨੰ: ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਿਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਹੈ। ਕਿ ਜੇਕਰ ਬਿਲ ਤੇ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਮਿਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਬਿਲ ਤੇ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਦੇਖਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨੇ ਇੰਟਰਨਲ ਆਡੀਟਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਦੇ ਆਪ ਨੇ ਇੰਟਰਨਲ ਆਡੀਟਰ ਦੇ ਤੌਰ ਦੇ ਇਹ ਹਦਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀਆ ਕਿ ਲੜੀ ਨੰ: ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਮਿਲਾਨ ਕਰਨਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ? ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਉਸਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਵਾਬ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“ਪ੍ਰਸ਼ਨ: ਜੇਕਰ ਸੰਭਵ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਆਪ ਨੇ ਜਦੋਂ ਸੰਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਲੜੀ ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਮਿਲਾਣ ਕਰਨਾ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਉਤਰ :- ਮੇਰਾ ਕੰਮ ਪ੍ਰੀ ਆਡਿਟ ਦਾ ਹੈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਹਨ। ਮੈਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਗੌਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਕੰਮ ਕੇਵਲ ਫਾਈਨਾਂਸ ਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਐਸੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਗੌਰ ਕਰਨ ਦਾ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਸੀਂ ਫਿਜੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਮੈਕੇ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ/ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਲਿਖਤੀ ਆਰਡਰ ਲਿਆਓ। ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਿਜੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਭੇਜੀ ਗਈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਫਾਈਨਾਂਸ ਮਸਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਗੋਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਆਡੀਟਰ ਨੇ ਵੀ ਕਦੇ ਫਿਜੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।”।

ਇੰਝ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁ.ਸਤਿਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਨੇ ਕਦੀ ਆਪਣੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਲਿਆਉਣਾ ਚੂਰ ਦੀ ਗੱਲੁ ਰਹੀ। ਉਸਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਕਿ ਉਸਦਾ ਕੰਮ ਪ੍ਰੀਆਡਿਟ ਦਾ ਹੈ, ਗਲਤ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਆਡਿਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸਨੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰਨੇ ਸਨ। ਇਸਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਚਾਰ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ :-

- 1) Internal Audit (Pre/Concurrent Audit on daily basis) including stores etc. at all locations.
- 2) Computerization of Accounts on regular basis of all the location.
- 3) Implementation of Internal control system as suggested by world renowned Consultancy firm.
- 4) Implementation of online system being proposed & designed by the above- mentioned Consultancy firm.

ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਫਰਮ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਸਮੇਂ
ਨੀਯਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਉਲੱਥਾ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

1. ਇੰਟਰਨਲ ਆਡਿਟ (ਰੋਜਾਨਾ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੀ/ਸਮਕਾਲੀ ਆਡਿਟ) ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਸਥਾਨਾਂ ਅਤੇ
ਸਟੋਰਾਂ ਅਦਿ ॥
2. ਸਾਰੇ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਿਤ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਤਿਆ ਦਾ ਕੰਪਿਊਟਰੀਕਰਨ।
3. ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੰਘ ਸਲਾਹਕਾਰ ਫਰਮ ਦੁਆਰਾ ਸੁਭਾਅ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ
ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ।
4. ਉਪਰੋਕਤ ਸਲਾਹਕਾਰ ਫਰਮ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਅਤੇ ਡਿਜਾਇਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਆਨਲਾਈਨ
ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ।

ਸੁ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਨੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮੰਨ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰੀ ਆਡਿਟ ਦਾ
ਹੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਹੋਰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਜਦੋਂ ਸੁ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਨੂੰ ਸਟਾਕ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਸਸਪੈਸ ਖਾਤੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ
ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਉਤਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

“ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਕੀ ਸਟਾਕ ਵਿੱਚ ਸਸਪੈਸ ਖਾਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਤਰ : ਸਟਾਕ ਵਿੱਚ ਸਸਪੈਸ ਖਾਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਕੀ ਰਸੀਦ ਨੰ: 583 ਤੇ ਕੋਈ ਲਿਖਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ?

**ਉਤਰ : ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨਾਲ ਕੋਈ
ਆਗਿਆ ਪੱਤਰ ਲੱਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ।**

**ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਅਪਕੂਵਲ ਲੱਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸਟਾਕ
ਦੇ ਸਸਪੈਸ ਅਕਾਊਂਟ ਨੂੰ ਆਡਿਟ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?**

**ਉਤਰ : ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਕਾਊਂਟ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਸਾਰੇ ਹੀ
ਸਟੋਰਾਂ ਦੇ ਸਟਾਕ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਟੈਲੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਕੇਵਲ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ
ਲੰਗਰ, ਇਮਾਰਤੀ ਸਟੋਰ, ਜਨਰਲ ਸਟੋਰ ਅਤੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਟੋਰ ਟੈਲੀ ਵਿੱਚ
ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਸੀਂ ਸੇਵਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਕੰਟਰੈਕਟ ਵਿੱਚ**

ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ। ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਮੈਨੁਅਲ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਕਟਿੰਗ ਅਤੇ ਗਲਤੀਆਂ ਸਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਾਨ ਵਿਚ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਉਂਦੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੈਸ ਮੀਮੋ ਦੇ ਬਿੱਲ ਤੋਂ ਡਾਟਾ ਲੈ ਕੇ ਟੈਲੀ ਵਿਚ ਐਟਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ”।

ਸੁ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਆਕਾਊਟੈਂਟ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਉਤਰਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿਚ ਸ਼ਸਪੈਂਸ ਖਾਤੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾ ਵੀ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਹਿਮਤ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਪਰ ਸੁ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਕਿ ਸ਼ਸਪੈਂਸ ਖਾਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਇਤਰਾਜ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ। ਜਿਸੋਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਗਥਨ ਵਿਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ ਜਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਪ੍ਰਤੀ ਗੈਰਜਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਹੀ ਇਸਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਕੇ ਇਸਦੀ ਦਰੁਸਤੀ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਇਹ ਇਤਨਾ ਵੱਡਾ ਮੁੱਦਾ ਨਾ ਬਣਦਾ। ਜਦਕਿ ਸੁ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਦੀ ਇੰਟਰਨਲ ਆਫੀਟਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਇਹ ਜੁੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਸ਼ਸਪੈਂਸ ਖਾਤੇ ਦੀ ਦਰੁਸਤੀ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਲਿਖਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਾ।

ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਟੈਂਟ ਇਹ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਟੋਰ ਦੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਟੈਲੀ ਵਿਚ ਪਾਉਣਾ ਸੇਵਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਮੈਨੁਅਲ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਗਲਤ ਦੱਸ ਕੇ ਅਕਾਊਟ ਨੂੰ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ਡ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਸੁ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਪਾਸੋਂ ਛੁੱਚਾਂ (100 ਰਸੀਦਾ ਸੰਬੰਧੀ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਉਤਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ : -

“ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਤੁਸੀਂ ਬਿੱਲ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਛੁੱਚ ਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਬਿੱਲ ਤੋਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਹੈ।

ਉਤਰ : ਬਿੱਲ ਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਛੁੱਚ ਜਦੋਂ ਸੋ ਰੂਮ ਤੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਛੁੱਚ ਦੀ ਪਰਚੀ ਕੱਟੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ 100 ਰਸੀਦਾ ਦਾ ਛੁੱਚ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸਦਾ ਇਕ ਬਿੱਲ ਕੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰਾ ਕੈਸ ਟ੍ਰੈਸਟ ਬਾਂਚ ਦੀ ਪੱਕੀ ਰਸੀਦ ਕਟਵਾ ਕੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਛੁੱਚ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਬਿੱਲਾਂ ਦਾ ਮਿਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਕ ਛੁੱਚ ਵਿਚ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਸੂਰਪਾਂ ਦੀਆਂ ਰਸੀਦਾ ਵੱਖਰੀਆਂ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਕੱਟੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਵੱਡੇ ਆਕਾਰ, ਦਰਮਿਆਨਾਂ ਅਕਾਰ, ਲੜੀਵਾਰ ਅਤੇ ਪਦਫੇਦ। ਬਹੁਤ ਸਮੇਂ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਭੇਟਾ ਵੱਖਰੀ-ਵੱਖਰੀ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਲਗਭਗ ਇਕੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਛੁੱਚ ਸਟਾਕ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿਚ ਐਂਟਰੀ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆ ਇਕੋ ਹੀ ਅਕਾਰ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕੀ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ?

ਉਤਰ : ਅਸੀਂ 100 ਛੁੱਚ ਦੀ ਕੁਲ ਰਕਮ ਨਾਲ ਟੈਲੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਸਿੰਗਲ ਸਿੰਗਲ ਆਈਟਮ ਚੈਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਇਨਸਾਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਤਾਂ ਲੋਕ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮੈਂ ਇਕ ਇਕ ਐਂਟਰੀ ਚੈਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇੰਨੀ ਬਰੀਕੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੇਰਾ ਆਡਿਟ ਚਾਰਜ 3500 ਤੋਂ 4000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਕੂਲਾ/ਕਾਲਜਾਂ ਤੋਂ 2100 ਤੋਂ 3100 ਰੁਪਏ ਚਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਚਾਰ ਤੋਂ ਪੰਜ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਅੰਡਰ 77 ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ 80-85 ਵਿਦਿਆਰਥ ਅਦਾਰੇ ਹਨ।

ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਟੈਲੀ ਨਾਲ ਚੈਕ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਛੁੱਚ ਦੇ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਵੇਰਵੇ ਮੇਰੇ ਟੈਲੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਦਕਿ ਛੁੱਚ ਨੰ: 30 ਵਿਚ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਪਾਵਨ ਸੂਰਪ ਦੇ ਅਕਾਰ ਦਰਜ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਸਾਡਾ ਟੈਲੀ ਦਾ ਬੈਲੇਸ ਐਕਚੁਅਲ ਬੈਲੇਸ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: - ਸਾਲ 2013-14 ਦਾ ਡਾਟਾ ਕਿਸ ਸਾਲ ਵਿਚ ਐਂਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?

ਉਤਰ: - ਇਹ ਡਾਟਾ ਨਾਲ-ਦੀ-ਨਾਲ ਐਂਟਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਥੇ ਹੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਡਾਟਾ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਐਂਟਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਕੋਈ ਡਾਟਾ ਜਾਂ ਵਾਉਚਰ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਐਂਟਰ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਸੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: - ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਤੇ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ -ਪ੍ਰੈਸ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀ ਦੂਰੀ ਹੈ?

ਉਤਰ: - ਕੋਈ ਦੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਆਹਮਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ।ਕੰਪਿਊਟਰ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿਚ ਹੀ ਲਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਟੈਲੀ ਲੱਡਡ ਹੈ।ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿਚ ਕਦੇ ਕਦੇ ਜਾ ਕੇ ਡਾਟਾ ਐਟਰ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ: - ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਟੈਲੀ ਵਿਚ ਐਟਰ ਕਰਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਛੁੱਚ ਵਿਚ ਕਿਹੜੇ ਅਕਾਰ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਸਰੂਪ ਹਨ, ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੇ ਸੀ?

ਉਤਰ: - ਅਸੀਂ ਟੈਲੀ ਵਿਚ ਡਾਟਾ ਆਪਣੀ ਸਹੂਲਤ ਵਾਸਤੇ ਪਾਉਂਦੇ ਸੀ, ਉਹ ਆਮ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਕੇਵਲ ਬਿੱਲ ਹੀ ਮੰਗਾਉਂਦੇ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹੜੇ ਅਕਾਰ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਬਿੱਲ ਸੀ।ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਛੁੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਗਾਏ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਚ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਸੀ ਜੋ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ”।

ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਹੈ।ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਇਹ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਮੈਂ ਬਰੀਕੀ ਨਾਲ ਚੈਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।ਇੱਥੇ ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੇਮਣੀ ਗੁ: ਪ੍ਰ: ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਜਦੋਂ ਇਸਤਿਹਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਕਿ ਆਡੀਟਰ ਫਰਮ ਗੁਰਸਿੰਘ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।ਉਸਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਤੋਂ “ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਛੁੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਗਾਏ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਚ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਸੀ ਜੋ ਅਸੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।” ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਰੂਪਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਤਿਕਾਰ ਦਾ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਬਲਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਉਸਦਾ ਜੋ ਆਡਿਟ ਕਰਨ ਦਾ ਜੋ ਫਰਜ਼ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕੋਹਲੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਦਾ ਆਡਿਟ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਕੱਚੀ ਪੈਂਨਸਲ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਦਿੱਤੇ ਉਤਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

“ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ: 01 ਸਾਲ 2014-15 ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 56 ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੱਚੀ ਪੈਸ਼ੀਲ ਨਾਲ ਕੱਢੇ ਹੋਏ ਬਕਾਏ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਉਤਰ : ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼ੇਮਲੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸਾਲ 2016 ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਲਿਖਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਟੈਲੀ ਦਾ ਬੈਲੇਸ ਮੈਚ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਤੇ ਨੈਗੋਟਿਵ ਬੈਲੇਸ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਉਦੇ ਉਸ ਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਪੜਤਾਲ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨਾ ਹੁੰਦੀਆਂ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਜਿਹੜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸ ਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਉਹ ਗਲਤੀਆਂ ਰੋਕੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਉਹ ਗਲਤੀਆਂ ਰੋਕੀਆਂ।

ਉਤਰ : ਅਸੀਂ ਕੱਚੀ ਪੈਸਲ ਨਾਲ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਤੇ ਐਟਰੀਆਂ ਚੈਕ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹਰੀ ਸਿਆਹੀ ਨਾਲ ਮਾਰਕ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਲੈਜ਼ਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੇ ਕੋਹਲੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰੀ ਸਿਆਹੀ ਦੇ ਮਾਰਕ ਸਿਰਫ ਸਾਡੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਦੇਖੇ ਹੋਣ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਮਾਰਕ ਨਾ ਹੋਣ ਸਗੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਹੋਣਾ”।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦੇ ਕੱਚੀ ਪੈਨਸਲ ਨਾਲ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਚੈਕ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਗਲਤ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਕੱਚੀ ਪੈਨਸਲ ਨਾਲ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਬੁੱਧੀ ਵੀ ਗੱਲ ਮੰਨਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਕੱਚੀ ਪੈਨਸਲ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਕੱਚੀ ਪੈਨਸਲ ਨਾਲ ਐਟਰੀਆਂ ਕਰਕੇ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਬਦਲ ਕੇ 18/08/2015 ਨੂੰ ਜੋ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਧੰਨ- ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਸੀ, ਉਹ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਨਤੀਜਨ ਸ੍ਰ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੱਲੋਂ 18/08/2015 ਨੂੰ ਜੋ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦਿਨ ਸਰੂਪ ਵਾਧੇ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ 328 ਸਰੂਪ ਘਟ ਗਏ। ਜੇਕਰ ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਲੈਜ਼ਰ ਦਾ ਪ੍ਰੀ ਆਡਿਟ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਬੈਲੰਸ ਨੂੰ ਪੈਨ ਰਾਹੀਂ ਕੱਢ ਕੇ ਚੈਕ ਕਰਦਾ ਤਾਂ 18/08/2015 ਨੂੰ ਹੀ ਇਹ ਗਲਤੀ ਪਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਣੀ ਸੀ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਨੇ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾਗ ਬਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਵੱਲੋਂ ਕੱਚੀ ਪੈਨਸਲ ਨੂੰ ਜੋ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਉਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਗਬਨ ਤਕਰੀਬਨ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਸਾਹਮਣੇ

ਆਇਆ ਹੈ।ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀ ਆਡਿਟ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਲਤੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ।ਇਸ ਤੋਂ ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਵੀ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਚਾਰ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਇੱਕ ਕੰਮ ਵੀ ਕੀਤਾ ਉਹ ਵੀ ਗਲਤ ਅਤੇ ਗੈਰਜਿੰਮੇਵਾਰਾਨਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਨੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੱਲ ਮੰਨੀ ਕਿ ਖਾਤਿਆ ਦਾ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਉਸਦੀ ਡਿਊਟੀ ਸੀ।ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਉਤਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:-

“ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਕੀ ਸਾਰੇ ਫਾਈਨਾਸ ਖਾਤਿਆ ਦਾ ਕੰਪਿਊਟਰੀਕਰਨ ਤੁਹਾਡੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ?

ਉਤਰ : ਹਾਂ ਜੀ”।

ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਧੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਅਗਨ ਭੇਟ ਹੋਏ ਪਾਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਰਾਈਟ ਆਫ ਐਂਟਰੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਉਤਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੈ:-

“ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਕੀ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਰਾਈਟ ਆਫ ਐਂਟਰੀ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ?

ਉਤਰ : ਇਹ ਸਬਜੈਕਟਿਵ ਮੈਟਰ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਸਟੋਰ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਇਹ ਐਂਟਰੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਂਸ ਸਮੇਂ ਬਾਹਰ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਕਿੰਨੇ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਲੱਗਿਆ ਯਾਦ ਨਹੀਂ।ਇਹ ਮੇਰੇ ਦਾਇਰੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ”।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਸਹਿਮਤ ਹੈ ਕਿ ਰਾਈਟ ਆਫ ਕਰਕੇ ਧੰਨ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਅਗਨ ਭੇਟ ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਰਾਈਟ ਆਫ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।ਜੇ ਕਿ ਅੱਜ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ।ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਧੰਨ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਮਿਤੀ 31/05/2020 ਤੱਕ ਦਾ ਜੋ ਬਕਾਇਆ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਕੱਢਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ।ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਧੰਨ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਅਗਨ ਭੇਟ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ

ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀਂ ਕੱਢੀ ਜਾਂਦੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ 31 ਮਈ ਤੱਕ ਦਾ ਸ੍ਰਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਪਾਇਆ ਘਾਟਾ ਕੰਢਣਾ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਸੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨਦੀ ਵੀ ਹੈਕਿ 14 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਤਾਂ ਵੀ ਸ੍ਰਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਵੱਲੋਂ 31 ਮਈ 2020 ਨੂੰ 267 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨਾ ਹੋ ਕਿ 253 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਘੱਟ ਪਾਏ ਗਿਣੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇੱਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 328 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਮਿਤੀ 18/08/2015 ਨੂੰ ਘੱਟ ਸਿੰਘ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਜੋ ਘਾਟ ਜਾਂ ਵਾਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਗ ਗਿਆ ਉਤਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

“ਪ੍ਰਸ਼ਨ: - ਜੇ ਅੱਜ ਦੀ ਤਰੀਕ ਵਿੱਚ 18-08-2015 ਦੇ ਲੈਜ਼ਰ ਬੈਲੇਸ ਬਦਲ ਗਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਆਡਿਟ 2013-14 ਤੋਂ 2014-15 ਦਾ ਸਾਲ 2018-19 ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਤਰੀਕ ਨੂੰ (18-08-20) ਨੂੰ ਲੈਜ਼ਰ ਬੈਲੇਸ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਫਿਜੀਕਲ ਬੈਲੇਸ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ।

ਉਤਰ: - ਮੇਰਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਜਦੋਂ ਫਿਜੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਬਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਅੰਤਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਪਾਸ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਹੀ ਲੈਜ਼ਰ ਬੈਲੇਸ ਬਦਲੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਸੂਲਨ ਜਦੋਂ ਫਿਜੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਹੀ ਬੈਲੇਸ ਅੱਗੇ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਫਿਜੀਕਲ ਬੈਲੇਸ ਮੌਜੂਦ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਉਹੀ ਸਹੀ ਬੈਲੇਸ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਨੱਥੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ: 03 ਦੇ ਪੰਜ ਪੰਜ ਹਨ ਏਂ ਤੋਂ ਈਂ ਈਂ ਤੱਕ ਅਤੇ ਇਹ ਜੋ ਫਿਜੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਹੋਈ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦਿੰਦੇ ਜਾਂ ਫਿਜੀਕਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਮਿਲਾਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸੀ”।

ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਹਿਮਤ ਹੈ ਕਿ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਰਾਹੀਂ ਜੋ ਬਕਾਇਆ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਹੀ ਅੱਗੇ

ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ 18/08/2015 ਨੂੰ ਜੋ ਸ੍ਰ.ਨਿਸਾਨ ਸਿੰਘ ਇਚਾਰਜ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਤਸਦੀਕ ਹੋਈ ਉਸਦਾ ਬਕਾਇਆ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਚੁਕਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਟੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਉਸਦੀਆਂ ਅਗਲੀਆ-ਅਗਲੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਪੈਨਸਲ ਨਾਲ ਹੀ ਚੈਕ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਨੇ ਪ੍ਰੀ ਆਡਿਟ ਦਾ ਕੰਮ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਜਦੋਂ ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਟੈਂਟ ਤੋਂ ਛਪਾਈ ਵਿੱਚ ਪੇਪਰ ਦੀ ਵੇਸਟੇਜ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਉਤਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: -

“ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਪ੍ਰੈਸ ਵੱਲੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਜੋ ਬਿੱਲ ਕੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਵਿੱਚ ਜੋ ਪੇਪਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਅੰਦਰਾਂਜਨ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂ ਜਿੰਨੀ ਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਨੀਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ?

ਉਤਰ : ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰੈਸ ਤੇ ਸ਼ੇਮਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਇੰਟਰਨਲ ਮਸਲਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੇ ਜਿਆਦਾ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨ : ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰ: 4 ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਜੋ ਕਿ ਪੇਪਰ ਲੈਜ਼ਰ 2014-15 ਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 19 ਤੋਂ ਜੋ ਵੇਸਟੇਜ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋਈ ਹੈ ਉਹ ਬਿੱਲ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਹੜਾ ਬਿੱਲ ਪ੍ਰੈਸ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਵਿੱਚ ਉਨੀਂ ਵੇਸਟੇਜ ਘਟਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ?

ਉਤਰ : ਕੋਹਲੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ। ਮੈਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਪੂਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ”।

ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਟੈਂਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੇਸਟੇਜ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇਖਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਵੇਸਟੇਜ ਨੂੰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੇਸਟੇਜ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਜਾਂ ਵੇਸਟੇਜ ਤੋਂ ਹੋਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿੱਚ ਇਹ ਭਾਗੀਦਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੇ ਕੁਝ ਵੀ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਮਨੁ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਜਦੋਂ ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਟੈਂਟ ਤੋਂ ਆਨਲਾਈਨ ਦੇ ਕੰਮ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਜਵਾਬ ਸੀ : -

“ਉਤਰ : ਸਾਲ 2010 ਵਿਚ Deloitte ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਆਨ ਲਾਈਨ ਦਾ ਕੰਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਆਨ ਲਾਈਨ ਕੰਮ ਦਾ ਪੈਕੇਜ ਬਣਾ ਕੇ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੱਜ ਤੱਕ ਫਾਈਨਲ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਆਈ Interim ਰਿਪੋਰਟ ਸ਼ਾਇਦ ਆਈ ਹੋਵੇ ਪਰ ਉਹ ਕੰਮ ਵਿਚਾਲੇ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡਿਵੈਲਪ ਸਿਸਟਮ ਤੇ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਜੋ ਅੱਜ ਤੱਕ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹੈ”।

ਉਪਰੋਕਤ ਜਵਾਬ ਤੋਂ ਇੱਕ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸਪੋਸਟ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰ. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਟੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਆਨਲਾਈਨ ਅਕਾਊਟਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਗਏ। ਪਰ ਸ੍ਰ. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਟੈਂਟ ਖਾਤਿਆ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਕਰਨ ਦੀ ਫੀਸ ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰ. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਟੈਂਟ ਨੂੰ ਜੋ ਫੀਸ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅੱਗੇ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭੇਟਾ ਕੀਤੀ ਮਾਇਆ ਵਿੱਚੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਇੱਕ ਕਮਰਸੀਅਲ ਅਦਾਰਾ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਇਸ ਕੋਲ ਮਾਇਆ ਅਮੀਰਾਂ ਤੋਂ ਟੈਕਸ ਲੈ ਕੇ ਆਉਦੀਂ ਹੈ। ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਗੁ: ਪ੍ਰ: ਕਮੇਟੀ ਉਸ ਮਾਇਆ ਦੇ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅੱਗੇ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅੱਗੇ ਬਹੁਤਾਂਤ ਗਿਣਤੀ ਉਹਨਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੀ ਦਿਹਾੜੀ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚੋਂ ਦਸਵੰਧ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਗਰੀਬ ਦੇ ਮੂੰਹ ਇਹ ਮਾਇਆ ਲੱਗ ਸਕੇ। ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਦੇ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ‘ਗੁਰੂ ਦੀ ਗੋਲਕ, ਗਰੀਬ ਦਾ ਮੂੰਹ’। ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੁੰਖ ਉਦੇਸ਼ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਮਾਇਆ ਨੂੰ ਗਰੀਬਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਹੈ। ਪਰ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਸ੍ਰ. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਟੈਂਟ ਵਰਗੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਉਸਦੇ ਕੀਤੇ ਕੰਮ ਦੇ ਹੀ ਦੇਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲਤੀ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪਾਸੋਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਪਰ ਬੜੇ ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ ਲਿਖਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅੰਦੰਗ ਕਮੇਟੀ ਜੋ ਕਿ ਸਰਵਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਸ੍ਰ. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਦੇਖੇ ਬਗੈਰ ਹੀ ਇਸਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿੱਚ ਮਤਾ ਨੰ: 577 ਮਿਤੀ 29/8/2010, ਮਤਾ ਨੰ: 577 ਮਿਤੀ 28/11/2011, ਮਤਾ ਨੰ: 840 ਮਿਤੀ 15/01/2013 ਅਤੇ ਮਤਾ ਨੰ: 3357 ਰਾਹੀਂ ਇਸਦਾ ਸਮਾਂ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ

ਸਾਲ ਵਧਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਅੰਡਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਦੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜੇਸ਼ਨ ਆਫ ਅਕਾਊਂਟਸ ਅਤੇ ਆਨਲਾਈਨ ਖਾਤੇ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਮਾਇਆ ਨੂੰ ਲੁਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਜੋਰ ਲਗਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ। ਸਾਲ 2019 ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਨੂੰ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਉਸਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦਾ ਵਾਧਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ 5% ਰਾਸ਼ੀ ਵੀ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ। ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਅੰਡਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ :-

ਅੰਡਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਮਿਤੀ 21/02/2019 ਦੇ ਮਤਾ ਨੰਬਰ 199 ਦੀ ਨਕਲ:-

“ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ (ਐਸ.ਐਸ ਕੋਹਲੀ ਐਂਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ) ਐਸ.ਐਸ.ਓ 40-41 ਦੂਜੀ ਮੰਜ਼ਿਲ, ਸੈਕਟਰ 9-ਭੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇ ਅਧਾਰਪੁਰ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਫਰਮ ਦਾ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਗੁ:ਪ੍ਰ: ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਿਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸਾ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 85 ਦਾ ਇੰਟਰਨਲ/ਪ੍ਰੀ ਆਡਿਟ ਕਰਨ ਲਈ ਨੀਯਤ ਸਮਾਂ ਮਿਤੀ 03-02-2019 ਨੂੰ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦਾ ਸਟੈਚੂਰੀ ਆਡਿਟ ਮਿਤੀ 01-10-2019 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਫੀਸ (ਸੋ:ਗੁ:ਪ੍ਰ: ਪੰਥੀਕ ਕਮੇਟੀ, ਪ੍ਰਿਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸਾ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 85, ਸਮੂਹ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆ ਅਤੇ ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ) ਵਿੱਚ 10% ਦਾ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਅੰਡਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਆਸਪੁਰ ਕੀਤੀ ਆਗਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਦਫਤਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਪੱਤ੍ਰਕਾ ਨੰਬਰ 8054 ਮਿਤੀ 06-02-2019 ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ, ਪੇਸ਼ ਹੋਣ 'ਤੇ ਦੀਰਘ ਵਿਚਾਰਾਂ ਉਪਰੰਤ ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ (ਐਸ.ਐਸ.ਕੋਹਲੀ ਐਂਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ) ਦੀ ਫਰਮ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਫੀਸ (ਸੋ:ਗੁ:ਪ੍ਰ: ਕਮੇਟੀ, ਪ੍ਰਿਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸਾ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਸੈਕਸ਼ਨ 85, ਸਮੂਹ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਟੀ.ਡੀ.ਐਸ) ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ 5% ਦਾ ਵਾਧਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਫਰਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 04-02-2019 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪਰ 05 ਸਾਲ ਦਾ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ”।

ਇਥੇ ਜਿਕਰਜ਼ੋਟ ਹੈ ਕਿ ਟੈਂਡਰ ਡਾਕੂਮੈਂਟ ਅਨੁਸਾਰ ਚਾਰਟਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨੂੰ ਹਫਤੇ ਵਿੱਚ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਵੀ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਟੈਂਡਰ ਡਾਕੂਮੈਂਟ ਦੀ ਮੌਦ ਹਵਾਲੇ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ :-

"The proprietor/Main Partner should be able to devote full time to the audit. His presence would be required in Amritsar for at least 2-3 days in a week & also on other location from time to time."

ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਸਿਰਫ 4 ਤੋਂ 5 ਵਾਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਸਿਰਫ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪਚੌੜੂਰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਦਿੱਤੀ ਮਾਇਆ ਵਾਪਿਸ ਲਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਆਕਾਊਂਟੈਂਟ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੇ ਹੀ ਕੰਮ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਅੰਤਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰ, ਜਿੰਨਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰ.ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੇ ਮਤੇ ਪਾਸ ਹੋਏ, ਉਹਨਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਉਸਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਆਡਿਟ ਤੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਨੰਦ ਲਾਇਨ ਅਕਾਊਂਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ। ਜੇ ਪ੍ਰਿਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਦਾ ਕੰਮ ਆਨਲਾਈਨ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਆਡਿਟ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਪੈਸਾ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਬਨ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਨਾ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਭਾਗੀਦਾਰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸ੍ਰ. ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ, ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਤੋਂ ਪੈਸਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਆਨਲਾਈਨ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕੀ।

13. ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੁਝਾਅ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਛਪਾਈ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਤੱਕ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਅਦਾਰਾ:-

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸਰੂਪ ਜੁਗੇ ਜੁਗੇ ਅਟੱਲ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਹਸਤੀ ਸਿੰਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਦਾ ਘਰ ਬੰਨਿਆ ਅਤੇ ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਬਾਣੀ ਇਕੱਤਰ ਕਰਕੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬੰਨਿਆ। ਕੇਵਲ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਰਜ ਨਾ ਹੋਈ ਜਿਸ ਨੂੰ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਖ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਥੇ ਵਿਖੇ ਸਾਰੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੁਬਾਰਾ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਖ ਜੀ ਪਾਸੇ ਨੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰਵਾਇਆ।

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਇਸ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਸੰਨ 1708 ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਵਾਲੇ ਇਨ ਸੰਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਗੁਰਤਾ ਗੌਂਡੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ:

ਆਗਿਆ ਭਾਈ ਅਕਾਲ ਕੀ, ਤਥੈ ਚਲਾਇਓ ਪੰਥ।

ਸਭ ਸਿੰਖਨ ਕੇ ਹੁਕਮ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਮਾਨਿਓ ਗ੍ਰੰਥ॥

239 ਸਾਲ ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸੰਪੂਰਨ ਸਰੂਪ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਜੁਗੇ ਜੁਗੇ ਅਟੱਲ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੀਤਾ। ਜੇ ਕਿ ਸਿੰਖ ਵਾਸਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਸੰਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਰਹਿੰਦੀ ਦੂਨੀਆਂ ਤੱਕ ਸਬਦ ਹੀ ਗੁਰੂ ਰਹੇਗਾ, ਬਾਣੀ ਹੀ ਗੁਰੂ ਰਹੇਗੀ।

ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਕਰਿ ਮਨ ਮੇਰ॥ ਗੁਰੂ ਬਿਨਾ ਮੈ ਨਹੀਂ ਹੋਰ॥

ਗੁਰ ਕੀ ਟੇਕ ਰਹਹੁ ਦਿਨ ਰਾਤਿ॥ ਜਾ ਕੀ ਕੋਇ ਨ ਮੇਟੈ ਦਾਤਿ॥

ਗੁਰੁ ਪਰਮੇਸ਼ਰੁ ਏਕੇ ਜਾਣ॥ ਜੇ ਤਿਸੁ ਭਾਵੈ ਸੋ ਪਰਵਾਣ॥ ਰਹਾਉ॥

(ਗੋੰਡ ਮਹਲਾ 5) ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 864

ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ, ਦਸਾਂ ਪਾਤਸਾਹੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਇਨਸਾਨ ਸਿੱਖ ਬਣ ਕੇ, ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਪਾਵਨ ਆਕਾਰ ਨੂੰ ਡਾਪ ਕੇ ਸੰਗਤਾ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਸਤੇ, ਕੇਵਲ ਤੇ ਕੇਵਲ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਜੋ ਸੰਸਥਾ ਸੰਨ 1925 ਤੋਂ ਇਹ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਇਹ ਹੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਜੋ ਸੰਨ 2008 ਦੇ ਐਕਟ ਅਨੁਸਾਰ "ਦੀ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2008" ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸਤਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਪਾਸ ਕਰਵਾਇਆ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਯਾਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ ਦਾ ਸਰਬ ਉੱਚ ਸਤਿਕਾਰ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਤੋਂ ਬਿਨੂੰ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ।

13.1 ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿਟਿੰਗ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ?

ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਛਪਾਈ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਬਿਲਡਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਛਪਾਈ ਲਈ ਅਲੌਂਗ ਬਿਲਡਿੰਗ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਦਿਵਾਰੀ ਕਰਕੇ ਪੂਰੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਛਪਾਈ ਅਤੇ ਵੰਡ ਦਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਸਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਯੋਗ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਿਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਪੇਪਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਅੰਗ ਪਿੰਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਦੂਜੇ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੀ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ਡ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

13.2 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਛਪਾਈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਅ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

1. ਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਆਵੇ, ਉਸਦੇ ਲਈ ਪੇਪਰ ਖਰੀਦਣ ਵਾਸਤੇ ਵੇਸਟੇਜ ਪਾ ਕੇ ਜਦੋਂ ਆਰਡਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਪੇਪਰਾਂ ਦੇ ਟੈਂਡਰ ਕੱਢੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਚੰਗੀ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਮਿੱਲ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕਵਾਲਿਟੀ ਦਾ ਪੇਪਰ

ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੇਪਰ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਵਾਸਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇੰਟਰਨਲ ਆਡੀਟਰ (ਸੀ.ਏ.) ਦੀ ਸਮੂਲੀਅਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਤਾਂਕਿ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਬੇਈਮਾਨੀ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਾ ਮਿਲੇ।

2. ਏਜੰਟਾਂ ਤੋਂ ਪੇਪਰ ਲੈਣ ਨਾਲੋਂ ਸਿੱਧਾ ਮਿੱਲ ਤੋਂ ਪੇਪਰ ਖਰੀਦਣਾ ਵਧੇਰੇ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੋਵੇਗਾ।
3. ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਲਈ ਜਦੋਂ ਵੀ ਸਿਆਹੀ ਖਰੀਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਸੰਗਠਤ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਆਡੀਟਰ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਬੰਦਾ ਸਹਿਯੋਗੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹਿੰਦਾ ਹੈ।
4. ਸਟੋਰ ਮੈਨੇਜਰ ਇਸਤਰਾਂ ਹੀ ਸਿਆਹੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੇਨਟੇਨ ਕਰੇ ਜਿਵੇਂ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਤੇ ਜਮ੍ਹਾ ਖਰਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਆਹੀ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਲਗਿਆਂ, ਵਸੇਟੇਜ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਪੇਪਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਵਧੇਰੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
5. ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਪੇਪਰ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪਾ ਕੇ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਉਸਦਾ ਸਾਫ਼ ਸਾਫ਼ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
6. ਜੋ ਪੇਪਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ, ਹਿਸਾਬ ਰਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਪੇਪਰ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰੈਸ ਤੋਂ ਢੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਖਰਾਬ ਹੋਏ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਕਾਊਂਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਹ ਅੰਗ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰਖੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਸੰਭਾਲਿਆ / ਸੰਸਕਾਰ ਹੋ ਸਕੇ।
7. ਜਿਹੜੇ ਵਧੀਕ ਅੰਗ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਫਰਮਿਆਂ ਵਜੋਂ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ, ਪੂਰੀ ਪੂਰੀ ਗਿਣਤੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸਦਾ ਹਿਸਾਬ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕਿਸ ਫਰਮੇ ਦੇ ਅੰਗ ਵਾਧੂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ, ਜ਼ਿਲਦ ਸਾਜ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕਰਵਾਉਣ ਉਪਰਿਤ ਜੋ ਵਾਧੂ ਅੰਗ ਲੱਗੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਹਿਤ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਜਿਸ ਵੀ ਫਰਮੇ ਦੇ ਵਾਧੂ ਅੰਗ ਬਚੇ ਹਨ, ਉਸ ਫਰਮੇ ਦਾ ਨੰਬਰ ਲਿਖ ਕੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਕਿ ਅਗਲੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਲਾਟ ਦੀ ਛਾਪਾਈ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅੰਗ ਛਾਪ ਕੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਬੀਤ੍ਰ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਦਾ

ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਬੀੜ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੀ ਅੰਗ ਬੇਕਾਰ ਨਾ ਜਾਵੇ, ਐਸੀ ਸਖ਼ਤ ਹਦਾਇਤ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ, ਅੰਦ੍ਰੀਂਗ ਕਮੇਟੀ ਵਾਲੋਂ ਲਿਖਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਅਤੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਜਿਸਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਕਿ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਇਹਨਾਂ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਣ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣਗੇ।

8. ਉਪਰੋਕਤ ਲੜੀ ਨੰ: 07 ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਜਾਣੂ ਰਹਿਣਗੇ। ਯਾਨੀ ਕਿ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਿਨ ਤੋਂ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਉਪਰੋਕਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ ਅਤੇ ਸਬੰਧਿਤ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਖੂੰਦ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਤੱਕ (ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਲਦ ਸਾਜਣਾ, ਵੇਸਟ ਤੇ ਵਾਪੂ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਗਿਣਤੀ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੋਵੇ)। ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਢਿੱਲ ਨਹੀਂ ਵਰਤਣਗੇ।
9. ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਲੋੜਵੰਦ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਚੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਿੰਟ ਨਾ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਵਾਪੂ ਅੰਗ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ, ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਸਟੋਰ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ, ਤਰੀਕ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਪੇਪਰ ਕਿਸ ਲਾਟ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਗਿਆਂ ਖਰੀਦੇ ਗਏ, ਇਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪੂਰੀ ਰਖੀ ਜਾਵੇ।
10. ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਜੋਗ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਬਚੇ ਹੋਏ, ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਵਧੀਕ ਅੰਗ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਵਸੂਲੇ/ਕਲੇਮ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।
11. ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਇਹ ਚੈਕ ਕਰਨ ਕਿ, ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਪਏ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਕਿੰਨੇ ਗੁਟਕੇ ਸਾਹਿਬ ਸੈਂਚੀਆਂ, ਸ਼ਬਦਾਰਥ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਲਿਟਰੇਚਰ, ਜਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਫੇਰ ਤੋਂ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਕਲੇਮ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।
12. ਪ੍ਰੈਸ ਸਿਰਫ ਦਫ਼ਤਰੀ ਆਰਡਰ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਿੰਟ ਕਰੇ ਤੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਅੰਗ ਛੱਪਾਈ ਵੇਲੇ ਵਾਪੂ ਛਾਪਣੇ ਹਨ।
13. ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਛੱਪਾਈ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਤਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਹਰ ਅੰਗ ਤੇ “ਵਾਟਰ ਮਾਰਕ” ਜਾਂ ਕੇਡ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਨਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇ, ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

- 14.ਜਿਨੇ ਵੀ ਪ੍ਰੈਸ ਕੋਲ ਵਧੀਕ ਅੰਗ ਹੋਣ ਉਸ ਦਾ ਇੱਕ ਲੈਜ਼ਰ ਆਕਾਰ ਵਾਈਜ਼ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਛਪਣ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।
- 15.ਜਿਹੜੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਛਪਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅੰਗ ਸਿਆਹੀ ਨਾਲ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਣ ਜਾਂ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਮਰਿਯਾਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਅਗਨ ਭੇਂਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਣ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੋਵੇ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਪੋਸ਼ਟ ਰਿਕਾਰਡ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਪਰ ਇਸਦਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਰਹੋ।
- 16.ਕੋਈ ਵੀ ਐਂਟਰੀ ਪੈਸਿਲ ਨਾਲ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਵਧੀਕ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਵਾਸਤਵਿਕ ਤਸਦੀਕ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਮੈਨੇਜਰ ਪਬਲਿਕਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ।
- 17.ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੋਗੁ:ਪ੍ਰ: ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਣ, ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣ।
- 18.ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ੀ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਰਹਿਤ ਮਰਿਯਾਦਾ ਦੀ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਲਾਸ ਹੋਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਪੂਰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਆਦਰ ਸਤਿਕਾਰ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਣੀ ਰਹੇ।
- 19.ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲਦ ਸਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ (ਬਲੋਕ/ਹਾਲ) ਨੂੰ ਲੇਡ ਅਨੁਸਾਰ ਸਵਾਰਿਆ ਜਾਵੇ।ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਪਲੰਘ/ਰੈਕ ਵਧੀਆ ਬਣਾਏ ਜਾਣ, ਜੋ ਲੱਕੜ ਜਾਂ ਸਟੀਲ ਦੇ ਹੋਣ, ਲੋਹੇ ਦੇ ਨਹੀਂ (ਕਿਉਂ ਕੇ ਜੰਗ ਲਗਾਨ ਦਾ ਅੰਦੇਸ਼ਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ) ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਆਕਾਰ ਵੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਅੰਗਾਂ ਨਾਲੋਂ 6"-6" ਇੰਚ ਚੌੜਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।ਹਰ ਰੈਕ ਦੇ ਉਪਰ ਚਿੱਟੇ ਰੁਮਾਲੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਧੋਣੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

20. ਏਥੇ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਅੰਗ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਆਉਣ ਲੱਗਿਆਂ ਇਹ ਪਿਆਨ ਰੱਖਣ ਕਿ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਫਰਮੇ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਅੰਗ ਲੈਕੇ ਆਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਰਿਕਾਰਡ ਉਪਰ ਮਿਤੀ ਪਾਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਦਿਆਂ ਪੂਰਾ ਨਾਮ ਮਿਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਆਰਡਰ ਸਮੇਤ ਨੰਬਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਲਦ ਸਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਇੱਕ ਲੈਜ਼ਰ ਉਪਰ ਮਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ, ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ "ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਫਰਮੇ" ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਪਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਜਿਲਦਬੰਦੀ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਉਹਨਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਵਾਸਤੇ ਭੇਜਣ ਲੱਗਿਆਂ, ਕਿੰਨੇ ਸਰੂਪ ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ, ਉਹ ਦਰਜ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਮਿਤੀ, ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ ਦੇ ਨਾਲ ਦਸਤਖਤ ਵੀ ਪੂਰੇ ਨਾਮ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।
21. ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ਾਂ ਵਾਲੋਂ ਜਦੋਂ ਜਿਲਦਬੰਦੀ ਹੋਵੇ ਉਹ ਸਾਰੀ ਜਿਲਦਬੰਦੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਇੱਕ ਵਖਰੀ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਲਈ ਡੀ.ਵੀ.ਆਰ. ਫਿਟ ਹੋਵੇ, ਜਿਸਨੂੰ ਕੇਵਲ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸਕੱਤਰ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਵਾਚੇ, ਤਾਂ ਕਿ ਮੌਕੇ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਜਾਂ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।
22. ਜੋ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗ ਖਰੀਦਣ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਆਖਰੀ ਵਿੱਚ ਜਿਲਦਬੰਦੀ ਵਿਭਾਗ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਬੈਲੇਂਸ ਟੈਲੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਨਾ ਪੇਪਰ ਵਾਧੂ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ, ਕਿੰਨਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਅੰਗ ਬਚੇ ਹੋਏ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਵਧੇਰੇ ਅੰਗਾਂ ਦਾ ਅਕਾਊਂਟ ਕਲੀਅਰ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।
23. ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਾਟ ਨੂੰ ਛਾਪਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਅਦਬ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ:
24. ਹਰ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਪਾਵਨ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਉਲੰਘਨਾ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸਤਿਕਾਰ ਪੂਰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ, ਉਸਤੋਂ ਸੁਚੇਤ ਰਹੇ।

25. ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਉਪਰੰਤ ਪੇਪਰ ਕਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ, ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਰਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵੀ ਟੋਬਲ ਤੇ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਫਰਮੇ ਰਖੇ ਜਾਣ ਉਸ ਉਪਰ ਇੱਕ ਸਾਫ਼ ਚਾਦਰ ਵਿਛਾਈ ਜਾਵੇ।
26. ਇਕ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਦੂਸਰੇ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅੰਗ ਡੱਪ ਕੇ ਜਾਵੇ ਉਸ ਦਾ ਲੈਜ਼ਰ ਮੇਨਟੇਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਉਪਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਮਿਤੀ ਪਾ ਕੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਥੱਲੇ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਨਾਮ ਲਿਖਣੋਂ ਨਾ ਭੁੱਲੋ।
27. ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਵਧੀਕ ਪੇਪਰ, ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਅਤੇ ਕਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਵਜ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਬਚੇ ਹੋਏ ਅੰਗਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਹੀ ਇਹਨਾਂ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਅਗਨ ਭੇਂਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

13.3 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਨੰਬਰਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ

ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੰਬਰ ਹਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਅੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਫੈਦ ਅੰਗ ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਿਲਦਸਾਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਗੱਲੋ:

1. ਇਹ ਨੰਬਰ ਵਿੱਚ ਲਾਟ ਦਾ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ ਹੋਵੇ, ਉਸਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੋਵੇ, ਪ੍ਰੈਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੰਬਰ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਅਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।
2. ਇੱਕ ਸਪੈਸਲ ਮੋਹਰ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸਾਰੀ ਵਿਵਰਣ ਅਵਸਥਾ ਦਰਜ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਭਰਨ ਯੋਗ ਖਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਹੱਥ ਨਾਲ ਭਰੀ ਜਾਵੇ।

13.4 ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿਭਾਗ

1. ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਟਰੈਕਿੰਗ ਕੋਡ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸਵ ਭਰ ਦੇ ਟੈਕਨੀਕਲ ਗਿਆਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੋਂਦਰਿਤ ਟਰੈਕਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ ਵੰਖਰਾ ਬਣਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਵਿਸਵ ਭਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਟਰੈਕਿੰਗ ਚਿੱਪ ਨਾਲ ਜੀ.ਪੀ.ਐਸ ਦੁਆਰਾ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡਿਟੇਲ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਲੈਣ ਲੱਗਿਆ ਪੂਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਾਈ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਟਰੈਕ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ।
2. ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਹਨ, ਇੱਕ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਜਾਵੇ ਕਿ

ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਡਿਟੇਲ ਇਸ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪੋਰਟਲ ਤੇ ਦਰਜ ਹੋਵੇ।ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਸ ਪਰ ਸਮਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਹੇਣਾ ਬਹੁਤ ਜਰੂਰੀ ਹੈ।ਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਸ ਸਟੇਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸਟੇਟ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਬ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਉਸ ਸਬ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਵਿਸੇਸ਼ ਨੰਬਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ।ਜੇ ਕਿਸੇ ਪੁਰਾਣੀ ਬੀੜ ਤੇ ਨੰਬਰ ਨਾ ਹੋਣ ਤਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੇਂਦਰ ਉਹ ਨੰਬਰ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਕਰੇਗਾ।ਐਸਾ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦਾ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇਸ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸੈਂਟਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।ਇਸ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਦੇਸ਼ਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ।

3. ਸੰਗਤਾਂ ਜਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਪੂਰਾ ਰਿਕਾਰਡ, ਸਬੰਧਿਤਾਂ ਦੇ ਆਪਾਰ ਕਾਰਡ ਨੰਬਰ, ਸਥਾਨ ਦਾ ਪਤਾ, ਜਿਸ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਭਾਇਮਾਨ ਕਰਨੇ ਹਨ, ਉਸ ਅਸਥਾਨ ਦੀ ਫੋਟੋ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ।ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ‘ਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਣ ਕਿਤੇ ਬਾਹਰ ਲਿਜਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਬੰਧਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਸੰਗਤ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੂਵਮੈਂਟ ਦਾ ਪੂਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਣਗੇ ਅਤੇ ਇਹ ਮੂਵਮੈਂਟ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਸੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨੀਯਤ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਸਿੰਘ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚੈਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।ਮੂਵਮੈਂਟ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼, ਜਿਹੜੇ ਸਰੂਪ ਅੱਜ ਤੱਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਜਾਂ ਸੰਗਤ ਕੌਲ ਹਨ, ‘ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

13.5 ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਕੀਮ

ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਕੀਮ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਤਿੰਨਾਂ ਭਾਗਾ (ਛਪਾਈ, ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਅਤੇ ਵੰਡ) ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਸਰਵਿਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਯਮ ਹੋਣ।ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ, ਅਕਾਊਂਟ ਮੈਨੇਟੇਨ ਕਰਨ, ਭੇਟਾ ਰਹਿਤ ਜਾਂ ਭੇਟਾ ਸਹਿਤ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸਹਿਤ ਵੰਡਣ ਦੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਜਾਣ।ਪ੍ਰੈਸ ਅਤੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਰਹਿਤਵਾਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਹਦਾਇਤਾਂ ਸਤਿਕਾਰ ਵਾਸਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ:

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਜਾਗਤ ਜੇਤ ਸਰੂਪ ਜੁਗੇ ਜੁਗੇ ਅਟੱਲ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਹਸਤੀ ਸਿੱਖ ਪਰਮ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸਬਦ ਗੁਰੂ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦਿੜ੍ਹ ਕਰਾਉਣੀ ਆਰੰਭ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਬਾਣੀ ਇਕੱਤਰ ਕਰਕੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤੇ। ਕੇਵਲ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਰਜ ਨਾ ਹੋਈ ਜਿਸ ਨੂੰ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੱਖ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੇ ਵਿਖੇ ਸਾਰੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੁਬਾਰਾ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੱਖ ਜੀ ਪਾਸੇ ਨੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਬਖਸ਼ੀ।

ਉਸ ਲਈ ਕੁਝ ਸੁਝਾਅ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ:-

1. ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਲੈਜ਼ਰ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਉਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕੱਢੀ ਪੈਨਸਿਲ ਨਾਲ ਐਂਟਰੀ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਐਂਟਰੀਜ ਨੂੰ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੈਕ ਕਰੋ ਅਤੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਇਸ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਰੋਜ਼ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਲੋਖਾ ਜੋਖਾ ਚੈਕ ਕਰੋ।
2. ਹਫਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇੰਚਾਰਜ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਟਾਂਕ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਅਤੇ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਚੈਕਿੰਗ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ ਕਰੋ ਕਿ ਲੈਜ਼ਰ ਸਟਾਂਕ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਹਨ, ਚੈਕਿੰਗ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰੋ। ਇਹ ਹਫਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਜਰੂਰੀ ਹੈ।
3. 15 ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨਾ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਸਟਾਕ ਨੂੰ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਤਸਦੀਕ ਕਰੋ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਟਿੱਪਣੀ ਦੇਵੇ।
4. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸੁਭਾਇਮਾਨ ਹਾਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਆਏ ਗੁਰਸਿੱਖ ਵੀਰਾਂ ਦੇ ਮੰਗ ਪੱਤਰਾਂ ਤੇ ਲੋੜੀਦੇ ਪੁਚਾਰਕਾਂ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰ ਸ਼੍ਰੇਮਣੀ ਗੁ: ਪ੍ਰ: ਕਮੇਟੀ ਦੇ, ਨਿਯਮ ਪੱਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਦਸਤਖਤ ਹੋਣ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਦ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਛੁੱਚ ਦੀ ਰਸੀਦ ਕੱਟਣ ਉਪਰੰਤ, ਉਸ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਤੇ ਛੁੱਚ ਦਾ ਰਸੀਦ ਨੰਬਰ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਛੁੱਚ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੱਟਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

5. ਡੁੱਚ ਉਤੇ ਜੋ ਕਲਰਕ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਤੇ ਵੀ ਛੂਪਲੀਕੇਟ ਰਸੀਦ ਤੇ ਪੈਨ ਦੀ ਸ਼ਾਹੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਇਹ ਇੱਕ ਬਜ਼਼ਰ ਗਲੜੀ ਹੈ। ਡੁੱਚ ਦੀ ਛੂਪਲੀਕੇਟ ਰਸੀਦ ਤੇ ਕੇਵਲ ਕਾਰਬਨ ਕਾਪੀ ਦੀ ਲਿਖਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜੋ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਵੱਡਾ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਲੜੀਵਾਰ ਜਾਂ ਡੋਟਾ ਲੜੀਵਾਰ ਜਾਂ ਵੱਡਾ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪਦਛੇਦ ਜਾਂ ਡੋਟਾ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪਦਛੇਦ, ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰਾਂ ਸਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਕਾਰ ਦੇ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਸੀਦ ਉਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਕਟਿੰਗ ਜਾਂ ਓਵਰ ਰਾਈਟਿੰਗ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਗਲੜੀ ਨਾਲ ਓਵਰ ਰਾਈਟਿੰਗ ਹੋ ਵੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇੰਚਾਰਜ ਜਾਂ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਦੇ, ਉਸ ਗਲੜੀ ਉਪਰ ਦਸਤਖਤ ਹੋਣੇ ਜਰੂਰੀ ਹਨ।
6. ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ੇਡ ਅਤੇ ਆਨ ਲਾਈਨ ਹੋਵੇ। ਗੁਟਕਾ ਸਾਹਿਬ, ਸੈਂਚੀਆਂ, ਸਬਦਾਰਥ ਅਤੇ ਲਿਟਲੇਚਰ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
7. ਇਸ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਜੋ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ/ਐਫੀਸ਼ਨਲ ਸਕੱਤਰ/ਸਕੱਤਰ ਜਵਾਬਦੇਹ, ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਕੱਤਰ/ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਅੰਦ੍ਰੀਂਗ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਾਇਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜੁੰਮੇਵਾਰੀ ਤਹਿ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੈਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਸੂਚੀ ਲਿਸਟ ਲੱਗੀ ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਸੂਚੀ ਉਪਰ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਏ ਹੋਣ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਪੂਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸਮਝਿਆ ਹੋਵੇ।
8. ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਚੀਫ ਸਕੱਤਰ ਇਸ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿੱਚ ਚੈਕ ਕਰਕੇ ਰਸਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਹ ਰਸਿਸਟਰ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾ ਹੋਵੇ।
9. ਹਰ ਸਾਲ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅੰਦ੍ਰੀਂਗ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਸਾਹਿਤ ਲਈ ਵੀ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਕੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸਤਿਕਾਰ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਗਨ ਭੇਂਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਮਰਿਆਦਾ ਸਹਿਤ ਲਿਖਤੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਕੇ, ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਅਗਨ ਭੇਂਟ ਲਈ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇ।

13.6 ਬਿਰਧ ਸਰੂਪ ਜਾਂ ਅਗਨ ਨਾਲ ਭੇਟ ਹੋਏ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਰੱਖ-ਰਖਾਵ

- ਬਿਰਧ ਸਰੂਪ ਜਾਂ ਅਗਨ ਨਾਲ ਭੇਟ ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ਡ ਹੋਣਾਂ ਚਾਹੀਦਾਂ ਹੈ। ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਅਗਨ ਭੇਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਵੰਡ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵੰਡ ਵਿਭਾਗ ਕੇਲ ਰਿਕਾਰਡ ਪੂਰਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਅਗਨ ਭੇਟ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਹੋਵੇ, ਉਸਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ਡ ਹੋਣਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਿਰਧ ਹੋ ਜਾਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮੰਦਭਾਗੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਅਗਨ ਭੇਟ ਹੋ ਜਾਣ ਜਾਂ ਅਗਨ ਭੇਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ, ਉਸ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਅੱਗੇ ਉਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਵਿਵਰਣ ਵਿਸੇਸ਼ ਤੌਰ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਭੁੱਲ-ਚੁੱਕ ਹੋਇਆ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੇੜੇ ਦੇ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਲਈ ਅਗਨ ਭੇਟ ਦੀ ਫਰਨੇਸ਼(ਅੰਗੀਠਾ ਸਾਹਿਬ)ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਬਿਜਲਈ ਅੰਗੀਠਾ ਸਾਹਿਬ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਬਾਕੀ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵੀ ਬਿਜਲਈ ਅੰਗੀਠਾ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੋਮਣੀ ਗੁ: ਪ੍ਰ: ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਅਦਬ ਸਤਿਕਾਰ ਤੇ ਮਰਿਯਾਦਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਤੇ, ਗਲਤੀ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਤੁਰੰਤ ਬਣਦੀ ਸਜਾ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।
- ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਗੁਰ ਮਰਿਯਾਦਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਤੇ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਐਸੀ ਸਖਤੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਆਦਰ ਸਤਿਕਾਰ ਕਾਇਮ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਅਤਿ ਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਨਾਲ ਗਲਤੀਆਂ ਵਧਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਬੈਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਦੇ ਹਨ।

13.7 ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕੇਂਦਰ ਵਾਸਤੇ ਹਦਾਇਤਾਂ:

ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ:

- ਜ਼ਿਲਦ ਸਾਜ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ, ਜਿੰਨਾ ਉੱਪਰ ਨੰਬਰ ਲੱਗ ਚੁੱਕੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਰੂਪ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਦੇ ਹਨ, ਜਿੰਥੇ ਤਕਰੀਬਨ ਇਕੱਠੇ 50

ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜਿਲਦ ਸਾਜ਼ ਜਿਲਦਬੰਦੀ ਉਪਰੰਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜੋ ਗ੍ਰੰਥੀ ਮਿੰਡਾ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਨੰਬਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੈਜਰ ਤੇ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਜੋ ਕਰਨਾ ਅਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਥੇ 10-12 ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਕੈਚਿਨ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਏ.ਸੀ. ਲੌਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਗ੍ਰੰਥੀ ਹਰ ਇੱਕ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਦੇ ਵਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਪਰ ਆਪਣਾ ਕੋਡ ਲਿਖਦੇ ਹਨ(ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ ਦਾ ਕੋਡ) ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਅਤੇ ਮਿਤੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸ ਗ੍ਰੰਥੀ ਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਦੀ ਕਦੀ ਕੋਈ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਾ ਅੰਗ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਜਿਲਦਬੰਦੀ ਵੇਲੇ ਮੁੜਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅੰਗ ਵਰਤੋਂ ਯੋਗ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਹਨਾਂ ਅੰਗਾ ਦਾ ਜਿਲਦ ਸਾਜ਼ ਨੂੰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵਾਪਸ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਦਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਅੰਗ ਖਰਾਬ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਜਿਲਦ ਸਾਜ਼ ਜਿਲਦ ਨੂੰ ਖੋਲ ਕੇ ਅੰਗ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਵਾਪਸ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਵਾਸਤੇ ਭੇਜ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਜਿਸਟਰ ਜਾਂ ਲੈਜਰ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਜੋ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਾਹਿਬ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਵਾਲੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਇਕ ਲੈਜਰ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣ, ਅਤੇ ਉਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ, ਜੋ ਜਿਲਦ ਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਅੰਗ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਵਰਨਣ ਅਤੇ ਕਾਰਣ ਲਿਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਜਿਲਦ ਸਾਜ਼ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹੋਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਫਿਰ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਵਾਸਤੇ ਆਉਣ, ਕਿਸ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਕੋਡ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਮਿਤੀ ਪਾਈ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਇਕੋ ਲੈਜਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕਾਲਮ ਬਣੇ ਹੋਣ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਲੈਣ ਦੇਣ ਦਾ, ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਅਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

2. ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜਿਤਨੇ ਭੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜਿਲਦ ਸਾਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਵਾਸਤੇ ਆਉਣ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨੰਬਰ, ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਗਿਣਤੀ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵੀ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਾਹਿਬਾਨ ਕੋਲ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਉਸਦੇ ਦਸਤਖਤ ਨਾਮ ਦੇ

ਨਾਲ ਮਿਤੀ ਪਵਾ ਕੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਹ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਮਿਤੀ ਪਾ ਕੇ ਇਸੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਖਰੇ ਕਾਲਮ ਦੇ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਕੋਡ ਦੇ ਕੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰੋ।

3. ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਾਹਿਬਾਨ ਬੜੇ ਅਦਬ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਰੁਮਾਲੇ ਵਿੱਚ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰਨ, ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ ਹਰ ਪਾਵਨ ਬੀਤ ਦੇ ਰੁਮਾਲੇ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਉਪਰ ਵੱਡੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਨੰਬਰ ਲਗਾਉਣ।
4. ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਉਪਰੰਤ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਟੋਰ ਦੇ ਸਟਾਕ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਂਦਿਆਂ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ. ਤੋਂ ਦਸਤਖਤ ਲੈ ਕਿ ਕਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ, ਕਿਹੜੇ ਨੰਬਰ ਦੇ ਅਤੇ ਕਿਸ ਸਮੇਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਹਨ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ. ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਸਮੇਤ ਨਾਮ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੀ ਦਸਤਖਤ ਕਰੋ।
5. ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ. ਦੇ ਸਟਾਕ ਲੈਜ਼ਰ ਦੀ ਸਚਖੰਡ ਦੇ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ:

ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ. ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਾਹਿਬਾਨ ਤੋਂ ਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚਾਰ ਉਪਰੰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਉਹਨਾਂ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਨੰਬਰ ਆਪਣੇ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਦਸਤਖਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਹੀ ਗ੍ਰੰਥੀ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ। ਅਤੇ ਜਿਸ ਬਿੱਲ ਰਾਹੀਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਭੇਟਾ ਰਹਿਤ ਜਾਂ ਭੇਟਾ ਸਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ, ਉਸ ਬਿੱਲ ਦਾ ਨੰਬਰ ਨੋਟ ਕਰੇਗਾ।

ਜੇਕਰ ਉਪਰੋਕਤ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸੋ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਥੋਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਕਿਸ ਸਮੇਂ ਸੋ ਰੂਮ ਇੰਚਾਰਜ ਨੇ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ ਤੋਂ ਇਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਕੋਡ ਕੀ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸੋ ਰੂਮ ਇੰਚਾਰਜ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਨਾਮ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ. ਅਤੇ ਸਟੋਰ ਇੰਚਾਰਜ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾ ਨੂੰ ਲੈਣ ਜਾਂ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਆਪਣੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਇਸ ਲੈਣ ਦੇਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹਿਸਾਬ ਸਾਫ਼ ਦਰਜ ਰਖਣ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਰੁਮਾਲੇ ਉਪਰ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਨੰਬਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਨੰਬਰ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਜਦੋਂ ਵੀ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ ਅਤੇ ਸੋ ਰੂਮ ਇੰਚਾਰਜ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਜਾਂ ਪੰਜ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਣ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਡੱਚ ਅਤੇ ਬਿੱਲ ਬੁੱਕ ਉਪਰ ਬੰਦੇ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਪਤੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਾ ਯੂਨੀਕ ਨੰਬਰ ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਕਿਸ ਕਿਸ ਲੜੀ ਨੰਬਰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲਦਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸਾਫ਼ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਲੇਜ਼ਰ(ਵਿੱਕਰੀ ਵਾਲਾ) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੋਟ: ਇਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਨੰਬਰੋਂ ਜੋ ਬੜਾ ਯੂਨੀਕ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਯੂਨੀਕੋਡ ਵੀ ਕਵਾਂਗੇ, ਇਹ ਨੰਬਰ ਲਗਾਤਾਰ ਇੱਕ ਤੌਂ ਲੈਕੇ ਆਂਗੇ ਵਧਦਾ ਜਾਵੇ ਨਾ ਕਿ ਇਹ ਦੁਬਾਰਾ ਗੀਪੀਟ ਹੋਵੇ ਫਿਰ ਚਾਹੇ ਇਹ ਨੰਬਰ ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਲਾਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਵੇ।

ਜੇਕਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ 1,000 ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਹੋਣ ਜਾਂ 2,000 ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਹੋਣ ਜਾਂ 5,000 ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਹੋਣ ਜਾਂ 6,000 ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਹੋਣ ਉਹਨਾਂ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਚਲਦਾ ਨੰਬਰ ਦਰਜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇਹ ਗੀਪੀਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨੰਬਰ ਇਨਫਿਨਿਟੀ ਤੱਕ ਚਲਦਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋਂ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਡੱਪ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਸੀ.ਜੀ. ਐਲ. ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਚੈਕ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਲੇਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰੇ ਅਤੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਇੰਚਾਰਜ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਚੈਕ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਖਰੇ ਲੇਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰੇ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰੇ ਅਤੇ ਹਰ 15 ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਦਾ ਇਸ ਉਪਰ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰਕੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰੋ। ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਸਕੱਤਰ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰਕੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰੇ ਅਤੇ ਹਰ ਦੋ ਚੈਕਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਕੱਤਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦੀ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਤਸਦੀਕ ਕਰੋ, ਜਿਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਹਰ 3 ਮਹੀਨੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਆਪ ਤਸਦੀਕ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਕਰੋ।

6. ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ 4 ਵਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਕੋਲ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਪਰ ਖਰੀਦਣ ਤੋਂ ਲੈਕੇ, ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ, ਜ਼ਿਲਦਸਾਜ਼ੀ, ਸੋ ਰੂਮ ਵਿਚ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 85 ਅਤੇ 87 ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਵਿਚ ਭੇਟਾ ਸਹਿਤ ਜਾਂ ਭੇਟਾ ਰਹਿਤ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਣ ਤੱਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਕੋਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਾਲ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਅੰਤਰਿਮ ਕਮੇਟੀ ਆਂਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

7. ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ, ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ/ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਤਮਤ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਪਬਲੀਕੋਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿਖੇ ਮਰਿਯਾਦਾ ਸਬੰਧੀ ਅਚਨਚੇਤ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰਨ। ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਮਤ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵੀ ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਸੇਵਾ ਲੈਣ।

13.8 ਉਣਤਾਈਆਂ ਅਤੇ ਕਮੀਆਂ:

ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਰਜੇ ਤੇ ਕੋਈ ਵੱਧ ਘਟ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਲੈਜ਼ਰ ਜਾਂ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਤਸਦੀਕ ਰਾਹੀਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਵੇ, ਉਸਦੀ ਤੁਰੰਤ ਪੜਤਾਲ ਬਿਨਾ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਗਵਾਏ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵਾਧ ਘਾਟ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਕਤਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਮੇਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾਲ ਨਿਰਣਾਇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਨਿਸ਼ਕਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਅੱਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵਾਧ ਘਾਟ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਸਾਰ ਤੁਰੰਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਰਜੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਤੁਰੰਤ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨਾ, ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਵਾਸਤੇ ਖਤਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਣਤਾਈ ਮੌਕੇ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਜਾਂ ਸਸਪੈਂਡ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

14. ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਕਿੱਥੇ ਗਏ ?

ਇਹ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦੀ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਕਿੱਥੇ ਗਏ? ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹ ਪੂਰਾ ਜੇਰ ਲਾਇਆ ਕਿ ਸਬੰਧਿਤ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੱਸਣ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਬਿਲ ਕੱਟਿਆਂ, ਭੇਟਾ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜੇਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਅਤੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਿੱਤੇ, ਉਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਸਨੂੰ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਦਿੱਤੇ? ਸਬੰਧਿਤ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਇਹ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਰਹੇ। ਸੱਕ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਦੇ-ਦੇ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀਆਂ/ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ, ਉਹਨਾਂ ਪਾਸੋਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਭੇਟਾ ਲਈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂ ਨਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਵੀ ਸੱਕ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਕਤ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਇਹ ਉਹ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋਈ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ 'ਤੇ ਬਾਹਰਲੀਆਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀਆਂ/ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਬਿਲ ਕੱਟਿਆ ਨੀਯਤ ਭੇਟਾ ਤੋਂ ਵਾਪੂ ਭੇਟਾ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜੇਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦੇ ਹੋਣਗੇ।

ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਲੈਜ਼ਰਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਬਰੀਕੀ ਨਾਲ ਚੈਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ. ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਸੂ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਬਿਲ ਕੱਟਿਆ ਕਿੱਥੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ? ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਹ ਕਿਉਂ ਚੁੱਪ ਰਿਹਾ, ਸਾਰੀ ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ ਉਸਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ 8-9 ਵਾਰ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ। ਉਸਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੂ.ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਕੱਤਰ, ਸੂ.ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਇੰਚਾਰਜ, ਮੀਡ-ਸਕੱਤਰ ਸੂ.ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਕਰੋ। ਇਹ ਪਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੋ ਕਿ ਸਬੰਧਿਤ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਕਿਹੜੀਆਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀਆਂ/ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਬਿਲ ਕੱਟਿਆਂ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਕਿ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਅਦਬ ਸਤਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪੜਤਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਪੜਤਾਲੀਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਬੰਧਿਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਡਰਾਵਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਨਾ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾਪੜੀ ਦਾ ਕੇਸ ਯਕੀਨਣ ਬਣੇਗਾ। ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਜੁਆਬ ਦਿੰਦੇ ਫਿਰੋਗੇ, ਚੰਗਾ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਸੁਨਿਹਰਾ

ਮੌਕਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਬਾਰੇ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੋ ਤਾਂ ਕਿ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਉਹਨਾਂ ਥਾਂਵਾ ਤੋਂ ਆਪ, ਅਣਅਧਿਕਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇਖ ਸਕੋ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦਾ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਟਾਲ-ਮਟੋਲ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ. ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਇਹੀ ਕਹਿੰਦਾ ਰਿਹਾ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਸ-ਕਿਸ ਨੂੰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਉਸਨੂੰ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਕੱਚੀਆਂ ਪਰਚੀਆਂ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਹੁਕਮ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਦੇਵੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਰਾਈਟ ਆਫ ਕਰਵਾ ਦੇਣਗੇ। ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ. ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਕਈ ਕੱਚੀਆਂ ਪ੍ਰਚੀਆਂ ਸਨ ਜੋ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਲੈ ਲਈਆ ਸਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਸਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ‘ਤੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਮੌਖਿਕ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਭੇਟਾ ਰਹਿਤ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇਣ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਆਗਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਜਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਸਮੇਂ ‘ਤੇ ਆਪਣੀ ਸਟਾਕ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਮੇਨਟੇਨ ਰੱਖਣਾ ਇਸਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ ਜੋ ਇਸਨੇ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਈ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਿਸ-ਜਿਸ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਨਾਮ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਿਆ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸਦੀ ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਵੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸ੍ਰ. ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪੁੱਛ ਲਵੇ ਜਿਸਨੇ ਵੀ ਉਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਚੀਆਂ ਫੜੀਆਂ ਹਨ। ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਾਫ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ. ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਭ ਨੇ ਸਾਫ ਮਨੁ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਚੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਨਾਂ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਲਈਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਕਿ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਇਕੱਲਾ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਅਤੇ ਸੀ.ਜੀ.ਐਲ. ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਸ੍ਰ.ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਥਾਪੜਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਇਸ ਤੇ ਕਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸਨੂੰ 19 ਸਾਲ ਇੱਕੋ ਹੀ ਇੱਕ ਪੇਸਟ ਤੇ ਟਿਕਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਅਣਅਧਿਕਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ

ਕੰਮ ਲੈਂਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇਹ ਅਣਅਧਿਕਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰਿਆ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਵੀ ਦੱਸਣ ਨੂੰ ਰਾਜੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਨਾ ਹੋ ਜਾਏ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਦਵੀ ਖੁੱਸਣ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਭੈਅ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਨਾ ਬੋਲਿਆ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਹੋਰ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਸਾਰੇ ਹੀ ਚੈਕ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੈਜ਼ਰ ਵਿਚ ਪੈਂਸਿਲ ਨਾਲ ਐਂਟਰੀਆਂ, ਕੱਟਿੰਗ ਅਤੇ ਓਵਰਰਾਈਟਿੰਗ, ਓਪਨਿੰਗ ਅਤੇ ਕਲੋਸਿੰਗ ਬੈਲੈਂਸ ਦਾ ਬਾਰ ਬਾਰ ਬਦਲਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਂਸਿਲ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦਾ ਮੇਲ ਨਾ ਖਾਣਾ, ਐਸੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਉਣਤਾਈਆਂ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਬੜੇ ਹੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਤਕਰੀਬਨ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਗੱਲ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਤੇ ਬੜੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿਜਤਾ ਨਾਲ ਇਹ ਵਿਚਾਰਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਤਾਂ ਨਿਰਪਾਰਿਤ ਸਮਾਂ ਪੂਰਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਦੂਸਰਾ ਇਸਦਾ ਹੌਲ ਕੇਵਲ ਸੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਅੰਦੰਗ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਪਾਸ ਹੈ, ਜੋ ਬਣਦੀ ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦਾ ਮਸਲਾ ਬੜਾ ਦੁੱਖਦਾਈ, ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੀ, ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਦੀ ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਰਮ ਨਾ ਬਖਸ਼ਣਯੋਗ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਵੀ ਗੁਰਸਿੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਐਸਾਂ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬੜੇ ਦੁੱਖੀ ਹਿਰਦੇ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋ ਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾਜ਼ਰ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਣਉਚਿੰਤ, ਅਣਅਧਿਕਾਰਿਤ, ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਕਰਮ ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਵਸੀਲੇ ਨੂੰ ਵਰਤਦਿਆਂ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਕਿ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਬਿਲ ਕੱਟਿਆਂ ਇਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਕਿਸਨੂੰ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਦਿੱਤੇ। ਪੜਤਾਲੀਆ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਮਿਤੀ 08/08/2020 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਪਬਲਿਕ ਨੋਟਿਸ ਰਾਹੀਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਪਾਸ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਕਈ ਦਿਨ ਬੀਤਣ ਬਾਅਦ

ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ ਮੁਨਾਸ਼ਿਬ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਸਾਰੀ ਪੜਤਾਲ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਮੁਹੱਦੀਆ ਕਰਵਾਇਆ।

ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸੀਮਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਵੀ ਸੀਮਿਤ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਭੈਅ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਨਿਮਾਣਾ ਜਿਹਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਬਖਸ਼ਣਯੋਗ ਹੈ। ਪੜਤਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੇਹਰ ਸਦਕਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਗੁਰਮੁੱਖੀ ਅੰਖਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਭਾਵ ਲਿਖਦੇ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਜਾਣੂ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਉਮੀਦ ਹੈ, ਮੁਆਫ ਕਰੇਗੀ। ਇਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਰਦਾਸ ਹੈ।

ਜੇ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਾ ਸਮਝ ਆਵੇ ਤਾਂ ਦਾਸ ਨਾਲ, ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਪੜਤਾਲ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਦਾਸ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਬੜੇ ਆਦਰ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਅੰਗੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੁੰਦਿਆਂ ਸ਼ਰਧਾ ਸਹਿਤ ਫਤਹਿ ਅਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ॥

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਛਤਹਿ॥

23/08/2020
ਡਾਕ ਏਸ਼ਰ ਸਿੰਘ

23/08/2020
ਡਾ. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ
ਸੀ.ਏ. ਹਰਲੀਨ ਕੌਰ

ਮਿਤੀ : 23/08/2020

ਸਥਾਨ : ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ (ਪੰਜਾਬ)